

Kalendarz powieściowy

dla narodu polskiego,

na rok 1934.

Rozmyślania noworoczne o potrzebach ludzkich.

— Pieniędzy! — woła czytelnik Kalendarza — pieniędzy i im więcej, tem lepiej . . .

Naturalnie, że pieniądze są najważniejszą rzeczą szczególnie w tych ciężkich czasach, które przeżywamy. Chcielibyśmy jednak ostrzec naszych Czytelników przed zbytniem przecenianiem pieniędzy.

Ważniejszem, niż pieniądz, jest dla człowieka czyste powietrze. Człowiek, oddychający czystem powietrzem, jest zdrowy, zadowolony i energiczny. Brak zaś czystego powietrza nastraja człowieka przygnębiająco, nasuwa smutne i czarne myśli. Kto z tytułu zawodu niema podczas pracy dobrego powietrza, musi myśleć o tem, by po pracy oddychał powietrzem czystem i zdrowem. Człowiek potrzebuje następnie wody, a mianowicie do picia i mycia się. Spożywanie wody jest bardzo zdrowe, przeczyszcza bowiem tkanki wewnętrzne i chroni od wielu chorób. Stałe kąpanie się utrzymuje zdrowie człowieka. Nawet najbiedniejszy człowiek może być czysty, może zważać na to, by był zawsze porządnie umyty i odzież jego była czystą. Po trzecie, potrzebuje człowiek spokoju, a jakże dziś mało mamy spokoju w tych ciężkich czasach jakie obecnie przeżywamy. Spokój jest nam potrzebny, aby wzmocnić nasze siły i duchową utrzymać równowagę. Spokój jest nam potrzebny, aby wzmocnić się fizycznie i duchowo się skupić. Kto nie rozważa swoich postępków w spokoju, ten działa źle. Spokój jest najważniejszym czynnikiem, gdyż człowieka, który ma spokój w sobie, pozdrawia słoneczko, cały świat uśmiecha się do niego; nie odstrasza go praca i w walce o życie nie czuje się znużony. Człowiek, który jest wypoczęty, myśli zupełnie inaczej, jego mózg doskonale funkcjonuje, nie drażni się byle jaką drobnostką i nie irytuje. Zupełnie inaczej ma się sprawa z człowiekiem zmę[illegible]ym. Jest on skłonny do gniewu o byle [illegible]nniejszą nawet drobnostkę, gdyż [illegible]ne nerwy łatwo reagują.

Kto urządza swe życie w ten sposób, że myśli o powietrzu, wodzie i spokoju, ten będzie znacznie łatwiej toczył walkę o byt, ten nawet w ciężkiej sytuacji życiowej nie straci odwagi i animuszu. Tak — specjalnie w ciężkiej sytuacji życiowej stają się te czynniki bardzo korzystne. Gdy cię czasem ogarnia rozpacz, cofnij się na wspomniane trzy linje obronne, a przekonasz się, że łatwiej przezwyciężysz wszelkie trudności. Myj się, korzystaj z świeżego powietrza, połóż się na trawie wśród słońca i zieleni, wsłuchaj się w śpiew ptasząt i wtedy pomyśl, czy doprawdy już niema dla ciebie możliwości zdobycia kawałka chleba. Przekonasz się, że znajdziesz nowe siły do walki.

Jest wiele rzeczy, niepotrzebnych w życiu, a nam się wydaje, że musimy je mieć i walczymy o nie, ścieramy nasze siły, aby je zyskać. Nie musimy grać w karty, nie musimy przesiadywać w knajpach, nie musimy palić — a jednak jakże często jesteśmy nieszczęśliwi i smutni, gdy tych rzeczy nie możemy osiągnąć. Czyż nie lepiej pomyśleć o tem, że chwile te, zamiast w zadymionym szynku, możemy spędzić inaczej? Czyż zapominamy, że jak powiedział nasz wielki poeta, Mickiewicz, najlepszym przyjacielem, najwierniejszym druhem, będzie zawsze dla nas książka. Dobra książka, zdrowe ideały głosząca, będzie naszym wiernym orędownikiem. I gdy wczytamy się w dawne dzieje przekonamy się, że i nasi przodkowie musieli twardą toczyć walkę o los i życie. Przekonamy się, że już dawniej ludzkość znała kryzysy, może nawet cięższe, a jednak je umiała przezwyciężyć, bo nic nie jest wieczne na świecie, więc i kryzys wiecznie trwać nie może. Zacznijmy Nowy Rok pod hasłem: szukania wewnętrznego spokoju, ułożenia sobie normalnego i zdrowego trybu życia, a napewno będziemy zadowoleni.

— — — — — — — — — — — — —

1934

Z Nowym Rokiem nowa nadzieja — nowa wiara w jasną przyszłość!

Zanim nas los, zawiódł na tę ziemię
niejedno ludzkie tu żyło już plemię...
Toczyły się wojny — i bitwy ciężkie, krwawe
rycerze o wielką walczyli swą sławę...
Uprawiał rolnik swoje łany, pola
wiodła przez światy Dola i Niedola
i żyli sobie spokojnie tu ludzie
z myślą o swoim utęsknionym Cudzie...
i rozlegała się pieśń tu skrzydlata
i tak mijały wieki i lata
i życie dalej — zegara wzorem
szło najspokojniej dalej swoim torem!

Przed tysiącami lat nasi przodkowie
— niby przyszłego Jutra pionierowie,
szli ku przyszłości — kędy nowe czasy —
Wyrębywali gęste, dzikie lasy —
aby je zmienić w urodzajne łany —
by ziemi połacie były uprawiane —
suszyli bagna — ziemię uprawiali
i z wiarą w Jutro lepsze podążali...
Dziś gdy czytamy jak pełni ufności
szli ku przyszłości — radość w nas zagości
że ich praca przyniosła owoce...
a wszystko mięśni ludzkich władne moce!

A my Polacy co roku gdzieś z duszy
wydobywamy wspomnienia z tej głuszy
z głuszy przeszłości — gdy Naród w niewoli
jęczał — lecz ku jaśniejszej dążył Doli.

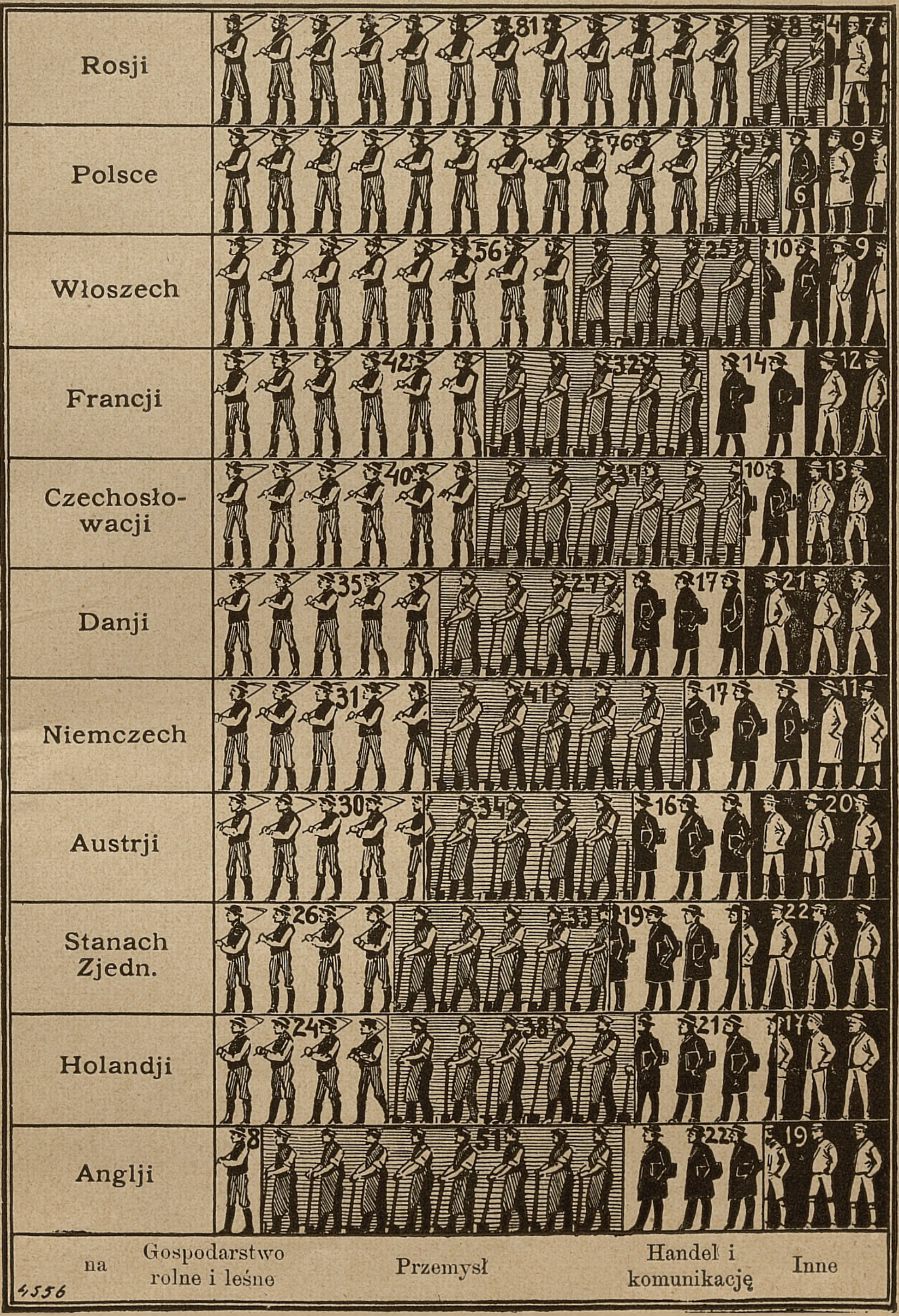
I wstają przed nami husarni rycerze
co o swą wiarę walczyli wciąż szczerze —
i ci królowie co kraju bronili
którzy nie znali odpoczynku chwili
i gdy wróg się zbliżał do granic
ci bohaterzy nie zważając na nic
szli w pole walki — a ich wielkie męstwo
naszym sztandarom przyniosły zwycięstwo!

My dzisiaj witając wchodzący rok nowy
ku jutru z wiarą podnosimy głowy —
choć kryzys dzisiaj szaleje na świecie
on naszej siły przecież nie przygniecie..
Bowiem w Narodzie naszym żyje siła
która niewolę przesmutną przeżyła
i która mimo cierpien, mimo męki
do Jasnej, cudnej wciąż wiodła Jutrzenki
Jasnej Jutrzenki ludzkiej Wszechmiłości
i upragnionej przez Naród wolności!

Więc gdy Rok Nowy wita w nasze bramy —
my go z nadzieją w los lepszy witamy
niech kwitnie dalej droga nam ojczyzna —
niechaj plon wyda ziema nasza żyzna...
niechaj kochają się wszyscy Polacy
niechaj się złączą w narodowej pracy —
my zapomnijmy o kłótniach — i swarach —
i o tych wszystkich nienawiści marach..
jeden drugiemu Polak będzie bratem —
zadokumentujmy tę miłość przed światem..
zadokumentujem i w pracy czynie
dla tej co Nigdy nie zginęła —
i nigdy nie zginie...

„Z pod gruzów rozbitych złudzeń
wynieśmy arkę rodzinną
na stały ląd —
duchownych żądni przebudzeń
potęgą stańmy się czynną
bacząc, by w stronę nas inną
nie uniósł prąd...“

Na 100 pracowników przypada w:

Co produkują narody?

Mały illustrowany

Kalendarz Powieściowy

dla narodu polskiego,

na rok

1934.

NAKŁADEM i DRUKIEM
TOMASZA NAGŁOWSKIEGO i S-ki
W CZĘSTOCHOWIE

Vimperk
(Czechosłowacja)

New York
72-74-86 Park Place

Rok 1934 pod względem chronologicznym i astronomicznym.

Rachuba czasu i świąt.

Rok 1934 jest rokiem zwyczajnym ma 365 dni czyli 52 tygodnie i jeden dzień.

Liczba złota jest 16; Epakta XIV; okręg słońca 11; litera niedzielna G.

Nasz kalendarz czyli sposób rachowania czasu nazywa się **gregorjańskim**, dlatego, że go zaprowadził Papież Grzegorz XV. — Narody wyznania greckiego trzymały się aż do roku 1923 tak zwanego kalendarza **juljańskiego**, który się różnił od kalendarza gregorjańskiego o 13 dni, a teraz od roku 1900 nawet już o dni 14, tak, że gdy my mamy już 14. stycznia, oni mają dopiero 1. stycznia. W r. 1923 został kalendarz grecki zreformowany; w maju 1923 odbył się w Konstantynopolu kongres wszystkich wyznawców wschodniego kościoła, na którym postanowiono trzymać się odtąd kalendarza gregorjańskiego i to od dnia 30. września 1923 r. tak, że po 30 września miał nastąpić nie 1. październik, ale 15. Zmiana ta nastąpiła jednak nie we wszystkiem, zostały niektóre małe różnice, i tak zwłaszcza co do dnia, w którym się ma obchodzić Wielkanoc i święta od Wielkanocy zależne. Zaprowadzenie powszechne nowego kalendarza napotyka jednak we wielu państwach wschodnich na duże trudności i jest jeszcze rzeczą bardzo wątpliwą, kiedy nowy kalendarz wszędzie będzie powszechnie przyjęty i zaprowadzony w cerkwiach.

Żydzi liczą czas niby od stworzenia świata. Obecnie mają lata 5694 i 5695.

Rzeczywisty czas słoneczny, a stąd i godzina, jest w każdem miejscu inna. — W Europie trzymają się powszechnie czasu środkowo - europejskiego, jaki jest w Pradze. — W naszym kalendarzu czas wschodu i zachodu słońca podany jest według tegoż czasu, obliczonego dla Krakowa. Czas ten różni się od słonecznego: w Krakowie około 20 minut, we Lwowie 35 min. Ktoby więc chciał mieć rzeczywisty czas słoneczny, to musi do podanego czasu dodać w Krakowie i jego okolicy 20 min., we Lwowie i jego okolicy 35 minut.

Święta ruchome.

Septuagesima 28 stycznia.	Zielone Świątki 20 maja.
Środa popielcowa 14 lutego.	Niedz. św. Trójcy 27 maja.
Wielkanoc 1 kwietnia.	Boże Ciało 31 maja.
Dni krzyżowe 7, 8, 9 maja.	1 niedz. adwentu 2 grudnia.
Wniebowst. Pańsk. 10 maja.	

Zapusty trwają od 7 stycznia do 13 lutego, a więc 38 dni, to jest 5 tygodnie i 3 dni.

Post zaczyna się 14 lutego, kończy się 31 marca, czyli trwa 46 dni.

[Świę]ta nakazane według nowego prawa kościelnego.

1) Świętami nakazanemi, w które wszyscy wierni są obowiązani wysłuchać mszy św. i powstrzymać się od ciężkich prac, podług nowego prawa kościelnego są: **wszystkie niedziele**, następnie **święta:** Bożego Narodzenia, Nowy Rok, Trzech Króli, Wniebowstąpienie Pańskie i Boże Ciało; dalej Niepokalane Poczęcie Najświętszej Marji Panny i Wniebowzięcie Matki Boskiej. W końcu święta: Św. Józefa, Św. Piotra i Pawła i Wszystkich Świętych.

W naszym kalendarzu są również te dni, które od roku 1918 nie są więcej świętami kościelnemi, drukowane czerwonym drukiem, gdyż w wielu okolicach są one przez ludność jako święta obchodzone. Przy tem wyraźnie się nadmienia, że podług nowego rozporządzenia papieskiego z roku 1918 poniżej wymienione dni nie są świętami przez kościół nakazanemi: Matki Boskiej Gromnicznej (2 lutego), Zwiastowanie N. M. P. (25. marca), Poniedziałek Wielkan. (2 kwietnia), Poniedziałek Ziel. Św. (21. maja), Narodz. NMP. (8. września), Imienia Marji (12 września) i Szczepana męczennika (26. grudnia).

W Polsce z pozwoleniem papieskiem uroczystość św. Józefa 19 marca, nie jest uroczystem świętem, ale zato uroczystemi świętami są: Matki Boskiej Gromnicznej 2-go lutego, Poniedziałek Wielkanocny 2 kwietnia, i św. Szczepana 26 grudnia, a 3-go maja święto Królowej Polski, w całej Polsce uroczyście obchodzone.

2) W razie, gdyby któreś z tych świąt przypadało na dzień postny, albo wigilję — w takim razie zniesiony jest post, z wyjątkiem okresu Wielkiego postu.

3) Święta patronów nie należą już obecnie do świąt nakazanych. Biskupi mogą przełożyć święcenie tych dni na najbliższą niedzielę.

Suchedni:

Przypadają co kwartał: I. 21, 23 i 24 lutego; II. 23, 25 i 26 maja; III. 19, 21 i 22 września; IV. 19, 21 i 22 grudnia.

Posty nakazane.

1. Prawo postu ścisłego przepisuje, żeby tylko raz na dzień jeść do syta, lecz nie zakazuje **nieco** pokarmu wziąć rano i wieczór, z zachowaniem jednak dozwolonych zwyczajów miejscowych co do ilości i jakości pokarmów.

2. Nie jest też zakazanem podczas tego samego posiłku mięszać potrawy mięsne i z ryb. — Wolno też przemienić wieczorny posiłek z południowym t. j. wieczerzę z obiadem.

3. Co innego jest **post**, a co innego **wstrzymanie się od mięsa.** Prawo wstrzymania się od mięsa zakazuje używania pokarmów mięsnych i polewek z mięsa zrobionych (rosołu), lecz pozwala używać jaj, potraw mlecznych i **wszelkiej** omasty nawet z tłuszczów zwierzęcych, n. p ze smalcu lub słoniny.

4. **Samo** wstrzymanie się od mięsa nakazane jest we wszystkie **piątki** całego roku, z wyjątkiem, kiedy jakie uroczyste święto przypada w piątek.

5. Wstrzymanie się od mięsa i **post ścisły** zarazem (zob. nr. 1) są: a) w Środę popielcową, b) we wszystkie piątki i soboty wielkiego postu — (a więc w środy w wielkim poście jest post ścisły, ale wolno jeść mięsne potrawy;) c) w piątki i soboty suchedniowe; d) we wilje następujących świąt: Zielonych świąt, Bożego Narodzenia, Wniebowzięcia Matki Boskiej i Wszystkich Świętych. (Dawniej był post we wilję św. Apostołów Piotra i Pawła, teraz jest już zniesiony).

6. Post ścisły bez obowiązku wstrzymania się od potraw mięsnych jest w inne dni wielkiego postu oprócz niedziel. W wielką sobotę post ścisły jest tylko do 12 godziny w południe.

7. Do wstrzymania się od mięsa w dni nakazane są obowiązani **wszyscy,** którzy skończyli 7 rok życia, a do postu ścisłego wszyscy od ukończonego 21-go roku życia do zaczętego 60-tego roku.

Takie są przepisy Kościoła św. według nowego prawa kanonicznego.

Szczegółowe dyspensy, których udzielił papież niektórym diecezjom, mają dalej swoją moc obowiązującą.

Ścisłe posty ruskie.

1.) **Post wielki,** od niedzieli syropostnej do Wielkanocy; 2.) **post przed św. Piotrem i Pawłem,** od 1. niedzieli po Soszestwi Św. Ducha do 28. czerwca starego kalendarza; 3.) **post przed Wniebowzięciem N. P. M.,** od 1. do 15. sierpnia starego kalendarza; 4.) **post adwentowy,** od 15. listopada do 25. grudnia starego kalendarza. O dyspensach powinien się każdy dowiedzieć u swego proboszcza ruskiego.

Cztery pory roku.

Wiosna zaczyna się 21 marca o godzinie 8 minut 28, — w którym to czasie słońce wstępuje w znak Barana. Wiosenne porównanie dnia z nocą.

Lato rozpoczyna się 22 czerwca o godzinie 3 minut 48. w którym to czasie słońce wstępuje w znak Raka. Letnie przesilenie słońca. Najdłuższy dzień, a najkrótsza noc.

Jesień zaczyna się 23 września o godzinie 18 minut 46. w którym to czasie słońce wstępuje w znak Wagi. Jesienne porównanie dnia z nocą.

Zima rozpoczyna się 22. grudnia o godzinie 1? minut 50, słońce wstępuje w znak Koziorożca. Zimowe przesilenie słońca. Najkrótszy dzień, a najdłuższa noc.

Ogólny stan pogody w roku 1934.

Rok 1934 przynosi nam naogół lepszą pogodę, niż lata ubiegłe i pozwala spodziewać się dobrych dni.

Zima obfituje w śnieg i jest długotrwała.

Wiosna zaczyna się bardzo późno i przynosi jeszcze obfite opady.

Lato jest gorące i burzliwe, szczególnie od połowy lipca do połowy sierpnia.

Jesień odznacza się nadzwyczaj łagodną pogodą, dopiero pod koniec przychodzą chłody i deszcze.

Powtórna zima zapowiada się łagodnie, ale zmiennie.

Zaćmienia w 1934 r.

W roku 1934 będą dwa zaćmienia słońca, i dwa zaćmienia księżyca. z których w Europie widzialne będzie tylko pierwsze zaćmienie księżyca.

I. Cząstkowe zaćmienie księżyca 30 stycznia 1934. Zaćmienie widzialne w północno-zachodniej części Ameryki Północnej, w Australji, Azji, północno-wschodniej Afryce i w Europie, za wyjątkiem części południowo-zachodniej.

Początek zaćmienia o godz. 15 min. 7.
Największe zaćmienie o godz. 17 min. 42.
Koniec zaćmienia o godz. 20 minut 16.

II. Całkowite zaćmienie słońca 13 i 14 lutego 1934. Zaćmienie widzialne w Azji wschodniej, na wyspach Sundzkich, oraz na zachodniem wybrzeżu Stanów Zjednoczonych, Kanady i Alaski.

Początek zaćmienia 13 lutego o godzinie 23 min. 5.
Początek centralnego zaćmienia 14 lutego o godz. 0 min. 6.
Koniec centralnego zaćmienia 14 lutego o godz. 3 min. 9.
Koniec zaćmienia wogóle 14 lutego o godz. 4 min. 11.

III. Cząstkowe zaćmienie księżyca 26 lipca 1934. Zaćmienie widzialne w zachodniej części Ameryki Północnej i Południowej, na Oceanie Spokojnym, Oceanie Lodowatym Południowym, w Australji i Azji wschodniej.

Początek zaćmienia o godzinie 10 min. 50.
Największe zaćmienie o godz. 13 min. 15.
Koniec zaćmienia o godz. 15 min. 39.

VI. Obrączkowe zaćmienie słońca 10 sierpnia 1934. Zaćmienie widzialne w Afryce, południowo-wschodniej części Oceanu Atlantyckiego i południowo-zachodniej części Oceanu Indyjskiego.

Początek centralnego zaćmienia o godz. 8 min. 11.
Koniec centralnego zaćmienia o godz. 11 min. 2.
Koniec zaćmienia wogóle o godz. 12 min. 23.

Panująca planeta.

Panującą planetą w roku 1934 jest Wenus. Wenus, w rzędzie wielkich planet druga, licząc od Słońca, obiega dookoła Słońca po orbicie (drodze) prawie kolistej w przeciągu około 224½ dnia. Jej średnie oddalenie od Słońca wynosi przeszło 100 miljonów kilometrów. Średnica jej na równiku jest niewiele mniejszą od średnicy równikowej Ziemi, gęstość natomiast równa się 8/10 gęstości Ziemi. Oddalenie Wenus od Ziemi waha się w granicach od 259 do 40 miljonów kilometrów; dlatego widzimy ją także jako tarczę o bardzo różnej średnicy w czasie największego zbliżenia około siedem razy większej, niż w czasie największego oddalenia. Może się zdarzyć, że Wenus przetnie linję Ziemia-Słońce, czyli że następuje tak zwane przejście Wenus przed tarczą słoneczną. To nader rzadkie zjawisko jest niezwykle ważnem dla astronomji, ze względu na nadarzającą się przytem możliwość dokładnego wymierzenia odległości Ziemi od Słońca.

Znaki zodjaku, czyli zwierzyńca niebieskiego.

1. Baran	5. Lew	9. Strzelec
2. Byk	6. Panna	10. Koziorożec
3. Bliźnięta	7. Waga	11. Wodnik
4. Rak	8. Skorpion	12. Ryby

Styczeń

Po rusińsku:

Siczeń

Po czesku:

Leden

Po słoweńsku:

Prosijnac

Po kroacku:

Siječanj

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Poniedz.	Nowy Rok	19 Grud. 1933 Won.	7 59	16 8		16 31	8 45
2	Wtorek	Imienia Jezus	20 Ihnatyja	7 59	16 9		17 41	9 13
3	Środa	Genowefy	21 Juljanny	7 59	16 10		18 52	9 35
4	Czwart.	Szymona Sł.	22 Anastazji	7 58	16 12		20 3	9 52
5	Piątek	Telesfora †	23 10 Muczen.	7 58	16 13		21 14	10 7
6	Sobota	Trzech Król	24 Euhenji	7 58	16 14		22 25	10 20
1. Niedz. w r. 1. po Trzech Królach. Ewang.: P. Jezus 12-letni w świątyni. Łuk. 2.								
7	Niedz.	Najśw. Rodziny	25 Rożd. Chr.	7 58	16 15		23 38	10 33
8	Poniedz.	Seweryna ☾	26 Sobor p. B.	7 57	16 16		—	10 46
9	Wtorek	Juljana i Baz.	27 Stefana	7 57	16 18		0 54	11 2
10	Środa	Agatona P.	28 2000 Mucz.	7 56	16 19		2 14	11 23
11	Czwart.	Honorata	29 11 Mład.	7 56	16 20		3 38	11 51
12	Piątek	Ernesta †	30 Anyzji	7 56	16 22		5 4	12 31
13	Sobota	Weroniki	31 Mełanji	7 55	16 23		6 21	13 29
2. Niedz. w r. 2. po Trzech Królach. Ewang.: O godach w Kanie. Jan 2.								
14	Niedz.	Feliksa	1 1934.	7 54	16 24		7 24	14 46
15	Poniedz.	Pawła pust. ●	2 Sylwestra	7 54	16 26		8 8	16 15
16	Wtorek	Marcelego	3 Małachiji	7 53	16 27		8 40	17 48
17	Środa	Antoniego op.	4 Sobor 70 A.	7 52	16 29		9 3	19 18
18	Czwart.	Pryski	5 Nawecz. B.	7 51	16 30		9 21	20 42
19	Piątek	Henryka †	6 Boh. Hosp	7 50	16 32		9 36	22 3
20	Sobota	Fabj. i Sebast.	7 Joana Kr.	7 49	16 33		9 50	23 21
3. Niedz. w r. 3. po Trzech Królach. Ewang.: P. Jezus uzdrawia trędow. Mat. 8.								
21	Niedz.	Agnieszki p. m.	8 Heorhija	7 48	16 35		10 5	—
22	Poniedz.	Wincentego ☽	9 Polyjeukta	7 47	16 37		10 22	0 37
23	Wtorek	Zaśl. N. M. P.	10 Hryhoryja	7 46	16 38		10 42	1 52
24	Środa	Tymoteusza	11 Teodozja	7 45	16 40		11 8	3 4
25	Czwart.	Nawr. ś. Pawł.	12 Tatjany	7 44	16 41		11 41	4 14
26	Piątek	Polikarpa †	13 Jermyła	7 43	16 43		12 24	5 15
27	Sobota	Jan. Złotoust.	14 Otci w S.	7 42	16 45		13 18	6 6
4. Niedz. w r. 4. po Trzech Królach. Ewang.: O robotnikach w winnicy. Mat. 20.								
28	Niedz.	Flawjana m.	15 Triodi, Pawła	7 40	16 46		14 21	6 47
29	Poniedz.	Franc. Sal.	16 Petra wer.	7 39	16 48		15 30	7 17
30	Wtorek	Martyny ◐	17 Anton. W.	7 37	16 49		16 41	7 41
31	Środa	Piotra z Nol.	18 Atanazyja	7 36	16 51		17 53	7 59

Długość dnia wynosi godz. 8 min. 9, przy końcu godz. 9 min. 15.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 8 o godzinie 22 min. 35. Zimno.

● Nów dnia 15 o godz. 14 min. 37. Śnieg.

☽ Pierwsza kwadra dnia 22 o godzinie 12 min. 50 Pięknie i zimno.

◐ Pełnia dnia 30 o godz. 17 min. 31 Mróz.

Dnia 30 stycznia cząstkowe zaćmienie księżyca, u nas widzialne.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Do 12 zimno i pogodnie; od 12 do 18 obfite opady śnieżne; od 18 do 22 pogodnie; od 22 do końca miesiąca śnieg i ostre mrozy.

Kalendarz żydowski.

Dnia 17 stycznia 1 Szebat, 5694. zwyczajny rok (354 dni).

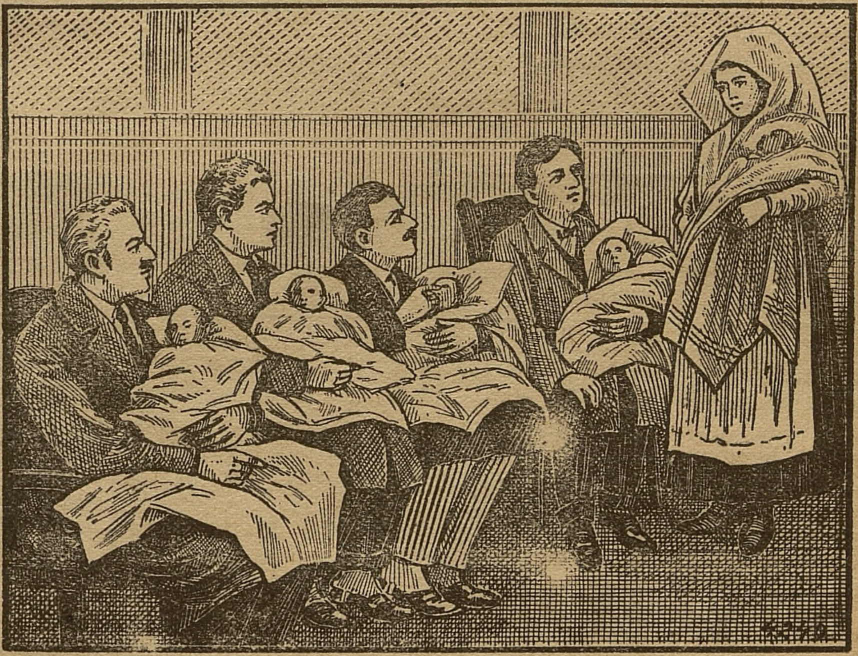
Przysłowia:

Z nowym rokiem styczeń mrozi, chłop łuczywa łupie drzewo z lasu zwozi.

Styczeń ma dni 31.

W wędrówce po świecie.

Mężczyzni, którzy uczą się pielęgnowania dzieci.

Dotychczasna nazywano mężczyznę: „Panem stworzenia“. W ostatnich jednak latach, zdobywa kobieta pierwszeństwo, a mężczyzna musi spełniać te czynności, które wykonywała dotychczas kobieta.

Przyczyna leży w tem, że kobiety zajęły dziś wiele zawodów, które dotychczas wykonywali mężczyzni. Są nawet profesje i zawody, które kobieta owładnęła samodzielnie, wypierając z nich zupełnie mężczyzn. Bardzo dużo jest dziś rodzin, w których mąż niema pracy, a tylko kobieta pracuje i utrzymuje cały dom. W takim wypadku, gdy kobieta jest cały dzień poza domem, zajęta zawodową pracą, wtedy musi mężczyzna zająć się gospodarstwem domowem. Ażeby tym biedakom ulżyć ich ciężki los, utworzyły się w Londynie specjalne kursa dla mężczyzn. Na tych kursach uczą ich: jak pielęgnować dzieci. Jak widzimy na naszym obrazku, czują się mężczyzni jeszcze nieswojo w tej nowej roli, ale przy pilności oraz wytrwałosci, już się to wszystko da jakoś uczynić.

Zapiski domowe w r. 1934.

Luty

Po rusińsku:

Luty

Po czesku:

Únor

Po słoweńsku:

Svečan

Po kroacku:

Veljača

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Czwart.	Ignacego b.	19 Makarija	7 35	16 53		19 4	8 14
2	Piątek	NMP.Gromn. †	20 Eufemija	7 33	16 55		20 15	8 28
3	Sobota	Błażeja b.	21 Maksyma	7 32	16 56		21 27	8 41

5. Niedz. w r. (Mięsopustna.) Ewang.: O rolniku i nasieniu. Łuk. 8.

4	Niedz.	Weroniki	22 Sept. Tymo.	7 30	16 58		22 42	8 54
5	Poniedz.	Agaty	23 Kłymenta	7 29	17 0		23 59	9 9
6	Wtorek	Doroty	24 Ksenji	7 27	17 2		—	9 27
7	Środa	Romualda ☾	25 Hryhorja	7 26	17 3		1 20	9 51
8	Czwart.	Jana z Mat.	26 Ksenofonta	7 24	17 5		2 42	10 24
9	Piątek	Apolonji †	27 Joana Chr.	7 23	17 6		4 1	11 12
10	Sobota	Scholast.	28 Jefrema	7 21	17 8		5 8	12 18

6. Niedz. w r. (Zapustna.) Ewang.: Jezus uzdrawia ślepego. Łuk. 18.

11	Niedz.	M. B. z Lourd.	29 Masop. Ihna.	7 19	17 10		6 0	13 40
12	Poniedz.	Eulalji	30	7 17	17 12		6 36	15 10
13	Wtorek	Katarzyny	31 Kyra i Iw.	7 16	17 13		7 3	16 42
14	Środa	*Popielec* P ●	1 Luty. Tryf.	7 14	17 15		7 23	18 9
15	Czwart.	Faustyna *	2 Strit. Hosp.	7 12	17 17		7 40	19 34
16	Piątek	Juljanny P.	3 Szym. i An.	7 10	17 19		7 55	20 55
17	Sobota	Konstancji *	4 Izydora	7 8	17 21		8 10	22 14

7. Niedz. w r. 1. Postu. (Wstępna). Ewang.: O kuszeniu P. Jezusa. Mat. 4.

18	Niedz.	Flawjana *	5 Syrop. Agat.	7 7	17 22		8 26	23 32
19	Poniedz.	Konrada p. *	6 Wukoła	7 5	17 24		8 45	—
20	Wtorek	Leona bp. *	7 Partenija	7 3	17 26		9 9	0 48
21	Środa	Eleon. S. d. ☽	8 Fteodor.	7 1	17 28		9 39	2 0
22	Czwart.	Stol. ś. Piotra *	9 Nicefora	6 59	17 29		10 19	3 6
23	Piątek	Romana S. d.	10 Charłamp.	6 57	17 31		11 9	4 1
24	Sobota	Maciej.Ap. S. d.	11 Własija	6 55	17 32		12 10	4 46

8. Niedz. w r. 2. Postu (Sucha). Ew.: O Przemienieniu Pańskiem. Mat. 17.

25	Niedz.	Wiktora *	12 1 ned. p. Mel.	6 53	17 34		13 17	5 18
26	Poniedz.	Aleksandra *	13 Markian.	6 51	17 36		14 27	5 45
27	Wtorek	Leandra b. *	14 Walentego	6 49	17 37		15 39	6 05
28	Środa	Romana *	15 Onezyma	6 47	17 39		16 51	6 22

14 lutego: Św. Walenty, patron diecezji przemyskiej.

Z początkiem miesiąca dnia długość wynosi 9 godzin 18 min., z końcem miesiąca 10 godz. 52 min.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 7 o godzinie 10 minut 21. Zimno.

Dnia 13 i 14 lutego Całkowite zaćmienie słońca; u nas niewidzialne.

● Nów w dnia 14 o godzinie 1 min. 43. Ulewa.

☽ Pierwsza kwadra dnia 21 o godzinie 7 min. 4. Burzliwie.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Ostre mrozy do 7 lutego; od 7 do 19 pogodnie przy średniej temperaturze; około 22 gwałtowne śnieżyce i ostre mrozy do końca.

Kalendarz żydowski.

Dnia 16 lutego 1 Adar, dnia 28. 13 Adar, post Estery.

Przysłowia:

Po świętej Dorocie schną już chusty na płocie.

Luty ma dni 28.

U zaklinaczy wężów w Marokko.

Niedaleko od miasta Marrakesch w Marokko, w północnej Afryce, żyje plemię zwane Sidi Rhal. Do plemienia tego należą prawie wszyscy arcyksiężnicy, akrobaci, czarodzieje itd., których tak dużo jest w Marokko. Niektórzy z nich wędrują z miasta do miasta, do wsi, inni, zaś, jak to na obrazku naszym widzimy, przyjeżdzają nawet na koniu. Sztuka tych artystów polega głównie na zaklinaniu wężów Naturalnie, że i w tym zawodzie są zdolni i mniej zdolni. Są tacy poskramiacze wężów, którzy nawet wężom odcinają głowy zębami. Umieją dziwnemi sposobami, odtruwać węże — tak, że potem nic im nie grozi. Niektórzy zaś zaklinacze wężów, nie reagują już zupełnie na zatrucia wężów, gdyż potrafili oni przez wciąganie w siebie tych trucizń, zupełnie więcej nie reagować. Jak widzimy, nasz poskramiacz zaklinacz wężów, którego widzimy na obrazku, pamięta także o tem, że daremnie nie należy dzisiaj żadnej sztuki specjalnie tak niebezpiecznej pokazywać, Dlatego na łbie końskim widzi torba, do której publiczność wrzuca pieniądze.

Zapiski domowe w r. 1934.

Marzec

Po rusińsku:

Marec

Po czesku:

Březen

Po słoweńsku:

Sušec

Po kroacku:

Ožujak

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Czwart.	Albina [☉] *	16 Pamfyłyja	6 45	17 40	♍	18 3	6 36
2	Piątek	Heleny wd. P.	17 Teod. W.	6 43	17 42	♍	19 16	6 49
3	Sobota	Kunegundy *	18 Lwa pap.	6 41	17 44	♍	20 30	7 2
9. Niedz. w r. 3. Postu. (Głucha). Ew.: O wypędz. djabłów przez P. J. Łuk. 11.								
4	Niedz.	Kazimierza	19 2 n. p. Arch.	6 39	17 46	♎	21 48	7 17
5	Poniedz.	Euzebjusza *	20 Leona b.	6 37	17 48	♎	23 8	7 34
6	Wtorek	Fryderyka *	21 Tymoftea	6 35	17 49	♏	—	7 56
7	Środa	Tomasza *	22 Eug., Petra	6 33	17 51	♏	0 29	8 26
8	Czwart.	Jana Bożego ☾ *	23 Połykarpa	6 31	17 53	♐	1 48	9 8
9	Piątek	Franciszki Rz. P.	24 Obr. h. ś. J.	6 29	17 54	♐	2 58	10 5
10	Sobota	40 Męczen. *	25 Tarasa	6 26	17 56	♑	3 54	11 19
10. Niedz. w r. 4. Postu (Srodopostna). Ewang.: O nakarmieniu 5000 ludzi. Jan 6.								
11	Niedz.	Konstant.	26 3. n. p. Porfir.	6 24	17 57	♑	4 34	12 44
12	Poniedz.	Grzegorza *	27 Prokopija	6 22	17 59	♒	5 2	14 12
13	Wtorek	Krystyny *	28 Maryny	6 20	18 1	♒	5 26	15 39
14	Środa	Matyldy *	1 Marec. Jedw.	6 18	18 2	♓	5 43	17 4
15	Czwart.	Klemensa ● *	2 Teodota	6 16	18 4	♓	5 59	18 26
16	Piątek	Abrahama P.	3 Ewtropija	6 14	18 5	♈	6 14	19 46
17	Sobota	Gertrudy *	4 Harasyma	6 12	18 7	♈	6 30	21 6
11. Niedz. w r. 5. Postu (Czarna). Ew.: O żydach chcących kamien. Chryst. Jan. 8.								
18	Niedz.	Aleksandra	5 4 n. p. Kon.	6 10	18 9	♉	6 48	22 25
19	Poniedz.	Józefa Ob. *	6 42 M. w S.	6 8	18 10	♉	7 10	23 40
20	Wtorek	Jana z. P. *	7 Wasyłyja	6 5	18 12	♉	7 38	—
21	Środa	Benedykta *	8 Teofilakta	6 3	18 13	♊	8 15	0 50
22	Czwart.	Katarzyny *	9 40 M. w S.	6 1	18 15	♊	9 1	1 [illegible] 1
23	Piątek	7 bol. Mar. ☽ P.	10 Kondrata	5 59	18 17	♋	9 58	2 40
24	Sobota	Gabrjela *	11 Sofronija	5 57	18 18	♋	11 2	3 18
12. Niedz. w r. (Palmowa) Ewang.: Wjazd Chryst. do Jeroz. Mat. 21.								
25	Niedz.	Niedz. Palm.	12 5 p. n. Teof	5 54	18 20	♋	12 12	3 47
26	Poniedz.	Ludgara *	13 Nikifona	5 52	18 21	♌	13 23	4 9
27	Wtorek	Bogumiła *	14 Wenedikt*	5 50	18 23	♌	14 34	4 27
28	Środa	Jana Kapistr. *	15 Ahapija	5 48	18 24	♍	15 46	4 42
29	Czwart.	Wielki Czwart. *	16 Sawyna	5 46	18 26	♍	16 59	4 56
30	Piątek	Wielki Piatek P.	17 Ałek yja	5 43	18 27	♍	18 14	5 10
31	Sobota	Wielka Sobota [☉] P.	18 Kyryła	5 41	18 29	♎	19 31	5 24

4 marca: Św. Kazimierz, patron Litwy.

Z początku marca długość dnia wynos 10 g. 55 min., przy końcu 12 g. 48 m.

Zmiany księżyca.

Pełnia dnia 1 o godz. 11 min. 25. Zmiennie.

☾ Ostatnia kwadra dnia 8 o godzinie 19 minut 5 Ciepło.

● Nów dnia 15 o godzinie 13 minut 8 Śnieg.

Dnia 21 marca początek wiosny, gdy słońce wstępuje w znak Barana.

☽ Pierwsza kwadra dnia 23 o godzinie 2 min. 44 Ponuro.

☉ Pełnia dnia 31 o godzinie 2 min 14. Zimno.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Od 2 do 10 zimno i słonecznie; od 11 do 18 śnieg, przechodzący w deszcz zmienna, przykra pogoda do końca miesiąca.

Kalendarz żydowski.

Dnia 1 marca 14 Adar, Purim; dnia 2 15. Adar, Suszan-Purim; dnia 17. 1. Nisan, początek Paschy.

Marzec ma 31 dni.

Jak wygląda w południowej Afryce wódz w swoim oficjalnym stroju.

Ktoby sądził, że ten jegomość, którego widzicie na naszym obrazku, zbiegł z więzenia albo z domu obłąkanych, ten myli się. Jest to bowiem ogólnie szanowany przez ludność z tubylczą, wódz swojego szczepu. Jeżeli zaś nieco koniecznie ten wielki dygnitarz wygląda, to wina nie leży stanowczo po jego stronie, ale tylko w dzikich kaprysach mody murzyńskiej. Jak widzicie dalej, nosi nasz jegomość frak. Jest bowiem zwyczajem u szczepów murzyńskich skupywać stare stroje europejskie, a szczególnem upodobaniem cieszy się frak. Nie bardzo fortuunie wygląda jednak w tym fraku, a gdyby go ujrzał jakiś orangutan, musiałby śmiać się, że tak bardzo do niego podobny. No, ale nietylko w Afryce są ludzie niewolnikami mody. U nas dzieje się nielepiej . . .

Zapiski domowe w r. 1934.

Kwiecień

Po rusińsku: **Cwiten**

Po czesku: **Duben**

Po słoweńsku: **Malý traven**

Po kroacku: **Travanj**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
13. Niedz. w r. (Wielkanocna). Ewang.: O Zmartwychwst. Chryst. Pana. Mar. 16.								
1	Niedz.	Wielkanoc	19 Ned. Palm.	5 39	18 30	♎	20 52	5 40
2	Poniedz.	Pon. Wielk.	20 Sawy	5 37	18 32	♏	22 15	6 1
3	Wtorek	Ryszarda	21 Jakowa ap.	5 35	18 33	♏	23 36	6 29
4	Środa	Zosima	22 Katarzyny	5 32	18 35	♐	—	7 7
5	Czwart.	Wincentego	23 Nyona	5 30	18 36	♐	0 50	8 0
6	Piątek	Sykstusa †	24 Piątek W.	5 28	18 38	♑	1 50	9 9
7	Sobota	Hermana ☾	25 Błah. P. B.	5 26	18 40	♑	2 34	10 30
14. Niedz. w r. 1 po Wielk. (Przewodn). Ew.: O ukazaniu się Chr. Apost. Jan 20.								
8	Niedz.	Dionizego	26 Wełyki den	5 24	18 41	♒	3 6	11 55
9	Poniedz.	Marji Eg.	27 Pond. Switł.	5 21	18 43	♒	3 30	13 20
10	Wtorek	Ezechjela	28 Wtor. Switł.	5 19	18 45	♒	3 49	14 43
11	Środa	Leona pap.	29 Marka	5 17	18 46	♓	4 5	16 4
12	Czwart.	Juljusza	30 Joana	5 15	18 48	♓	4 20	17 23
13	Piątek	Hermenegild †	31 Ipatyja ap.	5 13	18 49	♈	4 35	18 42
14	Sobota	Tyburcjusza 🌑	1	5 11	18 51	♈	4 52	20 1
15. Niedz. w r. 2. po Wielkan. Ewang.: O Chrystusie dobrym pasterzu. Jan 10.								
15	Niedz.	Anastazji	2 Tyta	5 9	18 52	♉	5 12	21 18
16	Poniedz.	Lamberta	3 Xenji	5 7	18 54	♉	5 38	22 31
17	Wtorek	Rudolfa	4 Josyfa	5 5	18 56	♊	6 11	23 37
18	Środa	Op. św. Józefa	5 Teodula	5 3	18 57	♊	6 54	—
19	Czwart.	Emmy	6 Eutychia	5 1	18 5[illegible]	♊	7 47	0 32
20	Piątek	Wiktora †	7 Hrehoryja	4 59	19 0	♋	8 49	1 14
21	Sobota	Anzelma ☽	8 Irydiona	4 57	19 2	♋	9 56	1 47
16. Niedz. w r. 3. po Wielkan. Ew.: Maluczko, a nie ujrzycie mnie. Jan 16.								
22	Niedz.	Sotera i Kaja	9 Euzychija	4 55	19 4	♌	11 6	2 11
23	Poniedz.	Wojciecha	10 Terentyja	4 53	19 5	♌	12 17	2 31
24	Wtorek	Grzegorza	11 Tyta	4 51	19 7	♌	13 27	2 47
25	Środa	Marka ew.	12 Wasyłyja	4 49	19 8	♍	14 39	3 1
26	Czwart.	Klet. i Marc.	13 Artemona	4 47	19 10	♍	15 53	3 15
27	Piątek	Peregryna †	14 Martyna	4 45	19 11	♎	17 9	3 29
28	Sobota	Pawła od Krz.	15 Arystarch.	4 43	19 13	♎	18 29	3 45
17. Niedz. w r. 4. po Wielk. Ewang.: O przyczynie odejścia Chrystusa. Jan 16.								
29	Niedz.	Piotra M. 🌕	16 Ahapji	4 42	19 14	♏	19 52	4 4
30	Poniedz.	Katarzyny S.	17 Symeona	4 40	19 16	♏	21 17	4 30

23 kwietnia: Św. Wojciech, patron w Gnieźnieńskiem.

W kwietniu z początku długość dnia wynosi 12 g. 51 m. Z końcem miesiąca 14 godz. 36 m.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 7 o godzinie 1 minut 48 Zmiennie.

🌑 Nów dnia 14 o godzinie 0 minut 57. Pogodnie.

☽ Pierwsza kwadra dnia 21 o godzinie 22 min. 20. Ciepło.

🌕 Pełnia dnia 29 o godz. 13 min 45. Deszcz.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Niestała pogoda aż do 14, potem pogodnie i ciepło do 27; pod koniec miesiąca deszcz i spadek temperatury.

Kalendarz żydowski.

Dnia 1. 16 Nisan, drugie święto; dnia 6. 21. Nisan siódme święto; dnia 7. 22. Nisan, ósme święto; dnia 16. 1. Ijar.

Przysłowia:

Kwiecień — plecień bo przeplata: trochę zimy — trochę lata. Na świętego Wojciecha, już w polu pociecha.

Kwiecień ma dni 30.

Żona wodza szczepu murzyńskiego w swojej toalecie uroczystej.

Nasz obraz przedstawia panią Kagiskha, żonę wodza murzyńskiego, w belgijskiej Afryce. Ubrała wszelakie kosztowności. Na głowie nosi „Mahembę,“ dwa rogi, które zrobione są z kosztownych pereł. Ciało owinięte jest w drogi plusz, a potem dopiero przychodzi główna ozdoba. Na jej widok lsnią szczęściem oczy murzyńskie. Są to pierścienie zrobione z trawy. Tak, moi mili Czytelnicy, z prostej trawy, są zrobione te kosztowności. Czcigodna małżonka wysokiego dyguitarza, musi uważać bacznie, aby koza nie zjadła tych kosztowności. Jak więc widzimy, mają kobiety afrykańskie także swoje różne zachcianki. I one znają kaprysy mody. Ale tak jak nasze czytelniczki, dziwią się, przypatrując się tej oto niewieście, tak jest pewnem, że ta wysoko postawiona niewiasta, śmiałaby się może, gdyby widziała wszystkie kaprysy mody kobiecej w państwach cywilizowanych. No, bo i prawda — co kraj to obyczaj...

Zapiski domowe w r. 1934.

Maj

Po rusińsku: Mai

Po czesku: Květen

Po słoweńsku: Velký traven

Po kroacku: Svibanj

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min
1	Wtorek	Filipa i Jak.	18 Joanika	4 38	19 17		22 36	5 5
2	Środa	Atanazego	19 Św. wody	4 36	19 19		23 42	5 54
3	Czwart.	Król. Kor. polsk.	20 Teodora	4 34	19 20		—	6 59
4	Piątek	Florjana †	21 Januarija	4 33	19 22		0 33	8 18
5	Sobota	Piusa V.	22 Salomei	4 31	19 23		1 8	9 44
18. Niedz. w r. 5 po Wielkan. Ewang.: O modlitwie w imię Jez. Chr. Jan 16.								
6	Niedz.	Jana w Ol. ☾ krzyż. dni	23 Georgija	4 29	19 25		1 34	11 8
7	Poniedz.	Domiceli	24 Sawy	4 27	19 29		1 54	12 31
8	Wtorek	Stanisław. B. M.	25 Marka Ep.	4 26	19 28		2 11	13 51
9	Środa	Grzegorza	26 Wasyłyja	4 24	19 29		2 26	15 8
10	Czwart.	W niebowst. P.	27 Symeona	4 23	19 31		2 41	26 26
11	Piątek	Adolfa †	28 9 Mucz.	4 21	19 32		2 57	17 43
12	Sobota	Pankracego	29 Jazona	4 20	19 33		3 16	19 0
19. Niedz. w r. 6 po Wielkan. Ewang.: Obietnica zesłania Ducha św. Jan 15.								
13	Niedz.	Serwacego ●	30 Jakóba ap.	4 18	19 35		3 40	20 14
14	Poniedz.	Bonifacego	1 Maj. Jerem.	4 17	19 36		4 10	21 23
15	Wtorek	Zofji	2 Anastazija	4 15	19 38		4 48	22 22
16	Środa	Jana Nep.	3 Tymofteja	4 14	19 39		5 38	23 9
17	Czwart.	Paschalisa	4 Woznes. H.	4 13	19 40		6 37	23 45
18	Piątek	Feliksa †	5 Ireny	4 11	19 42		7 43	—
19	Sobota	Piotra Cel.	6 Meftodyja	4 10	19 43		8 52	0 13
20. Niedz. w r. Zesłanie Ducha św. Ewang.: O przyjściu Ducha św. Jan 14.								
20	Niedz.	Zielone Św.	7 Joba	4 8	19 45		10 2	0 34
21	Poniedz.	Pon. Ziel. Św. ☽	8 Joana boh.	4 7	19 46		11 11	0 51
2	Wtorek	Julji	9 Izaiji	4 6	19 47		12 21	1 6
2	Środa	Dezyderj. S. d.	10 Symeona	4 5	19 48		13 32	1 20
24	Czwart.	Joanny	11 Tyta	4 4	19 50		15 45	1 33
25	Piątek	Urbana p. S. d.	12 Epifanija	4 3	19 51		16 2	1 48
26	Sobota	Filipa S. d.	13 Hłykerji	4 2	19 52		17 24	2 5
21. Niedz. w r. 1. po Ziel. Świątkach. Ewang.: O władzy Chr. Pana. Mat. 28.								
27	Niedz.	Św. Trójcy	14 Sosz. Sw. D.	4 1	19 53		18 49	2 28
28	Poniedz.	Wilhelma	15 Pond. Sosz.	4 0	19 54		20 12	2 59
29	Wtorek	Maksym.	16 Teodora	3 59	19 56		21 27	3 42
30	Środa	Feliksa pap.	17 Andronika	3 58	19 57		22 25	4 4[illegible]
31	Czwart.	Boże Ciało	18 Iwana	3 57	19 58		23 7	5 59

8 maja: Św. Stanisław, patron Polski.

Z początkiem maja długość dnia wynosi godzin 14 min. 39; z końcem miesiąca 16 godzin 1 minutę.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 6 maja o godz. 7 min. 41. Chłodno.

● Nów dnia 13 maja o godz. 13 min. 30. Deszcz.

☽ Pierwsza kwadra dnia 21 maja o godz. 16 min. 19. Pięknie.

○ Pełnia dnia 28 maja o godz. 22 minut 41. Ciepło.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Obfite opady przy niskiej temperaturze do 8, potem pogodnie aż do końca miesiąca.

Kalendarz żydowski.

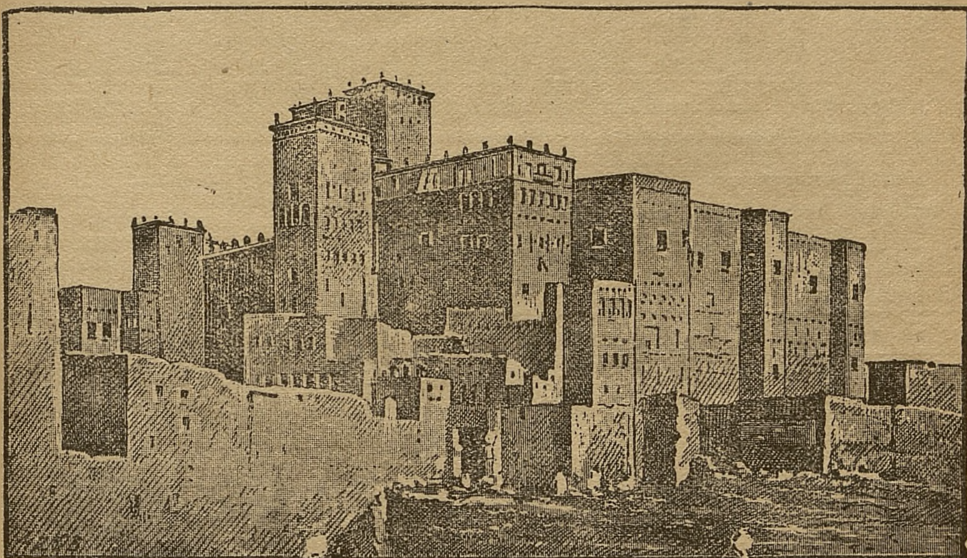
Dnia 3. maja 18. Ijar, Lag-Bomer; dnia 15. 1. Siwan; dnia 20. 6. Siwan; święto tygodniowe; 21. 7. Siwan, drugie święto.

Przysłowia:

Suchy marzec — mokry maj, będzie żytko, gdyby gaj.

Maj ma dni 31.

Drapacze chmur na pustyni.

Dziesięć dni podróży od lądu indyjskiego Oceanu — leżą wysokie południowo arabskie okolice górskie ze sławnem miastem Hadramant. Domy tam mają przeciętnie dziesięć pięter, sądzą, że domy w dawnych czasach, zbudowane zostały przez wędrowców z kraju Kanaan. Niedawno odkrył te drapacze na pustyni, jeden z sławnych podróżników angielskich Milton. Dotychczas nie pozwolono żadnemu Europejczykowi zwiedzić tych dziwów arabskich. Przed wojną starała się tam dotrzeć naukowa ekspedycja amerykańska. Ale los tej ekspedycji zakończył się tragicznie, wszyscy bowiem członkowie zostali przez ludność tubylczą zamordowani. Uważali bowiem Arabowie te domy i te swoje pamiątki za świętość, którą zbrukałby europejczyk, swojemi odwiedzianmi i swoją ciekawością. Tak więc drapaczami chmur nie szczyci się dzisiaj tylko Ameryka.... bo wznoszą się również dumnie w dalekich pustyniach....

Zapiski domowe w r. 1934.

Czerwiec

Po rusińsku: **Czerweń**

Po czesku: **Červen**

Po słoweńsku: **Rożnik**

Po kroacku: **Lipanj**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Piątek	Bł. Jakóba †	19 Patrykija	3 56	19 59		23 37	7 26
2	Sobota	Sadoka i Tow.	20 Tałateja	3 56	20 0		23 59	8 54
22. Niedz. w r. 2. po Ziel. Świątk. Ewang.: O wezwaniu na wieczerzę. Łuk. 14.								
3	**Niedz.**	Klotyldy	21 **Ws. Ś. Św.**	3 55	20 1		—	10 19
4	Poniedz.	Kwiryna ☾	22 Wasyła	3 55	20 2		0 18	11 40
5	Wtorek	Bonifacego	23 Michaiła	3 54	20 3		0 33	12 59
6	Środa	Norberta	24 Symeona	3 53	20 4		0 48	14 16
7	Czwart.	Roberta	25 **Boże Ciało**	3 53	20 5		1 4	15 32
8	Piątek	Serca Jezusa †	26 Karpa	3 52	20 5		1 22	16 48
9	Sobota	Felicjana	27 Terapontа	3 52	20 6		1 43	18 2
23. Niedz. w r. 3. po Ziel. Świątk. Ewang.: O zgubionej owcy. Łuk. 15.								
10	**Niedz.**	Małgorzaty	28 Nykity	3 51	20 7		2 10	19 12
11	Poniedz.	Barnaby	29 Teodozji	3 51	20 8		2 46	20 14
12	Wtorek	Jana ●	30 Izaakija	3 51	20 8		3 32	21 5
13	Środa	Antoniego	31 Herminy	3 50	20 9		4 28	21 45
14	Czwart.	Bazylego	1 **Czerw.** Justa	3 50	20 9		5 31	22 15
15	Piątek	Wita †	2 Nykifora	3 50	20 10		6 40	22 38
16	Sobota	Benona	3 Lukyljana	3 50	20 10		7 49	22 56
24. Niedz. w r. 4. po Ziel. Świątk. Ewang.: O połowie ryb. Łuk. 5.								
17	**Niedz.**	Adolfa	4 Wartołom.	3 50	20 11		8 58	23 12
18	Poniedz.	Marcelego	5 Dorofteja	3 50	20 11		10 7	23 25
19	Wtorek	Julianny	6 Hilarjona	3 50	20 12		11 16	23 38
20	Środa	Sylwerego ☽	7 Teodota	3 50	20 12		12 27	23 52
21	Czwart.	Alojzego Gonz.	8 Fteodora	3 50	20 12		13 40	—
22	Piątek	Paulina †	9 Kyryła	3 50	20 12		14 58	0 8
23	Sobota	Zenona	10 Aleksandr.	3 51	20 13		16 19	0 27
25. Niedz. w r. 5. po Ziel. Świątk. Ewang.: O sprawiedliwości. Mat. 5.								
24	**Niedz.**	Jana Chrzcic.	11 Wartołom.	3 51	20 13		17 43	0 53
25	Poniedz.	Prospera	12 Onufryja	3 51	20 13		19 3	1 30
26	Wtorek	Jana i Pawła	13 Akaliny	3 52	20 13		20 10	2 21
27	Środa	Władysł. ○	14 Jełyseja	3 52	20 13		21 0	3 32
28	Czwart.	Leona p.	15 Amosa	3 53	20 13		21 36	4 56
29	**Piątek**	**Piotra i Pawła**	16 Tychona	3 53	20 13		22 2	6 28
30	Sobota	Wsp. ś. Pawła	17 Manuela	3 54	20 13		22 22	7 57

24 czerwca: Św. Jan Chrzciciel, patron diecezji wrocławskiej.

Długość dnia wynosi 1. czerwca 16 godzin 3 min. Z końcem miesiąca 16 godz. 19 min.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 4 o godzinie 13 minut 52. Pięknie.

● Nówdnia 12 czerwca o godzinie 3 min. 11. Zmiennie.

☽ Pierwsza kwadra 20 o godzinie 7 min. 36. Pogodnie.

Dnia 22. czerwca początek lata. Słońce wstępuje w znak Raka.

○ Pełnia dnia 27 o godz. 6 minut 7 Pięknie.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Pogodnie i ciepło do 3, od 4 do 7 ciągłe deszcze; niestała pogoda do 16, poczem pięknie do końca miesiąca, od czasu do czasu nawałnice.

Kalendarz żydowski.

Dnia 14 czerwca 1 Thamuz.

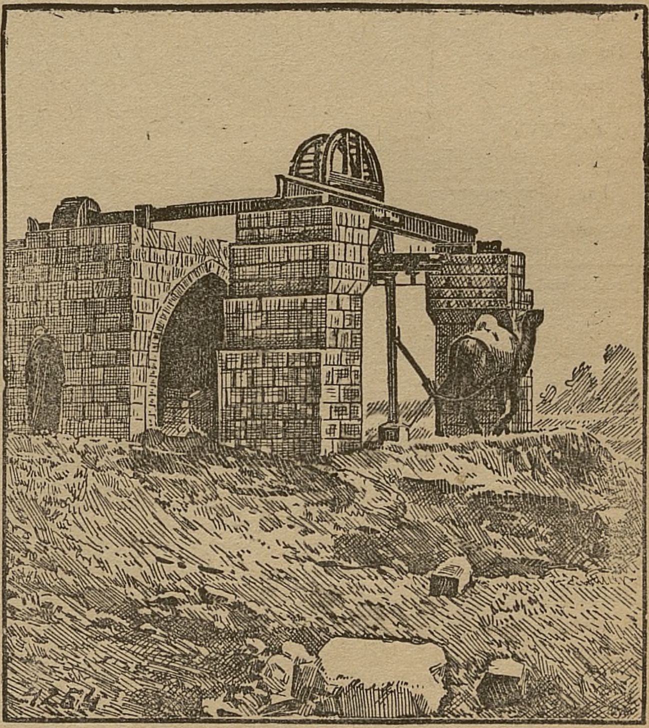
Przysłowia:

Na święty Antoni jagoda się zapłoni. Na święty Wit, słowik cyt.

Czerwiec ma dni 30.

Młyny w Arabji.

Niektóre miejscowości w Arabji, zachowały jeszcze tradycje z przed wielu tysięcy lat. Gdy w Europie i Ameryce cuda techniki zostały już zastosowane w życiu — gdy ciągle maszyna za maszyna zaczyna u nas królować nad człowiekiem, to w tych krajach arabskich, wszystko po dawnemu zostało. I nic dziwnego, bo Arabowie nie chcą słyszeć nic o zdobyczach kultury europejskiej — a są miejscowości, gdzie nie stanęła jeszcze stopa białego człowieka, jak go Arabowie nazywają „białego djabła.“ Arabowie żyją swojem życiem mają swoje tradycje pielęgnują je, nie chcą żadnych nowości, uważają je za grzech przeciwko swojej religji. Tak więc zachował się tam jeszcze zwyczaj z przed wielu lat. Spojrzyjcie na obrazek — widzicie biednego wielbłąda — który właściwie wprowadza w ruch młyn. I jest im z tem dobrze — tylko biedny wielbłąd musi na słoncu się parzyć. —

Zapiski domowe w r. 1934.

Lipiec

Po rusińsku: **Łypeć**

Po czesku: **Červenec**

Po słoweńsku: **Malý pes**

Po kroacku: **Srpanj**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
26. Niedz. w r. 6. po Ziel. Świątk. Ewang.: O nakarmieniu 4000 ludzi. Mar. 8.								
1	Niedz.	Teobalda	18 Leontija	3 55	20 13		22 39	9 23
2	Poniedz.	*Naw. NMP.*	19 Judy ap.	3 55	20 13		22 55	10 45
3	Wtorek	Heljodora ☾	20 Metodyja	3 56	20 12		23 10	12 4
4	Środa	Prokopa	21 Juljana m.	3 56	20 12		23 27	13 22
5	Czwart.	Cyryla i Metod.	22 Eusebija	3 57	20 12		23 48	14 38
6	Piątek	Izajasza Pr. †	23 Ahrypiny	3 58	20 11		—	15 53
7	Sobota	Jana z D.	24 Rożd. s. J.	3 59	20 10		0 13	17 4
27. Niedz. w r. 7. po Ziel. Świątk. Ewang.: O fałszywych prorokach. Mat. 7.								
8	Niedz.	Elżbiety	25 Fewronji	3 59	20 10		0 46	18 8
9	Poniedz.	Łucji	26 Dawyda	4 0	20 9		1 28	19 3
10	Wtorek	Amalji, 7 brat.	27 Samsona	4 1	20 8		2 21	19 45
11	Środa	Piusa I. pap ●	28 Kyra i Jon.	4 2	20 7		3 22	20 18
12	Czwart.	Jana Gwalb.	29 Petra i P.	4 3	20 7		4 29	20 43
13	Piątek	Małgorzaty †	30 Sobor š. A.	4 4	20 6		5 39	21 3
14	Sobota	Bonawent.	1 Łypeć. Kosm.	4 5	20 6		6 48	21 19
28. Niedz. w r. 8. po Ziel. Świątk. Ewang.: O niespraw. szafarzu. Łuk. 16.								
14	Niedz.	Henryka	2 Poł. ryz. B.	4 6	20 5		7 57	21 32
16	Poniedz.	NMP. z Karm.	3 Jakynta	4 7	20 4		9 6	21 46
17	Wtorek	Aleksego	4 Andreja	4 8	20 3		10 14	21 59
18	Środa	Szymona z Lipn	5 Kyryła i M.	4 10	20 2		11 25	22 13
19	Czwart.	Winc. z P. ☽	6 Łucjana	4 11	20 1		12 39	22 30
20	Piątek	Błg. Czesława †	7 Kyrjaka	4 12	20 0		13 56	22 5
21	Sobota	Praksedy	8 Prokopija	4 13	19 59		15 17	23 22
29. Niedz. w r. 9. po Ziel. Świątk. Ewang.: O zburzeniu Jerozolimy. Łuk. 19.								
22	Niedz.	Marji Magd.	9 Pankratija	4 14	19 58		16 37	—
23	Poniedz.	Apolinarego	10 S. 45 Mucz.	4 16	19 56		17 50	0 5
24	Wtorek	Krystyny	11 Eufemiji	4 17	19 55		18 48	1 4
25	Środa	Jakóba ap.	12 Prokla	4 18	19 54		19 31	2 22
26	Czwart.	Anny ○	13 Sob. s. Haw.	4 19	19 53		20 1	3 52
27	Piątek	Natalji †	14 Akiły	4 21	19 51		20 25	5 24
28	Sobota	Inocentego	15 Kyryła	4 22	19 50		20 43	6 55
30. Niedz. w r. 10. po Ziel. Świątk. Ewang.: O faryzeuszu i celniku. Łuk. 18.								
29	Niedz.	Marty	16 Atynogena	4 24	19 48		21 0	8 21
30	Poniedz.	Abdona m.	17 Martyny	4 25	19 47		21 16	9 44
31	Wtorek	Ignacego Loj.	18 Emiljana	4 26	19 45		21 33	11 5

Z początkiem lipca długość dnia wynosi 16 godz. 18 m., z końcem miesiąca 15 godzin 19 minut.

Zmiany księżyca

☾ Ostatnia kwadra dnia 3 lipca o godz. 21 min. 27. Parno.

● Nów dnia 11 lipca o godz. 18 min. 5. Ciepło.

☽ Pierwsza kwadra 19 lipca o godzinie 19 min. 52. Burze.

○ Pełnia dnia 26 lipca o godzinie 13 min. 8. Parno.

Dnia 26. lipca częściowe zaćmienie księżyca, u nas nie widzialne.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Bardzo gorąco i sucho aż do połowy miesiąca, potem parno i częste burze.

Kalendarz żydowski.

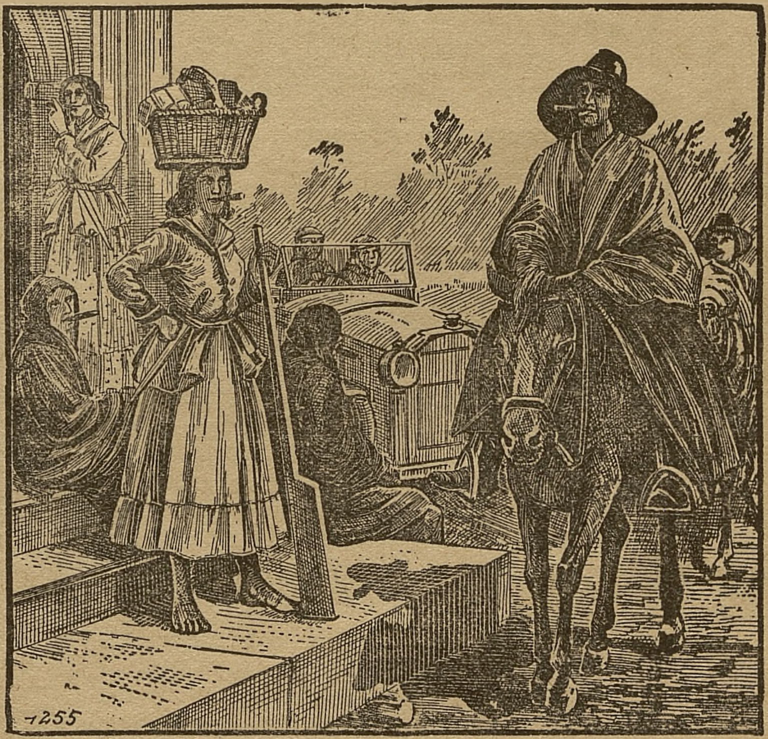
Dnia 1 lipca 18 Thamuz, post, zdobycie Jerozolimy; dnia 13 lipca 1 Ab; dnia 22 10. Ab, post zburzenia świątyni.

Przysłowia:

Od świętej Hanki chłodne wieczory i poranki.

Lipiec ma dni 31.

Amazonki walczyce.

W środkowej Ameryce południowej, rozciągają się dalekie prerie, które kończą się gęstemi lasami. Ogromne połacie są tak zabagnione, że dalej nie można ruszyć ani kroku. Te ogromne obszary, pełne bagna i lasów, nazywają się Gran Chaco. Ale oto odkryto, że tam znajdują się ogromne pokłady nafty. To stało się przyczyną bardzo poważnych konfliktów między Boliwią a Paragwajem. Naturalnie, że możny i wszechwładny kapitał naftowy, tak długo judził wzajemnie obie strony, aż doszlo do wojny między Paragwajem a Boliwią. Z wybuchem wojny, utworzyły kobiety w Paragwaju, specjalne oddziały wojskowe. Na naszym obrazku widzimy kilka amazonek, jak się ćwiczą w sztuce wojennej. Interesujące jest, że w Paragwaju wszystkie kobiety palą cygara.

Zapiski domowe w r. 1934.

Sierpień

Po rusińsku: **Serpeń**

Po czesku: **Srpen**

Po słowańsku: **Velký serpan**

Po kroacku: **Kolovoz**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Środa	Piotra w ok.	19 Makryny	4 28	19 44		21 52	12 24
2	Czwart.	**N. M. P. Anielsk.** ☾	20 Iłyi	4 29	19 42		22 16	13 41
3	Piątek	Zn. ś. Szczep. †	21 Symeona	4 31	19 41		22 46	14 55
4	Sobota	Dominika	22 Marji Mah.	4 32	19 39		23 26	16 2
31. Niedz. w r. 11. po Ziel. Świątk. Ewang: O uzdrow. głuchoniem. Mar. 7.								
5	Niedz.	NPM. Snież.	23 Trofyma	4 33	19 37		—	17 0
6	Poniedz.	**Przemien. Pańsk.**	24 Chrystyny	4 35	19 36		0 15	17 46
7	Wtorek	Kajetana	25 Usp. ś. An	4 36	19 34		1 14	18 22
8	Środa	Cyrjaka	26 Jermołaja	4 38	19 33		2 20	18 48
9	Czwart.	Jana Vianney	27 Pantałem.	4 39	19 31		3 29	19 9
10	Piątek	Wawrzyn. † 🌑	28 Prok. i N.	4 4[illegible]	19 29		4 38	19 26
11	Sobota	Zuzanny	29 Kałynyka	4 42	19 27		5 48	19 41
32. Niedz. w r. 12. po Ziel. Świątk. Ewang.: O miłosier. Samaryt. Łuk. 10.								
12	Niedz.	Klary p.	30 Syły	4 43	19 26		6 56	19 54
13	Poniedz.	Hipolita	31 Jewdokim.	4 45	19 24		8 7	20 7
14	Wtorek	Euzebiusza P.	1 Serp Petra	4 46	19 22		9 15	20 21
15	Środa	Wnieb. NPM.	2 Stefana m.	4 48	19 20		10 27	20 37
16	Czwart.	Rocha wyzn.	3 Izaakija	4 49	19 18		11 42	20 56
17	Piątek	Jacka wyzn. †	4 Otrok. wE.	4 51	19 16		13 0	21 22
18	Sobota	Heleny ces. ☽	5 Euzypija	4 52	19 14		14 18	21 58
33. Niedz. w r. 13. po Ziel. Świątk. Ewang.: O uzdr. 10 trędowatych. Łuk. 17.								
19	Niedz.	Ludw. z Tul.	6 Preob. H.	4 54	19 12		15 32	22 48
20	Poniedz.	Bernarda op.	7 Dometyja	4 55	19 10		16 34	23 56
21	Wtorek	Joanny Fr.	8 Jemyłjana	4 57	19 8		17 23	—
22	Środa	Tymoteusza	9 Mafteja a.	4 58	19 6		17 58	1 18
23	Czwart.	Filipa	10 Laurentyj.	5 0	19 4		18 25	2 48
24	Piątek	Bartłom. † 🌕	11 Eupta	5 1	19 2		18 46	4 19
25	Sobota	Ludwika kr.	12 Fotyja	5 3	19 0		19 3	5 48
34. Niedz. w r. 14. po Ziel. Świątk. Ewang.: O służeniu Bogu i mam. Mat. 6.								
26	Niedz.	**NMP. Jasnogórsk.**	13 Maksyma	5 4	18 58		19 20	7 14
27	Poniedz.	Jana Kalas.	14 Mycheja	5 6	18 56		19 37	10 39
28	Wtorek	Augustyna	15 Uspen. B.	5 7	18 54		19 56	8 1
29	Środa	Ścięcie Ś. Jana	16 Diomeda	5 9	18 52		20 19	11 22
30	Czwart.	Róży Lim.	17 Myrona m.	5 10	18 50		20 47	12 39
31	Piątek	Rajmunda †	18 Flora i Ł.	5 12	18 48		21 23	13 50

10 sierpnia: Św. Wawrzyniec, patron diecezji chełmińskiej.

Z początkiem sierpnia długość dnia wynosi 15 godz. 16 minut. — Z końcem miesiąca 13 godzin 36 minut.

Zmiany księżyca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 2 o godzinie 7 min. 26. Piękne dni.

🌑 Nów dnia 10 o godz. 9 min. 45. Parno.

Dnia 10. sierpnia obrączkowe zaćmienie słońca; u nas nie widzialne.

☽ Pierwsza kwadra dnia 18 sierpnia o godzinie 5 min. 32. Zmiennie.

🌕 Pełnia dnia 24 sierpnia o godz. 20 min. 36. Chłodno.

☾ Ostatnia kwadra dnia 31 o godzinie 20 min. 39 Niestała pogoda.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

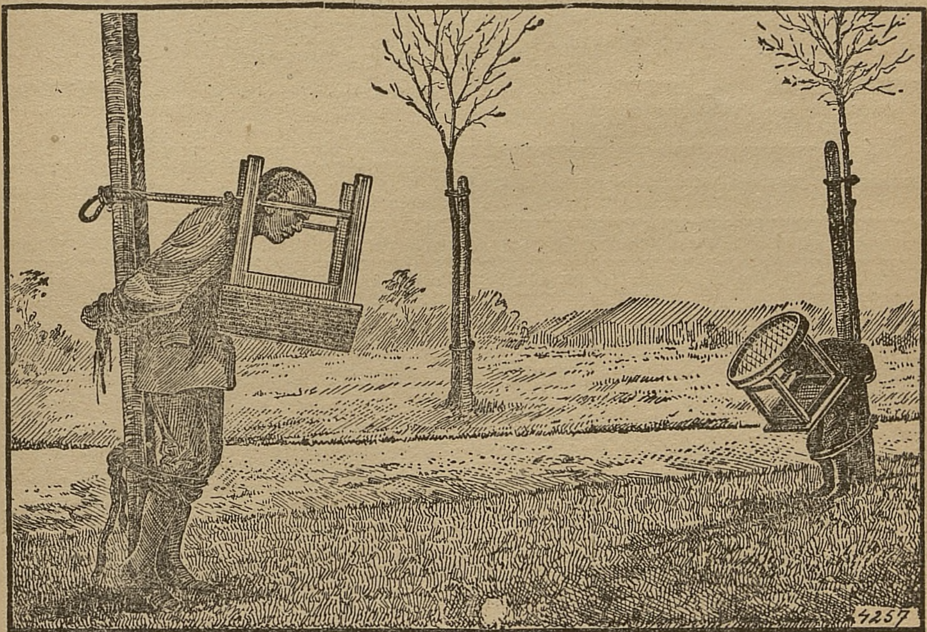
Prawdziwe lato w pełni; częste burze nocne, nieraz z gradobiciem aż do 20: do 26 deszcze lokalne i spadek temperatury: pod koniec miesiąca ustala się chłodna pogoda.

Kalendarz żydowski.

Dnia 12 sierpnia 1 Elul.

Sierpień ma dni 31.

Jak w Chinach karze się złodziei.

W Chinach istnieją liczne zwyczaje, nad którymi Europjejczyk kiwa tylko zdziwiony głową. Tak naprzykład u nas, czarny kolor oznacza załobę, w Chinach zaś przeciwnie biały. My wyrzucamy zgniłe jaja, w Chińczycy zakopują jaja w ziemię, aby zgniły i spozywają potem jako najlepsze smakołyki. U nas zaprzęga się do wozów zwierzęta, zaś w Chinach ludzi. Naturalnie, że w Chinach istnieją także zupełnie inne pojęcia prawa i karze. Może nigdzie niema tak srogich sądów i kar na złoczyńców, jak w Chinach. Na naszym obrazku widzimy złodziei, których za karę przywiązali do drzewa. Pozatem przywiązują mu na karku stołeczek, który staje się potem bolesnym ciężarem, jak to widzimy na naszym obrazku po lewej stronie. Jednemu z tych złodziei, nałożono jeszcze sznurek na szyi, dla zaostrzenia kary.

Zapiski domowe w r. 1934.

Wrzesień

Po rusińsku: **Wreseń**

Po czesku: **Září**

Po słoweńsku: **Kimowec**

Po kroacku: **Rujan**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Sobota	Bronisławy	19 Andreja	5 13	18 46	♊	22 10	14 52
35. Niedz. w r. 15. po Ziel. Świątk. Ewang.: O wskrzesz. syna w Naim. Łuk. 7.								
2	Niedz.	Stefana kr.	20 Samuiła	5 15	18 44	♊	23 6	15 43
3	Poniedz.	Serafiny	21 Tadeja	5 16	18 42	♋	—	16 22
4	Wtorek	Rozalji	22 Ahatonika	5 18	18 40	♋	0 9	16 52
5	Środa	Wawrzyńca	23 Łuppa m.	5 19	18 38	♋	1 18	17 15
6	Czwart.	Zacharjasza	24 Eutychija	5 21	18 35	♌	2 27	17 33
7	Piątek	Reginy †	25 Wartołom.	5 22	18 33	♌	3 37	17 49
8	Sobota	Narodzenie NPM.	26 Adryana	5 24	18 31	♍	4 46	18 2
36. Niedz. w r. 16. po Ziel. Świątk. Ewang.: O uzdrow. opuchłego. Łuk. 14.								
9	Niedz.	Piotra Kl. 🌑	27 Pymona	5 25	18 29	♍	5 55	18 16
10	Poniedz.	Mikołaja	28 Moiseja	5 27	18 27	♍	7 5	18 30
11	Wtorek	Prot. i Jacka	29 Usik. hł.	5 28	18 24	♎	8 17	18 45
12	Środa	Imienia Marji	30 Aleksandr.	5 30	18 22	♎	9 31	19 3
13	Czwart.	Walerjana	31 Poł. Poj. B	5 31	18 20	♏	10 47	19 27
14	Piątek	Pod. św. Krzyża †	1 Wreseń.	5 33	18 18	♏	12 6	19 59
15	Sobota	7 bol. N. Marji P.	2 Mamanta	5 34	18 16	♐	13 20	20 43
37. Niedz. w r. 18. po Ziel. Świątk. Ewang.: O miłości Boga i bliźn. Mat. 22.								
16	Niedz.	Ludmiły ☽	3 Antyma	5 36	18 13	♐	14 25	21 42
17	Poniedz.	Hildegarda	4 Wawyły	5 37	18 11	♐	15 17	22 57
18	Wtorek	Tomasza	5 Zacharyja	5 39	18 9	♑	15 56	—
19	Środa	Januarego S. d	6 W. cz. Myc.	5 40	18 7	♑	16 25	0 21
20	Czwart.	Eustachj.	7 Sostena	5 42	18 5	♒	16 48	1 49
21	Piątek	Mateusz. Ew. S. d	8 Rożdż. B.	5 43	18 2	♒	17 6	3 17
22	Sobota	Maurycego S. d	9 Joakima	5 45	18 0	♓	17 24	4 43
38. Niedz. w r. 19. po Ziel. Świątk. Ewang.: O uzdrowieniu paralityka. Mat. 9.								
23	Niedz.	Tekli 🌕	10 Mynodora	5 46	17 58	♓	17 41	6 8
24	Poniedz.	Ruperta	11 Feodora	5 48	17 56	♈	17 59	7 31
25	Wtorek	Bł. Władysł. z G.	12 Awtonoma	5 49	17 54	♈	18 20	8 55
26	Środa	Cyprjana	13 Kornyła	5 51	17 51	♉	18 47	10 15
27	Czwart.	Kosmy i Dam.	14 Wozn. Kr	5 52	17 49	♉	19 20	11 31
28	Piątek	Wacława †	15 Nikity	5 54	17 47	♊	20 3	12 39
29	Sobota	Michała archan.	16 Josafata m.	5 56	17 45	♊	20 56	13 35
39. Niedz. w r. 20. po Ziel. Świątk. Ewang.: O szacie godowej. Mat. 22.								
30	Niedz.	Hieronima	17 Sofji mucz	5 57	17 43	♋	21 58	14 20

29 września: Św. Michał, pati

Z początkiem września długość dnia wynosi 13 godzin 33 min. Z końcem miesiąca 11 g. 46 min.

Zmiany księżyca.

🌑 Nów d. 9 września o godzinie 1 minut 20. Pięknie.

☽ Pierwsza kwadra dnia 16 września o godzinie 13 min. 25. Sucho.

🌕 Pełnia do 23 o godzinie 5 minut 18. Pogodnie.

Dnia 23 września początek jesieni.

Słońce wstępuje w znak Wagi.

☾ Ostatnia kwadra dnia 30 września o godzinie 13 minut 29. Ciepło.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Pięknie i sucho aż do 24; koło 25 pogoda pogarsza się chwilowo, poczem znów pogodnie i ciepło do końca miesiąca.

Kalendarz żydowski.

Dnia 10 września 1 Tiszri, 5695 (niedostateczny rok o 383 dniach), Nowy Rok: dnia 11 września 2 Tiszri II święto; dnia 12 wrz. 3 Tiszri post Gedaljah; dnia 19 wrz. 10 Tiszri św. pojednania, dnia 24 15 Tiszri Kuczki; dnia 25 wr. 16 Tiszri II święto; dnia 30 wrz.. 21 Tiszri św. palm

Wrzesień ma dni 30.

Chińskie płaczki przy robocie.

Ten obrazek, prowadzi nas znowu do Chin, ale tym razem na pogrzeb. Widzimy na obrazku dwie płaczki. Spojrzcie, jak wygląda trumna, w której chowają nieboszczyka. Nie myślcie, że te kobiety płaczące i z zbolałym wzrokiem patrzące na trumnę, to może krewne zmarłego. Bynajmniej! One uprawiają ten zawód — to jest poprostu ich fachem i zarobkowaniem. Według wierzeń chińskich, im więcej łez wylano za nieboszczykiem, tem spokoniej będzie nieboszczyk sobie odpoczywał w tym innym świecie. Dlatego wynajmuje się płaczki, które na zawołenie mają łzy, naturalnie każą sobie zanie płacić.

Ale niezawsze mają łzy na zawołanie. Radzą sobie kobiecinki i niespostrzeżenie trą sobie oczy cebulą, a wtedy już łzy płyną ciurkiem. W czasie krzyzysu w Chinach, ten „łzawy interes“ należy jeszcze do najlepszych.

Zapiski domowe w r. 1934.

Październik

Po rusińsku: **Żowten**

Po czesku: **Říjen**

Po słoweńsku: **Kolopersk**

Po kroacku: **Kolopersk**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min	Księżyca zachód g. min.
1	Poniedz.	Bł. Jan z Dukli	18 Eumenyja	5 59	17 40		23 5	14 53
2	Wtorek	Anioł. Stróż.	19 Tryfona	6 0	17 38		—	15 18
3	Środa	Teresy od D.J.	20 Eustachija	6 2	17 36		0 14	15 38
4	Czwart.	Franc. Ser.	21 Kondrata	6 3	17 34		1 24	15 55
5	Piątek	Placyda i t. m. †	22 Foki i J.	6 5	17 32		2 33	16 9
6	Sobota	Brunona	23 Zacz. ś. J.	6 6	17 29		3 42	16 23
40. Niedz. w r. 21. po Ziel. Świątk. Ew.: O uzdrowieniu syna król. Jan 4.								
7	Niedz.	**M. P. Różańcow.**	24 Tekli m.	6 8	17 27		4 52	16 37
8	Poniedz.	Brygidy 🌑	25 Eufrozyny	6 9	17 25		6 4	16 52
9	Wtorek	Dionizego	26 Joana boh.	6 11	17 23		7 18	17 10
10	Środa	Franc. Borg.	27 Kalistrata	6 12	17 21		8 35	17 32
11	Czwart.	Emiljana	28 Charytona	6 14	17 19		9 53	18 2
12	Piątek	Maksymilj. †	29 Kyrjaka	6 15	17 17		11 10	18 43
13	Sobota	Edwarda	30 Hryhoryja	6 17	17 15		12 18	19 37
41. Niedz. w r. 23. po Ziel. Świątk. Ewang.: O dłużn. i złym słudze. Mat. 18.								
14	Niedz.	Kaliksta	1 Żowt. Pok "	6 19	17 13		13 13	20 47
15	Poniedz.	Jadwigi ☽	2 Kyrjana	6 20	17 11		13 55	22 6
16	Wtorek.	Sławomira	3 Dyonizyja	6 22	17 9		14 27	23 30
17	Środa	Małgorzaty	4 Jerofteja	6 23	17 7		14 51	—
18	Czwart.	Łukasza ew.	5 Charytyny	6 25	17 5		15 10	0 56
19	Piątek	Piotra z A. †	6 Tomy ap.	6 27	17 3		15 28	2 19
20	Sobota	Felicjana	7 Serhija m.	6 28	17 1		15 44	3 42
42. Niedz. w r. 22. po Zielon. Świątk. Ewang.: O monecie czynszowej. Mat. 22.								
21	Niedz.		8 Pełahiji	6 30	16 59		16 2	5 4
22	Poniedz.	Korduli 🌕	9 Jakowa a.	6 31	16 57		16 22	6 26
23	Wtorek	Jana Kap.	10 Eułampija	6 33	16 55		16 46	7 48
24	Środa	Rafała arch.	11 Fyłypa ap.	6 35	16 53		17 17	9 7
25	Czwart.	Bolesława	12 Prowa m.	6 37	16 51		17 56	10 20
26	Piątek	Ewarysta †	13 Karpa	6 38	16 49		18 46	11 22
27	Sobota	Sabiny	14 Nazaryja	6 40	16 47		19 45	12 12
43. Niedz. w r. 23. po Ziel. Świątk. Ewang.: O wskrzeszeniu córki Jaira. Mat. 9.								
28	Niedz.		15 Eutymija	6 42	16 45		20 51	12 50
29	Poniedz.	Narcisa	16 Lonhina	6 44	16 43		22 0	13 19
30	Wtorek	Alfonsa R. ☾	17 Ozyji i A.	6 45	16 42		23 9	13 41
31	Środa	Marcelego	18 Łuki ew.	6 47	16 40		—	13 59

15. października: Św. Jadwiga, patronka Śląska.

Z początkiem października długość dnia wynosi 11 godzin 41 min. Z końcem miesiąca godz. 9 min. 53.

Zmiany księżyca.

🌑 Nów dn. 8 paźdz. o godz. 16 min. 4. Słoneczno.

☽ Pierwsza kwadra dnia 15 październ. o godz. 20 minut 29. Ciepło.

Pełnia dnia 22 paźdz. o godz. 16 minut 1. Deszcz.

Ostatnia kwadra dnia 30 paźdz. o godz. 9 min. 21. Chłodno.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Październik jest pogodny i bardzo ciepły aż do 18; od 18 do 25 obfite opady, potem chłodno i pogodnie do końca.

Kalendarz żydowski.

Dnia 1 październ. 22 Tiszri koniec kuczek; dnia 2 paźdz. 23 Tiszri radość z prawa; dnia 10 paźdz. 1 Marcheswan.

Przysłowia:

Na św. Franciszka, chłop już w polu nic nie zyska.

Październik ma dni 31.

Policja kobieca w Indjach.

Do najbardziej prześladowanych stworzeń w Indjach i Turcji należała przez wieki kobieta. Odmawiano jej wszelkich praw — była ona poprostu niewolnicą mężczyzny. Z biegiem czasu, zmieniły się te pojęcia i kobieta w Indjach i Turcji zyskała sobie już powolnie pewne prawa. W Turcji pozwolono im wychodzić na ulice bez welonu w Indjach zniesiono upokarzające prawo niewolnictwa. W Indjach nawet pozwolono im wykonywać pewne czynności. Tak więc na naszym obrazku widzimy indyjskie policjantki, które ćwiczą pod komendą swojej angielskiej nauczycielki.

Zapiski domowe w r. 1934.

Listopad

Po rusińsku: Listopad

Po czesku: Listopad

Po słoweńsku: Listopad

Po kroacku: Studenij

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Czwart.	Wsz. Święt.	19 Joiła	6 48	16 38		0 19	14 15
2	Piątek	*Dzień zad.* †	20 Artemija	6 50	16 36		1 27	14 29
3	Sobota	Huberta, Idy	21 Ilarjona	6 52	16 34		2 35	14 42
44. Niedz. w r. 24 po Ziel. Świątk. Ewang.: O łodzi Chrystusowej. Mat. 8.								
4	Niedz.	Karola Bor.	22 Awerkija	6 53	16 33		3 46	14 57
5	Poniedz.	Zacharjasza	23 Jakowa a.	6 55	16 32		4 59	15 14
6	Wtorek	Leonarda	24 Arefty	6 56	16 30		6 16	15 35
7	Środa	Bł. Anton. B. ●	25 Markijana	6 58	16 28		7 35	16 2
8	Czwart.	Bogumiła	26 Demetryja	7 0	16 27		8 54	16 40
9	Piątek	Teodora †	27 Nestora	7 1	16 25		10 7	17 31
10	Sobota	Andrzeja Aw.	28 Terentyja	7 3	16 24		11 8	18 31
45. Niedz. w r. 25 po Ziel. Świątk. Ewang.: O dobrem nasieniu. Mat. 13.								
11	Niedz.	Marcina b.	29 Anastazji	7 4	16 22		11 55	19 56
12	Poniedz.	Marcina p.	30 Zenona	7 6	16 21		12 29	21 19
13	Wtorek	Stanisł. Kost.	31 Stachija	7 8	16 20		12 55	22 44
14	Środa	Serafina ☽	1 List. Kosmy	7 10	16 18		13 16	—
15	Czwart.	Leopolda	2 Akindyna	7 11	16 17		13 33	0 6
16	Piątek	M.B. Ostrobr. †	3 Josyfa i A.	7 13	16 15		13 50	1 27
17	Sobota	Grzegorza	4 Joanikija	7 15	16 14		14 6	2 46
46. Niedz. w r. 26 po Ziel. Świątk: Ewang.: O ziarnie gorczycznem. Mat. 15.								
18	Niedz.	Salomei	5 Hałaktyon.	7 16	16 13		14 25	4 6
19	Poniedz.	Elżbiety	6 Pawła ap.	7 18	16 12		14 47	5 26
20	Wtorek	Feliksa W.	7 Jerona	7 19	16 11		15 15	6 45
21	Środa	Ofiarow. N. M. P ○	8 Mychaiła	7 21	16 10		15 50	8 0
22	Czwart.	Cecylji	9 Onesyfora	7 22	16 9		16 36	9 7
23	Piątek	Klemensa †	10 Oresta	7 24	16 8		17 32	10 3
24	Sobota	Jana od k.	11 Myny	7 25	16 7		18 36	10 46
47. Niedz. w r. 27 po Ziel. Świątk. Ewang.: O końcu świata. Mat 24.								
25	Niedz.	Katarzyny	12 Josafata	7 27	16 6		19 44	11 19
26	Poniedz.	Konrada	13 Joana Złat.	7 28	16 5		20 54	11 43
27	Wtorek	Walerjana	14 Fyłypa	7 30	16 4		22 2	12 3
28	Środa	Zdzisławy	15 Samsona	7 31	16 3		23 10	12 19
29	Czwart.	Saturnina ☾	16 Mateja Ap.	7 33	16 3		—	12 33
30	Piątek	Andrzeja ap. †	17 Hryhoryja	7 34	16 2		0 18	12 47

Z początkiem listopada długość dnia wynosi 9 godzin 51 minut. Z końcem miesiąca zmniejsza się do 8 godz. 28 min.

Zmiany księżyca.

● Nów dnia 7 listopada o godz. 5 minut 43. Sucho.

☽ Pierwsza kwadra dnia 14 listop. o godz. 3 min. 39. Chłodno.

○ Pełnia dnia 21 listopada o godz. 5 min. 26. Mokro i zimno.

☾ Ostatnia kwadra dnia 29 listopada o godz. 6 min. 39. Pogod.

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Sucho i stosunkowo ciepło do 13; potem wilgotno i chłodno do 26; pod koniec miesiąca jeszcze kilka pięknych dni jesiennych.

Kalendarz żydowski.

Dnia 8 listopada 1 Kislew.

Przysłowia:

W listopadzie białogłowy przędą swe kądziele, a co święto, co niedziela, brzęczy gdzieś wesele.

Listopad ma dni 30.

Jak młóci się zboże w Mandżurji.

Mandżurja znajduje się między Morzem Żółtem a rzeką Amur w Azji. Mandżurja jest stosunkowo bardzo słabo zamieszkała. W czasie wielu domowych chińskich wojen, od których krwawiły się Chiny od wielu lat, bardzo dużo ludzkości zbiegło i osiadło w Mandżurji. Mimo to jest dzisiaj jeszcze w Mandżurji, bardzo wiele miejsca dla osiedlenia się miljonów ludzi. Dlatego właśnie starała się Japonia o zawładnięcie Mandżurją i stąd wynikła wojna japońsko — chińska. Japonia cierpi bowiem na ciągły wzrost ludności, a nie mogąc dla niej znaleźć miejsca w własnym kraju, szuka właśnie nowych terenów. W Mandżurji sieją ryż, i zboże. Ale rolnictwo jest jeszcze bardzo zacofane i wszystko, jak to widzimy na naszym obrazku odbywa się jak przed setkami lat.

Zapiski domowe w r. 1934.

Grudzień

Po rusińsku: **Gruden**

Po czesku: **Prosinec**

Po słoweńsku: **Gruden**

Po kroacku: **Prosinac**

Dni miesiąca	Dni tygodnia	Święta rzymsko-katol.	Święta starego stylu.	Słońca wschód g. min.	Słońca zachód g. min.	Znaki	Księżyca wschód g. min.	Księżyca zachód g. min.
1	Sobota	Eligjusza	18 Platona	7 36	16 2		1 26	13 1
48. Niedz. w r. 1. Adwentu Ewang.: O znakach na niebie i ziemi. Łuk. 21.								
2	Niedz.	Bibjany	19 Audija	7 37	16 1		2 37	13 17
3	Poniedz.	Franc. Ks.	20 Hryhorija	7 38	16 1		3 51	13 36
4	Wtorek	Barbary	21 Wowed. B	7 39	16 0		5 9	14 0
5	Środa	Sabby op.	22 Fyłymona	7 41	15 59		6 30	14 33
6	Czwart.	Mikołaja ●	23 Amfilochij.	7 42	15 59		7 47	15 19
7	Piątek	Ambrożego †	24 Kłymenta	7 43	15 59		8 55	16 21
8	Sobota	Niep. Pocz.	25 Jekateryn.	7 44	15 59		9 49	17 38
49. Niedz. w r. 2. Adwentu. Ewang.: O Janie w więzieniu. Mat. 11.								
9	Niedz.	Leokadji	26 Ałypija	7 45	15 59		10 29	19 2
10	Poniedz.	NMP. Loret.	27 Jakowa	7 47	15 58		10 58	20 29
11	Wtorek	Damazego	28 Stefana ap.	7 48	15 58		11 21	21 54
12	Środa	Aleksandra	29 Paramona	7 49	15 58		11 39	23 16
13	Czwart.	Łucji i Ot. ☽	30 Andreja a.	7 50	15 58		11 56	—
14	Piątek	Spirydjona †	1 Grud. Naum.	7 51	15 58		12 13	0 36
15	Sobota	Walerjana	2 Awakuma	7 51	15 59		12 30	1 55
50. Niedz. w r. 3. Adwentu. Ewang.: O świadectwie św. Jana. Jan 1.								
16	Niedz.	Adelajdy	3 Sofonja	7 52	15 59		12 50	3 13
17	Poniedz.	Łazarza	4 Warwary	7 53	15 59		13 16	4 31
18	Wtorek	Gracjana	5 Sawy	7 54	15 59		13 48	5 46
19	Środa	Nemezj. S. d	6 Nykołaja	7 54	16 0		14 29	6 55
20	Czwart.	Teofila ○	7 Ambrozyj.	7 55	16 0		15 21	7 55
21	Piątek	Tomasza Ap. S.d.	8 Pałapija	7 55	16 1		16 23	8 42
22	Sobota	Zenona S. d.	9 Zaczat. B.	7 56	16 1		17 30	9 18
51. Niedz. w r. 4. Adwentu. Ew.: O 15. roku panow. ces. Tyberjusza. Łuk. 3.								
23	Niedz.	Wiktorji	10 Myny	7 56	16 2		18 39	9 45
24	Poniedz.	Adama i Ewy	11 Danyiła	7 57	16 2		19 48	10 7
25	Wtorek	Boże Narodzenie	12 Spirydjona	7 57	16 3		20 56	10 24
26	Środa	Szczepana m.	13 Eustratija	7 58	16 3		22 3	10 39
27	Czwart.	Jana Ewang.	14 Tyrsa	7 58	16 4		23 11	10 52
28	Piątek	Młodzianków †	15 Eleuterija	7 58	16 5		—	11 6
29	Sobota	Tomasza b. ☾	16 Teofaniji	7 58	16 6		0 19	11 21
52. Niedz. w r. Ewang.: O proroctwie Symeona i Anny. Łuk. 2.								
30	Niedz.	Dawida kr.	17 Danyła	7 59	16 6		1 30	11 38
31	Poniedź.	Sylwestra	18 Sewastyj.	7 59	16 7		2 44	11 58

Długość dnia 1 grudnia wynosi 8 godzin 26 min. Ubywa dnia jeszcze 21 minut, pod koniec przybywa 3 minuty.

Zmiany księżyca.

● Nów dnia 6 grudnia o godzinie 18 minut 24.

☽ Pierwsza kwadra dnia 13 grud. o godz. 11 min. 51 Silne opady.

○ Pełnia dnia 20 grudnia o godz. 2[illegible] min. 53. Śnieg.

Dnia 22 grudnia początek zimy. Słońce wstępuje w znak Koziorożca.

☾ Ostatnia kwadra dnia 29 grud. o godz. 3 min. [illegible] Zmienni[illegible]

Przepowiednie według 100-letn. kalendarza:

Sucho i zimno do 9; od 10 do 1[illegible] obfite deszcze, potem śnieg i niestała pogoda do końca miesiąca.

Kalendarz żydowski.

Dnia 2 grudnia 25 Kislew, poświęcenie świątyni, dnia [illegible] grudnia 1 Tebet, dnia 16 gr. 10 Tebet, post, oblężenie Jerozolimy.

Przysłowia:

Święta Łucja — dni przyrzuca.

Grudzień ma dni 31.

Żyjące straszaki w Japonji.

Gdy spojrzymy na ten obrazek i widzimy te trzy figury, wyda się nam w pierwszym rzędzie, że mamy tu do czynienia ze straszakami. W rzeczywistości, są to straszaki, żywe. Bo są to wieśniacy japońscy, którzy temi kostjumami strzegą się przed deszczem. Deszcz spływa z tych ochraniaczy a łatwo. Także w dniach upalnych strzegą ich te mundury. Uprawa ryżu jest bardzo nudna i wymaga wiele ofiarnej pracy. Japończycy nietylko zjadają ryż, lecz wyrabiają z niego również alkohol. Wódka z ryżu jest bardzo ostrą a piwo z ryżu, smakuje im tak samo, jak nam nasze jęczmienne piwo smakuje.

Zapiski domowe w r. 1934.

Wykaz alfabetyczny Świętych

z oznaczeniem dnia i miesiąca.

A.

Aaron 16 kwietnia.
Abdas 16 maja.
Abdon męcz. 30 lipca.
Abel 2 stycznia.
Abercyusz 25 lutego.
Abigail 5 grudnia.
Abraham 9 października.
Absalon m. 2 września.
Akka 20 listopada.
Akariusz 22 czerwca.
Acyusz 1 maja.
Achacy 22 czerwca.
— 27 listopada.
Achileusz 12 maja.
Adam 24 grudnia.
Adaukt 30 sierpnia.
Adelinda 28 sierpnia.
Adelgunda 30 stycznia.
Adelajda 5 lutego.
Adelrus, 20 sierpnia.
Adolary 21 kwietnia.
Adolf 11 maja.
— 17 czerwca.
— 21 sierpnia.
Adolfina 27 września.
Adryan 14 marca.
Agapit 6 sierpnia.
Agata 5 lutego.
Agaton 10 stycznia.
Agnieszka 16 listopada.
— panna i męcz. 21 i 28 stycznia.
czeska 6 i 28 mar.
Agrykola 8 listopada.
Alban 21 czerwca.
Albert 8 kwietnia.
— 15 listopada.
Albin 3 marca.
Albina p. m. 16 grudnia.
Albrecht 23 kwietnia.
Aleksander m. 18 marca.
— 26 lutego.
— 3 maja.
— 12 grudnia.
Aleksy 17 lipca.
Alfred 19 lipca.
Alipiusz 15 sierpnia.
Alojzy 21 czerwca.
Alfons Liguori 2 sierpnia.
Alto 9 lutego.
Amalia 10 lipca.
— 8 października.
Amand biskup 8 kwietnia.
Amat 13 września.
Ambroży 16 października.
— 7 grudnia.
Ammon 8 września.
— 20 grudnia.
Amos 31 marca.
Anaklet 13 lipca.
Anastazya 15 kwietnia.
— męcz. 25 grudnia.
Anastazy m. 25 stycznia.
— bisk. 27 kwietnia.
Anaziasz 21 sierpnia.
Anatolia p. m. 9 lipca.
Anatol 3 lipca.
Aniela 21 maja.
Angelika 23 marca.
Angelina 16 lipca.
Anna 26 lipca.
Anzelm 18 marca.
— 21 kwietnia.
Antonia p. m. 10 kwietnia.
Antoni pust 17 stycznia.
— Pad. 13 czerwca.
Apolinary 23 lipca.
Apolonia 9 lutego.
Apoloniusz m. 18 kwietnia.
Appia m. 22 listopada.
Akwilin 29 stycznia.
— 15 czerwca.
Akwilina 12 czerwca.
Arkadyusz 12 stycznia.
Archelans 26 grudnia.
Arnold 18 lipca.
— 1 grudnia.
Arnulf 18 czerwca.
Arnulf bisk. 18 lipca.
— 15 sierpnia.
Arseniusz 19 lipca.
Atanazia 26 lutego.
— 14 sierpnia.
Atanazy 2 maja.
— 26 listopada.
Augusta 27 marca.
Augustyn 26 maja.
— Dr. Kośc. 28 sierp.
— 3 sierpnia.
August 7 października.
— 3 sierpnia.
Aurelia 3 grudnia.
Aurelian 16 czerwca.
Awit 5 lutego.
— kapłan 13 czerwca.

B.

Babyas 24 stycznia.
Bademus 10 kwietnia.
Bagnus 5 czerwca.
Balbina 21 marca.
Baldomer 27 lutego.
Baltazar 6 stycznia.
Barbara 4 grudnia.
Barbat 19 lutego.
Barnaba 11 czerwca.
Bartłomiej Ap. 24 sierpnia.
— pust. 24 czerw.
— bisk. 26 czerw.
Baruch 30 maja.
Bazylides 12 czerwca.
Bazylissa 9 stycznia.
Bazyli W. 14 czerwca.
— męcz. 22 marca.
Batylda 26 stycznia.
Beata 22 grudnia.
Beatrix 29 czerwca.
Beda 26 maja.
Benedykt bisk. 15 kwietnia.
— opat 21 marca.
Benigna 9 maja.
Benignus 6 czerwca.
Benjamin 31 marca.
Benon 16 czerwca.
Benwenut 17 czerwca.
Bernard 30 sierpnia.
Bernardyn 20 maja.
Bernhard 20 sierpnia.
— 21 sierpnia.
Berta 4 lipca.
Bertila 5 listopada.
Bertold 27 lipca.
Bertinus 5 września.
Bertram 17 sierpnia.
Bertrand 15 października
Bibianna 2 grudnia.
Blandyna 5 listopada.
Błażej 3 lutego.
Bogumił 7 czerwca.
Bogusław 9 kwietnia.
Bona 24 kwietnia.
Bonawentura 15 lipca.
Bonifacy bisk. 5 czerwca.
— męcz. 14 maja.
Brancyucz 26 marca.
Brykcyusz 9 lipca.
Brygida 1 lutego.
Brygitta 8 października.
Bronisława 3 września.
Brunon 21 kwietnia.
— 17 maja.
— 6 października.
Burkhard 11 października.
[illegible] 27 listopada.

C.

Cecylia p. 22. listopada.
Cecyliusz 3 czerwca.
Celestyn 6 kwietnia.
Celina 21 października.
Celsus 28 lipca.
Cezaryusz 27 sierpnia.
Charitas p. m. 1 sierpnia.
Chrystian 14 maja.
Chrystyn 24 lipca.
Chrystyna 15 grudnia.
Chryzogon 24 listopada.
Chryzolog 4 grudnia.
Chryzostom 27 stycznia.
Cilinia 21 października.
Cypryan bisk. 14 września.
— męcz. 26 września.
Cyryak 8 sierpnia.
Cyryl męcz. 29 marca.
Cyryla p. m. 5 lipca.
Cyryl i Metody 5 lipca.
Cyryn męcz. 12 czerwca.
Cyrus męcz. 31 stycznia.
Czesław 20 lipca.
40 Męczenników 10 marca.
4 Koronatów 8 listopada.

D.

Dagobert 23 grudnia.
Damazy 11 grudnia.
Damian 27 września.
Daniel 21 lipca.
Dariusz 3 kwietnia.
Dawid 30 grudnia.
Delfina 26 września.
Delfin 24 grudnia.
Dewota 27 stycznia.
Demetryusz 9 kwietnia.
— 22 grudnia.
Dezyderiusz 23 maja.
Ditmar 26 września.
Ditrich 6 maja.
Dignus 18 grudnia.
Dionizia 12 grudnia.
męcz 15 maja.
Dionizy 9 października.
— Alaks 19 listopada.
— bisk. męcz. 25 maj.
— p. 25 grudnia.
Doda 24 kwietnia.
Dominik 4 sierpnia.
Domicjan 10 stycznia.
Domicyusz 5 lipca.
Domnina 14 kwietnia.
Domicela 7 maja.
Donat 30 czerwca.
Dorota 6 lutego.
Dozyteusz 20 lutego.
Dydakt 13 listopada.
Dula 25 marca.

E.

Ebba 25 sierpnia.
Eberhard 28 listopada.
— 23 lutego.
— męcz. 7 kwietnia.
Edburga 12 grudnia.
Edeltruda 23 czerwca.
Edyta 16 września.
Edmund 16 listopada.
— król 20 marca.
Edward 27 maja.
— król 18 marca.
— 13 październ.
Edwin 4 października.
Ekbert 24 kwietnia.
Eleonora 21 lutego.
Eleuteryusz 20 lutego.
Eliasz 20 lipca.
Elegiusz 1 grudnia.
Elżbieta król. 8 lipca.
Elżbieta król. węg. 19 list
Elizeusz 14 czerwca.
Emanuel 26 marca.
Emerencya 23 stycznia.
Emeryk 5 listopada.
Emil 22 maja.
Emilia 5 kwietnia.
Emilian 11 października.
Emiliusz 30 maja.
Emma 1 i 19 kwietnia.
— 22 września.
Engelbert 7 listopada.
Enoch 3 stycznia.
Enna 21 marca.
Eparchiusz 1 lipca.
Efraim 2 czerwca.
Epifania 18 października.
Ekwicyusz 11 sierpnia.
Erazm 2 czerwca.
Eryk 15 lutego.
— król 18 maja.
Ermelinda 29 października
Ernest 12 stycznia.
Ernestyna 31 lipca.
Estera 24 maja.
Eucharyusz 20 lutego.
Eugenia 25 grudnia.
Eugeniusz 3 lipca.
— 15 listopada.
Eulalia 12 lutego.
Eulogiusz 3 lipca.
Eufemia 23 kwietnia.
Eufrozyna 11 lutego.
Euzebia 16 marca.
— 19 października.
Euzebiusz 14 sierpnia.
— 26 września.
Eustazius 29 marca.
Eustachy 20 września.
Ewa 24 grudnia.
Ewaryst 26 października.
Ewermerd 17 lutego.
Ewald 3 października.
Ezechiel 10 kwietnia.

F.

Fabian 20 stycznia.
Fandila 13 czerwca.
Fano 28 października.
Faustyna 15 lutego.
Felicyan 9 czerwca.
Felicytas 10 lipca.
— męcz. 7 marca.
Feliks b. m. 24 październ.
— 21 maja.
— Val. 30 listopada.
— p. m. 30 maja.
— p. 29 lipca.
— Nolasko 14 styczn.
Ferdynand 19 października.
— król 30 maja.
Fidelis 28 kwietnia.
Fides p. m. 1 sierpnia.
Filemon 22 listopada.
Filibert 20 sierpnia.
Filip Ap. 1 maja.
— bisk. 23 sierpnia.
— Nereusz 26 maja.
Filipina 16 lutego.
— 24 sierpnia.
Filomena 11 sierpnia.
Firminus 11 października.
Flowian m. 28 lutego.
Florencya 10 listopada.
Florentyn 27 maja.
Florene 7 listopada.
Floryan 4 maja.
Fortunat 1 czerwca.
— 24 października.
Franciszka 9 marca.
Franciszek Ser. 4 paźdz.
— Borg. 10 paźdz.
— Carras. 4 czer.

Franciszek de Paula 2 kw.
— Sal. 29 styczn.
— Ksaw. 3 grudn.
Fryderyka 6 października.
Frydman 10 października.
Frydolin 6 marca.
Fryderyk 5 marca.
— 18 lipca.
Frodowald 12 września.
Frumencyusz 27 październ.
Fulko 10 października.
Fulgencyusz 1 stycznia.

G.

Gabin 19 lutego.
Gabryel 24 marca.
Gabryela 10 lutego.
Gal opat 16 października.
Gandulf 11 maja.
Gandolfus 11 maja.
Gao 24 lipca.
Gebhard 27 października.
Gelazy 18 listopada.
Genezyusz 3 czerwca.
Genowefa 3 stycznia.
Genuin 5 lutego.
Gerhard 24 września.
Gerinus 2 października.
Germanus 28 maja.
Geroldus 7 października.
Gertruda 17 marca.
Gerwazy 18 czerwca.
Gedeon 1 października.
Gilbert 4 lutego.
Gildard 8 czerwca.
Gildas 29 stycznia.
Gizela 7 maja.
Glioeria 13 maja.
Goar 6 lipca.
Gotfryd 8 listopada.
Gotfryd 13 stycznia.
Gordyan 10 maja.
Gordyusz 3 stycznia.
Gorgon 9 września.
Gothard 4 maja.
Gottszalk 7 czerwca.
Gracyan 18 grudnia.
Grzegorz 12 marca.
— Naz. 9 maja.
— Cudotw. 17 listopada.
Gwalbert 12 lipca.
Gudwal 6 czerwca.
Gwido 31 marca.
— 12 września.
Gwilbert 23 maja.
Gustaw 2 sierpnia.

H.

Hannibal 2 sierpnia.
Hartman 30 października.
Hegezyp 7 kwietnia.
Helena 22 maja.
— ces. 18 sierpnia.
Henryk 15 lipca.
Heliodor 3 lipca.
Henryka 16 marca.
Herakliusz 11 marca.
Herybert 16 marca.
Herkules 5 września.
Herman 7 kwietnia.
— 28 grudnia.
Hermenegild 13 kwietnia.
Hermes 28 sierpnia.
Hermina 24 grudnia.
Hieronim 30 września.
Hilarya 12 sierpnia.
Hilaryon 21 października.
Hilaryusz 17 września.
— 14 stycznia.
Hildebert 3 maja.
Hildegard 17 września.
Hildetruda 27 września
Hipolit 13 sierpnia.
— 2 grudnia.
Honoryusz 30 września.
Hubert 3 listopada.
Hugo 1 kwietnia.
— 17 listopada.
Hygin 11 stycznia.

I.

Idzi opat 1 września.
Ignacy 1 lutego.
— Lojola 31 lipca.
Ildefons 23 stycznia.
Innocenty 17 kwietnia.
— 17 czerwca.
— 4 lipca.
— 28 lipca.
— 22 czerwca.
Irena 5 kwietnia.
Ireneusz 10 lutego
— 25 marca.
— 26 marca.
— 5 maja.
— 28 czerwca.
Izabela 4 stycznia.
— 31 sierpnia.
Iwon 19 maja.
Izydor arcyb. 4 kwietnia.
— 10 maja:
Izajasz 6 lipca.

J.

Jacek 11 sierpnia.
Jadwiga 15 października.
Jakób apost. 25 lipca.
— 1 maja.
January 19 września.
Jan Chryzostom 27 styczn.
— z Maty 8 lutego.
— Boży 8 marca.
— Nepomucen 16 maja.
— w Oleju 6 maja.
— i Paweł 26 czerwca.
— Chrzciciel 24 czerwca.
— Gwalbert 12 lipca.
— ścięcie 29 sierpnia.
— z krzyża 24 listopada.
— ewang 27 grudnia.
— Kanty 20 października.
— z Dukli 13 lipca.
— Kapistran 23 październ.
— Sarkander 17 marca.
Jędrzej ap. 30 listopada.
— z Awel. 10 listop.
— męcz. 15 maja.
Jerzy 24 kwietnia.
Jeremiasz 26 czerwca.
Joachim 20 marca.
Jodok 17 maja.
Joel 24 maja.
Joanna 24 maja.
— Franc. 21 sierpnia.
Jonatan 29 grudnia.
Jordan 13 lutego.
Jozue 23 lutego.
Józef Oblub. 19 marca.
— Kalasanty 27 sierpn.
Jowita 15 lutego.
Jukunda p. 25 listopada.
Juda 28 października.
Judyta 5 października.
Julia 22 maja.
Julianna 5 kwietnia.
— 15 lutego
— 19 czerwca.
Julian 9 stycznia.
— 15 marca.
— 28 sierpnia.
Juliusz męcz. 27 maja.
Justyna 7 października.
Justinian 26 września.
Justyn [illegible] sierpnia.
Justus 2 września.
— 6 sierpnia.
Juwenalis 3 maja.
Juwencyusz 1 czerwca.

K.

Kajetan 7 sierpnia.
Kajus 22 kwietnia.
Kalimecyusz 31 lipca.
Kalikst 14 października.
Kamil 18 lipca.
Kandyd 3 października.
Kanut 19 stycznia.
Karol Borom. 4 listopada.
Karol W. 28 stycznia.
Karlman 2 marca.
Karolina 14 czerwca.
Kazimierz 4 marca.
Kasper 6 stycznia.
Kastor 19 lutego.
Kassyan 13 sierpnia.
— 3 grudnia.
Kassyusz 15 maja.
Kastulus 26 marca.
Kastus 22 maja.
Katarzyna 25 listopada.
— Sen. 30 kwietnia.
Klara 18 sierpnia.
— 12 sierpnia.
Klaudyusz 30 października.
Kilian 8 lipca.
Klaus 20 lipca.
Kletus 27 kwietnia.
Klemens 23 listopada.
Klementyna 28 listopada.
Klotylda 3 czerwca.
Kleofas 9 kwietnia.
— 26 września.
Koloman 13 października.
Kolumba 17 września.
Kolumban 21 listopada.
Kolumbian 31 lipca.
Kolumb 9 lipca.
Konkordia 18 lutego.
Konrad 26 listopada.
— 19 lutego.
Konstancya 19 września.
Konstantyn 17 lutego.
— 12 kwietnia.
— 27 lipca.
Konstancyusz 25 lutego.
Kordula 22 października.
Korneliusz 16 września.
Kosmas 27 września.
Krescencya 15 czerwca.
Krescencyusz 7 czerwca.
Kryspian 7 stycznia.
— 28 października.
Krystyn 24 lipca.
Krystyna 15 grudnia.
Krzysztof 25 marca.
— 25 lipca.
Kunibert 12 listopada.
Kunegunda 24 lipca.
Kwiryn 4 czerwca.

L.

Lambert 14 kwietnia.
— 17 września.
Laura 17 czerwca.
Leander 27 lutego.
Leon W. 11 kwietnia.
— VII. pap. 28 czerwca.
— 17 lipca.
— 19 kwietnia.
— 20 lutego.
Leokadia 9 grudnia.
Leodegar 2 października.
Leonard 6 listopada.
Leonora 12 kwietnia.
Leonila 17 stycznia.
Leoncya 6 grudnia.
Leoncyusz 12 stycznia.
Leopold 15 listopada.
Leopoldyna 15 listopada.
Lewina 26 lipca.
Lewinus 24 listopada.
Liberat 17 sierpnia.
Liberiusz 30 grudnia.
Liboriusz 23 lipca.
Lidwina 15 kwietnia.
Linus p. m. 23 września.
Longin 15 marca.
Lot 4 stycznia.
Lotar 21 kwietnia.
Lucyana 30 czerwca.
Lucyan 7 stycznia.
Luciusz 11 lutego.
— p. 4 marca.
Ludger 26 marca.
Ludmiła 16 maja.
Ludolf 27 maja.
Ludwika 30 stycznia.
Ludwik 19 sierpnia.
— król 25 sierpnia.
Luiza (Alojza) 21 czerwca.
Luitgarda 19 czerwca.
Lukrecya 7 czerwca.
Lydia 3 sierpnia.

Ł.

Łazarz b. 17 grudnia.
Łucya 13 grudnia.
Łukasz 18 października.

M.

Maciej ap. 24 lutego.
Magdalena 21 lipca.
Magnus 19 sierpnia.
Majolus 11 maja.
Makra 5 stycznia.
Makary 2 stycznia.
— 15 stycznia.
Malachiasz 3 listopada.
Małgorzata 10 czerwca.
— 13 lipca.
Mamert 11 maja.
Manswert 18 lutego.
— 3 września.
Marcella 31 stycznia.
Marcelian 18 czerwca.
Marcelina 17 czerwca.
Marceli 10 kwietnia.
— 30 października.
— 16 stycznia.
Marek ew. 25 kwietnia.
Maryi Zaślub. 23 stycznia.
— Narodzen. 8 wrześn.
— Śnieżnej 5 sierpnia.
— Bolesn. piątek przed
— palmową niedzielą.
— Gromnicznej 2 lut.
— Zwiastow. 25 marca.
— Nawidzenie 2 lipca.
— Pomocy 24 maja.
— Wniebowz. 15 sierp.
— Ofiarowanie 21 list.
— Niep. Pocz. 8 grudn.
— Imię 12 września.
Maryanna 15 września,
Maryan 30 kwietnia.
Maryusz 19 stycznia.
— 7 października.
Markward 27 lutego.
Marta m. 19 stycznia.
— siostra Łaz. 29 lipca.
Marcialis 27 lutego.
Martina 30 stycznia.
Marcin b. 11 listopada.
— p. 12 listopada.
Martinian 2 lipca.
Maternus 13 września.
Matylda 14 marca.
Mateusz ew. 21 września.
Maura 21 września.
— m. 19 grudnia.
Maurus 15 stycznia.
Maksymilian 12 październ.
Maksymus 29 maja.
Maurycy 22 września.
Mechtilda 31 maja.
Medard 8 czerwca.
Melchiades 10 grudnia.
Melchior 6 stycznia.
Menelaus 22 lipca.
Melania 31 grudnia.
Meliton 15 września.
Metody 5 lipca
Michał Arch. okaz. 8 maja.
29 września.
Mikołaj b. 6 grudnia.
— Tolent. 10 września.
Mikleta 9 września.
Milada 29 grudnia.
Młodzianków 28 grudnia.
Modest 15 czerwca.
Monika 4 maja.
Mojżesz 4 września.
Miron 16 sierpnia.

N.

Nabor 12 lipca.
Napoleon 15 sierpnia.
Narcyz 29 października.
Natalia 1 grudnia.
— męcz. 27 lipca.
Natan 24 października.
Natanael 5 września.
Nazar 14 listopada.
Nemezyusz 19 grudnia.
Nereusz 12 maja.
Nestor 26 lutego.
Nicefor 13 marca.
Nicetas męcz. 15 września.
Niceus 22 czerwca.
Nikazius 14 grudnia.
Nikomedes 15 września.
Noah 28 listopada.
Norbert 6 czerwca.
Notburga 14 września.

O.

Oktawia 22 marca.
Oktawian 22 marca.
Odila 1 stycznia.
Odon 8 lis9opada.
Olaw 29 lipca.
Oliwa 10 czerwca.
Olimpia 20 marca.
Onezy 16 lutego.
Onezyfor 6 września.
Onufry 12 czerwca.
Optat 4 czerwca.
Oswald 5 sierpnia.
— 15 października.
Otilia 13 grudnia.
Otto 23 marca.
Ottokar 4 listopada.
Ottomar 16 listopada.
Ozeasz 6 kwietnia.

P.

Palladia 24 maja.
Pankracy 12 maja.
Pantaleon 27 lipca.
Pafnucy 11 września.
Papin 28 listopada.
Paschalis 17 maja.
Paternus 12 listopada.
Paula wdow. 26 stycznia.
— pan. 18 czerwca.
Paulina 22 marca.
Paulin z Noli 22 czerwca.
— 31 sierpnia.
Paweł nawróc. 25 tycznia.
— pustel. 15 stycznia.
— wspomn. 30 czerwca.
— Apost 29 czerwca.
— i Jan 26 czerwca.
Pellagia m. 9 czerwca.
Pellagiusz 28 sierpnia.
Peregryn bisk. 10 maja.
— męcz. 27 kwietnia.
Perpetua 7 i 15 marca.
Pipin 28 listopada.
Piotr z Alkant. 19 paźdz.
— Celestyn 19 maja.
— Apost 29 czerwca.
— w okawach 1 sierpnia.
— męcz. 29 kwietnia.
— Nolasko 31 stycznia.
— katedry 22 lutego.
Pius 5 maja.
— p. m. 11 lipca.
Placyd 5 października.
Polikarp 26 stycznia.
Poliksena 24 września.
Porfirus 26 lutego.
Porcyunkula 2 sierpnia.
Prakseda 21 lipca.
Prymus 9 czerwca.
Pryska 18 stycznia.
Pryskus 28 marca.
Probus 12 stycznia.
Prochor 9 kwietnia.
Proklus 1 czerwca.
Prokop 4 lipca.
Prosper 25 czerwca.
Protazy 10 czerwca.
Protus 11 września.
Protes 2 lipca.
Prudencya 9 marca.
Prudencyana 19 maja.
Ptolomeusz 10 października.
Pulcheria 10 września.

R.

Rachela 11 lipca.
— 3 października.
Radegunda 18 lipca.
— 13 sierpnia.
Richard 7 lutego.
Rajnhard 28 lutego.
— 19 grudnia.
Rajnhold 12 stycznia.
Rajmund 7 stycznia.
— 31 września.
Rajner 17 czerwca.
Rajnold 7 stycznia.
Rafał 24 października.
Rebeka 9 marca.
Redemtus 8 kwietnia.
Regina 7 września.
Regulus 30 marca.
Rembert 4 lutego.
Remigina 1 października.
Renatus 17 września.
Restitutus 29 maja.
Rigobert bisk. 4 stycznia.
Robert bisk. 17 września.
— 29 kwietnia.
— 7 czerwca.
Roch 16 sierpnia.
Roger 15 września.
Roland 9 sierpnia.
Romana 3 kwietnia.
— 23 lutego.
— 9 sierpnia.
Roman 23 lutego.
Romuald 7 lutego.
Rozalia 4 września.
Rozamunda 2 kwietnia.
Rozyna 13 marca.
Róża 30 sierpnia.
Rudolf 17 kwietnia.
Rufina 10 lipca.
Rufin 14 czerwca.
Rufus 28 listopada.
Rupert 27 marca.
Rustykus 24 września.
Rut 16 lipca.
Ruthard 16 lipca.
Ryszard 3 kwietnia.
— król 7 lutego.

S.

Sabas 12 kwietnia.
— 5 grudnia.
Sabina męcz 27 październ.
Sabina 25 sierpnia.
Sabinian 30 stycznia.
Sabinus 19 lutego.
Salome 24 października.
Salomea 17 listopada.
Salomon 8 lutego.
Salwius 12 stycznia.
— 10 września.
Samson 27 lutego.
Samuel 16 lutego.
— 26 sierpnia.
Sara 16 maja.
Saturnius 29 listopada.
Scholastyka 10 lutego.
Sebald 19 sierpnia.
— 19 września.
Sebastyan 10 styczcnia.
Serafia 3 września.
Serafin 12 października.
— 5 grudnia.
Serafina 9 września.
Serapion 30 października.
— 14 listopada.
Serenus 23 lutego.
— 28 lutego.
Sergius 7 października.
Serwacy 13 maja.
Set 2 stycznia.
Sewera 20 lipca.
Sewerian 8 listopada.
Seweryn O. 8 stycznia.
— bisk. 23 październ.
Sewer m. listopada.
Sybilla 29 kwietnia.
Sydonia 23 lipca.
Sofoniasz 3 grudnia.
Sofroniusz 11 marca.
Sostenes 28 listopada.
Soter 21 kwietnia.
Spiridion 14 grudnia.
Stanisław b. m. 8 maja.
— Kostka 13 listopada.
Stefan kr. węg. 20 sierpnia.
Sulpiciusz 20 kwietnia.
Sylweryusz 20 czerwca.
Sylas 20 czerwca.
Sylwan 6 lutego.
— 4 maja.
Sylwer 20 czerwca.
Sylwia 3 listopada.
Sylwin 17 lutego.
Sykstus 28 marca.
Sylwester 31 grudnia.
Symforoza 18 lipca.
Syrus 9 grudnia.
Szczepan znal. 3 sierpnia.
Szczepan męcz. 26 grudnia.
Szymon b. m. 17 lutego.
— Apost. 23 październ.

T.

Tadeusz 23 października.
Tekla 15 października.
— 23 września.
Telesfor 5 stycznia.
Teobald 29 stycznia.
— 1 lipca.
Teodolinda 22 stycznia.
Teodor 19 września.
— 15 kwietnia.
— 9 listopada.
Teodora 28 kwietnia.
Teodoryk 1 lipca.
Teodata 29 września.
Teodozya 2 kwietnia.
Teodozyusz 3 września.
Teofila 28 grudnia.
Teofil 3 listopada.
Teresa 15 października.
Tylbert 7 grudnia.
Tyburcyusz 13 kwietnia.
Tymoteusz 24 styczuia.
— 22 sierpnia.
Tytus 4 stycznia.
— 18 września.
Tobiasz 13 czerwca.
— 13 września.
Toleta 5 marca.
Tomasz 18 września.
— Ap. 21 grudnia.
— 29 grudnia.
— Akw. 7 marca.
Torpes 17 maja.
Torkwatus 15 maja.
Trankwilus 6 czerwca.
Trojan 30 listopada.
Trotbert 26 kwietnia.
Trofon 10 listopada
Trofonia 18 października.
Turianus 13 czerwca.
Turynus 16 kwietnia.
Tyranion 21 lutego

U.

Ubald 16 maja.
Ubaldeska 28 maja.
Udalrych 4 lipca.
Ulryka 6 sierpnia.
Urban 29 maja.
— męcz. 5 września.
Ursyn 29 grudnia.
Urszula 21 października.

W.

Walbert 2 maja.
Walburga 25 lutego.
— 1 maja.
Wacław 28 września.
Waldemar 6 maja.
Walenty 14 lutego.
Walentyna 25 lipca.
Walerya 9 grudnia.
Waleryan 14 kwietnia.
Waleryusz 29 stycznia.
Walter 29 listopada.
Waltruda 9 kwietnia.
Wawrzyniec 10 sierpnia.
— 5 września.
Wenanty 18 maja.
Weneranda 14 listopada.
Werona 1 września.
Weronika 4 lutego.
Wiktor 26 lutego.
— męcz 30 września.
— męcz. 8 maja.
— p. 28 lipca.
Wiktoria 23 grudnia.
Wiktorian 23 marca.
Wiktoryn 25 lutego.
— 8 listopada.
— 5 września.
Wigilius 31 stycznia.
Wilhelm 6 kwietnia.
— 31 marca.
— 25 czerwca.
Wilhelmina 25 października.
Wilibald 7 lipca.
Wilibord 7 listopada.
Winebald 6 kwietnia.
Wincenty męcz. 22 stycznia.
— Fer. 5 kwietnia.
— 24 maja.
— a Paula 19 czerwca.
Wincencya 5 kwietnia.
Wirgiliusz 27 listopada.
Witalis m. 28 kwietnia.
— 4 listopada.
Wit 15 czerwca.
Wismar 18 kwietnia.
Władysław 27 czerwca.
Włodzimierz 24 lipca.
Wojciech 23 kwietnia.
Woldemar 6 maja.
Wolfgang 31 października
Wolkmar 17 lipca.
Wunibald 18 grudnia.

X.

Xantypa 23 września.
Xenes 18 stycznia.
Xenia 12 stycznia.
Xenofont 27 stycznia.

Y.

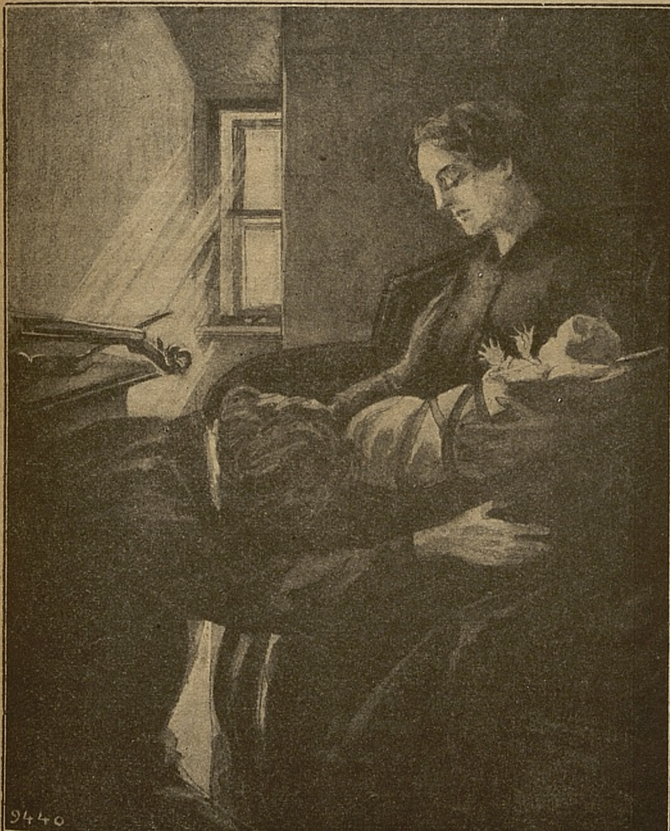
Yzofa 16 marca.

Z.

Zacharyasz 6 września.
Zacheusz 23 sierpnia.
Zebin 13 listopada.
Zenajdes 5 czerwca.
Zenon 22 grudnia.
Zenobiusz 30 października.
Zefiryn 26 sierpnia.
Zofia 15 maja.
— wdow. 30 września.
Zotykus 21 lipca.
Zuzanna 11 sierpnia.
Zygmunt 2 maja.
Zyta 28 kwietnia.

Sonata głodowa.

Opowiedział Robert Szymaniak.

zawiniątko, które tuliła przy piersiach. Z tego zawiniątka wyjrzała nagle śliczna główka złowtowłosego dziecięcia. Jedna łza spadła na te oczy dziecinne . . I w tej chwili zaczęło dziecko szlochać rzewnie . . .

Zdawało się, że to szlochanie dziecka, zbudziło Cichockiego z jakiejś ponurej zadamy, z jakiejś ucieczki w zaświaty, z jakichś głuchych marzeń, i znowu powiodło w szarą rzeczywistość . . .

Przystąpił do siedzącej na sofie kobiety, a w spojrzeniu jego była nieskończona moc dobroci i oddania. Położył ramię na jej plecach i długo trwało między nimi milczenie. Zdawało się, że w tej ciszy mówią ich serca i spowiadają się z myśli najskrytszych . . .

Kobieta była pierwszą, która po długim czasie przerwała milczenie.

— Janku! Słuchałam z wielkiem rozrzewnieniem twojej nowej kompozycji i o całej naszej niedoli, słuchając twej muzyki, zapomniałam. Mój drogi Janku, wierz mi, że to jest najsilniejsza i najpiękniejsza pieśń, jaką w ostatnich czasach stworzyłeś. Przekonasz się, że to twoje nowe dzieło, stanie się dla nas szczęściem, że napewno przyniesie ci wielkie powodzenie."

I.

. . . Melodja skrzypiec łkała jakąś głuchą skargą, jakimś rozpacznym jękiem, jakby żaliła się na całą ludzką niedolę... aż nagle wybuchła jakimś głuchym akordem bezbrzeżnej rozpaczy . .

Jan Cichocki, przestał grać — zmęczony siadł przy oknie i patrzył w świat w ulicę jakimś smutnym, beznadziejnym wzrokiem, wsłuchując się w żałosny płacz kropel deszczu, spadających na szyby i nucących jakby dziwne smutku melodje . . .

Na starej, lepsze czasy pamiętającej sofie siedziała młoda kobieta. W jej ciemnych oczach widniały ślady łez . . Jakiś czas zdawała się te łzy, całą siłą woli hamować, ale wnet spływały na jakieś

W tych słowach pani Cichockiej — bo ową kobietą była żona artysty i kompozytora — brzmiała wiara w powodzenie i w talent męża, bo z tych słów biło przekonanie, że teraz nareszcie skończy się ich straszna niedola . . .

— Janku! Ty mnie rozumiesz?

Gorycz wielka i jakaś trwoga była w jego głosie... Młoda kobieta złożyła zmęczoną głowę na piersiach męża i jakimś

cichym głosem i pełnym dobroci i oddania mówiła: „Janku drogi. tyś w tej nowej swojej pieśni, odmalował życie twoje i moje. Naszą miłość, nasze porywy, nasze wzloty i upadki — nasze nadzieje, naszą troskę o tę biedną dziecinę naszą, twoją daremną walkę o sławę i powodzenie i uznanie — moją ciężką chorobę — nasz bój o kawałek chleba dla nas i dla dziecka — zimno i głód — wszystko to w twej nowej komnacie jest w pięknej formie wypowiedziane i z wielką siłą i mocą — i tak mógł przemówić tylko wielki artysta. — I po chwili objąwszy go pieszczotliwie, jakgdyby chciała mu tem objęciem, rąk dodać siły i mocy do wytrwania, rzekła: „Janku, ty moje szczęście na tym świecie jedyne“. Ale w odpowiedzi na te słowa kochającej kobiety, wierzącej w talent swego męża, jakkolwiek świat mu tylko gorycz i ciernie i nędzę za jego twórczość dał wzamian-popłynął szloch serdeczny zbolałego serca artysty, który już przestał wierzyć w siebie i w jakąś jasniejszą przyszłość. I w najgłębszym smutku pochylił skołataną głowę, a cale ciało drzało i nerwy odmawiały podłuszeństwa.

W złotych lokach Jana, które tak były złote jak włoski dziecka, utonęły palce kochającej żony, która starała się wzbudzić nadzieję w zwątpiałym: „Ty musisz się drogi Janku szanować! W pierw długie noce, bezsenne spędzałeś przy mojem łożu boleści, kiedym walczyła między życiem i śmiercią, a teraz tworzenie twojej nowej kompozycji również kosztowało cię dużo sił i zdrowia, tembardziej że w tak ciężkich warunkach przecież pracować było ci danem. Jakże jestem szczęśliwa, że nareszcie ukończyłeś dzieło swoje. Trwoga ogarnia mnie na samą myśl, coby się z nami stało, gdybyś i ty nam zachorował. A byłeś już niedaleko od tego. Ach, mój drogi mężusiu, cobym ja poczęła wtedy z naszem biednem dzieckiem?? . .

— Czy naprawdę wierzysz, że teraz ta sonata znajdzie uznanie i że nasza sytuacja się polepszy?. Ja tak mało już mam wiary i nadziei. Spojrzał na nią wzrokiem, w którym przebijała się głucha rozpacz, i jakieś rozpaczliwe szukanie ratunku z ciężkiej sytuacji życiowej, która z dniem każdym stawała się gorszą.

— Jeżeli jeszcze istnieje na tym świecie sprawiedliwość i jeśli jeszcze nasz dobry Bóg nas nie opuścił, to musisz teraz mieć wielkie powodzenie i nasze położenie musi się zmienić. Och Janku, ja jestem tak strasznie dumną na ciebie, na twoje zdolności, na twoją pracę, na twoją miłość, którą mnie darzysz. Jakże to będzie pięknie, gdy znajdziesz teraz uznanie, gdy ludzie i znawcy odkryją w tobie wielki talent i gdy my już nie będziem musieli . . .

Urwała nagle. Walczyła ze sobą. Przecież na usta cisnęły się jej straszne słowa: „I gdy my już nie będziemy musieli głodować“, ale miała przekonanie, była pewną, że ta sroga prawda, bez szminki jeszcze go bardziej zaboli, więc rzekła tylko „i gdy nie będziemy musieli każdej złotówki dwa razy przewracać, zanim ją wydamy“.

Nie widział już różowych kolorów na jej umilowanej twarzyczce, ale z jej głosu przebijała wiara i nadzieja lepszych dni.

— Ja dziś jeszcze wyślę moją nową kompozycję do Romana Szaroty.

On był przez krótki czas moim profesorem w konserwatorjum. Kiedy on grałby na swoich koncertach mają sonatę, albo poleciłby mnie jakiemuś nakładcy. wtedy możemy mówić już o szczęściu, bo nasze położenie natychmiast zmieniłoby się na korzyść. Jutro wybieram się znowu na giełdę muzyczną. Może dostanę posadę w tem nowem kinie, które gmina wybudowała, a wtedy moglibyśmy przetrwać ten czas, zanim Szarota nie zajmie się moją twórczością, i wtedy moja ukochana, wtedy kupiłbym to sliczne futerko, którem się tak zachwycałaś i wiem, że tak go pragniesz gorąco.“

Młoda kobieta uśmiechnęła się serdecznie, a w tym uśmiechu był ból obok cichego uczucia wdzięczności za tę miłość i oddanie, którem ją mąż otaczał. Wiedziała. że wszystko poświęciłby jej chętnie z całego serca, ale równocześnie myślala o tem, że w pokoju jest zimno, gdyż nie mają nawet paru groszy na kupno węgla.

— A jaki chcesz dać tytuł nowej twojej kompozycji? — pytała go.

. . . On patrzył w tej chwili przez zapłakane deszczem okna. Świat w tej chwili smutny i beznadziejny mu się wydał. Przed jakąś bramą fabryczną stało kilku bezro-

botnych, na rogu ulicy wyciągał drżący staruszek dłoń błagając o grosz jałmużny. Ale nagle ujrzał jakąś gwiazdeczkę na niebie, która w świeżo zapadającym wieczorze, takim dziwnym się odbijała blaskiem.

— Ach, to będzie moja gwiazda nadziei . . .

Ale w tej chwili przeszły chmury — i znikła to złota gwiazdeczka, która na chwilę w sercu jego rozpaliła płomyczek nadziei w lepsze jutro . . .

I zwracając się do swojej żony rzekł:

—„Hanko! To nowe dzieło, które w tych mękach i cierpieniach stworzyłem, to dzieło nazwę „Sonatą głodową".

II.

Mijał dzień za dniem. Ranki spędzał Jan na giełdzie muzycznej, ale wracał z bardziej pochyloną głową do domu, jeszcze bardziej beznadziejnie, jak wychodził. Trudno było zdobyć kawałek chleba.

Demon bezrobocia szalał na polskiej ziemi, nigdzie nie mógł znaleźć pracy, ajenci muzyczni potrząsali znacząco głowami, każąc czekać na lepsze czasy. „Ale jak wytrwać? jak doczekać się tych lepszych czasów?" myślał Jan z smutkiem skoro w domu nawet kromki niema chleba. Przechodził własnie pełen rozpaczy przez jarmark. Głód dokuczał mu przeraźliwie, a jeszcze bardziej bolała go myśl, że w domu jego ukochana żona, Hanka wraz z dzieckiem nie mają co do ust włożyć. Więc nie namyślając się chwili, zapytał pewnego właściciela straganu, czy mu nie jest potrzebny człowiek do pomocy. Tak się złożyło, że był potrzebny, więc pomagał nosić kosze i pakować towary i dostał parę groszy, za które kupił chleba i masła do domu.

Może dlatego, że głód uciszył i nie widział męki głodowej na twarzach swoich najbliższych, ale w ten wieczór był już pogodniejszy i jakaś nadzieja wstępywała znowu w jego serce, że się to wszystko zmienić musi. Więc pełen różowych nadziei snuł plany: – Nie mogę wierzyć, żeby mi się tym razem nie udało, żeby moje wszystkie marzenia runęły w gruzy. Kiedy Szarota, jako sławny artysta o z rozgłosie światowym, zgodzi się odegrać na swoim koncercie jego nowe dzieło „Sonatę", to nie ulega wątpliwości, że przez to dzieło zwróci na siebie uwagę ogółu. Wysłał mu swoją kompozycje i odtąd nadzieja wstąpiła w jego serce, że musi się wszystko zmienić.

— Czy sądzisz, że na odpowiedź od Szaroty, będziemy długo musieli czekać?..

— Miejmy nadzieję, że przyjdzie najprędzej — odpowiedziała Hanka, darząc go tym dobrym uśmiechem, który zawsze miała dla niego, skoro widziała, że zaczyna załamywać się w sobie i traci hart woli.

I teraz Jan pełen nadziei znowu chwycił skrzypce w ręce i popłynęły w ciszę pokoju, cudne jego melodje, które wielki choć zapomniany artysta, pełen bólu wygrywał. Wszystko było w tej pieśni: i ból i męka serdeczna i walka i promyk jasnej wiary w lepsze jutro, które nadejść musiało . . .

Nazajutrz wyszedł Jan do miasta znowu w poszukiwaniu jakiegokolwiek zarobku. Zaraz po odejściu męża, zapukał ktoś do drzwi. Był to właściciel domu, w którym mieszkała biedna rodzina muzyka. Pan Gotówka, tak bowiem zwał się właściciel domu, już dawno upatrzył sobie panią Hankę jako ofiarę swoich zmysłów i sądził, że niedola w jakiej się znajduje, przełamie w niej opór i zasady moralności, które cechowały jej naturę.

Pan Gotówka zaczął ostrym głosem dopominać się o zaległy czynsz; groził, że dłużej już czekać nie będzie na zapłacenie zaległości, wspomniał nawet eksmisji. A gdy ujrzał zatroskaną twarz pani Hanki, stał się nagle uprzejmym i miłym i zaczął swoje niemoralne propozycje, wprawdzie pod bardzo silną obsłonką wyjawiać, nie mając odwagi wprost powiedzieć pani Hance do czego zmierza. Ale pani Hanka zrozumiała wszystko i spojrzawszy na niego wzrokiem pełnym pogardy rzekła:

– Niech pan uważa, że ja jestem mężatką i niech się pan liczy ze słowami.

– Dobrze już dobrze — rzekł nagle pan Gotówka gniewnym głosem – ja nie mam ochoty czekać dłużej na pieniądze, które mi się należą. Przecież pani wie dobrze, że teraz mieszkań jest w Polsce mało, i że niejeden byłby zadowołony, gdyby otrzymać mógł tak piękne mieszkanie.

Zaznaczam, że jeżeli do jutra nie dostanę pieniędzy, przeprowadzę natychmiast eksmisję z mieszkania. Ani chwili nie będę czekał i nic nie zmieni mego postanowienia.

To powiedziawszy znikł za drzwiami. Pani Hanka wybuchnęła długim spazmatycznym płaczem. Za co, ja tak cierpieć muszę? — pytała wśród łez. I w tej chwili spojrzały na nią dobre oczy dziecka — i w tej chwili znowu wstąpiła w nią siła do walki o życie. Wprawdzie cios i nieszczęścia jakie spadały na nich w ostatnich czasach zupełnie odebrały jej dawną siłę woli — ale ile razy spojrzała na tę niewinną dziecinę, tyle razy szeptało jej serce matczyne, że należy dalej walczyć a może się los zmieni.

W tej chwili rozległo się znowu pukanie do drzwi.

W drzwiach stał listonosz i wręczył pani Hance długi rulon i list. Złe przeczucie ją ogarnęło. Drżącą ręką otworzyła rulon. Była to kompozycja jej męża wysłana z powrotem przez Szarotę. Ręce jej drżały, gdy zaczęła czytać list. Czyż ten list nie był dla nich ostatecznym wyrokiem? List brzmiał:

Szanowny Panie!

Liczba telegramów, listów, ofert i kompozycji, które w ostatnich czasach otrzymuję, jest tak wielka, że mimo najszczerszych chęci nie jest mi danem przy najlepszej woli załatwić tego natłoku spraw, z jakiemi zwracają się do mnie moi rodacy oraz z zagranicy. Muszę przeto prosić w tym kierunku o wyrozumienie, gdy nie mogę nadesłanych mi utworów czytać, ani odpisywać nikomu własnoręcznie, gdyż proszę mi wierzyć, że mi na to czas nie pozwala. Proszę Szpana przyjąć zapewnienie, że w wolnej chwili, gdy już będę miał mniej pracy, powrócę chętnie do Pańskiej sprawy, narazie pozwalam sobie równocześnie wysłać Pańską kompozycję z powrotem i proszę przyjąć odemnie wyrazy szacunku i poważania.

Szarota.

Ach, jak cierpiała teraz Hanka. Każde słowo paliło ją — a czytała jak obłędna poraz drugi i trzeci, a usta szeptały straszne słowa: „Teraz już niema dla nas ratunku, to już jest wyrok ostateczny“. Spojrzał raz jeszcze na ten list. Był pięknie na maszynce drukowany. Takich listów wysyła on setki, ma już takie listy gotowe. Napewno nie czytał nawet listu mojego męża — myślała Hanka. Ale nagle opanowała ją myśl jedna: Janek nie może dowiedzieć się, że ostatnia jego nadzieja również zawiodła. Prędko schowała więc pod poduszką kompozycje i list i z drżącem sercem czekała napowrót męża. Nie, nie zdobyłaby się na tę siłę, aby mu powiedzieć całą brutalną prawdę, gdy on znużony lataniem za pracą i kawałkiem chleba powróci do domu znużony. Może później wieczorem nadarzy się okazja, to mu oględnie powie o wszystkiem. Kiedy Jan powrócił do domu, przygnębiony nowemi niepowodzeniami, starała się nawet wesołym uśmiechem, przywitać go, aby usunąć w nim wszelkie podejrzenia, że nowy cios spadł na nich.

Milcząc spożyli skromną kolację, poczem Hanka opowiedziała mu o niemiłej wizycie gospodarza i o jego groźbach. Naturalnie nie wspomniała nic o jego zalecankach, wiedziała bowiem dobrze, jaką to mękę sprawiło by mężowi. W tej chwili postanowił ostatkim siły woli, zdobyć się jeszcze na parę słów pocieszenia, gdyż wiedział jaką trwogą przejęte jest serce Hanki, gdyby miała utracić dach nad głową. Ale jak ciężko słowa pocieszenia wydobywały mu się na usta, skoro sam już nie wierzył w możliwość poprawy sytuacji.

— Ach, znajdzie się przecież jakaś droga wyjścia, musi się znaleźć. Będę mówił z gospodarzem, przecież on będzie miał dla nas tyle zrozumienia, że zgodzi się jeszcze na małą zwłokę. Wszak wie, że płaciliśmy nasz czynsz zawsze regularnie, aż do tego czasu, kiedy na nas nieszczęścia zaczęły się zwalać. A do tego czasu otrzymamy przecież odpowiedź Szaroty. Ja nawet nie wątpię, że odpowiedź Szaroty będzie bardzo przychylną, bo wiem i mam to głębokie przeświadczenie, że moja praca jest dobrą Gdyby Szarota przyjął moją kompozycję, to pójdę do niego i poproszę go o drobną zaliczkę, której mi napewno nie odmówi. On zna mnie napewno, a jeszcze gdy mu przypomnę te czasy, kiedy był moim nauczycielem w konserwatorjum. O Hanko! Zobaczysz, że przyjdą jeszcze lepsze dla nas czasy i nasza niedola

nie będzie już trwała długo. Ach! Haneczko! Co to będzie za cudny dzień, gdy Szarota przyjmie moją kompozycję .. Och, kupię wtedy flaszeczkę złocistego wina i tyle róznych samkołyków i słodyczy, co tylko serca mojej Haneczki pragnąć będzie. Nieprawdaż Haneczko? Czy spisz już może, że jesteś tak milcząca?..

Ale pani Hanka nie odpowiadała. Zakryła tylko w rękach i całą siłą woli tłumiła płacz. Bała się tej chwili, kiedy wybuchnie płaczem serdecznym. Teraz zbudziła się w Janie myśl straszna, że może jego ostatnia nadzieja spłezła na niczem.

– Czy może moja kompozycja przyszła z powrotem? — Zapytał nagle. A Hanka tylko pochyliła w smutku głowę, potakując.

Dopiero po długiej chwili, zapytał obojętnie:

— Gdzie schowałaś?...

— Pod poduszką, — szepnęła.

Zbudziła się w niej myśl: Tylko teraz nie wiedzieć jego rozpaczy i jego bólu... Nie zniosłabym tej męki...

Zakryła twarz oczyma aby go nie widzieć, i w tej chwili słyszała jego głos:

— On napewno tej kompozycji mojej nawet nie czytał, bo nie posłałby mi tego świstka drukowanego. Spróbuje przecież osobiście się z nim porozmówić. —

Zbliżył się do niej, pocałował ją w czoło, zebrał się i wyszedł z mieszkania.

III.

Jan Cichocki szedł raźnym krokiem naprzód, spieszył się, gdyż Szarota mieszkał daleko w dzielnicy gdzie wznosiły się wille i luksusowe gmachy. Ale im bardziej zbliżał się do celu, tembardziej tracił wiarę w powodzenie swojej misji. Ogarniało go beznadziejnie uczucie, że już niema rady dla niego ani pomocy znikąd. Pozatem wiedział przecież jak bardzo trudno dostać się do tych wielkich i sławnych ludzi. Powtarzał sobie kilkakrotnie słowa, które powie służącemu, gdy stanie przed drzwiami mistrza Szaroty. Ale gdy to wszystko nie pomoże? Gdy Szarota go nawet nie zeche przyjąć?..

O — wtedy może się już za kilka dni bezdomnym i znajdzie się na ulicy z żoną i dzieckiem.

Mimo, że zimno i chłodno było na dworze, na samą myśl strasznego jutra, pot zalewał mu czoło. Kiedy szukał za chuteczką, aby pobetrzeć pot, dotknął się czegoś zimnego, metalicznego. Ręka jego cofnęła się machinalnie, jakgdyby dotknął się gorącego żelaza. To był jego rewolwer. Od chwili, gdy na dalekiem przedmieściu, w którem żyli przeważnie bandyci i inne szumowiny, grał w podrzędnym lokalu od tej chwili nosił ze sobą stale browning. Hanka sama prosiła go, by kupił sobie browning.

— — — — — — — — — — —

Ale teraz kiedy palcami dotykał się rewolweru, ogarnęło go dziwne uczucie lęku. „Ostatnia moja desku ratunku, gdyby wszystko zawiodło“ — szeptał sam do siebie. Ale w tej chwili usłyszał drugi wewnętrzy głos: „Co? Ja miałbym stchórzyć i odejść od życia i pozostawić Hankę i dziecko na pastwę losu? Nie! Tego nigdy nie uczynię..“

Taką toczył ze sobą walkę wewnętrzną! I w tej chwili nowa zbawcza myśl zabłysła w jego mózgu. Jutro sprzeda ten browning, jakąś część pieniędzy da gospodarzowi a conto czynszu, a za resztę kupi trochę żywności do domu. No, w ten sposób jeszcze przetrwamy dzień dwa, a potem przecież dobry Bóg nas nie opuści. Takiemi myślami przytłoczony, stanął przed wspaniałą willą, którą zamieszkiwał znakomity artysta Szarota. Willa znajdowała się w małym ogrodzie. Jan przeszedł wpierw parę razy cichą uliczkę obok, tam i z powrotem, aby się uspokić i myśli opanować. Wiedział, że tylko spokój i równowaga mogą mu pomóc w osiągnięciu upragnionego celu.. I w tej chwili usłyszał dwięczne tony muzyki, dochodzące z willi. I oto przez oświęcone okna zobaczył sylwetkę znakomitego i sławnego artysty, w którego rękach leżał teraz los jego i rodziny.

Okna pokoju były otwarte. „Hm... pomyślał Jan, Taki to los.. Ten wielki artysta może sobie pozwolić nawet okna mieć otwarte, nie boi się, że mu trochę ciepła ocieknie. On może tyle palić w pięcu, że, przytem i okna sobie otwiera, bo mu za gorąco. A moja żona i dziecko o chłodzie w zimnej izbie spędzają dni. Wspomnienie o rodzinie, dodało mu siły do wykonania powziętego zamiaru, więc energicznym

krokiem zbliżył się do bramy, i drżącę ręką zadzwonił.

W tej chwili zjawił się w drzwiach jakiś starszy pan, nie wiadomo służący, czy też sekretarz artysty. Jan zaczął bełkotać coś nerwowym głosem, słowa mieszały mu się ze sobą, nie mógł jasno wypowiedzieć zdania. Dopiero po chwili, gdy się opanował wyjawił cel swego przybycia.

Bardzo żałuję, — usłyszał w odpowiedzie — ale pan Szarota dzisiaj nikogo nie przyjmuje, gdyż wieczór dzisiejszy ma poświęcony pracy i próbom.

— Proszę mu powiedzieć, że stary uczeń jego czeka i chwilę tylko chciałby z nim się rozmówić — mówił błagalnym głosem Jan.

— Czy pan zamówiony jest na dziś wieczór?... — badał stary sługa bardzo natarczywie — a gdy Jan przyznał się, że nie został zamówiony, usłyszał znowu uprzejmym ale zimny tonem wypowiedziane słowa:

— Może pan spróbuje raz jeszcze poprosić listownie pana Szarotę o wyznaczenie osobistego przyjęcia. Nie mogę mimo najszczerszych chęci wpuścić pana, gdy nie jest pan przedtem listownie zame!dowany. Nie miałoby to także celu, gdybym swemu panu przerywał pracę i zapytał go, czy przyjmie panu, gdyż z góry jestem przekonany, że tego nie uczyni. A zatem dobranoc panu...

I w tej chwili ujrzał Jan zamknięte przed sobą drzwi.

Mógł zatem iść — ale nie mógł właściwie iść — bo mu się zdawało, że jakiś ołowiany ciężar spadł mu na nogi...

— Ach! Dlaczego nie postąpiłem energiczniej — dlaczego nie starałem się go przekonać, że za wszelką cenę muszę mówić z Szarotą, że idzie tu o rzeczy bardzo ważne i doniosłe, które żadnej zwłoki nie scierpią.. Dlaczego nie odtrąciłem go od siebie — i przemocą dlaczego nie wdarłem się do pokoju Szaroty, aby bodaj osobiście wręczyć mu swoją kompozycję.

Takie oto myśli chaotyczne przelatywały przez skołataną głowę Jana. Nie mógł jeszcze dokładnie objąć smutnej i groznej sytuacji, że teraz także skończyły się jego usiłowania na niczem i że z próżnemi rękoma powrócić będzie musiał do domu. Ale w tej chwili przypomniał sobie rewolwer, który przecież mógł sprzedać aby otrzymać najniezbędniejszych kilka groszy...

Powlókł się zmęczony, złamany i przeszedł pod oknami mistrza Szaroty, strugi światła doprowadziły go do zupełnie przytomności. Przez otwarte okna, płynęły melodje smutne, które artysta wygrywał na swych skrzypcach.

— Tak blisko jesteś odemnie — a przecież nie mogę z tobą mówić — myślał Jan — a serce przygniatała męka serdeczna...

— Czy wogóle uda mi się kiedyś doprowadzić do tego, aby moje kompozycje przegrał raz bodaj, by się o ich wartości przekonać?... I oto w jednej chwili — jak błyskawica, tak przeleciała myśl przez jego mózg...

Chciał tę myśl, która jak opętana siłą, zawładnęła nim teraz, od siebie odrzucić — całym wysiłkiem woli, starał się ją w sobie zdeptać, unicestwić - ale wracała uporczywie opanowała wszystkie zakamarki mózgu...

A w tej chwili mistrz Szarota, przestał grać i zwrócił głowę w stronę ogrodu. Zdawało mu się, że ktoś patrzy w niego, że ktoś w go sledzi. Jedna myśl błysła. I gorączkowa myśl przeszła przez mózg Szaroty:

— Powinienem był przyknąć okna.. Już późny wieczór... Ulica jest pusta.. Może ktoś...

Ale zanim zdążył myśli doprowadzić do końca, już stał przed nim młody człowiek, z wyciągniętym browningiem w ręku groźnie wpatrzony w artystę.

Szarota starał się wszystkiemi nerwami zachować spokój, aby napastnik nie sądził, że obawia się. Spokojnym głosem, w którym jednak drżała zrozumiała trwoga, zapytał, patrząc wprost w oczy napastnika:

— Czem mogę panu służyć?...

Napastnik miał w ręku przygotowany browning.

Napastnik nie wypuszczając z rąk browninga mówił:

— Niech pan nawet nie próbuje wołać ratunku. Wszystko co od pana żądam, to tylko, żeby pan zagrał moją kompozycje — ale teraz — w mojej obecności. Gdy spełni pan życzenie moje, nie potrzebuje

się pan mnie wcale obawiać, gdyż ja odejdę spokojnie stąd nic panu nie uczyniwszy . .

— Dziwny człowiek — myślał Szarota w duchu —. Przykłada mi prawie browning do piersi i mówi jeszcze o spełnianiu życzeń . . . Zapewne jest to nieszkodliwy warjat . . , który dotrzyma swego przyrzeczenia, i nic mi złego nie uczyni, gdy spełnię jego żądania . . .

A tymczasem Jan Cichocki — bo już chyba czytelnicy domyślili się chyba, że on to właśnie dokonał tego „napadu“ I ta gra stawała się coraz silniejszą, piękniejszą i wielki artysta czuł sam jaka siła leży w tej kompozycji, którą w tej chwili wygrywał.. Ile w niej smutku, a zarazem siły . . .

I w tej chwili spojrzał w twarz napastnika i ujrzał, jak ten głowę skłoniwszy w dłoniach szlochał rzewnie i serdecznie . . .

Szarota spojrzał na browning, który w tej chwili leżał obok niezwykłego gościa . . Przecież w każdej chwili mógł zabrać to

— Niech pan nawet nie probuje wołać ratunku. — Wszystko co od pana żądam, to tylko, żeby pan zagrał moją kompozycję — ale teraz — w mojej obecności. Gdy spełni pan życzenie moje, nie potrzebuje się pan mnie wcale obawiać, gdyż ja odejdę spokojnie stąd nic panu nie uczywszy . . .

— usiadł zmęczony w klubie fotelowym i odłożył browning . . .

A mistrz Szarota zaczął grać . . .

Początkowo z pewnem wahaniem — z pewną niechęcią, pod przymusem i obawą — a następnie ta niezwykła sytuacja, w której miał teraz grać – również była przeszkodą . . .

Ale po krótkim czasie, zdawało się Szarocie, że nikogo w pokoju niema, że sam gra te sliczne melodje, których piękno z każdą chwilą coraz bardziej odczuwać zaczął. Grał — nie, nie. — on przeżywał te cudne tony, jego wielkiej sztuki . . . . śmiercionosne narzędzie . . . Ale nawet myśli podobnych nie miał . . . bo żył jeszcze ciągle myślami przy tej niezwykłej kompozycji, którą przed chwilą odegrał . . Zrozumiał, że to dzieło stworzył kompozytor początkujący, ale mający ogromne zdolności, które kiedyś doprowadzą go na szczyty sławy i wielkości . . .

Szarota spojrzał w zapłakaną twarz Jana Cichockiego. Teraz dopiero przyjrzawszy mu się bliżej zauważył, że w tej twarzy niema żadnych cech jakiegoś zbrodniarza, ale że w rysach tej twarzy ból się przebija serdeczny i że w oczych tych

płonie prawdziwy za natchnienia, tego natchnienia dzięki któremu powstać mogło to piękne dzieło, które przed chwilą swą mistrzowską ręką odegrał.

Patrząc w Jana Cichockiego, z wyrazem przyjaźni i serdecznego oddania, zapytał go:

— To pan jesteś kompozytorem tego dzieła? . . .

Ale Jan nie mógł odpowiedzieć. Coś ścisnęło go w krtani. Nie mógł słowa wydobyć. Więc patrząc tylko w oczy wielkiego artysty, potakiwał znacząco głową . . .

— Więc dlaczego ten napad, ten browning i ten w każdym razie dziwny sposób odwiedzin? . . . .

Ale w tej chwili, jakaś nowa siła opanowała Jana. Teraz słowa już cisnęły mu się na usta. Zdawało mu się, że teraz nowa jutrzenka wschodzi nad jego życiem, że kończy się już smutny okres tej strasznej niedoli i smutku serdecznego. I w tej chwili stanąwszy przed Szarotą, zaczął mu odpowiadać o wszyztkiem . . O swojej młodości, która miała więcej cierni jak róż, o swej pierwszej miłości Hance, która potem została jego żoną i w ciernistej drodze życia młodego artysty dobrą i oddaną stała się towarzyszką.

Coraz bardziej rozjaśniała się twarz Szaroty, który z wielkiem wzruszeniem słuchał spowiedzi młodego kompozytora. Poczem głosem, w którym przebijała się wielka dobroć, rzekł:

— Pańskie zaufanie i wiara w moją pomoc, napewno pana nie zawiedzie. Ma pan wielki talent . . . nietylko na włamywacza, ale na wielkiego kompozytora. Ale żarty na bok: niech mi pan szczerze powie: ile narazie potrzebuje pieniędzy, aby z tej matni i z ciężkiej sytuacji, w której się pan znajduje, wydobyć się? . . Narazie służę panu gotówką, a pańską sonatę grać będę już na najbliższym moim koncercie i mam niezachwianą wiarę, że w krótkim czasie stanie się pan sławnym i życie pańskie już nie będzie pełne trosk i zmartwień, a żona pańska własnie, dlatego, że tak dzielnie, jak prawdziwa towarzyszka życia, trwała przy panu, zazna także odrobiny szczęścia . . .

— — — — — — — — — —

. . . Tak więc znalazła „Sonata głodowa" swoją drogę w świat szeroki i daleki . . . i odtąd rozpoczęła się nowa droga jasna życia Cichockiego . . Droga słoneczna, pełna sławy i szczęści . . .

Dziesięć przykazań dla kupujących.

1) Przygotnj sobie listę potrzebnych rzeczy, które chcesz kupić, abyś potem nie tracił czasu na daremną bieganinę tam i z powrotem.

2) Nie bądź kapryśną i nie staraj się uporczyiwe trwać przy jednym przez ciebie wybranym kolorze sukni itd.

3) Bądź zawsze uprzejmym przy kupowaniu towarów, przedewszystkiem z uwagi na własny interes a następnie dlatego, abyś nie utrudniał pracy sprzedawaczce.

4) Pozostaw sobie tylko tyle czasu do wyboru towaru, ile naprawdę tego wymaga konieczność, ale nie zatrzymuj sprzedawcy przez godzinę, albo nawet dłużej aby przy końcu wybrać tylko drobnostkę, albo zupełnie nic nie kupować. I ty nie byłbyś zadowolonym, gdybyś tracił czas.

5) Zawsze rachuj razem ze sprzedającym za należność za otrzymany towar.

6) Gdy kupujesz na kredyt na tak zwaną „książeczkę", to od czasu do czasu staraj się przeglądnąć rachunki i zesumować je abyś potem miła gosposio nie była przerażoną zbyt wielką sumą.

7) Nie kupuj nigdy w przeddzien świąt, albo także nie kupuj nigdy w godzinach wieczornych tuż przed zamknięciem sklepu.

8) Nie oszczędzaj pieniędzy przy kupowaniu środków żywnościowych, bo szczędzisz parę groszy, ale otrzymujesz zły towar, nieraz przestarzały i dla zdrowia szkodliwy.

9) Jeżeli kupujesz dla swych krewnych lub przyjaciół podarki, kupuj tylko pożyteczne przedmioty.

10) Zawsze po powrócie do domu staraj się sama przeprowadzić kontrolę wydanych pieniędzy.

Młodzieniec - bohater
LEOPOLD LIS-KULA
Pułkownik Wojsk Polskich.

W każdem pokoleniu miała Polska wielkich ludzi i zacnych bohaterów, którzy wzbudzają podziw świata i są gwiazdami przewodniemi dla narodu. Do tych wybrańców należy ś. p. Lis Kula.

Urodził się 1896 r. w wiosce Kosinie i wkrótce z rodzicami przenosi się mały Leopold do Rzeszowa, powiatowego miasta, z którego pochodziła św. **Wizomira**, zakonnica, umęczona przez tatarów za wiarę w 1259 r. w Sandomierzu. W patryotycznej atmosferze, jaka przenika tutejsze szkoły, wychowywał się Leopold, nauczył gorąco kochać Ojczyznę i pracować czynem na jej wielkość i chwałę.

W Iiem Gimnazjum, do którego uczęszczał Kula, niektórzy profesorowie byli oficerami w rezerwie. Przy każdej sposobności zachęcali młodzież do cwiczeń wojskowych, a na wycieczkach szkolnych urządzali manewra na sposób wojskowy. Uczniom podobały się takie przygotowania do obrony Ojczyzny. Celował w nich Leopold Kula. Nietylko w szkole brał w nich udział, ale także po za szkołą gromadził kolegów jako tajne stowarzyszenie wojskowe i, cichaczem przed okiem policji, uczył ich władania szablą i karabinem. Zbierali się uczniowie w piwnicach domu p. Zacharskiej, ul. Sokoła 4, której Syn Edward, kolega Leopolda, ułatwiał te ćwiczenia. Na manewrach wakacyjnych w okolicy Rzeszowa, imponował L. Kula ze swymi karabinierami innym uczniom, gdyż świetnie orjentował się w terenie strategicznym i zawsze w porę oskrzydlił nieprzyjaciela.

Pomnik pułk. Lisa-Kuli, którego odsłonięcie odbyło się w Rzeszowie dnia 18 września 1932 r.

Wybuchła w 1914 r. zawierucha wojenna. Jako 18 letni chłopak rzucił L. Knla ławy szkolne, zebrał kolegów karabinierów

i zgłosił się z nimi do Komendanta J. Piłsudzkiego, aby walką zdobyć Polsce wolność i niepodległość. Przydzielony do 2 komp. V. Bataljonu jako dowodza plutonu, zaraz w pierwszych walkach pod Kielcami okazał się wybitnym dowódzą w boju. Następnie wysłano go w okolice Łodzi, gdzie znakomicie zorganizował nowe zastępy i wzmocnił nimi szeregi Iej Brygady. Mianowany podporucznikiem dowodził w listopadzie 1914 r. kompanją w krwawej walce pod Krzywopłotami. Odtąd towarzyszy mu w każdej bitwie sława zwycięzka. Mianowany w 1915 r. porucznikiem w każdej potyczce okazuje rozstropność, wielką odwagę, śmiałą inicjatywę, a tymi przymiotami osiągał liczne sukcesy, przy małych stratach.

Nie podobna wyliczać większych i mniejszych potyczek i bitew, które stoczył Lis-Kula, przebiegając setki kilometrów za nieprzyjacielem. Wkrótce rozpoczęły się zażarte walki na Wołyniu. Pod Kuklą dowodzi Lis-Kula bataljonem, a pod Kamieniuchą całym pułkiem. Wywięzuje się tak świetnie z poruczonego mu zadania, że w 1916 r. zostaje mianowanym Kapitanem, i otrzymuje krzyż zaslugi z dekoracją wojenną.

Gdy nadeszła zima i spokój w zmaganiach, rozpoczął młody kapitan studja wojskowe, aby pogłębić wiedzę strategiczną. Dotąd akademją wojskową były da niego bezustanne walki w polu, a egzaminami wygrane bitwy i pokonany nieprzyjaciel. Etapami jego walk Kielce, Nowy-Korczyn, Nida, Zerniki, Ożarow, Tartów, Kukle, Kamienuscha, Podgacie, Kostinchowna, Serchowo i inne miejscowości.

Gdy uwięziono J. Piłsudzkiego w Magdeburgu, pozostał żołnierz polski sam, bez komendanta. Nie ugiął się jednak, lecz uważał za spadkobiercę jego ideałów niepodległościowych. Lis-Kula świecił przykładem. Szedł twardo po linji wzkazań komendanta.

Wysłany na front włoski, okazał nieustraszoną odwagę. Podziwiano go, wychwalano i ozdobiono złotym krzyżem walecznych, otrzymał Lis-Kula pod Piave 11 obrażeń od granatów, więc go odesłano do szpitala na Węgry w Szombately.

Wyleczony pośpieszył na Ukrainę i wstąpił do Korpusu Wschodniego w Odessie. Ztąd wraca do Kijowa, gdzie otrzymał Naczelną Komendę polskiej Organizacji wojskowej. Na tem stanowisku zapisał się złotemi zgłoskami w walce o niepodległość. W Kijowie zastał go koniec Wielkiej wojny i powstanie Państwa Polskiego.

Lis Kula zgłasza się do Komendanta, który go wysłał do 22 p. p. w Lublinie i awanzował na majora.

Jako major dowodzi Lis Kula bataljonem i bierze udział w zwyciężkich bitwach pod Rawą Ruską, Bełzcem, Uhnowem i Poryckiem. Dnia 7 marca 1919 r. zdobywa Torczyn w bohaterskiem ataku z rąk Ukrainców, którzy cofając się, odstrzeliwali się z rzadka. Pluton z majorem Lisem Kulą na czele posuwał się dalej wkraczając do miasta. Przy jednym domu trafiła majora Kula, przerywając w nodze tętnice. Padł na ziemie i stracił dużo krwi, zanim obandażowano ranę. Przeniesiono go do szpitala, gdzie lekarze przeprowadzili operację pomyślnie. Ale chory wskutek wielkiej utraty krwi nie mógł odzyskać sil, zwłaszcza że na froncie włoskim osłabiło go jedenaście ran.

Zmarł dnia 7 marca 1919 r. Wódz naczelny w uznaniu zasług zamianował go podpułkownikiem, potem pułkownikiem i nadał mu order najwyższy „Virtuti militari."

Ciało zmarłego zostało przewiezione do Warszawy, gdzie wystawiono je na widok publiczny w Kościele garnizonowym na placu Saskim.

Po kilku dniach przewieziono je do Rzeszowa, gdzie mieszka rodzina ś. p. pułkownika.

Glęboki żal ogarnął społeczeństwo i całą armję po stracie tak bohaterskiego oficera. Wyrazem smutku i żałoby był szczery wylew uczuć podczas obrzędów pogrzebowych. Wzięły w nich udział delegacje wszystkich oddziałów wojskowych i wielu publicznych i społecznych.

Żył krótko, ale zdziałał bardzo dużo. Zginął po bohatersku w młodzieńczym wieku, w rozkwicie swego genjuszu. Polska straciła w nim jednego z najdzielniejszych rycerzy.

W stosie kwiatów i wieńców złożonych na trumnie, widniał jeden Marszałka J. Piłsudzkiego z napisem **„Memu dzielnemu**

chłopcu ukochanemu", i drugi charakterystyczny od towarzyszy 3 P. O. W. z napisem **„Temu, którego nikt nie zwyciężył"**.

Społeczeństwo polskie nie zapomniało o swym bohaterze i wystawiło mu pierwszy pomnik w **Torczynie** w powiecie Łuckim. **W Rzeszowie**, gdzie się wychował, zbudowano mu na nowym cmentarzu **wspaniały grobowiec**; urządzono **Dom ludowy** imienia Lisa Kuli; wreszcie najładniejsze **Koszary wojskowe** nazwano jego imieniem.

Następnie zawiązał się **Komitet**, na którego czele stoi Marszałkowa Aleksandra Piłsudzka, w celu zabrania funduszów na **spiżowy pomnik**, jaki stanął w Rzeszowie d. 18 września 1932 r. Pomnik wykonał prof. E. Wittig. Miejsce, na którem ustawiono posąg, znajduje się obok kościoła farnego naprzeciw plebanji.

Odsłonięcia pomnika w dniu 18 września 1932 r. dokonał Eksc. Prezydent Rzeczypospolitej Dr. Ig. Mościcki, w obecności rodziny Lisa Kuli, Marszałkowej Al. Piłsudzkiej, ministrów, wojewodów, generałów, delegatów wojskowych i cywilnych, Reprezentantów Rzeszowa, który pokrył połowę kosztów wystawienia pomnika i tłumów publiczności. W około powiewał różnobarwny las sztandarów wojskowych, ustawiono piramidy wieńców, bukietów i kwiatów.

Przemówienia kapłanów, ministrów, generałów i delegatów sławiły bohatera Lisa Kulę i stawiały go, jako wzór do naśladowania młodym i starym.

Pomnik spiżowy, który stanął w Rzeszowie jest **symbolem** bohaterstwa i młodzieńczego zapału. Jest on wskaźnikiem dla przyszłych pokoleń, jak trzeba kochać Ojczyznę, aby była wielką, potężną i odzyskała **całe dziedzictwo Piastów i Jagiellonów**. Traktat Wersalski oddał nam tylko połowę Polski. Lis Kula chwyta za miecz i uczy, co mamy dalej czynić dla Ojczyzny.

Giną narody, które straciły cześć dla miecza, nie używają go dla swej obrony i boją się go wyciągnąć do ofenzywy w celu odzyskania zrabowanej własności przez Sąsiadów.

Stanął w Rzeszowie pomnik ze spiżu i granitu Lisa Kuli, który jako pułkownik wiódł na bój młodzież szkół rzeszowskich. Imiona poległych uczczono na pamiątkowych tablicach w Gimnazjum I ks. Konarskiego, w Gimnazjum II Sobeckiego i w Seminarjum Męskiem ks. Staszyca.

Miejscowy Komitet pomnika stara się utrzymać w porządku plac i otoczenie, ozdobia go kwiatami i zadrzewia. W dniu 7 marca, jako w rocznicę śmierci Lisa Kuli, odprawia się żałobne nabożeństwo w Kościele, przed pomnikiem cały dzień stoi straż honorowa i płoną znicze w urnach. Patryoci przychodzą tłumnie i składają wieńce i kwiaty wielkiemu bohaterowi Polski.

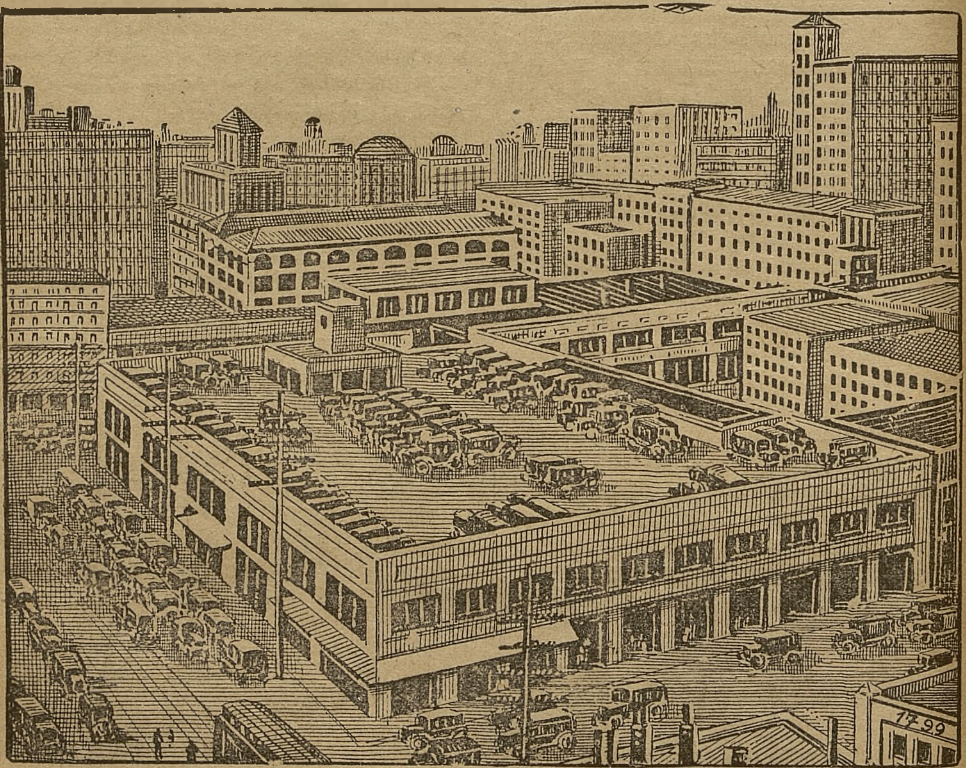
Ks. J. A. Łukaszkiewicz.

Największe drzewa w świecie.

W Europie niema więcej krajów, gdzieby były jeszcze tak zwane lasy dziewicze, o olbrzymiej wielkości. Zła i powiedzielibyśmy lekkomyślna gospodarka, umiała doprowadzić do wycięcia ogromnych obszarów lasów, pozatem także klimat grał często szkodliwą rolę w dalszym rozroście drzew. Także w Ameryce północnej ścinano już od szeregu lat drzewa w ogromnych ilościach. Ale w stosunku do Europy, może się jeszcze zawsze Ameryka bogactwem lasów poszczycić. Tak naprzykład w stanie Quebeck i Ontario są lasy, które mają 1600 kilometrów szerokości i 2750 km długości. Natomiast olbrzymie są lasy w Afryce centralnej. Tam naprzykład ciągną się lasy od Kongo aż do zródeł Nilu. Zdaje się jednak, że największy las znajduje się w Azji, ma on 4800 kilometrów długości i 2700 kilometrów szerokości rozciąga się w północnej Syberji od Ob do Jany. Ale ten las jest ponurą jeszcze zagadką dla człowieka; są tam bowiem takie miejsca, gdzie jeszcze nie stanęła nawet stopa żywego człowieka, a kto wie, ilu śmiałych podróżników, którzy starali się wydrzeć tajemnicę naturze, zostało rozszarpanych przez dzikie zwierzęta.

Postój na dachu — Wyżej już nie idzie.

W Ameryce istnieje nietylko przysłowie: „czas to pieniądz“ ale także „przestrzeń jest pieniądzem“. W ogromnych stolicach, każda krawędź ziemi jest bardzo kosztowną. A ciekawe, że własnie dzieje się to w Ameryce, gdzie jeszcze olbrzymie obszary ziemi leżą odłogiem, — i są jeszcze takie okolice, których stopa ludzka nie tknęła. I tu trzeba przypomnieć, że w Ameryce żyje 5 miljonów polskich emigrantów, a ręka polskiego robotnika i rolnika przyczyniła się niemało w rozwoju amerykańskiego państwa. Własnie szanowanie każdego skrawka ziemi, w wielkich miastach doprowadziło w Ameryce do budowy olbrzymich gmachów kilkupiętrowych — i do wykorzystania dla celów budowlanych każdej krawędzi ziemi. Nasz obrazek wskazuje targowisko w Seattle w Stanach Zjednoczonych. Względnie trzeba to nazwać domem targowym, do którego codziennie zjezdzają z całej okolicy wszyscy sprzedawcy mleka, nabiału, mięsa itd. Wszyscy przyjeżdzają własnemi autami — — i olbrzymie halle wydałyby się małe, gdyby tak każdy chciał tam zostawić sobie auto. Ale od czegoż jest amerykańska przysłowiowa pomysłowość?... Poprostu utworzono na dachach — postój dla automobilów. Zbudowana osobne drogi wiodące dzielnych, szoferów „na dach“.

Na dachu domu targowego w Seattle w Stanach Zjednoczonych Północnej Ameryki, stworzono postój dla automobilów i wozów przywożących żywność.

— — — — — — — — — —

Tak.., tak... Niedaremnie mówi się ogólnie, że w Ameryce jest wszystko możliwe...

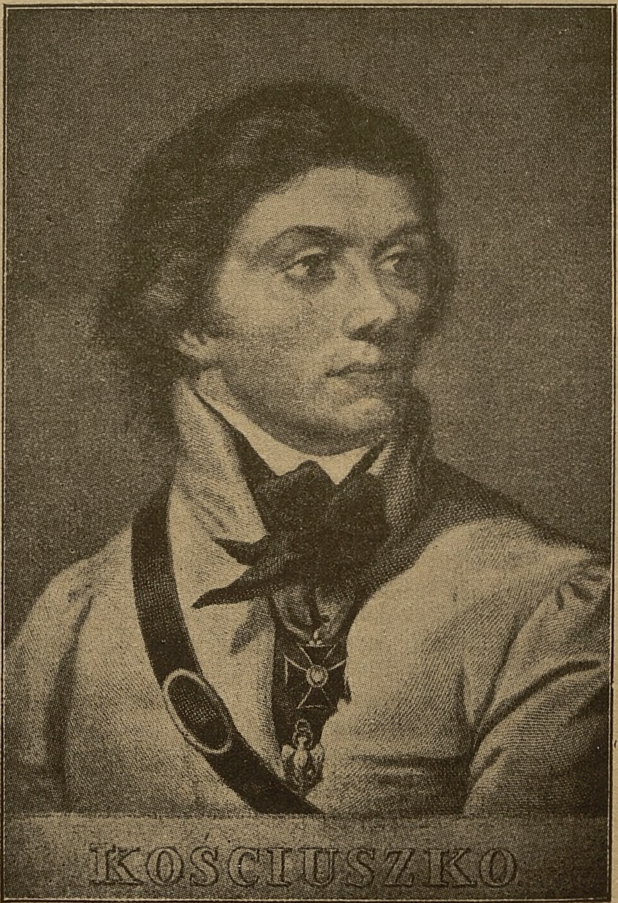
O bohaterach polskich, którzy pod obcym walczyli sztandarem.
Tadeusz Kościuszko.

W roku 1755 patrjoci amerykańscy, porwali za broń przeciw tyranji angielskiej. Wieść, o tem poruszyła serca szlachetnych ludzi w całym świecie. Wielu miłośników Wolności, spieszyło z Europy za ocean, by orężem swym pomódz kolonistom. Wśród nich jednym z najsławniejszych. był Polak Tadeusz Kościuszko.

Kościuszko urodził się 12 lutego 1746 we wsi Mereczowszczyzna, w Polsce. Kształcił się w Warszawie, a potem w szkołach artylerji i inżynierji we Francji. Dowiedziawszy się o powstaniu amerykańskiem, ofiarował swe usługi wysłannikom kolonij w Paryżu. Ameryka potrzebowała zdolnych oficerów, przyjęto go więc chętnie. W sierpniu 1766 Kościuszko wyglądował w Nowym Świecie.

Filadelfia była wówczas siedzibą kongresu. Wojska angielskie zagrażały zdobyciem miasta. Aby zabezpieczyć je, Kościuszko wykonał fortyfikacje, które zyskały Amerykanów i stopień płukownika inżynierji.

Z początkiem roku 1777 Kościuszko został wysłany do armji północnej, która pod wodzą gen. Gatesa, działała nad rzeką Hudson. W słuźbie tej nieraz odznaczył się chlubnie, ale najważniejsze usługi oddał Amerykanom, pod Saratogą.

Tadeusz Kościuszko.

Była to jedna z najważniejszych bitew wojny rewolucyjnej. Stanowi ona zwrotny punkt w dziejach tej wojny. Gdyby Amerykanie ponieśli klęskę pod Saratogą, nie otrzymaliby pomocy Francji, bez której znowu nigdy nie byli zdobyli niepodległości.

Wszystko to stało się głównie dzięki talentom i pracy Kościuszki, który wybrał pozycje amerykańskie i świetnie je umocnił. Generał Burgoyne, widząc beznadziejność swego położenia, złożył broń z całem swem wojskiem (17 październ. 1777).

Washington, chwaląc wówczas polskiego bohatera, wobec kongresu, wyraził się, że „Kościuszko jest pełen wiedzy i zasługi“.

Inną wielką zasługą Kościuszki, podczas służby przy armji północnej było ufortyfikowanie West Point. Zamienił on okoliczne wzgórza West Pointu w niezdobytą twierdzę, a rzekę Hudson zamknął łańcuchami, przez co zapewnił Amerykanom przewagę na północnym teatrze wojny. Przez dwa lata przebywał tu nasz bohater, zostawiwszy po sobie wiele wspomnień, świadcza-

cych o jego szlachetnem sercu. Bolejąc nad dolą jeńców angielskich, których Amerykanie trzymali w West Point, dzielił się z nimi własnem, skromnem jadłem i pieniądzmi. Uratował w ten sposób niejednego od głodowej śmierci Na ustroniu, wśród skał, wyszukał miejsce, z którego rozpościerał się piękny widok na rzekę Hudson i tam często spędzał wolne chwile, myśląc o ukochanej Polsce.

W sierpniu 1780 Kościuszko został przeniesiony jako naczelny inżynier do armji południowej, dowodzonej przez gen. Greena. W wielu bitwach i potyczkach, na wielu polach pracy w North Carolina i South Carolina zasłynął znowu jako zdolny inżynier i dzielny oficer. Zawsze skromny na równi z prostym żołnierzem, cierpiał głód i niewygody.

Nic dziwnego, że wszyscy i przełożeni i wszyscy towarzysze broni chwalili cnoty Kościuszki, przy każdej sposobności. Gen. Greene nazywał go „mistrzem" sztuki inżynierskiej i z wielkim uznaniem mówił o jego służbie na południu. Gdy wreszcie Stany Zjednoczone zdobyły wolność, Kościuszko wrócił do Polski w roku 1784, obdarzony przez kongres stopniem „generała" za długie, wierne i zaszczytne służby." W dziesięć lat potem cały świat rozbrzmiewał jego sławą, gdy stanął do walki z najeźdzcami Polski o honor i całość swej ojczyzny..Nieliczna była jego armia, ale była to armia niezwykła, gdyż składała się w dużej części z chłopów, uzbrojonych w kosy. Oni to w ataku rozbili dobrze uzbrojone i wyćwiczone zastępy Rosjan w bitwie pod Racławicami, która stała się jedną z najsławniejszych bitew w historji Polski. Ale Kościuszko uległ wkrótce przemocy wrogów. Kościuszko dostał się do niewoli rosyjskiej, w której przebył dwa lata.

Uwolniony z więzienia, Kościuszko wyruszył w roku 1797 poraz drugi do Ameryki, którą zawsze uważał za swą drugą ojczyznę.

Wszędzie po drodze, witano go jako bohatera narodów. Kiedy przybył do Philadelphji, tłumy wyprzęgły konie z jego powozu i zaciągnęły po wśród okrzyków radości do gospody. Z dalekich nawet stroń zjeżdżali ludzie, aby oglądnąć sławnego bojownika. Najdostojniejsi obywatele ubiegali się, aby gościć go w swych domach. Kościuszko zamierzał pozostać na stałe w Ameryce, ale już w rok potem dowiedziawszy się, ze odżyły znowu nadzieje na odzyskanie Polski, wrócił do Europy, aby służyć, ojczyźnie do ostatniego tchu.

„Jest Tadeusz Kościuszko najczystszym synem wolności, jakiego znam i to takiej wolności, która obejmuje wszystko, a nie tylko niektórych i bogatych — wyraził się Tomasz Jefferson o Kościuszce."

Prawdziwe to słowa. Kościuszko w każdym widział swego brata i bliźniego. Napatrzywszy się wiele na niedolę czarnych w czasie pobytu w Ameryce, postanowił ulżyć ich losowi i kiedy poraz wtóry odjeżdżał do Europy w roku 1798, zapisał swój majątek w Ameryce na wykupno murzynów i wykształcenie ich na pożytecznych ludzi.

Dziś każdy w Ameryce uznaje, że niewola murzynów była rzeczą złą. Ale 150 a nawet 100 lat temu, niewolnictwo było uważane przez ogół za rzecz konieczną i pożyteczną dla kraju. Najwybitniejsi Amerykanie i sam Washington trzymali niewolników do swych usług. Kościuszko jeden z pierwszych zwrócił uwagę na ich los. Testament jego nie został wprawdzie wykonany, gdyż Amerykanie ówczesni nie doceniali jego znaczenia.

Pozostał on jednak jako najpiękniejszy pomnik dobrego serca i wielkiego umysłu Kościuszki. Gdyby Ameryka poszła zawczasu za przykładem Kościuszki, historja jej nie splamiłaby się potokami krwi, wylanymi później w wojnie domowej.

Powróciwszy do Europy, Kościuszko spędził resztę życia na wygnaniu, zawsze z myślą o swej ojczyznie. Umarł w Solurze w Szwajcarji, dnia 15 października 1817.

Niema zakątka ziemi, gdzieby nie czczono jego imienia.

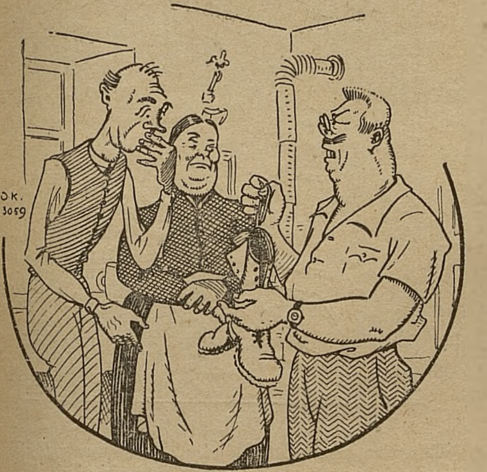
Pomniki jego zdobią wiele miast amerykańskich, a kilka miejscowości nosza nazwę Kościuszki.

Mogiła Kościuszki była w latach naszej niewoli tym jasnym drogowskazem wiodącym ku wolności.

Życie i dzieła Kościuszki krzepiły naród polski w najcięższych chwilach niewoli, ucząc nas, że tylko mężny czyn, tylko ofiarna walka, przynieść może zwycięstwo.

Żarty, dowcipy i anegdotki.

Oni także łamali sobie nad tem głowę.

Pan Jacenty urządził sobie wycieczkę podczas swego urlopu na Kresy. Podczas swojej włóczęgi, wpadł on do nieznanej małej wioski, i z ciężkim trudem odnalazł karczmę, gdzie był jeden pokój dla przyjezdnych. Przed udaniem się na spoczynek wystawia pan Jacenty swoje buty przed drzwiami celem wyczyszczenia. Jakież jednak było zdziwienie, gdy rano, wstaje i widzi, że zabłocone buty stoją znowu przed drzwimi. Schodzi na dół i pyta gospodarzy.

— Powiedzcie mi, co wy myślicie, poco ja właściwie wystawiałem swoje buty za drzwiami?

— Myśmy już nad tem myśleli — powiada gospodarz — i nie mogliśmy w żaden sposób odgadnąć. Wkońcu pomyśleliśmy, że pan był pijany.

Jasna odpowiedź.

Panna Julia Capek kupuje buciczki. Sprzedawca podaje jej buciki i powiada, że są z krokodylej skóry.

— Czy są też nieprzemakalne? — pyta panna Capek.

— Naturalnie — odpowiada sprzedawca, gdyż w innym razie, musiałyby krokodyle wewnątrz być zawsze mokre.

Dobrze obliczył. Pan Pietruszaka przyjeżdża do miasta, obarczony dwoma pakunkami. Wola pakiera i powiada:

— Ile chcecie za odniesienie tych pakunków

— Za pierwszy pakunek pełną taksę, a za drugi tylko połowę brzmi odpowiedz.

Wtedy pan Pietruszka zabiera jeden pakunek i powiada:

— Tu niech pan wezmie ten drugi.

Najlepszy znak.

Pan Adalbert udaje się ze swoją córeczką na przechadzkę. Podczas przechadzki spostrzegają gołębia. Udało się panu Adalbertowi schwytać go. Był to gołąb pocztowy i na nóżce ma obrączkę. Mała dziewczynka powiada:

— Tatusiu, musimy wypuścić tego gołębia, aby poleciał do żony.

— Ale skądże ci ta myśl przychodzi?

— No, bo przecież ma obrączkę.

On już wie, co minuta znaczy. Pan Anastazy ma żonę, która pół dnia spotrzebowuje na swoją toaletę. Wieczorem wybierają się na spacer.

— Czy jesteś gotową? — pyta mąż.

— Za dwie, trzy minuty będę gotową.

— No, to dobre, to ja się tymczasem zabieram do golenia — brzmi, odpowiedz męża, który już wie, jak tę dwie minuty wyglądają.

Już mają swój spryt.

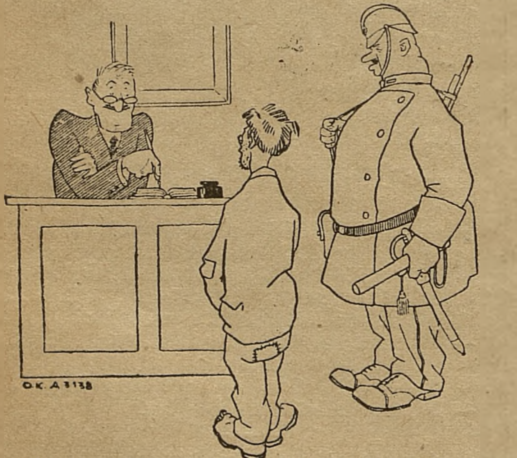
Do okienka kolejowego zbliża się dwóch chłopców. — Czego chcesz? — pyta kasjer większego chłopaca.

— Chciałbym dwie połówki kart do Pipidówki dla mnie i dla mego brata.

Urzędnik patrzy na wyrosłego chłopca i pyta z zdziwieniem: — Jakto? Czy nie masz jeszcze dziesięciu lat?

—Nie dopiero dziewięć i pół odpowiada chłopak. — Ten jest o demnie o jeden miesiąc młodszy.

Trudno, gdy nie wierzy...

Żandarm sprowadza więźnia Józka Ciuchraja przed oblicze sędziego. Sędzia natychmiast poznaje starego „znajomego“.

— Znowu tu jesteś, Ciuchraj... Czy nie powiedziałem ci ostatnim razem, że nie chcę ciebie więcej tutaj widzieć?

— Tak jest, przypominam sobie i meldowałem to na posterunku żandarmerji, ale mimo to, sprowadzili tu mnie przed oblicze pana sędziego.

Słuszne oburzenie.

Włamywacz wkradł się do biura wielkiego przedsiębiorstwa. Dzisiaj w okresie plajty i stagnacji. Kiedy udało mu się po ciężkiej i mozolnej pracy otworzyć kasę, powiada do siebie ze złością:

— Tyle godzin pracy nadaremnie! Otwieram kasę, a tam ani grosza, tylko same weksle i kwiaty dłużnicze... Powiadam, że dzisiaj już niema na świecie uczciwości.

On już wyjaśnił.

Pan Alojzy i Franciszek siedzą w knajpce. Naprzeciwko nich siedzi towarzystwo złożone z trzech osób. Jedna kobieta i dwóch mężczyzn.

— Chciałbym tylko wiedzieć, kto z tych dwóch mężczyzn jest mężem tej kobiety — powiada Alojzy.

— Co za głupie pytanie — mówi Franciszek — stary pantoflarz! Ten wesoły to jest z całą pewnością teść, a ten smutny, to mąż.

„Zbrodnia i z pod ziemi wyjdzie...“

Opowieść kryminalna.

Opowiedział Antoni Kłeszczyński.

I.

Dzienniki warszawskie miały dziś wielką senzację. Wielkimi literami głosiły światu wieść następującą:

„Dziś w nocy dokonano śmiałego napadu rabunkowego w willi znanego kupca Feliksa Przysieckiego. Złoczyńcy splądrowali kasę i zabrali 200.000 złotych oraz cenne kosztowności. Miarą bezczelności złoczyńców jest fakt, że pozostawili kartkę na której widniały słowa „Szukajcie a znajdziecie“. Po złoczyńcach ślad wszelki zatarty. Policja będzie miała trudne żadanie w wyśledzeniu sprawców“.

* * *
* *

W wytwornie urządzonem biurze siedział człowiek o średnich latach, w wygodnym fotelu, paląc ze smakiem cygaro. Ruchy tego człowieka, zdradzały, że obracał się zawsze w eleganckich towarzystwach. Był ubrany według zasad elegancji, typ „dzentelmana“, któremu naturalnie i monokl nie mógł brakować. Kto spojrzałby w twarz tego człowieka, pełną surowej powagi, ten powiedziałby sobie, że ten człowiek nigdy nie znał trosk i życie jego minęło regularnie, spokojnie i bez żadnych głębszych wstrząśnień. Tylko te oczy... W tych oczach żyło coś niespokojnego, ciągle latały po kątach pokoju, jakgdyby chciały dostrzeć skąd właściwie grozi niebezpieczeństwo.

Naprzeciwko gospodarza domu, pana Feliksa Przysieckiego, siedział człowiek o dziwnym, przejmującym wyrazie twarzy. Energia biła z każdego ruchu, spojrzenia. Był to komisarz policji, znany w Warszawie, z odkrycia licznych afer kryminalnych. Już na swym posterunku pracował dwadzieścia lat i mógł poszczycić się niejednem zwycięstwem, odniesionem w walce z podziemnemi mocami, złych ludzkich i zbrodniczych instynktów. To też ile razy większa zbrodnia dokonaną została w Warszawie, poruczano Janowi Osterwie — tak bowiem zwał się komisarz policji — śledztwo i wtedy władze przełożone były pewne, ze choćby sprawa była nawet najbardziej zawikłaną i tajemniczą — to komisarz Osterwa dojdzie do sedna sprawy i potrafi wszystko należycie oświetlić. Komisarz Osterwa poczynił już kilka notatek w swoim notesiku, gdy nagle patrząc w twarz pana Przysieckiego, zapytał:

— I Pan panie Przysiecki, nie rzuca specjalnie na nikogo swego podejrzenia? Może przecież wchodzi w rachubę jakiś urzędnik lub służący pański. Ostatecznie przypuszczam, że musiał tego rabunku ktoś dokonać, kto znał dokładniej stosunki... Ale Przysiecki przerwał niechętnie:

— Nie mogę panu żadnemi służyć wskazówkami, panie komisarzu.

Jak już powiedziałem, to jedno wiem tylko, że gdy służba dzisiaj rankiem jawiła się w biurze — odkryła ów napad. Kasy były zupełnie puste. Pańscy urzędnicy byli już dziś u mnie rano, przesłuchali wszystkich zajętych u mnie ludzi, ja ze swej strony dałem im najdokładniejszy opis zrabowanych kosztowności. Już ja muszę to pozostawić pańskim genialnym zdolnościom kryminalistycznym, panie komisarzu — rzekł Przysiecki.

Kiedy Przysiecki mówił te słowa, mierzył go komisarz badawczym wzrokiem. Zauważył bowiem, że Przysiecki mówiąc obraca nerwowo ostatnim palcem lewej ręki na około. Ruch ten powtarzał ciągle, ile razy na zapytanie komisarza miał odpowiedzieć. Ten ruch był bardzo charakterystyczny i nie dawał spokoju komisarzowi. Gdzieś z zakamarków wspomnień, wylęgła się jakaś postać — tak samo dziwnie ruszająca palcem u lewej ręki.. To przyszło w tej chwili na myśl komisarzowi. Ale w tej chwili usłyszał słowa Przysieckiego:

— Jestem pewnym, że się panu uda tę zagadkową sprawę rozwiązać, bo niedaremnie jest pan postrachem świata zbrodniarzy i złoczyńców. Życzę sukcesu...

Komisarz Osterwa podniośł się. Doznał uczucia, jak gdyby Przysiecki chciał mu dokuczyć, ironizując lekko na temat jego

kryminalistycznych zdolności. Pożegnał się i za chwilę znalazł się na ulicy . .

W oknie stanął Przysiecki i patrzał za odchodzącym komisarzem. Nagle uderzył się w czoło:

— Gdzież ja tego człowieka widziałem? Dawno, to już bardzo dawno . . . Z jakich dwadzieścia lat minęło napewno . . . Ach, mój Boże — tu zbladł śmiertelnie — czyż nie nazywał się także ów komisarz Osterwa . . .

Teraz serce jego bić zaczęło gwałtownie, a straszny niepokój go opanował. Trwoga zdawała się łopotać czarnemi skrzydłami w piersiach.

II.

Komisarz Jan Osterwa siedział pochylony w swoim pokoju i mimo spóźnionej pory nie udał się na spoczynek. Żyła w nim pewność, że już Przysieckiego gdzieś widział. To charakterystyczne skrzywienie palca u lewej ręki, było mu znane. Ten dziwny wzrok, który zdradzał duszę zbrodniczą, ten wzrok już kiedyś mu się przejawił . . . Wszystkie kryminalne wypadki, których wyjaśnieniem był zajęty, przesunęły się teraz przed oczami komisarza . . .

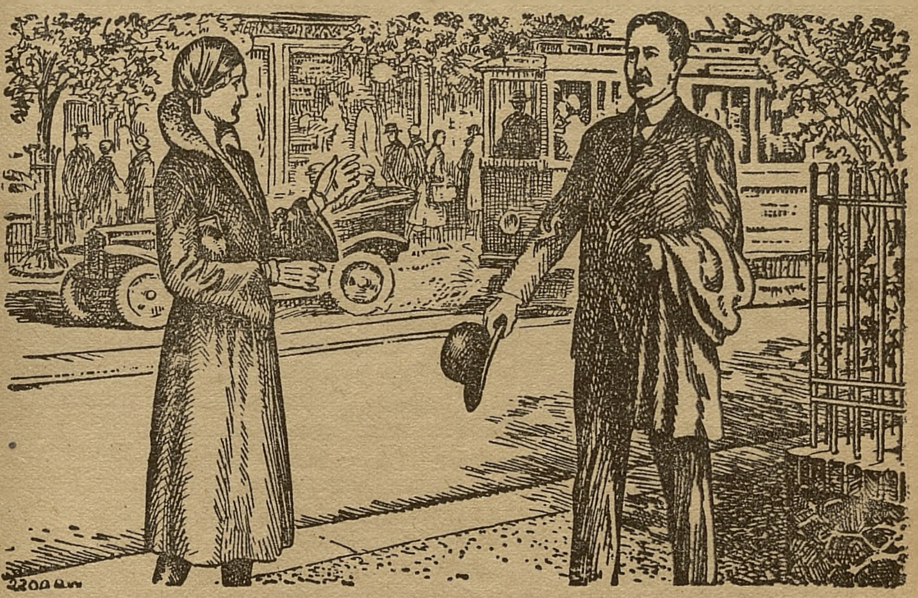
Na krótko przed rozpoczęciem wojny — zajmował się sprawą napadu rabunkowego. Był jeszcze wtedy młodym urzędnikiem policyjnym i z specjalnym zapałem zebrał się do pracy celem odszukania zbrodniarza. Wypadek był senzacyjny. Młody buchalter — o ile się nie mylił nażywał się Łukasiewicz — zamordował w celach rabunkowych swoją ciotkę Zbrodniarz został schwytany. Pamięta jak przeprowadził sledztwo —. Pamięta też dokładnie, charakterystyczny ruch zbrodniarza palcem lewej ręki. To zdaje się było dowodem jego lęku przed czekającą go karą. Zbrodniarz skazany został na kilkanaście lat więżienia, gdyż sąd nie mógł mu udowodnić morderstwa z premedytacją, został więc tylko skazany za zabójstwo w efekcie. Podług jego zeznań, zwrócił się do ciotki z prośbą o pożyczkę Kiedy ciotka odmówiła jego prośbie, wpadł w taką złość, że rzucił się na nią i zaczął ją dusić. Nie miał jednak zamiaru jej zamordować. Przerażony skonstatował, że ciotka już nie żyje. Sąd nie miał jednak żadnych świadków — i dlatego musiał skazać go na łagodniejszą karę. Podczas przewożenia go do więżienia, udało się jednak Łukasiewiczowi, z jadącego pociągu umknąć — gdy konwojent jego na chwilę wyszedł z wagonu. Od tej chwili wszelki slad po nim zaginął —. Prokuratorja jednakże odświeżała zawsze za nim listy gończe, a nawet po wojnie, gdy władze polskie objęły sądownictwo. Prokuratorja wychodziła z założenia, że zbrodniarz, który dzięki szczęśliwym okolicznościom uniknął szubienicy, musi bodaj w celi więżiennej, odcierpieć swą zbrodnię. I odtąd co roku od lat dwudziestu wysyłano za nim listy gończe . . . Czyżby zbrodniarz powrócił do kraju i zamieszkał tu na podstawie fałszywych papierów? Osterwa starał się wszelkiemi siłami przypomnieć dokładnie obraz zbrodniarza, ale nie udało mu się. Postanowił mimo spóźnionej pory udać się na policję. Od czegoż są albumy przestępców? Wprawdzie minęło od tej chwili lat dwadzieścia i zbrodniarz musiał się zmienić — jednakże jakiś slad zostanie, który pozwoli dojść od nitki do kłębka . .

Osterwa nie mógł się pozbyć myśli, ze Przysiecki jest tym własnie Łukasiewiczem, który wymknął się karzącej sprawiedliwości.

Osterwa wiedział, bo znał dusze zbrodniarzy, że ich często ciągnęło na miejsce dokonanej zbrodni . . Zręsztą mógł Przysiecki mysleć, ze po objęciu przez władze polskie sądownictwa, akt jego musiał gdzieś zaginąć . . . To, że ten człowiek nażywa się dzisiaj Przysiecki. to było dla komisarza Osterwy bardzo mało znaczącem i nic prawie na to nie dawał . . . Łatwo specjalnie w dzisiejszych czasach o fałszywe dokumenty . . . Ileż to już przybyło do Warszawy emisarjuszy bolszewickich z papierami, które pozornie wydały się jakoby były w porządku — a po bliższem badaniu, okazały się najzwyczajniejszemi falsyfikatami . . . Tak mogło być i zpanem Przysieckim mimo iz nosił teraz monokl i miał wielkie biuro przemysłowe . . . Widocznie zagranicą umiał zrabowanemi od zamordowanej ciotki pieniądzmi, stworzyć sobie egzystencję . . A może czuł się nawet w Warszawie bezpieczniej, niż gdzieindziej, przypuszczając, że wszędzie

go będą szukali zagranicą, tylko nie w mieście, w którem popełnił zbrodnię, gdyż nikt z policji nie będzie przypuszczał, iż miał odwagę powrócić do kraju . . . Tu już musiał przypadek także być pomocnym..

Osterwa wiedział, że tutaj czeka go ciężkie zadanie. Być pewnym, że Przysiecki ma wszystkie dokumenty w największym porządku. Pozatem wiedział że obraca się tylko w pierwszorzędnych towarzystwach, że ma stosunki i że nawet opinia publiczna zaprotestuje, gdy bez porządnych i namacalnych danych, — padnie tylko cień podejrzenia na ogólnie poważanego i szanowanego przemysłowca, który nawet

— Pani komisarzu Osterwo! Że też znowu pana się widzi wogóle! —

działał w instytucjach filantropinych, poświęcając na cele dobroczynne znaczniejsze fundusze.

Nawet, gdyby w albumie złoczyńców znalazła się twarz nieco podobna — nie możnaby na tej podstawie przeprowadzić aresztowania. Tu musiały się znaleźć rzeczowe dowody, wobec których Przysiecki stanąłby zdruzgotany.

Osterwa wahał się chwilę, czy zwierzyć się komuś ze swojemi podejrzeniami. Odrzucił jednak tę myśl. Wystarczyło, aby go ktoś zniechęcił do tej pracy a już sam zacząłby wątpić. Nie — on sam musi tę sprawę zbadać dokładnie i dojść do rezultatu . . .

Szedł teraz ulicami miasta, zadumany — bo był tego rodzaju dedektywem, że gdy się poświęcił jakiejś sprawie — tracił do wszystkiego zainteresowanie. Wtedy władała nim jedna myśl: musiał odkryć sprawcę zbrodni. Tak było i teraz. Wiedział, że podjął się bardzo trudnego zadania. ale w głębi duszy wierzył, że mimo piętrzących trudności, on zwycięży. Komisarz Osterwa mawiał bowiem zawsze: „Każda zbrodnia i z pod ziemi wyjdzie, aby być pomszczoną.“

Kiedy tak szedł zadumany, usłyszał nagle miły głos damski, nazywający go po imieniu — a po chwili ujrzał panią mecenasową Cieńską.

— Panie komisarzu Osterwo! Że też znowu pana się widzi wogóle!

— Całuję rączki pani mecenasowej . . — ot pracuję dniami i nocami, i zapomniałem zupełnie o swoich obowiązkach towarzyskich . . .

— Panie komisarzu, pan się zmienia w pustelnika. Jako dawna, dobra znajoma nie pozwolę na to. Jutro jednak jest u mnie zabawa towarzyska z okazji imienin mego męża. Zapraszam pana, panie

komisarzu, ale gdyby pan odmówił tym razem, musiałabym się naprawdę pogniewać...

Komisarz Osterwa uśmiechnął się.

— Dziękuję przedewszystkiem pani dobrodziejce za tak miłe zaproszenie. Przyznaję jednak, że ja zawsze psuję nastrój w towarzystwie. Ja przecież nie znam modnych tańców, nie gram w karty — nie spiewam kupletów i nie opowiadam anegdot... Jednem słowem: nie nadaję się do wesołego towarzystwa...

— Już pan przesadza znowu — powiedziała pani mecenasowa Cieńska — każdy potrafi zabawić towarzystwo na swój sposób. Przecież wystarczy, gdy nam pan opowie coś o swojej praktyce — tak interesująco pan opowiada o swoich odkryciach. Zresztą będzie bardzo ciekawe towarzystwo... Będzie też pan Przysiecki, który padł ofiarą tego wielkiego rabunku..

— Taaak — zapytał drżącym głosem komisarz Osterwa, nie umiejąc ukryć zdnerwowania. Po chwili jednak siląc się na zupełny spokój, powiedział:

— Raz jeszcze dziękuję za zaproszenie — i o ile mi tylko czas pozwoli przyjdę napewno.

I w tej chwili powstał nowy plan w głowie komisarz Osterwy! Plan, który o ile się uda mógł rowzwiązać zagadkę, która go od wczoraj gnębiła.

Uśmiechnął się zadowolony, kiedy znalazł się przed budynkiem policji. Kto wie —pomyślał— czy już jutro, nie sprowadzę tutaj ogólnie szanowanego kupca. Kto wie? Czasami przypadek gra wielką rolę i pozwala odkryć najbardziej ponure i tajemnicze zbrodnie. Zatarł ręce zadowolony i wszedł do swego gabinetu urzędowego.

III.

W domu mecenasa Cieńskiego, zebrało się liczne i wesołe towarzystwo, aby uczić dzień imienin ogólnie szanowanego solenizatu... Już towarzystwo było dobrze rozbawione, gdy zjawił się komisarz Osterwa. Pani domu przedstawiła go całemu towarzystwu. Między innymi przedstawiła go panu Przysieckiemu.

Nie uszło uwagi komisarza, że Przysiecki był dziwnie zdenerwowany, kiedy ujrzał wchodzącego komisarza na salę. Ale umiał się widocznie doskonale opanować pan Przysiecki, gdyż po chwili rzekł słodko i mile:

— Cóż to za piękny przypadek, że się tu dziś spotykamy w gościnnych salonach państwa Cieńskich. Chciałbym zapytać, panie komisarzu, czy sprawa wyśledzenia zbrodniarzy, którzy mnie obrabowali, posunęła się naprzód?...

Osterwa spojrzał na Przysieckiego i rzekł:

— Nie szczędzimy trudu, i usiłowań, aby sprawę należycie wyświetlić i schwytać sprawców. —

Słowo „należycie“ powiedział z naciskiem i studjował przytem twarz Przysieckiego. Ten zbladł — ale po chwili starał się opanować.

Goście siedli do stołów, podano smaczną kolację, trunki lały się także odpowiednio. Rozpoczął się szereg toastów i mów na cześć solenizanta, który był ogólnie szanowanym adwokatem w Warszawie. Nie brakło także pieśni — jednem słowem, panował nastrój wesoły, swobodny.

Nagle poprosił o słowo Osterwa.

— Panie i panowie. Jak zauważyłem, każdy z państwa przyczynił się jak mógł do urozmaicenia programu dzisiejszego miłego wieczoru. A zatem oratorzy popisywali się ku naszemu zadowoleniu elokwenją, spiewali, obdarzali nas swoją sztuką — pozwólcie zatem, że i ja w swoim zakresie zaprodukuję państwu coś ciekawego, co niewątpliwie wzbudzi wasze zainteresowanie.

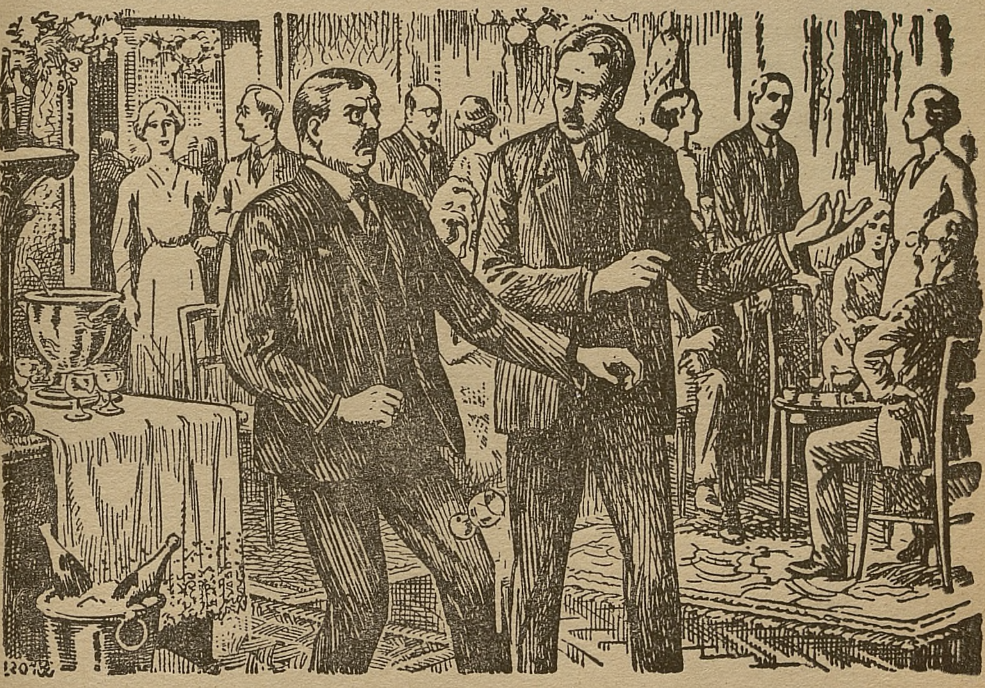
Oklaski i huczne brawa były odpowiedzią. Tylko w oczach Przysieckiego tlił się błędny ognik trwogi. Komisarz Osterwa poprosił gości, by się z nim udali do wielkiej sali tanecznej.

Ku niemałemu zdziwieniu, ujrzeli rozbawieni goście, że stał tam wielki aparat. Komisarz Osterwa nie tracąc ani chwili czasu i bacznie sledząc, czy przypadkiem Przysiecki mu się nie wymknął, rozpoczął swoje przemówienie:

— Kochani słuchacze i słuchaczki. Jak już poprzednio przyrzekłem, wygłoszę wam króciutki wykład na tle kryminologji, który mam nadzieję, zajmie was i będzie urozmaiceniem dzisiejszego wieczoru. Otóż jak czytacie z gazet, mnożą się z dniem każdym liczne mordy i grabieże. Najczęstej

wpadają złoczyńcy w ręce karzącej sprawiedliwości. Ale szeroka publiczność nie wie nawet, jakiemi nieraz kryminologia musi się posługiwać środkami. Polska, jakkolwiek dopiero jest młodem państwem śmiało może powiedzieć, że stoi na równi z innemi państwami w tym kierunku. Przyniosłem moi Państwo ze sobą specjalnie skonstruowany aparat i bardzo proszę o pomoc w demonstracji, która wyda się wam napewno interesującą. Naturalnie — tu uśmiechnął się komisarz — powinien brać

— Czy widzicie moi państwo ten aparat — rzekł komisarz po chwili. Wiedza zdołała uczynić rzecz następującą: Nawet po latach na podstawie tego aparatu potrafimy schwytać zbrodniarza. Każdy człowiek ma pewne znamiona, które są tak dla niego charakterystyczne, że nie znajdzie się na całej kuli ziemskiej inny człowiek, któryby był w posiadaniu tych samych znamion. To samo dzieje się np. z odciskiem rąk., względnie palców. Zobaczycie państwo jak linia rąk u każdego

— Panie Łukasiewicz — rzekł komisarz stanowczym głosem — niech pan teraz wyjdzie za mną — niespostrzeżenie. —

udział w naszej kryminalistycznej zabawie, tylko ten, kto ma czyste sumienie, że jednak jestem pewnym, iż wszyscy zebrani w salonach mecenasa Cieńskiego, mają sumienie czysciutkie i żadnego grzeszku nie popłenili, nie wątpię żatem, że w tej mojej zabawie eksperymentalnej, wszyscy tu zebrani bez wyjątku wezmą udział. Znowu spojrzał komisarz Osterwa na zebranych gości, bacznem okiem sledząc Przysieckiego. Stał w kącie i znowu zauważył komisarz ten charakterystyczny ruch palców u lewej ręki.

jest inną... Więc kto pierwszy poddaje się tej próbie?. Mój aparat jest gotów i czeka tylko na pierwsze zdjęcia...

Z uśmiechem i gwarem pospieszyły wpierw panie, dając sobie zdjąć ich sliczne rączki. Potem śladem pan poszli panowie.

Tylko Przysiecki szukał ciągle jakichś znajomych, aby z nimi nawiązać rozmowę, aby uniknąć tego zdaje się dla niego tak niebezpiecznego eksperymentu.

Zauważył to komisarz Osterwa i pomyślał:

— Już ja sobie dam z tobą radę...

Kiedy już wszyscy uczestnicy zabawy poddali się tej dziwnej „operacji“, pozostał tylko pan Przysiecki, który wymawiał się, to brakiem czasu, to znowu tem, że musi z pewnym dyrektorem banku załatwić ważną transackję, że później będzie służył.

Jakkolwiek nie ustawały prośby pań i komisarza, Przysiecki jednak machnął ręką i oświadczył:

— Ej, ktoby też się w takie z rzeczy bawił. Wolę ja przez ten czas posilić się koniakiem . .

W chwili, gdy naprawdę chciał się pan Przysiecki cofnąć do bufetu, zawołał komisarz Osterwa na cały głos:

— Ależ panie Przysiecki . . . To tylko trwa chwilę . . A pozatem ma pan tak interesująca czaszkę . że . .

— Oh — jeżeli tak interesującą, to nie może odmówić — zawołały rozbawione damy, przysuwając wprost przemocą pana Przysieckiego do stołu, przed aparatem.

Z czoła Przysieckiego zaczęły ściekać grube krople potu. Zrozumiał, że dalsze wahanie, mogłoby wzbudzić większe podejrzenie. Stanął jak delikwent, starając się wszelkiemi siłami opanować widoczne zdenerwowanie.

Za chwilę, kiedy „zdjęcie“ było gotowe, odszedł komisarz Osterwa na chwilę do przedsionka, wyjął stamtąd plik papierów. Zabrał się zaraz do porównania fotografi odcisków pana Przysieckiego z fotografią zabraną z archiwum policyjnego, gdzie były oddane odciski pana Łukasiewicza, tego właśnie, który zbiegł w drodze do więzienia, po dokonaniu napadu rabunkowego.

Teraz już nie miał komisarz Osterwa żadnych, najmniejszych wątpliwości. Dawno szukany ptaszek dostał się w jego ręce.

W przekonaniu jednak, że Przysiecki jest tym, którego szuka, zarządził na wszelki wypadek, iż przed domem mecenasa stało kilku dedektywów.

Teraz patrzał tylko, aby przeprowadzić zaaresztowanie, nie psując zabawy u mecenasa, którego był gościem i przyjacielem. Traf szczęśliwy się wnet nadarżył. Oto w sąsiednim pokoju, ujrzał pana Przysieckiego — recte Lukasiewicza, jak sam stał w pokoju, rozglądając się niespokojnie, jakgdyby szukając możliwości ucieczki.

— Panie Łukasiewicz — rzekł komisarz stanowczym głosem — niech pan teraz wyjdzie za mną— niespostrzeżenie —.

Poczem dodał:

— W imię prawą jest pan aresztowany, Niech pan odrzuci wszelką myśl ucieczki. Przed domem czekają już dedektywi. Spokojnie, nie przerywając nikomu zabawy opuścił salony państwa Cieńskich, komisarz Osterwa ze swoim więźniem. Na dole czekali policjańci. Nałożyli „Przysieckiemu“ łancuszki . . . I znowu jedna zbrodnia została karzącą ręką Sprawiedliwości pomszczoną.

Wielkie wsie i miasta w Polsce.

Spis miejscowości w Polsce, wyjawił szereg ciekawych i oryginalnych danych, a między innemi wykazał, że w Polsce są małe miasta i wielkie wsie. Najmniejszem miastem w Polsce są Smorgonie, na Kresach Wschodnich, gdyż liczba mieszkańców tego grodu wynosi raptem 160 osób. Na Kresach Zachodnich, w Poznańskiem, znajduje się drugie najmniejsze miasto w Polsce, a mianowicie Rynarzowo, liczące około 600 mieszkańców.

Na tle tych miast, których ludność jest niejednokrotnie mniejszą do liczby lokatorów większej kamienicy naprzykład w Warszawie, a jednak rządzonych przez własnych burmistrzów i magistraty, tem paradoksalniej przedstawiają się niektóre wsie . . .

W województwie kieleckiem wieś Strzemieszyce, liczy około 11 tysięcy mieszkanców. Mniejsze od Strzymieszyc wieś Sułoszowa, położoną według malowniczej doliny Prądniką, ma wprawdzie tylko około 6 tysięcy ludności, lecz zato rozciąga się na przestrzeni blisko 14 kilometrów.

Jak czasem powstaje zgoda w rodzinie?

Wesoła powiastka ze wsi polskiej.

Napisał Z. Sewery.

I.

Pani Barbara Pudełko, była pobożną kobietą, gospodarną i pracowitą. Ale zdaje się, nie jest danem człowiekowi mieć wszystkich zalet naraz, bo obok tych dobrych stron, miała Barbara jedną straszną wadę, a mianowicie lubiała się kłócić. I to kłócić porządnie, a taka kłótnia trwała nieraz godzinami. Biedny mąż nie umiał sobie nieraz dać rady. Nie można powiedzieć o nim, że był „pantoflarzem", ale majster krawiecki Pudełko pracował dziennie po kilka godzin, więc tęsknił do spokoju. Gdy więc pani Barbara dostawała swoje ataki szału — pan Pudełko zwykł był ubierać się i bez słowa odpowiedzi, znikał z domu, wstępując do karczmy na szklankę gorzały. Pewnego razu spotkał się z swoim dobrym przyjacielem i jak to bywa przy kieliszku, zwierzył mu się z kłopotów domowych. Przyjaciel wtedy poradził mu, tylko ostro występywać przeciwko atakom żony. Opowiedział mu przytem jakie to on miał piekło w domu, kiedy zbytnio ulegał kaprysom żony, a jak to się potem zmieniło wszystko na korzyść, gdy pewnego razu urządził jej awanturę i tak ją skrzyczał, ze kobiecinka ze strachu, aż pod samo łóżko wlazła...

Te rady przyjaciela przemówiły do rozsądku pana majstra Pudełki — i postanowił uczynić to samo...

Kiedy więc powrócił do domu, a Barbara zaczęła znowu się awanturować, stało się coś nieoczekiwanego. On, zawsze spokojny jak trusia, on, który nigdy nie odpowiadał na ataki żony, teraz jak nie stanie przed nia, jak nie spojrzy na nią groznym wzrokiem, z którego zdały się latać błyskawice gniewu i jak nie zawoła!

— A jušci zabraniam ci krzyczeć na mnie, bo sobie inne środki znajdę. Raz na zawsze zabraniam ci podnieść głos. Ja jestem panem domu, pracuję dzień cały w pocie czoła, nie poto, abyś na mnie jak djablica wykrzykiwała i dzieciom szacunek dla ojca odbierała.

Barbara na te słowa osłupiała. Poprostu straciła języka w gębie..

I odtąd miał już pan Pudełko spokój. Barbara zmieniła się nie do poznania. Nie śmiała podnieć głosu.

Po pewnym czasie spotkał Pudełko swego przyjaciela i wdzięczny za dobrą radę, zaprosił go do karczmy na piwo. Przyjaciel usłyszawszy wszystko, zaczął radzić dalej, mówiąc:

— To nie jest wszystko jeszcze mój drogi.. Tu trzeba inaczej postąpić.. To ty musisz teraz od czasu do czasu sam znaleźć powód do sprzeczki i jak dawniej ona na ciebie, tak teraz i ty na nią musisz krzyczeć, aby babie znowu nie zebrało się na odwagę. Więc za najmniejszą drobnostkę, naprzykład, gdyby obiad nie był punktualnie przygotowany, albo coś czego żądasz nie było natychmiast w porządku, urządź porządną awanturę, żeby się aż szyby trzęsły w mieszkaniu. Zobaczysz, jak to poskutkuje mój drogi...

Usłuchał znowu Pudełko rady przyjaciela. I odtąd zaczynał się specjalnie kaprysić na punktualne dotrzymanie godziny obiadu. Oświadczył więc żonie, że raz na zawsze z wybiciem 11 tej przedpołudniem, musi już być gotowy obiad na stole. Zaznaczył, że urządzi wielką awanturę, gdyby się raz spóźniła z obiadem.

Teraz Barbara obawiała się męża i punktualnie przygotowywała jak na minutę obiad. Raz tylko nie był obiad nieco później przygotowany, ale to kosztowało ją bardzo dużo. Pan Pudełko wpadł w istny szał — i po chwili conajmniej dwanaście talerzy leżało potłuczonych na ziemi. Z trudem tylko udało się pani Barbarze uspokoić męza. A pan Pudełko myślał w duchu, patrząc w przestraszoną twarz pani Barbary:

— Cierpiałem ja tyle lat, przez twoje kaprysy i twoje ciągle i nieusprawiedliwione awanturki, więc spróbuj, moja droga, jak to smakuje...

I teraz dowiecie się, drodzy czytelnicy, jak się skończyła ta trwoga pani Barbary przed mężem. Przedtem jednak muszę

was objasnić, że przez cały tydzien gotowała Barbara sama. Tylko w niedzielę przystawiała ona wszystko, to znaczy przygotowała do gotowania, a już córeczka gotowała dalej. Działo się to dlatego, że Barbara, jak już powiedziliśmy na wstępie — była bardzo nabożną i za żadne skarby nie opuściłaby rannego nabożeństwa w niedzielę.

II.

Był piękny niedzielny poranek. Tydzień własnie przedtem przeniesiono w gospodarstwie Pudełków, świnkę do wieczności tak chętnie już poszłaby do kościoła — gdyż nie chciała nic stracić z kazania księdza.

Już miała zawiniętą książeczkę w chuteczkę białą — ale musiała niestety pędzić po wędzonkę. Wróciła i w pośpiechu wrzuciła do wody — ale co — przekonacie się wnet, moi drodzy czytelnicy, i wybiegła do kościoła.

Kościółek był przepełniony. Ksiądz w pięknych słowach objaśniał zebranym treść ewangelji — a potem mówił o potrzebie zgody i miłowania się wzajemnego. Kiedy nabożni kmiotkowie wybrali z za-

Już Drzała cała ze strachu . . Już nawet nie słyszała cudnych organów — ani nabożnych spiewów ludu — . . .

— więc dziś i suty czekał obiadek. Rankiem wczesnym wyszedł pan gospodarz, bo się z weteranami miał spotkać, celem stworzenia organizacji wspólnej. Ale pani Barbara zbyt późno dziś wstała i spieszyła się znacznie. Już ogień płonął na kominku, nastawiła Barbara garnki — ale z przerażeniem skonstatowała, że niema w domu wędzonki, która była w piwnicy, a mąż zabrał ze sobą klucz. Postanowiła więc kupić wędzońkę u rzeznika Żal jej było, że musiała tracić czas w domu — winiątek książeczki do modlenia i pani Barbara chciała także wyjąć książeczkę i odwinęła chusteczkę spostrzegła z przerażeniem — że wybrała z chusteczki wędzonkę, którą w pośpiechu zabrała zamiast książeczki, a wędzonkę wrzuciła do wody . .

Już drzała cała ze strachu . . . Już nawet nie słyszała cudnych organów — ani nabożnych spiewów ludu — . . Widziała przed sobą męża — czuła już jaka będzie awantura, kiedy mąż przyjdzie na

obiad i własnie w niedzielę nie będzie obiadu .. A potem żal jej było jej ukochanej książeczki do nabożeństwa, która jej dała tyle chwil szczęśliwych i wzniosłych . . .

Już konczyło się nabożeństwo, już ksiądz spiewał „Ite, missa est“ — jeszcze raz zagrały organy na chwalę Panu a z piersi nabożnych rozległa się pieśń modlitewna. Powoli kościół zaczął, pustoszeć — za chwilę nie było nikogo w kościele tylko Barbara klęczała przed ołtarzem modląc się żarliwie. —

III.

Tymczasem pan Pudełko spotkawszy się z swymi weteranami, popił sobie co niemara. Nic jednak w karczmie nie jadł zachowując sobie swieży apetyt do domu. Cieszył się na swoją wędzonkę, która była jego specjalnością.

Ale towarzysze opowiadali sobie coraz ciekawsze wspomnienia, było coraz weselej — i znowu potoczyła się miła rozmowa, naturalnie, nie przy pustym stole. Gospodarz miał zadowoloną minę, bo w tych ciężkich czasach rządko sobie kto popił tak dobrze, jak to wesołe towarzystwo weteranów.

Aż tu nagle wybiła 11 godzina. Pan Pudełko zerwał się na równe nogi. Żadna moc nie mogła go powstrzymać. Był on na tym punkcie uparty. Następnie chciał i nadal utrzymać w domu porządek rzeczy, że punktualnie o 11 musiał być obiad. Toteż mimo, że nawet jeden z bogaczych gospodarzy, chciał dziś być specjalnie hojnym i zapowiedział beczułkę piwa — mimoto pan Pudełko zerwał się, pożegnał się z swymi towarzyszami — i ruszył do domu . .

Nie zastał jednak w domu swojej żony. Tak zawsze odważna i śmiała Barbara, nie miała poprostu odwagi powrócić do domu. Daremnie czekała jej córeczka, wypatrując sobie oczy.

Kiedy przed 10 tej rano, córeczka chciała — jak to było w zwyczaju doglądnąć wszystkiego — i spojrzała do kotła — zawołała przerażona:

— Mój Boże!! Przecież matka zupełnie nie wymyła mięsa i w pospiechu wrzuciła mięso z papierem do wody , . Hm . . tyle papieru w wodzie . . . Jakże to będzie smakowało? . . .

— Ależ panienko — wołała służąca — przecież niech panienka spojrzy uważniej . . Tam tylko papier, a ani kawalka mięsa. Czyby tu jakieś moce czarodziejska działały? . .

W tej chwili zjawił się w kuchni pan Pudełko.

Usłyszawszy krzyki dziewcząt, zapytał: A gdzie jest mama? . .

— Mamusia nie wróciła jeszcze z kościoła — odpowiedziala córeczka. — Więc przygotujcie w międzyczasie jedzenie — ja sobie pójdę do piwniczki, po moją sliwowięce . .

Poszedł pan Pudełko do piwniczki, gdzie lubiał zawsze z swoich zapasów, „łypnąć“ sobie w samotności parę kieliszków, a kiedy powrócił był już stół nakryty.

Przy stole siedziała już czeladź — wszyscy pozdrowili pana majstra powstaniem z miejść — a majster Pudełko powiada:

— Chłopcy, a lubicie także wędzonkę? Cieszycie się na nią.

— Lubimy panie majstrze — odpowiedzieli chłopcy — i widocznem było, że mają apetyt i z niecierpliwością czekają na obiad.

— Podać zupę — zawołał pan majster.

Już przy stole pan majster i czeladnicy chwycili łyżki w ręce, oczekując smacznej zupy, gdy nagle rozległ się z kuchni przerazliwy krzyk: —

—Tatusiu, niechże prędzej tatus, niechże prędzej tu przyjdzie — bo już sama nie wiem — tu przecież jakaś djabelska sztuka dzieje się dzisiaj z naszym obiadem..

Na krzyk córki poleciał pan Pudełko do kuchni i spojrzał do garnka. Osłupiał. Co to wszystko miało znaczyć? . . W garnku widać było stos papierów — i jakiś zapach niesamowity wydawał zupa.

— Przecież tege świństwa nikt jeść nie będzie — krzyknął rozgniewany. Kto tę zupę tak przygotował?

— Mamusia — oderzekła córeczka.

— Wszystkie kosteczki połamię jej — krzyczał pan Pudełko.

Ależ tatusiu, któz to w świętą niedzielę takby klął. — rzekła córeczka.

— Masz słuszbość — rzekł już nieco udobruchany majster, ale zobaczmy, co się w tym garnku dzieje?..

Wziął w ręce długą łyżkę i zaczął badać tajemnice zawarte w garnuszku.

— Aha czuję już mięso — rzekł — ale twarde jak podeszwa...

Zaczął wysiągać z wrzącej wody — i nagle wyciągnął jakąś skórkę i powiada:

— Spójrz, co to za mięso — przecież się wszystko tam rozgotować musiało nic przecież nie zostało...

— Jezus Marja! — krzyknęła przerażona córka — to przecież ojczulku nie w kościele zauważyć i teraz boi się powrócić do domu. Ale ja jej tym razem wybaczam. Cieszy mnie tylko, że ma taki respekt przedemną. Córeczko, idź przynieś inny kawał wędzonki, ugotuje się, a w międzyczasie — idź po mamusię bo głowę dałbym za to, że jest w kościele..

— No, chłopcy musicie zarezerwować sobie apetyt — zawołał do czeladzi — obiad dziś będzie nieco spóźniony. Kto jest bardzo głodny, może urznąć sobie soczysty kawał z połaci słoniny...

Córeczka na rozkaz ojca udała się do kościoła. Jak przepowiedział pan Pudełko

— Jezus Marja! — krzyknęła przerażony córka — to przecież ojczulku nie jest żadne mięso — tylko książeczka do modlenia mamusi...

jest żadne mięso — tylko książeczka do modlenia mamusi...

Majster cofnął się przerażony — i jak karp zaczął chwytać w płuca powietrze — i stracił poprostu języka w gębie. Nie umiał sobie absolutnie wytłumaczyć tej ponurej zagadki związanej z dziejszym obiadem. Teraz zbiegli się czeladnicy do kuchni — i rozległy się salwy śmiechu.

— Teraz rozumiem, — rzekł pan Pudełko — dlaczego pani majstrowa niema odwagi powrócić do domu.. Ona w spiesząc się do kościoła, zamiast mięsa wrzuciła książeczkę do nabożeństwa i musiała to tak też było istotnie. W kościółku nie było już nikogo, tylko Barbara modliła się żarliwie:

O Boże, w Tobie się dobroć kryje
Ratuj mnie, bo mąż mnie zabije..

skarżyła się smutnym głosem Barbara.

— Nic ci się nie stanie — tatuś już wszystko wie i wybaczył ci i kazał mi, abym po ciebie przyszła mamuś..

Barbara ucieszona spojrzała na córeczkę...

— Więc ojciec nie złości się, nie grozi?

— Nie, początkowo to się bardzo irytował, ale się potem udobruchał i ta cała

sprawa mocno go rozbawiła. Widzisz mamusiu; że posłał mnie po ciebie.... Chodź już do domu, już gotuje się inna wędzonka — a ojciec jest dziś w doskonałym humorze!

A wtedy wzniosła Barbara oczy ku ołtarzowi i rzekła:

„O wielki Boże, składam dzięki,
że się skończyły moje męki —
które znosiłam pokryjomu
i że mogę wrócić do domu.“

W domu powitał ją majster ze śmiechem:

— No ty musisz chyba po śmierci dostaniesz się do nieba, bo gdy człowiek jest tak pobożny, że o mało swej książeczki do nabożeństwa nie zje, taki człowiek musi dostać się do nieba.

Śmiała się Barbara — śmiał się Pudełko — i od tej niedzieli nie było już w domu pana Pudełki żadnych awantur. Żyli zgodnie — jeden drugiemu ustępywał — panowała zawsze w domu zgoda — więc nie dziw, że doczekali, się majstrowie długiej i czerstwej starości. A gdziekolwiek jakaś awanturka małżeńska panuje, pamiętajcie mili czytelnicy, że zawsze można ją załagodzić - bo żyjemy krótko i wszyscyśmy się miłować i kochać powinni. A iżby w rodzinie czytelników naszego kalendarza, zawsze panowała zgoda i jedność — autor tej powiastki życzy z serca całego.

Najstarsze plemię na ziemi.

W żyjącym dotychczas na Ceylonie plemieniu Weddah, widzą uczeni resztę najstarszej, z istniejących gałęzi rodu ludzkiego. Weddahowie byli uważani zawsze za najbardziej interesujących i najważniejszych przedstawicieli ludzkości i wielu badaczy poświęciło im gruntowne studja i prace.

Weddahowie żyją całkiem zamknięci między sobą; nie noszą żadnego ubrania. Długie włosy chronią ich przed deszczem, który w gorącym klimacie Ceylonu jest prawdziwą plagą. Unikają oni zetknięcia się z ludźmi, nietylko białymi, ale także z jasno i ciemnobrunatnymi, i są naprawdę zakłopatani, gdy spotkają kogoś z innego szczepu. Ich szczupły zasób słów szybko się wyczerpuje w rozmowie, ich myśli plączą się, gdy spotkają kogoś, stojącego na wyższym stopniu kultury i wtedy niezdolni są wypowiedzieć ani słowa. Weddahowie są dumni i pewni siebie, ale odczuwają niejasno, że zdolność podkreślenia własnej godności, podnosi są z zasobem wyrazów. Wpadają więc w zakłopotanie, wstydzą się swojej nieporadności, i są rozgniewani, gdy muszą wyrażać się jasno. Milcząco, nocną porą, prowadzą handel z mieszkańcami z sąsiednich wsi, którzy dostarczają im broni; są to jedyne stosunki, które łączą ich ze światem. Z liści drzew przykrawują modele strzał, których sobie życzą i kładą kowalowi w nocy pod drzwi. Ze starych puszek z konserw robi rusznikarz strzały, które kładzie znów pod drzwi; Weddahowie zabierają je nocą i płacą za to gotówką, zwierzyną, albo wartościowemi skórami dzikich zwierząt. Są dumni, nie przyjmują nic od nikogo, i nikogo też nie oszukują.

Weddahowie trudnią się najśliwstwem, a głównem ich pożywieniem jest mięso zabitych zwierząt.

Walka ze zwyczajem przeklinania w Holandji.

Rada gminy Botel w Holandji wydała niedawno formalny zakaz przeklinania na drogach, albo w miejscach publicznych podlega karze aresztu do 6-ciu dni, albo grzywnie do 25 guldenów. Władze pilnie dbają o przestrzeganie tego rozporządzenia i dlatego niejeden już „przeklętnik“ odpokutował za swe brzydkie przyzwyczajenie. Przydałby się taki zakaz i w Polsce, bo choć przeklinania zakazuje Boże przykazanie, liczni jednak „katolicy“ słuchają dopiero wówczas gdy zakazuje policja.

Każda gmina może powziąść taką uchwałę i wykonać ją ściśle na wzór gminy w Botel.

Obyczaje noworoczne w Polsce.

W dawnej Polsce Nowy rok rozpoczynał się od Bożego Narodzenia pierwszy styczeń, przypadał w oktawę narodzin Chrystusa, w starożytności zaś zaczynał się nowy rok na wiosnę i przypadał w marcu.

Koniec starego i początek nowego roku, z dawien dawna obchodzono „na wesoło". Oto stary rok, wypełniony całym szeregiem wysiłków, dążeń i zawodów, kończy się, a u progu staje rok nowy prowadząc ze sobą korowód dni nieznanych, tajemniczych. Każdy mimowoli spogląda na czas ubiegły, zastanawia się nad tem, czego pragnął, a co osiągnąć zdołał, ze spokojnem wyrozumieniem patrząc na niepowodzenia i straty i zawody, a z powodzeń i chwil szczęśliwych, ubiegłego roku czerpiąc wiarę we własne siły, oraz nadzieję na lepszą, szczęśliwszą przyszłość.

Każdy w nowym roku pragnie zmiany: gdy było mu źle, chce, aby mu było dobrze pragnie, aby było jeszcze lepiej. Stąd życzenia dla siebie i innych, — szczere, dowcipne, a nieraz nawet związane z ciętym docinkiem, ale bez zółci, jeno z chęci śmiania się i weselenia.

Życzenia noworoczne w dawnej Polsce były powszechne, wszyscy winszowali wszystkim i składali stosowne życzenia, wkładając w zgrabne rymy dużo swawolnego humoru i dowcipu. Z przechowanych do dziś z dawnych czasów rymowanych życzeń noworocznych, widzimy, jak wszystkie one są pełne rubasznej, a nieraz frywolnej werwy. Widocznie nie wolno było na życzenia na nowy rok składane, choćby naszpikowane ciętym dowcipem, obrazać się — za dowcip trzeba było płacić dowcipem, śmiano więc się ochoczo, z całego serca i w licznem zazwyczaj towarzystwie spotykano nowy rok.

Już proboszcz po kazaniu na nabożeństwie noworocznem winszował swoim parafianom szczęśliwego roku, a po nabożeństwie, przyjmiwał u siebie na plebanji, przy dobrze zastawionym stole, składających mu życzenia parafian. Od księdza udawano się do znaczniejszych domów, a potem w niekończącą się wędrówkę po znajomych. A że życzenia bez wypitku, trudno sobie wyobrazić, więc pito, nie wylewając za kołnierz, miodek i gorzałkę, a i wina z Węgier i Niemiec były na Nowy rok sprowadzane.

Przy kielichach rozwiązywały się języki, rąbano sobie „prosto z mostu" wybaczano dawne urazy i padając sobie w objęcia, życzono sobie serdecznie. Szlachta z roli żyjąca, zwyczajem rolniczym obrzucała się ziarnem, by zbóż obfitość była w przyszłym roku. Przy powinszowaniach i życzeniach noworocznych dawano sobie upominki, wedle stanu zamożności. Winszowała też czeladź, składając państwu życzenia i chodząc „na kolendę" między sobą.

W mieście zaś dziatwa ze szkółek i żaki obchodzili domy, suto wszędzie obdarowywani, śpiewając przytem piosenki noworoczne. Zakonnice i księża w szkółkach parafialnych, układali dla dziatwy rymowane powinszowania noworoczne, prześcigając się między sobą w zgrabności i ciętości wiersza. Powszechne były też noworoczne wróżby, wedle których dziewczęta chciały sią wywiedzieć, co je w przyszłym roku czeka. W wieczór sylwestrowy, zbierały się dziewoje, do jednej większej chaty i wspólnie lały wosk, albo ołów, wybiegały przed chatę, padsłuchując szczekania psów i z tego wróżąc, z której strony przybędzie w swaty młodzian urodziwy, palono len, a u której w górę wzleciał tą niechybnie zamęzcie w przyszłym czekało roku, kręcono gałki chleba, a o północy przy zapalonych świecach, siadywano przed zwierciadłem, by ujrzeć przyszłego męża. Winszowano sobie, bawiono się ochoczo i wróżono, czekano w ciągu tego roku spełnienia życzeń, a gdy i ten rok dobiegał końca, z kolei spotykano na wesoło następny Nowy Rok.

Nieporozumienie.

Sędzia: „Oskarżony może wnieść apelację od tego wyroku; ale może ewentualnie zrezygnować z tego."

Oskarżony: „Dobrze, panie sędzio, w takim razie rezygnuję z wyroku!"

— — — — — — — — — — — — — — —

Jak w dawnej Polsce sądzono i karano złoczyńców.

Zawrzało między mieszczanami i zwykłem pospólstwem miasta Krakowa, gdy z wiosną 1406 roku, gruchnęła z ratusza niespodziewana wieść, że rajca Andrzej Wierzynek, członek przesławnego rodu Wierzynków, okrył się straszną hańbą.

Nieoczekiwana nowina wywabiła z domostw nawet najbardziej ospałych. Pachołcy miejscy rozbiegli się, aby zwołać starszych rajców, by ci orzekli, co czynić z rajcą, przyłapanym na gorącym uczynku kradzieży miejskich pieniędzy. A na rynku przed ratuszem i kamienicą Wierzynków, zebrane tłumy ciekawych i gapiów oczekiwały na dalsze nowiny:

— Ani chybi, łeb mu zetną — osądził były kramarz.

— Jak amen w pacierzu .. — dodał drugi.

Mówiący tak nie mylili się, gdyż w owych czasach za kradzież, była tylko jedno kara: ścięcie. Srogiemu prawu musiało się stać zadość. Nikt już nie mógł odjąć katowi Wierzynka, nawet i król, który rad widywał Andrzeja na swym dworze z prawa łaski nie skorzystałby, bo w grę wchodziły pieniądze publiczne. Tak więc krewniak szlachetnych Wierzynków, pohańbił swój ród.

A był to naprawdę patrycjuszowski ród zasłużony i godny szacunku wielkiego. W pierwszych latach panowania Władysława Łokietka, spotykamy się w Krakowie z nazwiskiem Wierzynków, którzy piszą się w księgach miejskich z niemiecka Wirsingi lub Wirsinek, bowiem według wszelkiego podobieństwa z Niemiec przybyli za chlebem do Polski. Założyciel tego szlachetnego rodu, miał na imię Mikołaj. Był to bardzo obrotny i przedsiębiorczy kupiec, który w stosunkowo krótkim czasie doszedł do znacznego majątku. W miarę przyrostu dukatów w mieszku, rośnie wśród mieszczan krakowskich, znaczenie Mikołaja. W roku 1323 zostaje Mikołaj wybrany do sądu miejskiego, a w parę lat do najwyższej władzy miejskiej, dostępnej tylko dla najwybitniejszych mieszczan.

W dwadzieścia lat później przenosi się Mikołaj Wierzynek do Wieliczki, by tam objąć wójtostwo, za które zapłacił na ówczesne czasy 1100 grzywien i kupuje wsie Sledziejówce i Kokotów. Ponieważ w tym okresie mieszczaninowi, nic jeszcze nie stało na przeszkodzie, by nabywszy szlachecką posiadłość, wejść po części w szeregi szlachty, Wierzynek porzuca stan mieszczański i dziki wpływom, jaki posiada na dworze królewskim i zaufaniu, jakiem go darzy Łokietek, zostaje stolnikiem sandomierskim.

Widzimy więc, że nestor Wierzynków, zacnie służył swej rodzinie, obdarzając ją nietylko bogactwem, lecz i splendorami.

Jednak nietylko sam stolnik sandomierski dał początek tym licznym Wierzynkom, których spotykamy w Krakowie w połowie XV stulecia. Za Mikołajem przybyło do Polski, grono jego krewniaków. Kroczą oni śladami Mikołaja i zabiegają nietylko o dobra materjalne ale i zaszczyty. I oto potomek tych Wierzynków, przed którymi chylono czoła, splamił klejnot rodzinny. Nieszczęśnikiem tym był Andrzej Wierzynek, zajmujący w hierarchji miejskiej wybitne stanowisko. Darzyli go zaufaniem nietylko mieszczanie, wybierając go bez przerwy przez szesnaście lat do rady miejskiej.

Właśnie na wiosnę roku 1406, rozegrał się ponury dramat.

Pieniądze miejskie znajdowały się w ratuszu, w skrzyni, zamkniętej na trzy zamki. Poszczególne klucze od tych zamków, miało trzech rajców. Gdy trzeba było uskutecznić jakąś wypłatę, lub schować zebrane pieniądze, musieli się owi rajcowie zejść, by otworzyć skrzynię.

W ten sposób starano się zapobiec nadużyciom, które mogłyby być bardzo łatwo dokonywane ze względu na prymitywne i niedołężne prowadzenie ksiąg rachunkowych, oraz na zupełny brak jakiejkolwiek kontroli.

Odwiecznym zwyczajem, schodzili się rajcowie co sobotę, ażeby wypłacić służbie miejskiej i licznym najmitom należne sumy. Jednej z sobót rajca, wypłacający wspólnie z Andrzejem Wierzynkiem, spostrzegł ku swemu przerażeniu, że karmazyn patrycjuszów krakowskich, chyłkiem ściąga i chowa do kieszeni i rękawów woreczki z pieniądzmi. Rajca ten nie wierzył swoim oczom. Wmawiał w siebie, że ubrdał sobie

to straszne podejrzenie. Milczał więc i czekał następnej soboty. Przy drugiej wypłacie Andrzej znowu zataił w swoich kieszeniach parę woreczków z grosiwem, co bacznie obserwujący rajca także zauważył i trawiony zgryzotą, że tak obydnych czynów dopuszczał się człowiek, otoczony ogólnym szacunkiem, popadł w ciężką chorobę. Zastępca chorego rajcy zauważył również machinacje złodziejskie Wierzynka, lecz będąc gorętszego usposobienia, podzielił się z swem spostrzeżeniem z innym rajcą, a ów sekret wyjawił dalej. Rada w radę i postanowiono w następną sobotę, schwytać Wierzynka na gorącym uczynku.

Złodziej mienia publicznego, nie podejrzywając, jaką nań zastawiono pułapkę, znowu przy wypłacie skradł pieniądze i chował woreczki do kieszeni i rękawów. Zmieszał się jednak srodze, gdy spostrzegł, że obecni nieznacznie śeldzą jego ruchy. Odszedł więc coprędzej od skrzyni, lecz w rozdrażnieniu, uczynił to tak niezgrabnie, iż jeden z ukrytych woreczków z brzękiem wysunął się na kamienną posadzkę że złodziejskiego rękawa.

Wtenczas powstał w komnacie niesłychany rumor. Obecni okrzyknęli Wierzynka złodziejem i zakałą miasta.

Posłano natychmiast po starszych rajców. Stropiony winowajca, widząc co się święci, wepchnął pod stół dwa inne woreczki, ukryte w rękawach, jednak i tę machinację zauważono. Przybyli rajcowie miejcy orzekli, że z złodziejem grosza publicznego, należy postąpić według prawa. Przyzwano więc wójta, ławników i starszych cechów, do których należało prawo sądzenia. W czasie czekania na zejście się sądu, zrewidowano pobladłego ze strachu przestępcę i znalezino przy nim jeszcze parę woreczków kwartalników i denarów, ogółem zaś około 20 grzywien. Wierzynek zaklinał się na wszystkie świętości, że pieniądze te są jego i że przywiózł je ze sobą do ratusza. Wtedy zawołano na świadków poborców miejskiego podatku i ci dowiedli, że pieczęcie na woreczkach są ich ręką uczynione. Zeznania tych świadków przypieczętowały los Wierzynka. Wśród wrzawy i obelg i łajań, przywiążano Wierzynkowi do karku skradzione worki, by wykazać, że go na gorącym uczynku schwytano i poprowadzono go pod strażą do izby, gdzie zebrał się już był sąd.

Wierzynek, nie widząc żadnego ratunku, ozwał się w te słowa.

— Uważcie zacni panowie. Długo i wiernie służyłem miastu, a za to żadnej nie miałem zapłaty, a gdy widziałem, że nikt mi tego nie nagrodzi, chciałem sam sobie zapłacić. Jak synowie Izraela zrobili Egipcjanom, nie chcącym nagradzać ich pracy, iż z rozkazu Boga sami wzięli sobie zapłatę, tak i ja zrobiłem i wyznaję, że i te tu pieniądze i inne często brałem, by nie kraść, lecz za moje usługi. Gdyby moje trudy chciano wynagrodzić, małoby na to i tysiąca grzywien. A przecież napisane: kto ołtarzowi służy, z ołtarza żyje.

Na nic nie zdały się wyktrętne i obłudne tłómaczenie i sąd bez długich debat orzekł, że stosownie do prawa, musi na oskarzonego wydać wyrok śmierci.

I tego samego dnia jeszcze spadła pod toporem katowskim głowa Andrzeja Wierzynka, złodzieja grosza publicznego.

Tak to w dawnej Polsce, szybko i bez długich ceregieli karano, którzy sięgali chciwą dłonią po własność publiczną.

Jak Burowie gotują kawę? . .

Niejedna z czytelniczek naszego „Kalendarza“ przeczyta te wskazówki z zainteresowaniem, jest bowiem zawsze ambicją naszych miłych gospodyń, aby kawusia była smaczna i dobrze przyrządzona. Wodę gotuje się zatem w kotle, przeznaczonem tylko do sporządzania kawy. Nic innego w tem naczyniu nie jest gotowanem. Gdy woda już się gotuje, wrzuca się mieloną kawę i szóstą część cykorji. Żony burów obliczają łyżeczkę kawy na każdą filiżankę. Gdy tylko kawę wrzucą w wrzącą wodę, zabierają w tej chwili naczynie z ognia i przez trzy minuty stoi kawa w kotle. Potem nalewają ćwierć szklanki zimnej wody, przez co doskonale osad spada. Potem gorącą kawę wlewa są przez sitko do garnka napełnionego gorącem mlekiem. Potem dopiero gotuje się kawa z mlekiem. W rezultacie Burowie kawę, jakiej równej niema na całym świecie

Wesoły kącik.

O, jak boli...

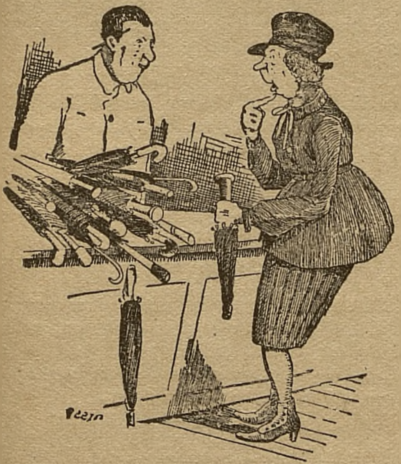

Pani Pyskalska woła córeczkę i przegląda jej wypracowania szkolne.

— Ależ dziecko, spójrz ile tu błędów. Powiedz mi kto pomagał w napisaniu tego strasznego zadania.

— Tatuś — odpowiada cichutko córeczka.

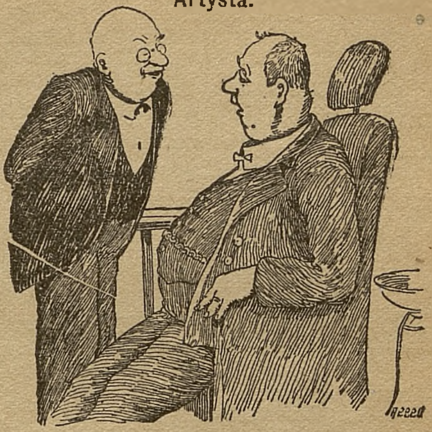
Zapominalska.

Pani Zapominalska przychodzi do sklepu i chce kupić parasole. Pokazują jej najróżniejszego rodzaju parasole. Już całe stosy leżą przed nią, ale ona ciągle ma jedną tylko odpowiedź. „To nie jest to, czego ja szukam.“

Wkońcu, gdy już kilkadziesiąt parasolek zobaczyła, powiada: „Ależ mój Boże, przecież teraz sobie dopiero przypomniałam, że ja wcale nie chciałam kupić parasolki, tylko kapelusz.“

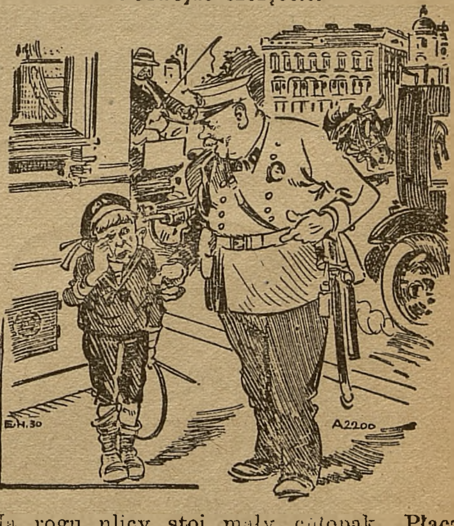
Artysta.

Pan Piórko chodzi od pewnego czasu do dentysty. Ale nie jest z niego zadowolony i w tonie, z którego przebija się zarzut powiada. — Z tym zębem sztucznym, który otrzymałem od pana, mam prawdziwy krzyż. Co chwila mnie boli.

— Ależ kochany panie Piórko — odpowiada dentysta — ja tu nic nie mogę poradzić. Ja właśnie robię sztuczne zęby, tak jakgdyby były naturalne.

Podwójne szczęście.

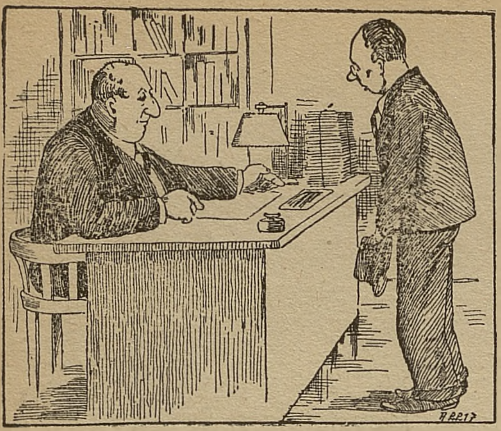
Na rogu ulicy stoi mały chłopak. Płacze bezustanku.

— Dlaczego płaczesz, chłopcze? pyta policjant.

— Mu mamy dzisiaj w domu tort z kremem — odpowiada chłopiec.

— No, przecież dlatego nie musisz płakać — odpowiada policjant.

— Ja też dlatego nie płaczę, ale zgubiłem się na ulicy i nie wiem, gdzie rodzice i nie mogę trafić do domu, gdzie są te znakomite specjały.

On ma sposób.

Bankier do petenta, szukającego posady: W tych ciężkich czasach chce pan posadę w banku? Czy pan sądzi, że pan tylko jeden szuka tu zajęcia? Ależ panie, ja otrzymałem ostatnio przeszło tysiąc pięćset podań.

Petent: To w takim razie może mi pan da zajęcie, abym uporządkował te wszystkie podania?

Postępowy człowiek. Sędzia (do oskarzonego złodzieja). — Nie wstydzicie się, na stare lata kraść aparaty radiowe?

Oskarzony: — Niech mi pan sędzia wybaczy i zechce mnie zrozumieć. Za moich młodych lat nie było radia, a ja jestem człowiekiem, który idzie z postępem czasu, czyż dziwić się zatem należy, ze chciałbym mieć u siebie radio?

Jedyny mądry nacałej sali.

W amerykańskich zakładach dla obłąkanych istnieje zwyczaj, że dla pacjentów urządza się koncerty. Do sali koncertowej sprowadza się potem nieszkodliwych warjatów, i mogą oni się przysłuchiwać produkcjom artystycznym.

Pewnego dnia odbywa się w Kanadzie w zakładziedla warjatów koncert, na którym jakaś młoda spiewaczka spiewa ale wszystko fałszywie. W pewnej chwili, jeden z pacjentów słucha niecierpliwie, na twarzy jego odbija się złość. Nagle zbiera się i opuszcza salę.

Dyrektor zakładu zauważył to i powiada nazajutrz do lekarza.

— Niech pan dokładnie zbada utego pacjenta Jestem bowiem przekonanym, że jest zupełnie zdrów.

Tylko nie krokodyle...

Angielski porucznik Parker przybył niedawno do Ceylonu i chciał się chętnie skąpać. Zapytał więc mieszkańca Toma, gdzie można się spokojnie skąpać, bez obawy przed krokodylami. Tom wskazał mu odpowiednie miejsce. Porucznik wskakuje do wody i kąpie się, a Tom przypatruje się.

Wreście wychodzi porucznik z kąpieli i pyta Toma: — Dlaczego przypatrywałeś się z taką uwaga. gdym się kąpał?

— Chciałem widzieć, czy się panu nic nie stanie.

— Cóż mi się mogło stać. Przecież powiedziałeś wyraźnie, że w tem miejscu, w którem się kąpałem niema krokodyli.

— Krokodyli niema — odparł ze spokojem Tom — ale za to są wieloryby.

Ona potrafi to lepiej.

Szewc Kopytko wychodzi ze swoim przyjacielem Dratewką rano w niedzielę z kościoła.

— Dziwię się naszemu księdzu — powiada. Dratewka — co za wielka i mądra z niego głową. Od tylu już lat wygłasza w niedzielę kazania i zawsze ma coś nowego do powiedzenia.

Ależ to nic mój kochany — odpowiada Dratewka. — Moja stara, codziennie wygłasza mi kazanie i codziennie na inny temat.

JARMARKI W POLSCE

Woj. Białostockie.

Augustów, miasto pow. Jarmarki w pierwsze wtorki: po Nowym Roku, po Niedzieli Palmowej, po św. Stanisławie, po św. Antonim, po św. Piotrze i Pawle, po św. Wincentym, po św. Bartłomieju, po św. Marcinie. Co wtorek i piątek targ.

Bakałarzewo, pow Suwałki. Jarmarki: 9 stycz., 6 lut., 13 marca, 24 kwietnia, 19 czerw., 31 lipca, 6 listop.

Bargłów, pow. Augustów. Co czwartek targ.

Białowieża, pow. Bielsk. Co poniedziałek targ

Białystok. miasto powiatowe. Jarmarki: 24 czerwca. Co czwartek targ

Bielsk, miasto pow. Jarmarki: 7 stycz., pierwszego czwartku Wielk. Postu. w czwartek środopościa. w pierwszy dzień po Wniebowst., trzeciego dnia Ziel. Św., w pierwszy dzień po oktawie Bożego Ciała, 22 wrześ., 20 grudnia. Co czwartek targ.

Boćki. pow Bielsk. Jarmarki: w pierwszą środę po 1 każdego miesiąca. Co środę targ

Brańsk, pow. Bielsk. Jarmarki: w pierwszy dzień po św. Kazimierze, pierwszego dnia po Ziel Św., pierwszego dnia po św. Małgorzacie, po św. Michale. po św. Barbarze Co poniedziałek targ

Brańszczyk. pow Ostrów. Jarmarki: w pierwsze wtorki po 1 i 15 każdego miesiąca.

Brok. pow. Ostrów. Jarmarki: we wtorki po 1 każdego miesiąca. Co piątek targ.

Brzostowica. pow. Grodno. Co wtorek targ

Choroszcz. pow Białystok. Jarmarki: 19 marca i 1 paźdz. i w pierwszy poniedziałek po 1 października.

Ciechanowiec. pow Bielsk. Jarmarki: w 1 czwartek każdego parzystego miesiąca. Co czwartek targ.

Ciechanowiec. gm. Klukowo, pow Wysokie Mazowieckie. — Jarmarki w pierwsze poniedz.: po 2 lutym, 23 kwietnia. po święcie Bożego Ciała, 10 sierp., 21 września i 30 list Co poniedziałek i czwartek targ.

Czerwin, pow Ostrołęka. Jarmarki we wtorki: po 28 stycz., po Niedz. Zapust., po 1 kwiet., po 29 wrześ., 1 listopada. po 13 grudnia.

Czerwienie. pow. Ostrów Jarmarki po św. Agnieszce, po Niedz Zapust po Niedz. Kwiet., po św. Marji Magdalenie, po św. Michale, po św Łucji.

Czyżew. gm Dmochy Glinki. pow. Ostrów. Jarmarki we wtorki: po Nowym Roku. po św Józefie, po św Macieju. po św. Stanisławie. po św Jakóbie, po św. Michale. po św Szymonie. po św Mikołaju.

Dąbrowa, pow. Sokółka. Jarmarki: we wtorki po św Franciszku, Wszystk. Św.. Wielkiej Nocy, Ziel Św. Co wtorek targ.

Długosiodło. pow Ostrów. Jarmarki w środę po 1 każdego miesiąca.

Drohiczyn. pow. Bielsk. Jarmarki: 29 października (3 dniowy). Co poniedziałek targ.

Filipów. pow. Suwałki. Jarmarki: 5 lutego, 26 marca, 28 maja, 20 sierpnia, 24 września, 12 listopada.

Goniądz, pow. Białystok. Jarmarki: w pierwsze poniedz. po 29 stycz., 18 czerw., 15 sierpnia. Co poniedz. i piątek targ.

Goworowo, pow. Ostrołęka. Jarmarki: w czwartek po 15 każdego miesiąca Co czwartek targ

Grajewo, pow. Szczuczyn. Jarmarki miesięcznie w poniedz. po 1 i 15 każdego miesiąca. Co wtorek i piątek targ.

Grodno, miasto pow. Jarmarki po pon.

Grodzisk, pow. Bielsk. Jarmarki we wtorki po 1 i 15 każdego miesiąca.

Hajnówka. pow Bielsk Co środę targ.

Hołynka, pow. Augustów. Jarmarki po 3 Królach, po św. Józefie. po św. Stanisławie, po św. Annie. po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu.

Indura. pow. Grodno. Co wtorek targ

Jałówka. pow Wołkowysk. Jarm.: 1 każdego miesiąca.

Janów, pow. Sokółka. Jarmarki we wtorki po: 3 Królach, św. Macieju, św. Kazimierzu, św. Józefie, św Jerzym, Wniebowstąpieniu, św. Antonim, św. Szymonie i Judzie, św. Andrzeju, św. Tomaszu. Co wtorek targ.

Jedwabno. pow. Kolno. Co środę targ.

Jeziory, pow. Grodno. Jarmarki: 1 paźdz. (st. st.), 14 paźdz. (new st.).

Kleszczele, pow. Bielsk. Co poniedz. targ.

Knyszyn. pow. Białystok. Jarm.: w pierwszy czwartek po 3 Królach, w pierwszy czwartek po półpościu, w pierwszy czwartek po Wniebowz., w pierwszy czwartek po Bożem Ciele. Co czwartek targ.

Kolno, miasto pow. Jarmarki: 8 marca, 4 maja, 5 lipca, 27 września, 4 paźdz., 29 listop. Co czwartek targ.

Krynki, pow. Grodno. Jarmarki: 7 stycznia, 3 lutego, 5 marca, 24 kwietnia, 9 maja, 14 czerwca, 6 lipca, 16 sierpnia. 9 września. 4 paźdz., 3 list.. 9 grudnia. Co czwartek targ.

Lipsk. pow. Augustów. Jarmarki: 12 rocznie w pierwszą środę każdego miesiąca. Co poniedziałek targ.

Łapy, gm. Poświetne, pow. Wysokie-Mazowieckie. Jarmarki w pierwszy czwartek każdego miesiąca.

Łomża, miasto powiatowe. Jarmarki: w poniedziałek po Oczyszcz NMP.. w 2 poniedz Wielkiego Postu, po Niedz. Kwiet., w poniedz. po NMP. Szkaplerznej w poniedz po św Michale, w poniedz. po św Stanisławie Kostce Co wtorek i piątek targ.

Lunna. pow Grodno. W pierwszy wtorek każdego miesiąca targ.

Mała Narewka, pow Bielsk Jarmarki pierwszego dnia każdego mies. Co wtorek targ.

Miastków Jarmarki w środę po 1 każdego miesiąca

Milejczyce. pow Bielsk. Jarmarki: 15 lutego. 9 września, 19 grudnia Co wtorek targ.

Myszynice. pow. Ostrołęka. Jarmarki: w środę po 6 stycz., po 25 marca, po 15 czerw., po 15 sierp., po 29 września, po 11 listopada.

Nur, pow Ostrów. Jarmarki: w 1-szą środę po św. Pawle Pustel., po półpoście, po Zesł. Ducha św.. po M. B. Szkaplerznej. po św. Jadwidze. Co środę targ.

Odelsk, pow. Sokółka. Jarmarki: na 3 dzień po Ziel. Św., 30 czerw., 3 lipca, 27 grudnia. Co środę targ.

Orla, pow. Bielsk. Jarmarki w pierwsze wtorki po 1 każd. mies. Co wtorek targ.

Ostrołęka, miasto pow. Jarmarki w środy: po 14 lutym, po 19 marcu, po 2 lipcu, po 14 wrześniu. po 1 listopadzie, po 8 grudniu. Co wtorek targ

Ostrów, miasto pow. Jarmarki po św. Błażeju, po półpoście, po św. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Nar. NMP., po św. Jadwidze. po św. Feliksie. Co poniedziałek i czwartek targ.

Pieski, pow. Wołkowysk. Jarm.: 25 stycz., 25 lut., 26 marca, 25 kwiet., 10 i 25 maja, 25 czerw., 25 lipca, 25 sierp., 25 wrześ.. 25 paźdz.. 25 list.. 7 i 27 grudnia.

Poręba, pow. Ostrów. Jarmarki: w środy po 15 każdego miesiąca.

Porozów, pow. Wołkowysk. Jarmarki: 10 każdego miesiąca.

Raczki. pow. Augustów. Jarmarki: po Niedz. Zapustnej, po św. Trójcy, po Niedzieli Przewodn.. po Przem. Pańsk.

Radziwiłów, pow. Szczuczyn. Jarmarki: w 1-sze czwartki po 3 Królach, po św. Marku Ewang., po św. Alojzym, po Niepokalanem Pocz. Co czwartek targ.

Rajgród. pow. Szczuczyn Jarmarki we wtorki po: Oczyszczeniu NMP., św. Kazimierzu, Zwiastow. NMP., św. Filipie i Jakóbie. Nar. NMP. i po św. Franciszku. Co wtorek i piątek targ.

Roś. pow Wołkowysk Jarmarki: 10 lutego. 10 marca, 10 kwietnia. 10 maja. 12 czerw., 10 lipca. 10 sierp., 11 września. 10 paźdz.. 10 listop., 11 grudnia. oprócz tego w środopoście. 2 paźdz., 3 listopada.

Sejny. miasto pow. Jarm.: w pierwszy wtorek każdego miesiąca. Co wtorek i piątek każdego tygodnia targ.

Siemiatycze. pow Bielsk Jarm.: w pierwszy czwartek po 1 każdego miesiąca. Co czwartek targ.

Sokoły, pow. Wwsokie-Mazowieckie. Jarmarki: w pierwsze wtorki po Nowym Roku. po niedz. Wstępnej Wielk. Postu. po św. Józefie, po Niedz Przewod., po św. Antonim Padewskim, po św. Małgorzacie, po Wniebowz NMP. i przed św. Mikołajem Biskupem. Co czwartek targ.

Sokółka, miasto pow Co poniedziałek i czwartek targ

Sopoćkino. pow Augustów. Jarmarki: po św. Trójcy. po św. Edwardzie.

Suchowola. pow. Sokółka. Jarm.: w czwartki po Nowym Roku. po M. B. Gromnicznej. po Zwiastowaniu NMP., w Wielki Czwartek. po św Stanisławie, po św. Piotrze, po św. Michale, po Niepokal. Poczęciu. Co czwartek targ.

Suwałki, miasto pow. Jarmarki: w środę po 3 Królach, po św. Romualdzie, św. Benedykcie, Przewod. Niedz., św. Stanisławie, św Antonim, po Szkaplerznej. św. Rochu. św. Justynie, św. Franciszku. Wszyst. Św.. św. Andrzeju. Co wtorek i piątek targ

Swisłocz, pow. Wołkowysk. Jarmarki 15 każdego miesiąca. Co czwartek targ

Szczuczyn. miasto pow. Jarmarki: we wtorki. Co piątek targ.

Tykocin, pow. Wysokie Mazowieckie. Jarmarki we wtorki po: Oczyszcz. NMP., św. Trójcy, św. Wincentym

a Paulo, św. Marcinie, św. Franciszku Seraf., św. Tomaszu Ap. Co wtorek i piątek targ.
Wiżajny, pow. Suwałki. Jarmarki: 6 lut., 27 marca, 13 czerw., 18 lipca, 22 sierp., 3 października.
Wołpa, pow. Grodno. W pierwszy poniedziałek każdego miesiąca targ.
Wysokie Mazowieckie, miasto pow. — Jarm. w poniedz. po: 3 Królach, Starozap. Niedz., Kwiet. Niedz., św. Filipie i Jakóbie, św. Janie, Nar. NMP., Wszystk. Św., po 1 tego miesiąca, kiedy niema rocznego jarmarku. Co poniedziałek i czwartek targ.
Zabłudów, pow. Białystok. Jarmarki: w poniedziałki po 1 każdego miesiąca. Co poniedziałek targ.
Zambrów, pow. Łomża. Jarmarki we wtorki po św. Walentym, Niedz. Środop., Ziel. Świątk., św. Idzim, św. Łukaszu, św. Łucji. Co czwartek targ.

Woj. Kieleckie.

Będzin, miasto pow. Jarmarki: środa każdego tygodnia.
Białobrzegi, pow. Radom, jarmarków 6, w środy: po św. Walentym, po św. Marku Ewang., przed św. Janem Chrzcic., po św. Rochu, po św. Łukaszu, po św. Łucji.
Brzesko Nowe, pow. Miechów, jarmarków 6, we wtorki po Nawróceniu św. Pawła, po św. Ezechjelu, po św. Florentynie, po św. Bartłomieju, po św. Katarzynie, po św. Łucji, małe targi w poniedziałek każdego tygodnia.
Busko, pow. Stopnica, targi małe raz w tygodniu we środę, jarm. 5, w środy po 3 Królach, po Niedz. Środop., jarm. ciągły 4-mies. przez cały czas kąpieli letniej, od 1 czerwca do 1 października trwający, z wyłącz. niedzieli i świąt uroczystych, po Wszystk. Świętych, po Niepokal. Poczęciu NMP.
Chęciny, miasto, pow. Kielce, targi w poniedziałki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu NMP., po Wszystk. Świętych, po Niepok. Poczęciu NMP.
Chmielnik, pow. Stopnica, targi wielkie raz na tydzień w czwartek, w razie świętá w piątek, targi małe 4 razy w tygodniu: w poniedziałek, wtorek, środa i piątek, jarmarków 6, w czwartki po 3 Królach i po św. Józefie, w środę po św. Wicie, w czwartki przed św. Idzim, po św. Michale, po św. Andrzeju ap.
Czeladź, miasto, pow. Będzin, jarmarki we czwartek każdego tygodnia.
Częstochowa, miasto pow., targi we wtorki i piątki każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedziałek po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., w środę po Ziel. Świątkach, w poniedziałek po św. Wojciechu, po św. Michale, po św. Łucji.
Daleszyce, pow. Kielce, targi w poniedziałki (nie odbywają się obecnie), jarmarków 2, w środy: przed św. Filipem i Jakóbem i po św. Michale.
Dąbrowa, miasto, pow. Będzin, jarmarki w poniedziałki i piątki każdego tygodnia.
Działoszyce, pow. Pińczów, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Marji Magdalenie, po św. Michale, przed św. Marcinem, przed św. Tomaszem.
Fałków, gm. Ruda Maleniecka, pow. Końskie, targi we czwartki.
Głowaczów, pow. Kozienice, jarmarki i targi odbywają się każdego tygodnia we wtorki.
Gniewoszów, pow. Kozienice, jarmarki po św. Józefie, po Nawiedz. NMP., po św. Michale, w drugi poniedziałek po św. Szymonie i Judzie.
Gowarczów, pow. Końskie, targi w poniedziałki po św. Józefie, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedziałki po św. Annie, po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.
Iłża, miasto pow., co poniedziałku jarmarki: po Oczyszczeniu NMP., po Zwiastowaniu NMP., po św. Stanisławie, po Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu NMP.
Iwaniska, pow. Opatów, jarmarki w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Zielonych Świątkach, po św. Marji Magdalenie, przed św. Idzim, przed św. Szymonem i Judą.
Jedlińsk, osada, pow. Radom, jarmarki we wtorki (jarmarki nie stałe).
Jędrzejów, miasto pow., targi wielkie w czwartki, jarmarków 6, w czwartek po 3 Królach, po św. Kazimierzu, w środę po św. Wojciechu, w piątek po Bożem Ciele (8-dniowy), na św. Franciszka Serafickiego (8-dniowy), we czwartek po św. Katarzynie.
Kazimierza Wielka, pow. Pińczów, dzień targowy poniedziałki.
Kielce, miasto pow., targi w piątki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwietniej, po św. Trójcy, przed św. Rozalją, po Wszystkich Świętych, po 3-ciej Niedzieli Adwentu.
Klimontów, pow. Sandomierz, jarmarki w każdy wtorek.
Kłobucko, pow. Częstochowa, targi we środę każdego tygodnia, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Marcinie.
Końskie Przedbórz, miasto pow., targi we wtorki, jarmarków 6, we wtorki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Macieju, po św. Józefie, po św. Jakóbie, po św. Urszuli, przed św. Mikołajem.
Koprzywnica, osada, pow. Sandomierz, jarmarki w każdy czwartek.
Korczyn Nowy, pow. Stopnica, targi wielkie raz na tydzień w poniedziałek, targi małe raz na tydzień w piątek.
Koszyce, pow. Pińczów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Ziel. Św., po Wnieb. N. M. P., po św. Jadwidze, po św. Andrzeju.
Koziegłowy, pow. Zawiercie, jarmarki w każdy czwartek.
Kozienice, miasto pow., jarmarki i targi odbywają się w czwartki każdego tygodnia.
Krzepice, pow. Częstochowa, targi we czwartki każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedz. po św. Dorocie, po Niedz. Środop., we wtorek po Ziel. Świątk., w poniedz. po NMP., Szkapl., po Narodzeniu NMP., po Niepokalanem Poczęciu NMP.
Kromołów, pow. Zawiercie, jarmarki w każdy poniedziałek.
Książ Wielki, pow. Miechów, małe targi we środę każdego tygodnia, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, po św. Barnabie, po św. Kajetanie, po św. Elżbiecie, po św. Łucji.
Lelów, osada, pow. Włoszczowa, w poniedziałek targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po św. Macieju, po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie.
Lipsk, osadą, pow. Iłża, co drugi wtorek targ.
Łagów, pow. Opatów, jarmarki we czwartki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu NMP., po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, w czwartek po św. Marcinie.
Łopuszno, osada, pow. Kielce, co czwartek targ.
Magnuszew, osada gminy Trzebień, pow. Kozienice, jarmarki i targi odbywają się w poniedziałki (co dwa tygodnie).
Małogoszcz, pow. Jędrzejów, targi małe w środy, jarmarków 6, w czwartek: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., w środę po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., w czwartki przed św. Wawrzyńcem, przed św. Szymonem i Judą.
Miechów, miasto pow., małe targi odbywają się we wtorek każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedz.: po Oczyszczeniu NMP., we wtorek po Niedz. Kwietn., w poniedziałki przed św. Janem Chrzcic., po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie, po św. Łucji.
Mniów, osada, pow. Kielce, co poniedziałek targ.
Modrzejów, na terenie miasta Sosnowca, pow. Będzin, targi we czwartek każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedz.: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Leonie, przed św. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu NMP., po św. Andrzeju.
Mstów, pow. Częstochowa, targi w poniedziałki co 2 tygodnie, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu NMP., przed Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem.
Odrowąż, pow. Końskie, targi w poniedziałki.
Odrzywół, pow. Opoczno, targi we środy: po św Fabjanie i Sebastjanie, po św. Józefie, przed Znalezieniem Krzyża św., po Przemienieniu Pańskiem, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.
Oksa, pow. Jędrzejów, targi małe we wtorki.
Olkusz, miasto pow., targi małe we wtorki i piątki, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedz. Środop., po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Annie, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu NMP.
Opatów, miasto pow., jarmarki w środy i piątki: w środy: po Niedz. Zapustnej, po Niedz Kwietn., przed św. Janem Chrzcic., po św. Bartłomieju, po św. Marcinie, przed św. Tomaszem Apostołem.
Opoczno, miasto pow., targi w czwartki: po 3 Królach, po Niedz. Przewod., po św. Marji Magdalenie, po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po Wszystkich Świętych.
Opatowiec, pow. Pińczów, dzień targowy środy.
Osiek, pow. Sandomierz, jarmarki małe w każdą środę.
Ostrowiec, pow. Opatów, jarmarki w poniedziałek i czwartki.
Ożarów, pow. Opatów, jarmarki we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Środop., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po 1-szej niedzieli Adwentu.

Pacanów, pow. Stopnica, targi małe raz na tydzień w czwartek, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po św. Kiljanie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Michale, po św. Marcinie.

Pilica, pow. Olkusz, targi małe we wtorki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedzeniu NMP., przed św. Idzim, po Wszystkich Świętych.

Pińczów, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Grzegorzu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Urszuli, po św. Łucji.

Pogoń, na terenie miasta Sosnowca, pow. Będzin, targi we wtorki i piątki każdego tygodnia.

Połaniec, pow. Sandomierz, jarmarki małe w każdy wtorek.

Proszowice, pow. Miechów, małe targi we środę każdego tygodnia, jarmarków 6, w środy: po św. Pawle pustelniku, po św. Tomaszu z Akwinu, po św. Małgorzacie, po św. Elżbiecie, po św. Tekli, po św. Marcinie.

Przyrów, pow. Częstochowa, targi we wtorki co 2 tygodnie, jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po Niedz. Kwiet., po św. Zofji, po św. Annie, po św. Michale, po św. Łucji.

Przysucha, pow. Opoczno, targi w czwartki.

Przytyk, pow. Radom, jarmarki w poniedziałki: po św. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet., przed św. Filipem a Jakóbem, po Bożem Ciele, po Podwyższeniu Krzyża św., przed Bożem Narodzeniem.

Radom, miasto pow., jarmarki w czwartki: na św. Jana Chrzcic. (5-dniowy) i od dnia 9 września (5-dniowy).

Radoszyce, pow. Końskie, targi we środy, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po Bożem Ciele, po św. Annie, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Raków, pow. Opatów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, przed św. Janem Chrzcic., po św. Annie, po Wniebowzięciu NMP., po św. Mateuszu.

Sandomierz, miasto pow., jarmarki w każdy poniedziałek, targi w każdy czwartek. Na targach spędu zwierząt gospodarskich niema.

Secemin, jarmarków 6, w czwartki: po św. Leonie, po św. Sulpicjuszu, przed św. Alojzym, po św. Bartłomieju, po św. Łukaszu, po Bożem Narodzeniu.

Sędziszów, pow. Jędrzejów, targi małe we wtorki.

Sielec, na terenie miasta Sosnowca, pow. Będzin, targi w piątki każdego tygodnia.

Sienno, osada, pow. Iłża, targi co 2 tygodnie we wtorki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po św. Marcinie.

Siewierz, pow. Zawiercie, jarmarki w każdy wtorek.

Skalbmierz, pow. Pińczów, jarmarki we czwartki: po św. Józefie, po św. Piotrze i Pawle, przed św. Wawrzyńcem, przed św. Idzim, po św. Franc. Seraf., po Wszystkich Świętych.

Skała, pow. Olkusz, targi małe w środy, jarmarków 6, w środy: po św. Pawle pustelniku, po św. Kazimierzu, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Annie, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Skaryszów, pow. Radom, jarmarki we wtorki: po Niedz. Wstępnej (3-dniowy), po Niedz. Przewod., po św. Jakóbie Apostole, po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Skarżysko Kamienna, pow. Końskie, targi we wtorki.

Sławków, pow. Olkusz, targi małe w czwartki.

Słomniki, pow. Miechów, małe targi odbywają się we czwartek każdego tygodnia, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Agnieszce, po Niedzieli Środop., po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po Podwyższeniu Krzyża św., po św. Franciszku Borg.

Słupia Nowa, osada, pow. Kielce, targi we środy, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po św. Benedykcie, przed Znalezieniem Krzyża św., przed św. Wawrzyńcem, po Podwyższeniu Krzyża św., przed św. Barbarą.

Słupia, pow. Włoszczowa, w poniedziałek targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych.

Sobków, pow. Jędrzejów, targi małe w środy, jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Augustynie, przed św. Kryspinem, po św. Łucji.

Solec, osada, pow. Iłża, targi co dwa tygodnie we środy, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po 40 męczennik., po św. Stanisławie, po św. Antonim, po św. Franciszku Seraf., po św. Marcinie.

Staszów, miasto, pow. Sandomierz, targi w każdy czwartek, jarmarki w każdy poniedziałek. Na targach spędu zwierząt gospodarskich niema.

Stopnica, miasto pow., targi małe raz na tydzień we wtorek, jarmarków 6, w środy: po 3 Królach, po Niedzieli Przewodniej, po św. Antonim, po św. Marji Magdalenie, po św. Franciszku, przed św. Mikołajem.

Suchedniów, pow. Kielce, targi w czwartki.

Szczekociny, miasto, pow. Włoszczowa, w środy targi duże, w piątki targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych.

Szydłów, pow. Stopnica, targi małe raz na tydzień w środę.

Szydłowiec, pow. Końskie, targi we środy, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po Niedz. Kwiet., przed św. Wawrzyńcem, po św. Franciszku, po św. Marcinie.

Tarłów, osada, pow. Iłża, targi co dwa tygodnie w poniedziałki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Apolonji, po Niedz. Kwietniej, po św. Trójcy, Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem.

Tąpkowice, wieś w gminie Ożarowice, pow. Będzin, co poniedziałek targ.

Wierzbnik, miasto, pow. Iłża, jarmarki co czwartku.

Wiślica, pow. Pińczów, targi w czwartki, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Zielonych Świątk., po św. Małgorzacie, po Nar. NMP., po św. Jadwidze, po św. Marcinie.

Włoszczowa, miasto pow., w poniedziałek targi duże, w piątek targi małe. Targi odbywają się jedynie w dnie powszednie za wyłączeniem uroczystych świąt narodowych, państwowych i kościelnych, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniej, po św. Trójcy, przed św. Idzim, po św. Franciszku Seraf., po Wszystkich Świętych.

Wodzisław, pow. Jędrzejów, targi wielkie w poniedziałki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli a odop., we wtorki po św. Stanisławie, po św. Małgorzacie, po św. Michale, po św. Marcinie.

Wolbrom, pow. Olkusz, targi małe w czwartki, jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Kwietniej, po św. Antonim Pad., po Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, po św. Łucji.

Zagożdżon, wieś gminy Jedlnia, pow. Kozienice, targi w soboty każdego tygodnia.

Zamów, pow. Opoczno, co poniedziałek targ.

Zawichost, miasto, pow. Sandomierz, jarmarki małe w każdą środę.

Ząbkowice, pow. Olkusko-Siewierski, co poniedziałek targ.

Zarnów, pow. Opoczno, targi w poniedziałki.

Żarnowiec, pow. Olkusz, targi małe w poniedziałki, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach i po św. Franciszce Rzym., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Narodz. NMP., po św. Łukaszu i po Wszystkich Świętych.

Żarki, pow. Zawiercie, jarmarki w każdą środę.

Zawiercie, targi w każdy czwartek.

Zwoleń, miasto, pow. Kozienice, jarmarki i targi każdego tygodnia w czwartki.

Woj. Krakowskie.

Alwernia, pow. Chrzanów, targi co środę.

Andrychów, pow. wadowicki: każdego miesiąca w 1-szy wtorek jarmark. Co wtorku targ.

Baranów, pow. Tarnobrzeg: Od czasu wojny targi się nie odbywają. O ile w dzień targowy przypada święto, targ odkłada się na dzień następny w wymienionych miejscowościach.

Biała, miasto pow.: jarmarki na koniec 3-go poniedz. po 3 Królach, pierwszy poniedz. po św. Jakóbie Apost., 2-go poniedziałku po św. Janie Nep., 1-go poniedz. po św. Szymonie i Judzie, 19 marca, ostatni poniedziałek przed Niedz. Palmową, 1 maja, 25 lipca, 10 sierpnia, 24 sierpnia. Co wtorku i soboty targ.

Biecz, pow. gorlicki: Jarmarki w pierwszy poniedziałek każdego miesiąca. Każdego poniedz. targ.

Błażowa, pow. Rzeszów, targi co środę, 6 jarmarków: 7 stycznia, 23 marca, 8 maja, 3 lipca, 30 września, 12 listopada.

Bobowa, pow. grybowski: co czwartku targ.

Bochnia, miasto pow.: jarmarki 12 i 26 stycznia, 9 i 23 lutego, 8 i 22 marca, 5 i 19 kwietnia, 4, 17 i 31 maja, 14 i 28 czerwca, 12 i 26 lipca, 9 i 23 sierpnia, 6 i 20 września, 4, 18 i 31 października, 15 i 29 listopada, 13 i 27 grudnia. Targi co drugi czwartek.

Bolesław, pow. Dąbrowa, jarmarki co drugi czwartek po jarmarku w Żabnie.

Borowa, pow. mielecki. Co wtorek targ.

Borzęcin, jarmarki co drugi wtorek.

Brzesko, miasto pow.: co drugi wtorek w miesiącu jarmarki a w każdy wtorek i piątek targi.

Brzostek, pow. Pilzno, co wtorek targ.
Chrzanów, miasto pow.: w 2-gi poniedziałek po 3 Królach, w poniedz. po NMP. Gromn. na św. Grzegorza, na św. Jakóba i Filipa, na św. Małgorzatę, na Jana Chrzciciela, na święto Wniebowz. NMP., na św. Jakóba apost., na św. Franciszka Borg., na św. Szymona i Judy, na św. Marcina apost., na św. Mikołaja bisk. Co czwartku targ.
Ciężkowice, pow. grybowski: co środę targ.
Czchów, pow. Brzesko, targi co drugi wtorek.
Czarny Dunajec, pow. Nowy Targ, targi co poniedziałek.
Czudec, pow. Strzyżów, targi co środę.
Czernichów, pow. krakowski: 12 jarmarków w każdą środę po pierwszym.
Dąbrowa, miasto pow., co 2-gi poniedziałek jarmark.
Dębica, pow. Ropczyce: 2 stycznia, 2 lutego, 19 marca, 28 kwietnia, w 2-gi dzień po Bożem Ciele, 13 lipca, 24 sierpnia, w dzień św. Jadwigi, 4 grudnia. Co środy targ.
Dobczyce, pow. wielicki: 12 jarmarków a to w pierwszą sobotę każdego miesiąca. Targi co drugą środę. Targi odbywają się w drugim tygodniu.
Dukla, pow. Krosno, 12 jarmarków.
Frysztak, pow. Strzyżów, targi co czwartek.
Głogów, pow. Rzeszów, targi co poniedziałek.
Gorlice, miasto pow.: ma 12 jarmarków we wtorki po następujących świętach: 3 Królów, św. Mateuszu, Niedz. Kwiet., św. Filipie i Jakóbie, Wniebowst., św. Janie Chrzcic., św. Marji Magdalenie, Wniebowz. NMP., Narodzeniu NMP., św. Franciszku Seraf., św. Marcinie, trzeciej niedz. Adwentu. Każdego wtorku targ.
Grybów, miasto pow., co poniedziałek targ.
Gdów, pow. Wieliczka, targi co drugą środę. Targi odbywają się w jednym tygodniu.
Jabłonka, pow. Nowy Targ, targi co drugą środę.
Jasło, miasto pow.: jarmarki: 7 stycznia, 3 lutego, 28 kwietnia, 21 września, 2 listopadu i 1 grudnia. Co piątku targ.
Jaworzno, pow. Chrzanów, targi co czwartek.
Jawornik Polski, pow. Rzeszów, targi co poniedziałek, 9 jarmarków: 24 lutego, w poniedz. po Niedz. Kwiet., 1 maja, 24 czerwca, 12 i 24 sierp., 23 września, 7 października, 2 grudnia.
Jodłowa, pow. Pilzno, co drugi wtorek targ.
Jordanów, pow. Maków, targi co drugi poniedziałek, w razie święta w dniu następnym.
Kalwarja, pow. wadowicki: jarmarki dwie środy w każdym miesiącu, po jarmarkach w Lanckoronie.
Kamień, pow. Nisko, targi co wtorek.
Kamienica, pow Limanowa, jarmarki co trzeci wtorek.
Kańczuga, pow. Przeworsk, targi co wtorek.
Kęty, pow. bialski: targi co poniedziałek. Pierwsze targi w miesiącu oznaczone są jako jarmarki, w drugi poniedziałek po 3 Królach, w poniedziałek po Wniebowst., w poniedz. po św. Krzyżu, w poniedz. po Narodzeniu NMP. Każdy trwa 8 dni.
Kołaczyce, pow. Jasło, targi co drugi poniedziałek.
Kolbuszowa, miasto pow., targi co wtorek. Uwaga pod **Sokołów**.
Krosno, miasto pow., targi co poniedziałek. Prócz tego 12 jarmarków, których daty oznaczą się na każdy rok.
Krościenko, pow. Nowy Targ, targi co drugi poniedziałek.
Krzeszowice, pow. Chrzanów, co poniedziałku targ.
Limanowa, miasto pow., jarmark co drugi poniedziałek.
Lipnica Murowana, pow. bocheński, jarmarki: 11 stycznia, 1 i 22 lutego, 14 marca, 4 i 25 kwietnia, 9 i 30 maja, 20 czerwca, 11 lipca, 1 i 22 sierpnia, 12 września, 3 i 25 października, 14 listopadu, 5 i 27 grudnia.
Lubień, pow. myślenicki: w pierwszą środę każdego miesiąca jarmarki.
Łabowa, pow. Nowy Sącz, targi 4 października, 18 października i co drugi czwartek, 3 stycznia, we czwartek po Gromn., 25 kwietnia, w ostatni czwartek Wielk. Postu, w 3-ci czwartek Wielk. Postu rusk., we czwartek po św. Janie Chrzcic., we czwartek po 6 sierpnia, we czwartek po św. Łucji.
Łańcut, miasto pow., targi co wtorek a w razie święta w dniu następnym. Jarmarki: 7 stycznia, 3 lutego, w środopościu, około 15 marca, 15 maja, 13 czerwca, 13 lipca, 26 lipca, 24 sierpnia, 5 października, 11 listopadu, 30 listopadu (w razie święta w dniu następnym).
Leżajsk, pow. Łańcut, targi co wtorek a w razie święta w dniu następnym. Jarmarki 21 stycznia, 23 maja, w piątek po Wniebowst., 24 sierpnia, 14 września, 4 października, 12 listopadu, 6 grudnia (w razie święta w dniu następnym).
Lanckorona, pow. Wadowice, jarmarki: pierwsza środa po 1-szym i pierwsza po 15-tym każdego miesiąca.
Łapanów, pow. bocheński. Jarmarki: 9 i 23 stycznia, 6 i 20 lutego, 5 i 19 marca, 2, 16 i 30 kwietnia, 14 i 28 maja, 11 i 25 czerwca, 9 i 23 lipca, 6 i 20 sierpnia, 3 i 17 września, 1, 15 i 29 października, 12 i 26 listopada, 10 i 24 grudnia.
Liszki, pow. Kraków, targi we środę po 15-tym a w razie przeszkody w następną środę. 12 jarm. zawsze w pierwszy poniedziałek każdego miesiąca.
Majdan, pow. Kolbuszowa, targi co poniedziałek. Uwaga pod „Sokołów".
Łącko, pow. Nowy Sącz. Targi 4 paźdz., 25 paźdz. i co trzeci czwartek.
Łukowica, pow. Limanowa, jarmarki co trzeci czwartek.
Maków, miasto pow., targi co drugi czwartek, w razie święta we środę.
Mielec, miasto pow.: pięć jarmarków w następujące czwartki: po Gromn., po św. Trójcy, po Wniebowz. NMP., po św. Mateuszu, po św. Marcinie. Targi co poniedziałek i czwartek.
Milówka, powiat Żywiec. Targi co drugi wtorek.
Mszana Dolna, pow. Limanowa. Jarmarki co drugi poniedziałek.
Muszyna, pow. Nowy Sącz. W poniedziałek po Gromn., po Wniebowst., po św. Małgorzacie, po św. Michale, po poświęceniu kościoła, po Ofiarowaniu NMP. Targi 8 paźdz., 23 paźdz. i co drugi poniedziałek.
Myślenice, miasto pow., Targi co wtorek i piątek. Jarmarki co drugi poniedziałek.
Niedźwiedź, pow. Limanowa. Jarmarki co drugą środę po limanowskich.
Niebylec, pow. Strzyżów. Targi co poniedziałek.
Niegowić, pow. Bochnia. Jarmarki: 3, 17 i 31 stycznia, 14 i 28 lutego, 13 i 27 marca, 10 i 24 kwietnia, 8 i 22 maja, 5 i 19 czerwca, 3, 17 i 31 lipca, 14 i 28 sierpnia, 11 i 25 września, 9 i 23 paźdz., 6 i 20 list., 4 i 18 grudnia.
Niepołomice, pow. bocheński. Jarmarki: 10 i 24 stycznia, 7 i 21 lutego, 6 i 20 marca, 3 i 17 kwietnia, 1, 15 i 29 maja, 12 i 26 czerwca, 10 i 24 lipca, 7 i 21 sierpnia, 4 i 18 września, 2, 16 i 30 paźdz., 13 i 27 listop., 11 i 24 grudnia. Targi co drugi wtorek.
Nowy Sącz, miasto pow., co wtorek i piątek targ.
Nowy Targ, miasto pow. Co 4-ty poniedziałek jarmark. — Targi co czwartek.
Ołpiny, pow. Jasło, co 2-gi czwartek targ.
Osiek, pow. Jasło, co czwartek targ na bydło.
Oświęcim, miasto pow. — Targi co czwartek.
Pilzno, pow. Oświęcim: 1 i 28 stycznia, 24 lutego, 19 i 31 marca, 23 kwietnia, 8 i 9 maja, 24 czerwca jarmark na płótno, 22 lipca, 15 i 28 sierpnia, 29 września, 28 paźdz., 30 listop., 15 grudnia. Co poniedziałek targ.
Piwniczna, pow. Nowy Sącz. Jarmarki 2 stycznia, w poniedziałek po niedzieli środop., we wtorek po Ziel. Świąt., 25 lipca, 24 sierpnia. — Targi: 3 paźdz. i 17 paźdz., i co drugą środę naprzemian z targami w Starym Sączu.
Prądnik Czerwony, pow. Kraków. — Targi we środę po 15-tym a w razie przeszkody w następną środę.
Rogi, pow. Krosno, 3 jarmarki.
Przeworsk, miasto pow. Targi w poniedziałki, środy i piątki.
Przecław, pow. Mielec. Co wtorku targ.
Rabka, pow. Maków. Targi co drugi poniedziałek.
Radłów, pow. Brzesko, co środę targ.
Rajcza, pow. Żywiec. Targi co czwartek po 15-tym każdego miesiąca.
Radomyśl Wielki, pow. Mielec. Targi co czwartek.
Rudnik n. S., pow. Nisko. Targi co czwartek, w razie święta rzym.-kat. targi odbywają się dnia następnego.
Radomyśl n. S., pow. Tarnobrzeg. Targi co poniedziałek.
Ranižów, pow. Kolbuszowa. Targi co czwartek.
Rzepiennik Strzyżewski, pow. Gorlice. Targi co czwartek.
Rzeszów, miasto pow. Targi co piątek. 7 jarmarków: 19 marca, 24 kwietnia, na św. Trójcę, 7 czerwca, 22 lipca, 21 września, 2 listop., 21 grudnia.
Rozwadów, pow. Tarnobrzeg. Targi co wtorek.
Ropczyce, miasto pow.: 7 stycznia, w 1-szy piątek przed niedz. wstępną przez cały tydzień, w 1-szy poniedziałek po niedz. przewodniej, w 3-ci dzień po Ziel. Świąt., przez 3 dni, 22 lipca, 14 września, 28 paźdz., 9 grudnia. Co drugi poniedz. targ.
Sędziszów, pow. Ropczyce, co piątek
Skawina, pow. Kraków, co czwartek targ.
Skrzydlna, pow. Limanowa, jarmarki po tymbarskich co drugi czwartek.
Slemień, pow. Maków, targi co drugi poniedziałek.
Sokołów, pow. Kolbuszowa. Targi co środę. — Uwaga: O ile dni targowe przypadają w uroczyste święta, wówczas w Majdanie odbywa się targ dnia następnego, t. j. we wto

rek, w Kolbuszowej we środę, w Raniżowie dnia poprzedniego, t. j. we środę, a w Sokołowie dopiero następnej środy.

Sucha, pow. Maków, co 2-gi wtorek targ.

Sułkowice, pow. Myślenice, co 2-gi poniedziałek jarmarki.

Szczepanów, pow. Brzesko. Targi co drugą środę.

Szczucin, pow. Dąbrowa, co środę jarmark.

Szczurowa, pow. Brzesko, jarmarki co drugi czwartek.

Tarnobrzeg, miasto pow., targi co środę.

Tarnów, miasto pow. Jarmarki pierwszy poniedziałek w styczniu, 3 lut., 19 marca, w drugi poniedziałek w sierpniu, 29 września, w drugi poniedziałek w październiku, listop. i grudniu. Co wtorku i piątku targ.

Trzciana, pow. bocheński. Jarmarki: 3, 17 i 31 stycznia, 14 i 28 lutego, 13 i 27 marca, 10 i 24 kwietnia, 8 i 22 maja, 5 i 19 czerwca, 3, 17 i 31 lipca, 14 i 28 sierpnia, 11 i 25 września, 9 i 23 października, 6 i 20 listopada, 4 i 18 grudnia.

Tuchów, pow. Tarnów, co wtorek targ.

Tyczyn, pow. Rzeszów. Targi co poniedziałek. 10 jarmarków: 2 stycznia, 25 stycznia, 4 marca, 26 kwiet., 3 maja, w poniedziałek po Bożem Ciele, 22 lipca, 17 sierpnia, 28 października, 25 listopada.

Tylicz, pow. Nowy Sącz, w następujące poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Palmowej, po Ziel. Święt., po św. Piotrze i Pawle, po św. Jędrzeju, po Wszystk. Świętych. — Targi: 11 paźdz., 25 paźdz. i co drugi czwartek naprzemian z targami w Łabowej.

Tymbark, pow. limanowski: Jarmarki co drugi poniedziałek.

Ujanowice, pow. Limanowa, targi co drugi czwartek.

Uście Ruskie, pow. gorlicki. 14 targów, daty oznacza się na każdy rok.

Uście solne, pow. bocheński. Jarmarki: 2, 16 i 30 stycznia, 13 i 27 lutego, 12 i 26 marca, 9 i 23 kwietnia, 7 i 21 maja, 4 i 18 czerwca, 2, 16 i 30 lipca, 13 i 27 sierpnia, 10 i 24 września, 8 i 22 października, 5 i 19 listop., 3, 17 i 31 grudnia.

Wadowice, miasto pow. Jarmarki: Pierwszy czwartek po 1-szym i pierwszy czwartek po 15-ym każdego miesiąca. Co czwartku targ.

Wieliczka, miasto pow.: w 4-ty poniedziałek każdego miesiąca. Co drugi poniedziałek targ. Targi odbywają się w jednym tygodniu.

Wielopole, pow. Ropczyce, co drugi poniedziałek targ.

Wiśnicz nowy. Targi w każdą środę. Jarmarki: 4 i 25 stycznia, 15 lutego, 7 i 28 marca, 18 kwietnia, 9 i 30 maja, 20 czerwca, 11 lipca, 1 i 22 sierpnia, 12 września, 3 i 24 paźdz., 14 listop., 5 i 26 grudnia.

Stary Sącz, pow. Nowy Sącz. Targi: 10 paźdz., 24 paźdz. i co drugą środę naprzemian z targami w Piwnicznej.

Strzyżów, miasto pow., targi co wtorek.

Wiśniowa, pow. Wieliczka, co 2 gi czwartek targ. Targi odbywają się w jednym tygodniu.

Wojnicz, pow. brzeski. Targi co drugi poniedziałek.

Zakliczyn, pow. Brzesko. Targi co drugi poniedziałek.

Zator, pow. Oświęcim. Targi co poniedziałek.

Zassów, pow. Pilzno. Targi co wtorek.

Żabno, pow. Dąbrowa. Jarmarki co drugi poniedziałek.

Zawoja, pow. Maków. Targi co drugi wtorek.

Zdynia, pow. gorlicki: 9 targów, daty oznacza się na każdy rok.

Żmigród Nowy, miasteczko, pow. jasielski. Jarmarki: we wtorki po M. B. Gromn., w Środopościu, po św. Wojciechu, po św. Janie, po św. Jakóbie, po św. Jadwidze i po św. Łucji.

Żywiec, miasto pow.: 9 jarmarków: w poniedziałek po Trzech Królach, po Wniebowst. Pańsk., po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, po św. Bartłomieju, po św. Macieju, po św. Marcinie, przed Świętami Wielkanocnemi i 21 grudnia. Targi co środę.

Żołynia, pow. Łańcut. Jarmarki: 25 stycznia, 24 lutego, 19 marca, w poniedziałek Wielkiego Tygodnia, 1 maja, poniedziałek po św. Trójcy, 24 czerwca, 22 lipca, 10 sierpnia, 8 września, 21 września, 28 października, 25 listop., 21 grudnia (w razie święta w dniu następnym).

Woj. Lubelskie.

Aleksandrów, osada Józefów, pow. Biłgoraj. Jarmarki: poniedz. po: 1 stycz., 2 lut., 19 marca, 13 lipca, 26 lipca, 15 sierp., 21 wrześ., 1 paźdz. i 8 grud. każdego roku. Targ poniedz. (w razie święta, piątek) każdego tygodnia.

Annopol, pow. Janów Lubelski, osada Annopol. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Bełżyce, osada Bełżyce, pow. Lublin. Dni jarmarków środa po: niedz. Błażej, 8 maja, 13 lipca, 29 wrześ., 1 listop. i 13 grudnia. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Biała Podlaska, miasto pow. Dni targów czwartek każdego tygodnia. Dni jarmarków pierwszy czwartek każdego miesiąca.

Biłgoraj, miasto pow. Dni jarmarków czwart. po: 6 stycz., 24 lut., 25 mar. 22 lipca, 15 sierp. i 4 paźdz. każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Brzeziny, osada Milejów, pow. Lublin, targ czwartek każdego tygodnia.

Brzozówka, stacja kol. Szastarka, powiat Janów Lubelski, targ środa każdego tygodnia.

Białopole, pow. Hrubieszów, targ każdy poniedziałek.

Bukowa, osada Sawin, pow. Chełm targi poniedziałek każdego tygodnia jarmarki pierwszy poniedziałek każdego drugiego tygodnia.

Bychawa, pow. Lublin, dni jarmarków środa po: 6 stycz., niedz. środopost., 22 lip., 21 wrześ. i 21 paźdz. oraz przed 1 maja każdego roku.

Chełm, miasto pow., dni jarmarków: pierwszy wtorek każdego drugiego miesiąca. Dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.

Chudowola, osada Michów, pow. Lubartów. jarmarki środa każdego tygodnia.

Cycow, wieś Cycow, pow. Chełm. Jarmarki wtorek po: 19 marca i 6 grudnia każdego roku. targi wtorek każdego drugiego tygodnia.

Czajki, osada Kraśniczyn, pow Krasnystaw. targi poniedziałek każdego tygodnia

Czemierniki, osada Czemierniki. pow. Lubartów, jarmarki wtorek po: 21 stycz., 24 lut., 25 mar., 8 maja, 29 czerwca, 15 sierp., 28 paźdz. i 30 listopada.

Drzewce, osada Wąwolnica, pow. Puławy, jarmarki środa każdego tygodnia.

Dubienka, pow. Hrubieszów, targ czwartek każdego tygodnia.

Frampol, osada Frampol, pow. Biłgoraj, jarmarki poniedziałek po: 6 lut., 4 mar., 25 kwietnia, 13 czerw., 16 lipca i 18 paźdz. każdego roku. — Targ poniedziałek każdego tygodnia.

Garwolin, miasto pow., jarmarki środa po: 24 lut., niedzieli przewodniej, 10 czerw., 24 sierp., 25 wrześ. i 22 grudnia każdego roku. Targi środa każdego tygodnia.

Goraj, osada Goraj, pow. Biłgoraj, targi środa każdego tygodnia.

Gorzków, osada Gorzków, pow. Krasnystaw, jarm. 1, we wtorek po 8 maja każdego roku, targi czwartek każdego tygodnia.

Grabowiec, osada Grabowiec, powiat Hrubieszów, targi poniedziałek każdego tygodnia.

Gułów, osada Adamów, pow. Łuków, jarmarki poniedziałek po: 4 marca, 24 sierp., 15 paźdz. i 30 listop. oraz przed 1 maja i 24 czerwca. Targi poniedziałek każdego tygodnia.

Horodło, osada Horodło, pow. Hrubieszów, targi poniedziałek każdego tygodnia.

Horodyszcze, osada Wisznice, powiat Włodawa, jarmarki poniedziałki po: 24 kwietnia, 24 czerw. i 15 sierp. Targi poniedziałek po 15-ym każdego miesiąca.

Hrubieszów, miasto pow., targi wtorek każdego tygodnia.

Irena, osada Irena, pow. Puławy, targi środa każdego tygodnia.

Izbica, osada Izbica, pow. Krasnystaw, dni jarmarków pierwsza środa na początku każdego kwartału. Dni targów piątek każdego tygodnia.

Janów Podlaski, miasto J. P., pow. Konstantynów z siedzibą w Janowie Podlaskim, dni jarmarków wtorek po 10 i 25 każdego miesiąca. Dni targów wtorek po 10 każdego miesiąca.

Janów Lubelski, miasto pow., dni jarmarków: 2 stycznia, 8 lutego 4 marca, 4 maja, 24 czerwca, 14 września, 2 listop., 9 grudnia. Targi czwartek każdego tygodnia.

Jarczów, osada Jarczów, pow. Tomaszów Lub., targi środa każdego tygodnia.

Jarosławiec, osada Uchanie, powiat Hrubieszów, targi środa każdego drugiego tygodnia.

Jaszczów, Biskupice, pow. Lublin. dni jarmarków 7 stycz., 8 maja, 27 wrz. i 11 listop. Targi poniedziałek każdego tygodnia.

Kazimierz, osada K., powiat Puławy. Dni jarmarków wtorek każdego tygodnia. Dni targów piątek każdego tygodnia.

Kock, miasto Kock, powiat Łuków. Dni jarmarków: wtorek po 2 lut., 12 mar., 23 kwiet., 4 paźdz., 4 list. i 13 grudnia. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Kodeń, osada K., powiat Biała. — Dni jarmarków wtorek po 15-ym każdego miesiąca, wtorek po 11, po 12, po Zielon. Świąt — rocznie.

Komarów, osada K., pow. Tomaszów Lub. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Kosów, osada Kosów, pow. Sokołów. Dni jarmarków wtorek po: 1-ym i 15-ym każdego miesiąca. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Końskowola, osada K., powiat Puławy. Dni jarmarków wtorek każdego tygodnia.

Kraśnik, miasto Kraśnik, pow. Janów Lubelski. Dni jarmarków: 7 stycz., 24 lut., następny dzień po niedzieli Palm, 13 maja, 18 czerw., w lipcu na św. Kiljana, nast. dzień po 15 sierp., nast. dzień po 14 września, 4 paźdz., 11 listop. i 4 grudnia. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Krasnobród, osada Krasnobród, pow. Zamość. Dni targów wtorek każdego tygodnia.

Krasnystaw, miasto pow. Dni jarmarków: wtorek po 1-ym każdego miesiąca. Dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.

Kryłów, osada Kryłów, pow. Hrubieszów. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Krzeszów, osada Krzeszów, pow. Biłgoraj. Dni targów środa każdego tygodnia.

Krzczonów, wieś K., pow. Lublin. Dni jarmarków 8 stycz., 5 marca, 14 kwiet., 2 lip., 10 wrześ. i 5 list. Dni targów czwartek każdego drugiego tygodnia.

Kurów, osada K., pow. Puławy, dni targów czwartek każdego tygodnia.

Łaskarzew, osada Ł., pow. Garwolin, dni targów wtorek każdego tygodnia.

Łaszczów, osada Ł., pow. Tomaszów Lub., dni targów wtorek każdego tygodnia.

Łęczna, miasto Ł., powiat Lubartów, dni jarmarków poniedziałek każdego tygodnia, ponadto na „Boże Ciało'' oraz 1 września każdego roku. Dni targów piątek każdego tygodnia.

Lubartów, miasto pow. Dni jarmarków wtorek po: 6 stycz., Niedz. Palm., 8 maja, 26. lip., 24 sierp., św. Dionizym, ponadto wtorek każdego drugiego tygodnia. Dni targowe wtorek i piątek każdego tyg.

Łomazy, osada Ł., powiat Biała Podlaska. Dni jarmarków pierwszy poniedziałek każdego miesiąca.

Łosice, miasto Łosice, pow. Konstantynów, z siedzibą w Janowie Podl. Dni jarmarków środa po: 21 stycz., niedzieli Palm, niedzieli przewodn., 8 maja, 24 czerw., 16 lip., 15 sierp., 29 wrześ., 2 paźdz., 10 listop. i 8 grudnia oraz przed niedz. środop. Dni targów środa po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Łuków, miasto pow. Dni jarmarków wtorek: w 1-ym tygodniu Wielk. Postu, ostatnim tygodniu przed Wielkanocą, 1-ym tygodniu po Wielkanocy, 1-ym tygodniu po Ziel. Świąt, 1-ym tygodniu po 8 wrześ. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Łysobyki, pow. Łuków. Dni jarmarków o ile nie będzie, dni targów co drugi wtorek świąt rzym.-kat.

Maciejowice, osada M., powiat Garwolin. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Markuszów, osada M., powiat Puławy. Dni jarmarków poniedziałek każdego tygodnia.

Międzyrzec, miasto M., powiat Radzyń. Dni jarmarków: czwartek po 1-ym i 15-ym (wzgl. 1-go i 15-go) każdego miesiąca. Dni targów wtorek, czwartek każdego tygodnia.

Modliborzyce, osada M., powiat Janów Lubelski. Dni jarmarków: 21 stycznia, 24 lut., 12 marca, 26 marca, 25 kwietnia, 9 maja, pierwszy dzień po Ziel. Świąt, 30 czerwca, 28 lipca, 10 sierp., 24 sierp., 9 września, 22 września, 15 paźdz., 28 paźdz., 18 list., 25 list. i 21 grudn. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Mordy, miasto M., powiat Siedlce. Dni jarmarków: poniedziałek po: 1-ym każdego miesiąca, oraz czwartek po: 4 marca i 29 września każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Niedrzwica Kościelna, wieś N. K., pow. Lublin. Dni targów pierwszy poniedziałek każdego miesiąca. Dni jarmarków poniedziałek po: Wniebowstąp. Pańsk. i św. Bartłomieju.

Opole, wieś Podedwórze. Dni targów środa po 10-ym każdego mies.

Opole, osada O., powiat Puławy. Dni jarmarków poniedziałek każdego tygodnia.

Osieck, osada O., powiat Garwolin. Dni jarmarków czwartek po 6 stycz., niedzieli świętopustnej Ziel. Świąt, 16 lip. i 1-ej niedzieli adwentu, oraz przed 1 września każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Ostrów Siedlecki, miasto O. S., powiat Włodawa. Dni jarmarków poniedziałek po: 26 maja, 28 czerwca, 13 lipca, 15 paźdz. i 20 listopada, oraz przed 10 sierp. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Parczew, miasto P., powiat Włodawa. Dni jarmarków wtorek po: 6 stycz., 2 lut., 4 marca, 23 kwiet., 8 maja, 30 maja, 24 czerw., 5 września, 2 października i 8 grudnia, oraz w 2 tygodniu po 15 sierpnia. Dni targów wtorek i czwartek każdego tygodnia.

Parysów, osada P., powiat Garwolin. Dni jarmarków wtorek każdego drugiego tygodnia.

Puławy, miasto pow. Dni jarmarków: środa każdego tygodnia. Dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.

Pawłów, osada Pawłów, powiat Chełm. Dni jarmarków środa po: 25 marca, opiece św. Józefa, Zielon. Świąt, Bożem Ciele, 15 sierp. i 4 grudnia każdego roku. Dni targów środa każdego tygodnia.

Piaski Wielkie, osada P. W., powiat Lublin. Dni jarmarków środa po: 24 lutego, niedzieli Palm., św. Kiljanie, 14 wrześ. i 1 listop., oraz przed 29 grudnia. Dni targów środa każdego tygodnia.

Piszczac, osada P., pow. Biała Podlaska. Dni jarmarków pierwsza środa każdego miesiąca. Dni targów środa każdego tygodnia.

Radecznica, wieś R., powiat Zamość. Dni targów środa każdego drugiego tygodnia.

Radzyń, miasto pow. Dni jarmarków poniedziałek po 1-ym każdego miesiąca. Dni targów środa każdego tygodnia.

Rejowiec, osada R., powiat Chełm. Dni jarmarków poniedziałek po: 17 lut. i przed 24 kwietnia każdego roku; środa po: Zielon. Świąt. i 15 sierp. każdego roku. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.

Rossosz, osada R., powiat Biała Podlaska. Dni jarmarków środa po 10-tym każdego miesiąca.

Ruchna, osada Liw, pow. Węgrów. Jarmarki 4 rocznie. Dni targów pierwszy czwartek każdego mies.

Rybitwy, osada Józefów, pow Puławy. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Ryki, osada R., pow Garwolin. Dni jarmarków czwartek każdego tyg.

Sarnaki, osada S., pow. Konstantynów z siedzibą w Janowie Podl. Dni jarmarków wtorek po 21 stycz., niedzieli środopustną, 23 kwiet., 8 maja, 29 wrześ. i 18 paźdz. Dni targów wtorek po 1 i 15 każdego mies.

Siedlce, miasto pow. Dni jarmarków wtorek po: 6 stycz., 2 lut., wstępy czyli środop., 4 maja, św. Trójcy, 24 czerw., 26 lip., 21 wrześ. i 11 listop., tudzież wtorek po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca. Dni targów wtorek i piątek każdego tyg.

Siedliszcze, osada S., pow. Chełm. Dni jarmarków czwartek po: 2 lut., 19 marca, Bożem Ciele, 15 sierp., 29 września i 11 list. każdego roku. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Skierbieszów, wieś S., pow. Zamość. Dni jarmarków 8 lipca każdego roku. Dni targów pierwsza środa każdego miesiąca.

Sadowne, osada S., pow. Węgrów, dni targów: od 1 kwietnia do 30 września, wtorek każdego tygodnia od 1 paźdz. do 30 marca każdego tyg.

Skupie, osada Mokobody, pow. Siedlce, dni jarmarków pierwsza środa każdego miesiąca, oraz pierwsza środa po 15-ym października każdego roku (jarmark roczny).

Sławatycze, osada S., pow. Włodawa, dni jarmarków poniedziałek po 1-ym każdego mies. Dni targów poniedz. każdego tygodnia.

Sobibór, Maroszyn Mały, pow. Włodawa, dni targów każda środa o ile nie będzie świąt rz.-kat.

Sobirów, Wola Uhruska, dni targów czwartek każdego tygodnia.

Sobienie Jeziory, osada S. J., pow. Garwolin, dni targów wtorek każdego tygodnia.

Sobolew, osada S., pow. Garwolin, dni targów czwartek każdego tyg.

Sokołów, miasto pow., dni jarmarków czwartek po: 6 stycz., Bożem Ciele, 16 sierp.. 29 września, 30 paźdz. oraz w Wielki Czwartek. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Sterdyń, osada St., pow. Sokołów, dni jarmarków poniedziałek po: 21 stycz., 24 lut., 10 marca, 1 maja, 15 czerw., 25 lip., 24 sierp., 21 wrześ., 15 i 28 paźdz., 11 listop. i 21 grudnia. Dni targów poniedziałek każdego miesiąca.

Stoczek, osada St., pow. Węgrów, dni jarmarków: poniedziałek każdego tygodnia.

Stoczek, miasto St., pow. Łuków. dni jarmarków wtorek każdego drugiego tygodnia.

Swierze, osada Ruda Huta, powiat Chełm, dni targów czwartek każdego drugiego tygodnia.

Swierze, osada S., pow. Chełm, dni targów środa każdego drugiego tygodnia.

Szczebrzeszyn, miasto S., pow. Zamość. dni targów wtorek każdego tygodnia.

Tarnogród, osada T., pow. Biłgoraj, dni jarm. wtorek po: 6 stycz.. Niedzieli Palmowej, 2 lipca i 14 września, oraz przed 10 sierp. i 28 paźdz. Dni targów wtorek każdego tyg.

Tomaszów, miasto T., pow. T. Lub., dni targów czwartek każdego tyg.

Turka, osada Dorohusk. pow. Chełm, dni targów czwartek każdego tyg.

Turobin, osada T., pow. Krasnystaw, dni jarmarków wtorek po: 25 stycz., 19 marca, 23 kwietnia, św. Trójcy, 29 czerwca, 16 sierpnia, 15 październ. i 4 grudnia. Dni targów czwartek każdego tygodnia.

Tyszowce, os. T., p. Tomaszów Lub., dni jarmarków środa po: 11 stycz., 1 lut., 19 i 22 lut., 29 marca.

10 maja, 21 maja, 31 maja, 21 czerwca. 5 lipca, 9 sierpnia, 13 wrześ. i 8 list. Dni targów środa każdego tygodnia.
Urzędów, osada U., pow. Janów Lub., dni jarmarków pierwszy poniedziałek po Popielcu, pierwszy poniedziałek po Wielkanocy, 15 czerwca, 10 sierp., 18 paźdz. i 9 grudnia. Dni targów poniedziałek każdego drugiego tygodnia.
Węgrów, miasto pow., dni jarmarków wtorek każdego tygodnia (2 roczne w marcu i listopadzie). Dni targów piątek każdego tygodnia.
Werbkowice, wieś W., pow. Hrubieszów, dni (jarmarków) targów czwartek każdego tygodnia.
Włodawa, miasto pow., dni jarmarków czwartek po Wielkanocy prawosław. 4 lipca, 28 sierpnia i 14 października. Dni targów czwartek każdego tygodnia.
Wohyń, osada W., pow. Radzyń, dni jarmarków poniedziałek, o ile nie będzie świąt rz.-kat. Dni targów poniedziałek każdego tygodnia.
Wojsławice, osada W., pow. Chełm, dni jarmarków środa po: 19 mar., św. Trójcy, 24 kwiet., 8 wrześ., 29 wrześ. i 25 listop. każdego tygodnia. Dni targów środa drugiego każdego tygodnia.
Wola Czołnowska, osada Baranów, pow. Puławy, dni targów wtorek każdego tygodnia.
Wola Wereszczyńska, wieś Wereszyn, dni targów środa każdego drugiego tygodnia.
Wysokie, osada W., pow. Krasnystaw, dni jarmarków pierwsza środa każdego miesiąca, o ile nie będzie świąt rz.-kat.
Zakanale, osada Konstantynów, pow. Konstantynów z siedzibą w Janowie Podl., dni jarmarków wtorek po 5-ym każdego miesiąca.
Zaklików, osada Z., pow. Janów Lub., dni jarmarków 22 stycz., nast. dzień po niedz. środopostnej, 27 lipca, 25 sierp., 2 listop. i 14 grudnia. Dni targów środa każdego tygodnia.
Zakrzówek, osada Z., pow. Janów Lubelski, dni targów czwartek każdego tygodnia.
Zamość, miasto pow., dni jarmarków poniedziałek po: 7 lut., 9 marca, Wniebowstąp. Pańskiem, 12 lipca, 21 wrześ. — Dni targów czwartek każdego tygodnia.
Żelechów, miasto Ż., pow. Garwolin, dni targów wtorek i piątek każdego tygodnia.
Żemborzyce, os. Głusk, pow. Lublin, dni targów co drugi poniedziałek, o ile nie będzie św. rz.-kat.
Żółkiewka, osada Z., pow. Krasnystaw, dni targów poniedziałek każdego tygodnia.
Zwierzyniec, wieś Z., pow. Zamość, dni targów środa każdego tygodnia.

Woj. Lwowskie.

Baligród, pow. liski: Każdego poniedziałku targ tygodniowy; w razie święta targi nie odbywają się.
Baranów, pow. tarnobrzeski: co wtorku targ.
Bełz, pow. sokalski: Co czwartku targ. W pierwszy dzień po św. Stefanie, mucz. ruskim, w pierwszy poniedziałek Zapust. grec.-kat., w pierwszy poniedziałek po Niedzieli kwietniej rusk., po Priewodniej Niedzieli rusk., Wielkanocnych Świętach rusk., w pierw. wtorek po Ziel. Świętach rusk., 2 lipca, 2 sierp., 13 paźdz., 27 listop., 13 grud.
Bircza miasto, pow. dobromilski: 2 stycz., 29 czerw., 6 paźdz.,; co środę targ.
Błażowa, pow. rzeszowski: 6 stycznia, 12 marca, 2 lipca, 8 sierpnia, 11 i 29 września, 13 grudnia. Każdej środy targ.
Bóbrka, miasto pow.: 16 stycz., 17 marca, 8 maja, 26 lipca, 31 paźdz., 7 grudnia. Co czwartku targ.
Brzozów, miasto pow.: w poniedziałek wzgl. wtorek po 3 Królach, w dzień św. Doroty, — zawsze w poniedziałek, wzgl. poniedziałek po środopościu (w razie święta wtorek), w dzień św. Wojciecha, wzgl. wtorek po Ziel. Świętach, w dzień św. Piotra i Pawła, poniedz. w dzień św. Magdaleny, poniedz. w dzień św. Bartłomieja, w dz. św. Krzyża, w dzień św. Franciszka, w dz. W. Święt,. 4 grudnia. Każdego poniedziałku targ.
Bukowsko, pow. Sanok. Co czwartek targ.
Chodorów, pow. Bóbrko. Jarmarki 14 października.
Cieszanów, m. pow. Co wtorku targ.
Czudec, pow. Strzyżów. Co środy targ.
Domaradz, pow. Brzozów: 7 stycz. w pierw. środę po św. Walentym, 4 marca w pierwszą środę po św. Kazimierzu, 1 maja w pierwsz środę po św. Filipie i Jakóbie, 2 lipca w pierwszą środę po Naw. N. P. Marji, 5 wrześ. w pierwszą środę po św. Wawrzyńcu, 11 list. w pierwszą środę po św. Marcinie.
Dobromil, miasto pow.: 19 stycz., od 1 do 18 sierp. Każd. poniedz. targ.
Drohobycz, miasto pow. Co poniedz. targ.
Dubiecko, pow. przemyski: 25 stycz., 20 lut., 27 marca, 6 i 30 czerw., 4 września, 4 paźdz., 2 i 27 listopada, 21 grudnia.
Dukla, pow. krośnieński: 7 stycz., 24 lutego, 19 marca, po Wniebowst., Bożem Ciele, 24 czerw., 22 lipca, 30 wrześ., 20 listop., 20 grudnia. Co czwartku targ.
Dynów, pow. Brzozów: 10 stycz., w dzień św. Pawła, czwartek, 2 lut., w dzień N. P. M. Gromn., czwartek, 19 marca, w dzień św. Wojciecha, czwartek, 14 kwiet., w dzień św. Walerjana, czwartek, w nast. dzień po Wniebowst. Pańsk., 13 czerwca, w dzień św. Antoniego, czwartek, 25 lipca, w dzień św. Jakóba, czwartek, 20 sierp., w dzień św. Stefana, czwartek, 9 września, w dzień po Matce Bosk. Siewnej, 10 paźdz., w dzień Matki Bosk. Różańcowej, 5 listop., w dzień św. Elżbiety, czwartek, 6 grudnia, w dzień św. Mikołaja. Co czwartku targ (w razie święta w piątek.)
Frysztak, pow. Strzyżów. Co czwartku targ.
Glogów i Jawornik polski, pow. Rzeszów, mimo, że posiadają koncesje na targi i jarmarki, targi i jarmarki po wojnie nie odbywają się.
Gródek Jagiell., miasto pow. Każdego czwartku targ.
Jaćmierze, powiat Sanok. — Jarmark w poniedz. i wtorek po niedzieli środopustnej, 8 i 9 maja, 24 i 25 czerw. (podług kalendarza pol.).
Jarosław, miasto pow. Co piątku targ.
Jaryczów nowy, pow. lwowski: 21 stycznia, 30 maja, 19 wrześ., 11 listopada. Co środy targ.
Jawornik, pow. rzeszówski. Co poniedziałku targ.
Jaworów, miasto pow.: 13 maja, 1 sierpnia, 6 października, 6 grudnia. Co poniedziałku targ.
Kamień, pow. Nisko. Co wtorku targ.
Kańczuga, pow. przeworski. Targi odbywają się co wtorku. Jarmarki odbywają się w najbliższy wtorek po: Trzech Królach, Niedzieli starozapustnej, św. Grzegorza, Niedzieli czarnej, Zielonych Świętach, św. Piotrze i Pawle, św. Marji Magdalenie, Wniebowzięciu, św. Rozalji, św. Michale, Karolu, Barbarze.
Kolbuszowa, miasto pow. Co wtorku targ.
Komarno, pow. Rudki. Co pon. targ.
Korczyna, pow. Krosno. Co piątek targ.
Krakowiec, pow. jaworowski. Jarmarki odbywają się: pierwszy czwartek po: rusk. Nowym Roku, Rus. Świtenju, św. Józefie, rusk. Wielkiej Nocy, św. Jakóbie, rusk. Czesnim chrzeście, św. Łukaszu, ruskim Dwytrze, św. Katarzynie, rusk. Mikołaju. Co czwartek targ.
Krosno, miasto pow.: pierwszy poniedziałek po Nowym Roku, 3 kwiet., w poniedz. po św. Trójcy, 31 lipca, pierwszy poniedziałek w miesiącu na św. Szymona i po 22 paźdz. pierwszy poniedziałek.
Kulików, pow. żółkiewski: 14 stycz., 14 lut., 14 kwiet., 5 maja, 21 czerw., 20 lipca, 28 sierpnia, 27 wrześ., 12 paźdz., 10 listop., 20 grudnia.
Leżajsk, pow. łańcucki. 21 stycznia, 23 kwiet., 9 maja, 24 sierp., 14 wrześ., 4 paźdz., 6 grudnia. Co wtorku targ.
Lubaczów, pow. cieszanowski. Co poniedziałek targ.
Lwów, miasto stol. Małopolski. — Co piątku targ.
Lutowiska, pow. liski. Według obrzadku gr.-kat.: Po Nowym Roku, po Strydeni, w środę środopustną, po św. Jurzè, po Wniebowstąpieniu, po Zielonych Świętach, w piątek po 9-ym czwartku od Świąt Wielkiejnocy, po św. Piotrze, po Przemienieniu Pańskiem, po Nar. N. P. M., w dniu Luki (31 paźdz. rzym.-kat.), po św. Mikołaju. Co czwartku targ.
Łąka, pow. Sambor. Od czasu wybuchu wojny targi ani jarmarki nie odbywają się.
Łańcut, miasto pow.: 7 stycz., 3 lut., 13 czerw., 13 lipca, 24 sierp., 4 paźdz., 11 i 30 listopada. — Uwaga: Prócz tego odbywają się jarmarki w terminie niestałym: 1. Czwarty wtorek po wielkim poście, 2. poniedziałek po Wniebowstąpieniu. — Co wtorku targ.
Lisko, pow. Lisko. Co wtorku targ W razie święta targi w dzień nast.
Majdan, pow. Kolbuszowa. Co poniedziałek targ.
Mikołajów, pow. Bóbrka. Jarmarki odbywają się: 1. Następnego dnia po rusk. św. Stefanie 10 stycz. 2. następnego dnia po Trzech Świątych 13 lut. 3. następ. dnia po Palmowej niedzieli. 4. W dniu ruskiego Bożego Ciała. 5. 15 maja (rzym.-kat.). 6. 10 czerwca (rzym.-kat.). 7. W dniu rusk. Uspania Anny 7 sierpnia. 8. 10 wrześ. (rz.-kat.). 9. W dniu rusk. Pokrowyj 14 paźdz. 10. 15 list. (rz.-kat.).
Mosty wielkie, pow. żółkiewski. — Co środy targ.
Mrzygłód, pow. sanocki. Jarmarki odbywają się po ruskiej: Matce Bosk. Gromnicznej, Zwiastowaniu, Przewodniej niedzieli, Boż. Ciele (pol.), Matce Boskiej Zielnej, Wzniesieniu Krzyża, św. Michale, św. Mikołaju. W razie święta najbliższy poniedz.

Narol, pow. Lubaczów. Co czwartek targ.
Nawarja, pow. lwówski: 18 stycznia, 14 lut., 11 lipca, 18 sierp., 26 wrz., 10 listop. Co środy targ.
Niebylec, pow. strzyżowski. Co poniedziałku targ.
Niemirów, pow. rawski. W razie święta polskiego, ruskiego, lub żydowskiego, jarmark odbywa się w następny dzień. Co czwartku targ.
Oleszyce, pow. Lubaczów. Co środy targ.
Podbuż, pow. Drohobycz. Od czasu wybuchu wojny targi ani jarmarki nie odbywają się.
Pruchnik, pow. jarosławski. Jarmarki odbywają się 23 stycznia, 24 lut., 20 marca, 10 i 24 kwiet., 8 maja, 16 czerw., 13 lipca, 26 lipca, 7 sierp., 11 wrześ., 16 paźdz., 13 listop., 7 i 27 grudnia.
Przemyśl, miasto pow.: 18 stycz., 6 kwiet., 6 lipca. Co piątku targ.
Przeworsk, miasto pow.: 2 stycz., 19 marca, 1 maja, 27 lipca, 4 paźdz., 19 listop. Co poniedz., środy i piątku na artykuły spoż. targ.
Radomyśl, pow. Tarnobrzeg. Co poniedziałek targ.
Radymno, pow. jarosławski: 2 stycz., 14 lut., 4 marca, 10 marca, 23 kw., 8 maja, 16 lipca, 10 i 24 sierpnia, 21 września, 18 paźdz., 21 listop., 22 grudnia. Co poniedziałku targ.
Ranizów, pow. Kolbuszowa. — Co czwartku targ.
Rawa ruska, miasto pow. W razie święta polskiego, ruskiego lub żydowskiego jarmark odbywa się w następny dzień. Co poniedz. targ.
Rogi, pow. Krosno: 26 lipca, 24 sierpnia, 6 grudnia.
Rozwadów, pow. Tarnobrzeg. — Co wtorku targ.
Rudki, miasto pow. Co wtorku targ.
Rudnik, p. Nisko. Co czwartku targ.
Rymanów, pow. sanocki. Co poniedz. targ. W poniedziałki, których odbywają się jarmarki w Krośnie, odpadają targi w Rymanowie.
Rzeszów, miasto pow.: 19 marca, 23 kwietnia, na św. Trójcę, 2 lipca, 21 wrześ., 2 listop., 21 grudnia. Co piątku targ.
Sambor, miasto pow. Co czwar. targ.
Sanok, miasto pow. Co środy targ. (W razie święta w piątek.)
Sądowa Wisznia, pow. mościski: 2 stycz., 6 czerw., 28 sierp., 21 paźdz. Targi tygodniowe każdej środy.
Sieniawa, pow. jarosławski. Co czwartku targ.
Sokal, miasto pow.: 18 stycz., 24 lut., 18 lipca, 4 paźdz., 2 i 22 list., 13 grudnia. Co poniedziałku targ.
Sokołów, pow. Kolbuszowa: 25 marca, 29 czerw., 25 lipca, 11 paźdz. Co środy targ.
Stary Sambor, miasto pow. Każdego wtorku targ.
Strzeliska nowe, pow. bóbrecki. Następnego dnia po św. Jordanie rusk., następnego dnia po ruskich Ziel. Świętach. W sierpniu następ. dnia po gr. K. Usp. Boh. W grudniu po gr.-k. Uwedeniu Boh. nast. dnia. Co poniedziałek targ.
Strzyżów, miasto pow. Co wtorek targ.
Szczerzec, pow. lwowski: 2 stycznia, pierwszy wtorek po Ziel. Święt., 13 lipca, 30 wrześ. Co czwartku targ.
Tarnobrzeg (Dzików), miasto pow.. W każdą środę targ.
Tyczyn, pow. rzeszowski: 24 stycznia, 4 marca, na Zwiastowanie N. P. M., w piątek po Bożem Ciele, 22 lipca, 17 sierp., 21 paźdz., 28 paźdz., 25 listopada.
Uhnów, pow. rawski: W razie święta polsk., ruskiego, lub żydowskiego jarmarki odbywają się w następny dzień. — 20 stycz., 20 lut., 13 czerwca, 13 lipca, 20 wrześ., 31 paźdz. Każdego piątku targ.
Ulanów, pow. Nisko. Co poniedz. targ.
Ustrzyki dolne, pow. Lisko. — Według obrzadku gr.-kat.: Po Nowym Roku, po Strydeni, w środę środopustną, po św. Jurze, po Wniebowstąpieniu, po Zielonych Świętach, w piątek po 9-tym czwartku od Świąt Wielkiejnocy, po św. Piotrze, po Przemienieniu Pańskiem, po Nar. N. P. Marji, w dniu Łuki (31 paźdz. rzym.-kat.), po św. Mikołaju. Co środy targ.
Wielkie Oczy, pow. jaworowski: 4 stycz., 8 lut., 29 marca, 31 maja, 19 lipca, 23 sierp., 4 paźdz., 6 grud. Co środy targ.
Winniki, p. lwowski. Co soboty targ.
Żołynia, pow. łańcucki: 25 stycznia, 24 lut., 19 marca, 1 i 31 maja, 24 czerwca, 27 lipca, 10 sierpnia, 24 września, 28 października, 25 listopada i 21 grudnia; prócz tego odbywa się jarmark o terminie niestałym w poniedziałek po niedzieli palmowej.
Żółkiew, miasto pow.: 2 i 20 stycznia, 3 i 27 lutego, w środę 4-go tygodnia rusk. wielk. Postu, 3 maja, 30 czerwca, 14 sierpnia, 14 września, 2 i 11 listopada, 5 grudnia. Co wtorku targ.

Woj. Łódzkie.

Powiat Brzeziński.

Będków: a) Jarmarki w środy: po św. Agnieszce, po św. Józefie, przed Znalezieniem św. Krzyża, po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie. b) Targi w środy.
Brzeziny: a) Jarmarki w czwartki: po 10-ym i 21-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.
Głowno: a) Jarmarki we wtorki: po Trzech Królach, po Oczyszczeniu N. M. P., po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Jakóbie, przed św. Idzim, po św. Katarzynie. b) Targi we wtorki.
Jeżów: a) Jarmarki w środy: po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.
Katarzynów: Targi we wtorki.
Stryków: a) Jarmarki w czwartki: po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.
Tomaszów Mazowiecki: Targi we wtorki i piątki.
Ujazd: Jarmarki w poniedziałki.

Powiat Kaliski.

Błaszki: a) Jarmarki we wtorki: po 2-gim lutego, po Przewodniej Niedzieli, po 13 czerwca, po 16 sierpnia, po 28 września, po 25 listopada, oraz po 8-ym stycznia, marca, maja, lipca, września i listopada. b) Targi w poniedziałki, z wyjątkiem poniedziałków w tygodniach, w których odbywają się jarmarki.
Ceków: Jarmarki w poniedziałki po 14-ym każdego miesiąca.
Godziesze-Wielkie: Jarm. w czwartki po 14-ym każdego miesiąca.
Chocz: a) Jarmarki we wtorki: przed 1 stycznia, przed 1 marca, przed 1 maja, przed 1 lipca, przed 1 września, przed 1 listopada. b) Targi we wtorki przed 1-ym każdego parzystego miesiąca, t. j. przed 1 lutego, przed 1 kwietnia itd.
Iwanowice: Jarmarki we wtorki: po Trzech Królach, po św. Kazimierzu, po św. Trójcy, po Przemienieniu Pańskiem, po Nar. N. M. P., po św. Andrzeju.
Kalisz: a) Jarmarki we wtorki: po 2 lutego, przed św. Markiem, 19, 20 i 21 maja (3 dni), przed św. Idzim, po św. Jadwidze, po św. Marcinie. b) Targi we wtorki i piątki.
Koźminek: a) Jarmarki w środy: po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.
Opatówek: Jarmarki w poniedziałki: po pierwszym każdego miesiąca.
Stawiszyn: a) Jarmarki w poniedziałki po 8-ym każdego miesiąca. — b) Targi w czwartki, wyłączając czwartki w tygodniach, w których odbywają się jarmarki.
Strzałków: Jarmarki w czwartki: po 1 stycznia, po 1 marca, po 1 maja, po 1 lipca, po 1 września, po 1 listopada.

Powiat Kolski.

Babiak: a) Jarmarki we wtorki: po 5 lutego, po 5 kwietnia, po 5 czerw., po 5 sierpnia, po 5 października, po 5 grudnia. b) Targi w poniedziałki po 15 każdego miesiąca.
Brudzew: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca.
Dąbie: a) Jarmarki w czwartki: po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki i czwartki.
Koło: a) Jarmarki we wtorki: po 1-ym każdego miesiąca i po Oczyszczeniu N. M. P., po niedzieli środopustnej, po św. Stanisławie, pod podwyższeniu św. Krzyża, po św. Szymonie i Judzie, po św. Katarzynie. b) Targi we wtorki i piątki.
Kłodawa: a) Jarmarki we wtorki: po 7 każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki
Izbica: a) Jarmarki w czwartki: po Trzech Królach, po św. Kazimierzu, po św. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. M. P., po św. Franciszku Borg., przed św. Mikołajem. b) Targi w czwartki.
Sompolno: a) Jarmarki w środy: po Oczyszczeniu N. M. P., po Niedzieli Kwietniowej, po Zielonych Świątkach, przed św. Janem, po Podwyższeniu Krzyża św., przed Bożem Narodzeniem. b) Targi w czwartki.

Powiat Koniński.

Golina: a) 12 jarmarków rocznie w środy po 14-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.
Grodziec: Jarmarki we wtorki po 14-ym każdego miesiąca.
Konin: a) Jarmarki we wtorki: po 7-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.
Kramsk: Jarmarki w poniedziałki: po 15 stycznia, po 15 marca, po 15 maja, po 15 lipca, po 15 września, po 15 listopada
Krzymów: Jarmarki w poniedziałki po 15 lut., 15 kwiet., 15 czerw., 15 sierp., 15 listop. i 15 grudnia.
Rychwał: a) Jarmarki w poniedziałki przed 1 każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.
Rzgów: Jarmarki w poniedziałki po 20-ym każdego parzystego miesiąca, t. j. po 20-ym lutego, po 20-ym kwietnia itd., po 15 stycznia, po 15 kwietnia, po 15 lipca, po 15 paźdz.
Ślesin: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.
Tuliszków: Jarmarki w środy przed 15-ym każdego miesiąca.

Władysławów: a) Jarmarki w środy: przed św. Józefem, przed Zielonemi Świątkami, przed św. Janem, przed św. Bartłomiejem, przed WW. Świętymi, przed pierwszą Niedzielą Adwentu. b) Targi w środy.

Powiat Łaski.

Łutomiersk: a) Jarmarki w środy: po św. Błażeju, po Niedzieli Palmowej, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po św. Jadwidze, przed św. Barbarą. b) Targi w środy.

Łask: a) Jarmarki w czwartki: po Trzech Królach, po Niedzieli Palmowej, po Zielonych Świątkach, po Nawiedzeniu N. M. P., po Wniebowzięciu N. M. P., po św. Michale. b) Targi w czwartki.

Pabjanice: a) Jarmarki w poniedziałek po św. Agnieszce, we wtorek po św. Józefie, w poniedziałek po św. Alojzym, w poniedziałek przed św. Wawrzyńcem, w czwartek przed św. Szymonem i Judą, w czwartek przed św. Tomaszem. b) Targi we wtorki i piątki.

Szczerców: a) Jarmarki we czwartki: po św. Agatonie, po św. Józefie, po św. Urbanie, po św. Jakóbie, po Narodzeniu N. M. P., po WW. Świętych. b) Targi w czwartki.

Widawa: a) Jarmarki: 23 lutego, 16 marca, 2 kwietnia, 13 lipca, 16 listopada, 21 grudnia. b) Targi w poniedziałki.

Zelów: Targi w środy.

Powiat Łęczycki.

Grabów: a) Jarmarki w środy: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Łęczyca: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Ozorków: a) Jarmarki w poniedziałki: po 7-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki i piątki.

Poddębice: a) Jarmarki we wtorki: po Trzech Królach, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Marji Magdalenie, po św. Tekli, po św. Marcinie. b) Targi we wtorki.

Piątek: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.

Wartkowice: Jarmarki w poniedziałki: po 20 stycznia, po 20 marca, po 20 maja, po 20 lipca, po 20 września, po 20 listopada.

Powiat Łódzki:

Aleksandrów: a) Jarmarki w czwartki: po 10-ym każdego miesiąca. b) Targi w piątki.

Chojny: Targi w środy.

Kazimierz: Jarmarki we wtorki po 5-ym stycznia, po 5-ym marca, po 5-ym maja, po 5-ym lipca, po 5-ym września, po 5-ym listopada.

Konstantynów: a) Jarmarki w poniedziałki: po 1-ym każdego miesiąca b) Targi w poniedziałki.

Łódź: a) Jarmarki we wtorki: przed Oczyszczeniem N. M. P., przed Niedzielą Kwietniową, przed św. Antonim, przed św. Hipolitem, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem. b) Targi we wtorki i piątki.

Ruda Pabjanicka: Targi w czwartki.

Tuszyn: Jarmarki we wtorki.

Zgierz: a) Jarmarki w środy: po 15 każdego miesiąca. — b) Targi we wtorki i piątki.

Powiat Piotrkowski.

Bełchatów: a) Jarmarki w poniedziałki: po Niedzieli Środopustnej, przed św. Stanisławem, po św. Erazmie, przed Narodzeniem N. M. P., po św. Aniołach Stróżach, po Bożem Narodzeniu. b) Targi w poniedziałki.

Gorzkowice: Targi w poniedziałki.

Kamieńsk: a) Jarmarki w środy: po Oczyszczeniu N. M. P., po św. Józefie, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Marji Magdalenie, po św. Franciszku Serafickim, przed św. Tomaszem Apostołem. b) Targi w środy.

Kleszczów: Targi we wtorki po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Piotrków: a) Jarmarki w poniedziałki: po św. Stanisławie, po św. Janie Chrzcicielu, po św. Jakóbie, po św. Marcinie. b) Targi we wtorki i piątki.

Ręczno: Targi we wtorki po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Rozprza: Targi w czwartki.

Srocko: Targi w poniedziałki.

Sulejów: a) Jarmarki w poniedziałki: po św. Agnieszce, po św. Grzegorzu, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedziałek po Wniebowst. N. M. P., po Podwyższeniu św. Krzyża, po św. Leonardzie. b) Targi w środy.

Wolbórz: a) Jarmarki we wtorki: po św. Kazimierzu, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po św. Piotrze i Pawle, po św. Rochu, po św. Jadwidze, po św. Mikołaju. b) Targi w czwartki.

Powiat Radomskowski.

Brzeźnica: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym i 15-ym każd. mies. b) Targi w poniedziałki po 15-ym każdego miesiąca.

Koniecpol: a) Jarmarki w czwartki po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Pajęczno: a) Jarmarki we wtorki: po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki po 1-ym i 15-ym każdego miesiąca.

Pławno: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki po 15-ym każdego miesiąca.

Radomsko: a) Jarmarki w czwartki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Sulmierzyce: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15 stycznia, po 15 marca, po 15 maja, po 15 września, po 15 listopada. b) Targi w poniedziałki przed 1 i 15 każdego miesiąca.

Wielgomłyny: a) Jarmarki w poniedziałki: po 1 stycznia, po 1 marca, po 1 maja, po 1 lipca, po 1 września, po 1 listopada. b) Targi w poniedziałki.

Żytno: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Powiat Sieradzki.

Brąszewice: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca.

Burzenin: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Sieradz: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Szadek: a) Jarmarki w środy po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Warta: a) Jarmarki w czwartki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Zadzim: Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca.

Zduńska Wola: a) Jarmarki we wtorki po 20 każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki

Złoczew: a) Jarmarki w poniedziałki po 14-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki.

Powiat Słupecki.

Kazimierz-Biskupi: a) Jarmarki w środy: po 20 stycznia, po 20 marca, po 20 maja, po 20 lipca, po 20 września, po 20 listopada.

Kleczew: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Pyzdry: a) Jarmarki w czwartki po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Skulsk: Jarmarki w poniedziałki po 8-ym każdego miesiąca.

Słupca: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Wilczyn: Jarmarki w środy: po 15 lutego, po 15 kwietnia, po 15 czerwca, po 15 sierpnia, po 15 października, po 15 grudnia.

Zagórów: a) Jarmarki w środy po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy.

Powiat Turecki.

Dobra: a) Jarmarki w poniedziałki: po św. Walentym, po Przewodniej Niedzieli, po św. Trójcy, po św. Mateuszu, po WW. Świętych, przed św. Tomaszem. b) Targi w środy.

Turek: a) Jarmarki we wtorki po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki i piątki.

Uniejów: a) Jarmarki we wtorki: po św. Macieju, po Przewodniej Niedzieli, przed Zielonemi Świątkami, po św. Wawrzyńcu, przed św. Michałem, przed św. Andrzejem. b) Targi w czwartki.

Powiat Wieluński.

Bolesławiec: a) Jarmarki w poniedziałki: po 15 stycznia, po 15 marca, po 15 maja, po 15 lipca, po 15 wrześ., po 15 listopada. b) Targi w poniedziałki.

Działoszyn: a) Jarmarki w czwartki po Trzech Królach, po Wielkanocy, przed Zielonemi Świątkami, po św. Jakóbie, po WW. Świętych, przed Bożem Narodzeniem. b) Targi w czwartki.

Kraszewice: Jarmarki we wtorki po 14-ym każdego miesiąca.

Lututów: a) Jarmarki w czwartki przed 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki.

Osjaków: a) Jarmarki w poniedziałki: po 1 stycznia, po 1 marca, po 1 maja, po 1 lipca, po 1 września, po 1 listopada. b) Targi w poniedziałki.

Praszka: a) Jarmarki w środy po 15-ym każdego miesiąca. b) Targi w środy

Rudniki: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w poniedziałki po 15-ym każdego miesiąca.

Skomlin: a) Jarmarki w czwartki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi w czwartki po 15-ym każdego mies.

Wieluń: a) Jarmarki we wtorki po 1-ym każdego miesiąca. b) Targi we wtorki.

Wieruszów: a) Jarmarki w poniedziałki po 1-ym każdego miesiąca. — b) Targi w środy. — Jarmarki i targi przypadające na uroczyste dnie świąteczne, odbywać się będą dnia następnego.

Woj. Nowogródzkie.

Powiat Baranowicze.

Baranowicze: Jarmarki: 3 stycz., 23 kwiet. i 1 paźdz. Targi w poniedziałki i czwartki.
Lachowicze: Targi w środy i piątki. Jarmarki: 25 maja, 21 czerwca i 27 października.
Mołczadź Targi w środy. Jarmarki: 23 kwiet., 12 lipca, 2 sierp., 27 września.
Horodyszcze: Targi w poniedziałek. 3 jarm. doroczne. 7 maja, 4 czerw. i 10 października.
Ostrów: Targi w dniu 15 każdego miesiąca. Jarmarki: 8 i 19 stycz, 7 kwiet., 22 maja, 12 lipca, 19 i 28 sierpnia, 21 września, 14 października, 10 listopada, 27 listopada. 14 i 19 grudnia każdego roku.
Stołowicze: Jarmarki: 28 sierpnia i 24 września.

Powiat Lida.

Lida: Targi w poniedziałki.
Ejszyszki: Targi w czwartki. Jarmarki: 18—20 maja, 8—10 czerwca.
Woronowo: Targi we wtorki.
Iwje: Targi w środy. Jarmarki: 2 stycznia, 1 lutego, 18 maja, 8 czerwca, 30 czerwca, 29 września, 1 i 2 listopada.

Powiat Szczuczyn.

Szczuczyn: Targi w poniedziałki i czwartki.
Wasiliszki: Targi w wtorki. Jarmarki 2 w roku, 24 kwiet. i 5 czerwca.
Ostryna: Targi w poniedziałki.
Żołudek: Targi w poniedziałki.
Bielica: Targi w środy.
Sobakińce: Targi w środy.
Sobotniki: Targi w poniedziałki. Jarmarki pierwszy poniedziałek każdego miesiąca.
Bieniakonie: Targi w środy.
Nowy-Dwór: Targi w czwartki.
Raduń: Targi w środy.
Lipniszki: Targi w czwartki. Jarmarki: 7 stycznia, 5 marca, 11 czerwca. 16 i 26 lipca, 16 sierpnia, 9 wrześ.
Skrzybowce: Targi w środy.

Powiat Nieśwież.

Nieśwież: Targi w środy i piątki.
Kleck: Targi w poniedziałki.
Snów: Targi we wtorki.
Horodziej: Targi w czwartki.
Siniawka: Targi w czwartki.
Zaostrowiecze: Targi w czwartki. Jarmarki : 22 maja i 1 września.

Powiat Nowogródek.

Nowogródek: Targi w poniedziałki i czwartki. Jarmarki: 1 marca, 22 czerwca, 19 sierpnia, 17 grudnia.
Zdzięcioł: Targi we wtorki i piątki.
Lubcza: Targi we wtorki i piątki.
Korelicze: Targi w środy Jarmarki: 5 stycznia, 18 kwietnia, 6 czerwca, 29 czerwca, 6 sierpnia i 8 września.
Nowojelnia: Targi w środy.
Dworzec: Targi w poniedziałki.

Powiat Słonim.

Słonim: Targi w poniedz. i czwartki
Byteń: Targi 20 każdego miesiąca Jarmarki: 12 lipca i 27 października
Dereczyn: Targi we wtorki i 23 każdego miesiąca.
Kozłowszczyzna: Targi w poniedziałki.

Powiat Stołpce.

Stołpce: Targi w wtorki i piątki i czwartki. Jarmarki: 6 marca, 14 kwietnia, 22 maja, 12 września, 9 października, 8 listopada, 19 grudnia.
Mir: Targi w poniedziałki. Jarmarki: 24 lutego, 8 czerwca, 22 lipca.
Derewne: Targi w czwartki.
Rubieżewicze: Targi w poniedziałki.
Turzec: Targi we wtorki. Jarmarki: 6 maja i 9 grudnia.

Powiat Wołożyn.

Wołożyn: Targi w poniedziałki i czwartki. Jarmarki: 12 stycznia, 23 lutego, 12 kwietnia, 14 czerwca, 17 września.
Iraby: Targi we wtorki.
Wiszniew: Targi we środy. Jarmarki: we środę po Trzech Królach, w środę popielcową, w środę pierwszą i drugą postu, po wszystkich świętych.
Naliboki: Targi w poniedziałki.
Iwieniec: Targi w środy.
Wołma: Targi w czwartki.

Woj. Poleskie.

Powiat Brzeski.

Brześć n. B.: Targi wielkie 1 i 16 każdego miesiąca. Targi małe środa i piątek każdego tygodnia.
Wysokie Litewskie: Targi małe w czwartek każdego tygodnia. Targi wielkie 20 każdego miesiąca, oraz 9 lutego, 24 maja, 2 lipca, 11 września i 4 grudnia.
Kamieniec Litewski: Targi wielkie 5 stycznia, 13 stycznia, 3 lut., 5 lut., 5, 14 i 25 marca, 5 kwiet., 5 i 6 maja, 15 maja, 5 i 25 czerw., 12 i 15 lip., 15 sierp., 19 sierp., 5 i 14 września, 5 października, 14 paźdz., 5 i 21 listopada, 5 i 17 grudnia. — Targi małe w czwartek każdego tygodnia.
Czernawczyce, gm. Turna: 10 każdego miesiąca. 28 sierpnia, 10 listopada i 19 grudnia
Czerniany: 22 każdego miesiąca.
Wielkoryta: Targi wielkie: 8 stycznia, 8 marca, 8 kwietnia, 8 maja, 8 lipca, 8 sierpnia, 8 września, 8 października, 8 listopada.
Pożeżyn-Masiewicze, gm. Wielkoryta: Targi wielkie 4 każdego miesiąca.
Maloryta: Targi wielkie 15 i 28 każdego miesiąca.
Domaczewo: Targi wielkie w każdą środę po 15-ym każdego miesiąca i w czasie świąt prawosławnych, w Wniebowstąpienia P. i św. Łukasza.
Mokrany, gm. Wielkoryta: Targi wielkie: 25 kwiet., 25 czerw., 25 lipca i 25 września.

Powiat Drohiczyn.

Drohiczyn: Targi wielkie każdego 15 miesiąca, oraz w każdy poniedziałek wielkiego postu (prawosł.). Jarmarki: 15 lutego każdego roku. Każdego poniedziałku po prawosławnej niedzieli przewodniej, oraz każdego 22 maja, 6 sierpnia, 14 września, 19 lipca. Targi małe w poniedziałki każdego miesiąca.
Wołowel: Jarmarki 5-go dnia każdego miesiąca.
Odryżyn: Jarmarki: 8 jarmarków rocznych w dn. 12 lutego, 22 marca, 3 maja, 25 czerwca, 2 i 14 sierpnia, 9 października i 17 grudnia każdego roku.
Janów: Targi małe w środę każdego tygodnia. Jarmarki: 5 jarmarków rocznych — 4 stycznia, 6 maja, 7 lipca, 14 i 27 października każdego roku. 12 jarmarków miesięcznych 5-go każdego miesiąca. Jarmarki dodatkowe: 2 kwiet., 12 września, 22 listopada każdego roku.
Chomsk: Jarmarki: w dniach 2 i 19 stycznia, 1 lutego, 1 marca, 1 kwietnia, 1 czerwca, 1 i 12 lipca, 2 i 28 lipca, 1 i 27 września, 14 października, 21 listopada, 22 grudnia każdego roku, oraz w środę przed wielkim postem (prawosł.), t. z. „maślennica" i w środę środopoście każdego roku.
Motol: Targi wielkie: 9 stycznia, 12 stycznia, 22 marca, 7 kwietnia, 15 maja, 14 sierpnia, 22 września, 9 października, 8 listopada, 7 grudnia, 17 grudnia każdego roku i w dziesiąty tydzień po Wielkiej Nocy „Dziesiatucha". Targi małe we czwartek każdego tygodnia.

Powiat Kamień-Koszyrski.

Kamień Koszyrski: 52 jarmarki rocznie w każdy wtorek.
Soszyczno: 24 jarmarki w pierwszą i trzecią środę każdego miesiąca.
Rzeczyca: Targi wielkie 15-go każdego miesiąca.
Werchy: 12 jarmarków 1-go każdego miesiąca.
Wielka Głusza: 24 jarmarków 1 i 16 każdego miesiąca.
Krymno: 12 jarmarków 3 dnia każdego miesiąca.
Lubieszów: 12 jarmark. 10-go każdego miesiąca i tradycyjne 15 maja, 13 lipca, 21 września i 19 grudnia.
Lubiaź: 4 jarmarki rocznie w każdą ostatnią środę przed świętami W. Nocy i Bożego Narodzenia, oraz 30 lipca i 15 września.
Pniewno: 12 jarmarków 2 każdego miesiąca.

Powiat Kobrynski.

Kobryń: 1. Rynek, 2. pl. 3 Maja. Targi małe w poniedziałki i czwartki. 1. Rynek, 2. pl. 3 Maja, 3. Targowica. Jarmarki 10, 20 i 30 każdego miesiąca.
Antopol: Targi małe co poniedziałek. Jarmarki: 1-go każdego miesiąca, 24 stycznia, 22 marca, pierwsza środa po Wielkiejnocy, 10-ty poniedz. po Wielkiejnocy, 2 sierpnia, 27 września, 27 paźdz., 9 grudnia.
Dywin: Jarmarki 4 i 17 każdego miesiąca.
Horodec: Jarmarki: 5 każdego miesiąca, drugi dzień po Wniebowst. Pańskiem, 12 września.
Samary: Jarmarki 12 każdego mies.
Lelików: Jarmarki 25 każdego mies.
Tewle: Jarmarki 7 i 26 każdego mies.
Czerniany: Jarmarki 23 każdego mies.
Mokrany: 25 każdego miesiąca.
Nowosiółki: Jarmarki: 2 stycznia, 1 marca, 1 maja, 1 lipca, 1 września, 10 listopada.
Żabinka: Jarmarki: 15 i 25 każdego miesiąca, 28 października i 14 paźdz. jarmark odpustowy.

Powiat Kosowski.

Kosów-Poleski: Targi małe w czwartki każdego tygodnia z wyjątkiem przypadających w tym dniu świąt.
Różana: Jarmarki: 15 rocznie, które odbywają się 10 dnia każdego miesiąca, w środę czwartego tygodnia wielkiego postu, 12 lipca i 19 sierpnia.) Targi małe: W każdy poniedziałek z wyjątkiem przypadających w dniu świąt. Targi duże: 12 listopada i 19 sierpnia, oraz w 4-ym tygodniu wielkiego postu.
Telechany: Targi duże 20 stycznia, 7 kwietnia, 6 maja, 7 lipca, 11

września, 21 listopada. Targi małe co czwartek, oprócz dni świątecz.
...cewicze: Jarmarki duże 15 lutego, 5 maja, 27 września, 9 listopada. Targi małe w każdą środę oprócz dni świątecznych.
.. Wola: Jarmarki duże: 9 stycznia i 27 września i poniedziałek przewodni, według starego stylu. — Targi małe: W pierwszy wtorek miesiąca a jeśli w dniu tym przypada święto — targ odbywa się w dniu poprzedzającym, czyli że w pierwszy poniedziałek danego miesiąca.

Powiat Łuniniecki.

..niniec: Jarmark wielki 1 i 15 każdego miesiąca. O ile w wymienione dni wypadnie święto, jarmark odbywa się następnego dnia powszedniego. Targi małe każdego dnia z wyjątkiem sobót i dni świątecznych.
..chwa: Targi wielkie 15 każdego miesiąca.
..angródek: 22 maja i 19 grudnia każdego roku jarmarki małe.
..iczyn: Na drugi dzień Ziel. Świąt według starego stylu i 28 sierpnia jarmarki małe.
..ncewicze: Targi wielkie 12 razy do roku. Odbywają się w 1-szy czwartek każdego miesiąca, o ile w dzień jarmarczny wypadnie święto, jarmark odbywa się dnia następnego i 40 targów małych w każdy pozostały czwartek.

Powiat Piński.

..chost-Zahorodzki: Targi wielkie: 20 stycznia, 22 maja, 2 sierpnia, 10 października.
..oroczno: Targi wielkie 20 stycznia, 7 kwietnia, 12 września, 12 listopada. Targi małe 27 każdego miesiąca.
Pińsk: Targi wielkie 8 kwietnia, 21 września, 19 grudnia, wg. star. stylu, drugi dzień Zielonych Świąt, dziewiąty piątek po Wielkanocy i 15 sierpnia każdego roku. — Targi małe w poniedziałki, środy i piątki.
..ahiszyn: Targi wielkie 15 stycznia, 15 lutego, 7 kwietnia, 12 lipca, 19 sierpnia, 14 października. — Targi małe 1-go każdego miesiąca.
..emieszewicze: Targi wielkie: 22 maja, 21 września.
..erniki: 15 każdego miesiąca, 22 maja, 7 lipca, 8 listopada, 19 grud.
..odcze: Co drugi miesiąc 15-go.

Powiat Prużański.

Prużana: Targi wielkie: 19 sierpnia, 27 października i 10 listopada każdego roku. — Targi małe w poniedziałki i czwartki każdego tygodnia.
..zereszów: Targi małe w czwartek każdego tygodnia. Targi wielkie: 23 stycznia, 22 marca, 4 sierpnia, 14 października, 14 listopada.
..ieleo: Targi wielkie: 23 stycznia, 22 marca, 4 sierpnia, 14 października, 14 listopada.
..alecz: Targi wielkie: 12 lipca, 14 września, 21 listopada, 9 grudnia.
..ereza Kartuska: Targi wielkie: 1 stycznia, 23 kwietnia, 29 czerwca, 15 sierpnia, 8 września, 14 października, w ostatni czwartek przed popielcem, po Wielkanocy, według starego stylu, 5 każdego miesiąca. — Targi małe w czwartek każdego tyg.
..inowo: Targi małe w środę każdego roku. — Targi wielkie 8 listopada każdego roku.

Powiat Stoliński.

Stolin: Targi wielkie: 15 stycznia, 15 lutego, 15 i 21 marca, 15 kwietnia, 6 i 15 maja, 15 i 30 czerwca, 15 lipca, 15 i 19 sierpnia, 15 września, 15 października, 15 i 29 listopada, 15 grudnia. 52 targi małe co czwartek.
Dawidgródek: Targi wielkie 1-go każdego miesiąca. Targi małe co środa i piątek każdego tygodnia.
Płotnica: Targ wielki 14 października.

Woj. Stanisławowskie.

Bohorodczany, miasto pow.: Jarmarki: 15 stycznia, 8 lutego, 6 kwiet., 19 maja, 22 czerwca, 8 lipca, 29 sierpnia, 22 września, 14 października, 9 listopada. Targi co drugą środę.
Bolechów, pow. Doliwa: Co poniedziałek targ.
Bolszowce, pow. Peczeniżyn: Jarmarki 16 lipca. Co poniedziałek targ.
Bukaczowce, pow. Rohatyn: Jarmarki: 2 stycznia, 25 lutego, 26 marca, 5 maja, 22 czerwca, 8 lipca, 10 sierp., 13 września, 2 listopada, 6 grudnia. Targi w czwartek.
Bursztyn, pow. Rohatyn: Targi w wtorek.
Delatyn, pow. Nadwórna: Co poniedziałek targ. — Jarmarki: 16 stycz., 24 marca, 24 kwietnia, 1 czerwca, 27 sierpnia, 9 września, 20 wrześ., 20 listopada, 20 grudnia.
Dolina, m. pow.: Jarmarki: 18 stycz., 16 lut., 9 mar., 13 kwiet., 14 maja, 8 czerwca, 8 lip., 3 sierp., 7 wrześ., 15 paźdz., 16 listopada, 27 grudnia. Każdego wtorku targ.
Halicz, pow. stanisławowski: 25 marca, 5 lipca, 14 października. Targi w środę.
Gwoździec, pow. Turka: Co poniedziałek targ.
Horodenka, miasto pow.: 13 stycznia, 14 lutego, 1 marca, 6 kwietnia, 7 maja, 2 czerwca, 11 lipca, 27 sierpnia, 20 listopada. Targ we wtorek.
Jabłonów, pow. Peczeniżyn: 31 stycz., 15 lutego, 14 maja, 29 sierpnia, 14 października, 30 grudnia.
Kałusz, miasto pow.: Co poniedz. targ.
Kołomyja, miasto pow.: 13 stycznia, 21 lutego, 2 sierpnia, 4 września, 31 października, 18 grudnia. — Targi w środę.
Kosów, miasto pow.: Każdej środy targ tygodniowy.
Łanczyn: Jarmarki: 10 stycznia, 30 marca, 25 lipca.
Mikołajów n. D., pow. Żydaczów: Targi we wtorek.
Nadwórna, miasto pow.: Jarmarki: 20 i 21 stycznia, 7 i 8 kwietnia, 5 czerwca, 10 i 11 lipca, 7 sierpnia, 15 i 16 października, 5 grudnia. — Co wtorku targ.
Obertyn, pow. horodeński: Co poniedziałek targ.
Ottynia, pow. tłumacki: 20 i 29 stycz., 16 lutego, 22 marca, 19 kwietnia, 14 maja, 28 czerwca, 21 lipca, 20 sierpnia, 13 września, 2 i 29 listopada, 23 grudnia. — Targi tygodniowe co wtorku.
Peczeniżyn, miasto pow.: Jarmarki: 20 stycznia, 16 lutego, 22 marca, 8 kwietnia, 6 maja, 8 lipca, 29 sierp., 14 paźdz., 9 listopada, 17 grudnia. Targi we wtorek.
Rohatyn, miasto pow.: Jarmarki 17, 18 i 19 marca. Targi w środę.
Rożniatów, pow. Dolina: Jarmarki: 15 stycznia, 10 lutego, 3 maja, 13 lip., 14 sierp., 22 września, 20 październ., 22 listopada. Targ w środę.
Skole, miasto pow.: Targi w środę.
Smorze, pow. Skole: Jarmarki we wtorki co 2—3 tygodnie.
Śniatyn: Jarmarki 8 lutego, 14 października, 5 listopada, 17 grud. Targi w środę.
Sołotwina, pow. Bohorodczany: Jarmarki: 10 stycznia, 16 lutego, 14 marca, 10 maja, 11 czerwca, 2 sierpnia, 3 października, 22 listopada, 20 grudnia.
Stanisławów, miasto pow.: Jarmarki 15 lutego, 30 marca, 15 maja, 16 czerwca, 7 sierpnia, 14 września, 5 grudnia. Targi w czwartek.
Stryj, miasto pow.: Targi w czwartek
Tłumacz, miasto pow.: Targi w poniedziałek.
Turka, miasto pow.: Jarmarki: 1 stycznia, 1 lutego, 1 kwietnia, 1 maja, 1 lipca, 1 sierpnia, 1 września, 1 października, 1 listopada. Targi w środę.
Wysocko, pow. Turka: Jarmarki pierwszego każdego miesiąca.
Zabłotów, p. Śniatyn: Targi we wtorek.
Żurawno, pow. Żydaczów: Jarmarki: 29 stycznia, 27 sierp., 13 paźdz., 21 listopada. Targi w środę każdego tygodnia.
Żydaczów, miasto pow.: Jarmarki: 20 stycznia, 11 września, 9 listopada. Targi w środę.

Woj. Tarnopolskie.

Powiat Borszczów.

Borszczów: Targi w poniedziałki.
Jezierzany: Targi w piątki.
Mielnica: Targi we wtorki.
Korolówka: Targi w czwartki. Jarmarki w środopościu i Wniebowst. obrz. gr.-kat.
Skała: Targi w środy.

Powiat Brody.

Brody: Targi w poniedziałki.
Podkamień: Targi w czwartki.

Powiat Brzeżany.

Brzeżany: Targi w środy.
Kozowa: Targi w poniedziałki.
Narajów miasto: Targi w czwartki. — Jarmarki: 20 stycznia, 8 kwietnia.

Powiat Buczacz.

Buczacz: Targi w czwartki.
Jazłowiec: Targi we wtorki.
Kołopiec: Targi co drugi wtorek.
Monasterzyska: Targi w środy.
Potok złoty: Targi w środy.
Ujście Zielone: Targi w czwartki.

Powiat Czortków.

Czortków: Targi w poniedziałki. — Jarmarki: 21 maja, 12 lipca, 28 sierpnia, 20 grudnia.

Powiat Kopyczyńce.

Chorostków: Targi w poniedziałki.
Probużna: Targi we wtorki.
Kopyczyńce: Targi w środy.

Powiat Kamionka Str.

Kamionka Str.: Targi we wtorki.
Busk: Targi we wtorki.
Milatyn Nowy: Targi w czwartki.

Powiat Podhajce.

Podhajce: Targi w czwartki.
Horożanka: Targi w środy.
Zawałów: Targi we wtorki.

Powiat Przemyślany.

Przemyślany: Targi w poniedziałki.
Gliniany: Targi w czwartki.

Powiat Radziechów.

Toporów: Targi co drugi czwartek.
Radziechów: Targi w poniedziałki.
Witków Nowy: Targi co drugą środę.
Stojanów: Targi co drugi wtorek.
Łopatyn: Targi co drugą środę.

Powiat Skałat.

Skałat: Targi we wtorki.
Grzymałów: Targi w czwartki.
Podwołoczyska: Targi w czwartki.

Powiat Tarnopol:

Kozłów: Targi w czwartki.
Tarnopol: Targi w środy. Jarmarki: 2 stycznia, 14 lutego, 24 czerwca, 26 lipca, 18 sierpnia, 26 września.
Mikulińce: Targi w poniedziałki.

Powiat Trembowla.

Budzanów: Targi w czwartki.
Trembowla: Targi we wtorki. Jarmarki: 7 i 16 lipca

Powiat Zaleszczyki.

Tłuste: Targi w czwartki.
Zaleszczyki: Targi we wtorki.

Powiat Zbaraż.

Zbaraż: Targi w poniedziałki.

Powiat Zborów.

Pomorzany: Targi w środy.
Załeżce: Targi w poniedziałki.
Zborów: Targi we wtorki.
Jezierna: Targi w poniedziałki.

Powiat Złoczów.

Złoczów: Targi w poniedziałki.
Olesko: Targi co drugi wtorek.
Sokołówka: Targi co drugą środę

Woj. Warszawskie.

Wojew. Warszawskie.

Baranów, jarm. 6, w poniedziałki po św. Agnieszce, po Niedz. Zapustnej po Niedz. Kwietniej, po św. Marji Magdalenie, po Wniebowzięciu NMP przed św. Szymonem i Judą.

Biała, pow. Rawa Mazow., jarm. piątki: po św. Wojciechu, po bł. Jakóbie Strenie, po Podn. Krzyża św. przed św. Tomaszem ap. Co piątek targ.

Bielawy, pow. Łowicz, jarm. 5, we wtorki: po św. Józefie, przed św. Filipem, po Nawiedzeniu NMP., przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Bielsk, pow. Płock, jarmarków 6, środy: po Niedzieli Kwiet., po Wniebowstąpieniu Pańskiem, przed św. Janem Chrz., po św. Annie, po ściętciu św. Jana, po św. Urszuli.

Bieżuń, pow. Sierpc, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Środop. po św. Stanisławie, po św. Małgorz. po Nar. NMP., po św. Mikołaju.

Błonie, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Kwietnej, po św. Trójcy, po św. Augustynie, po św. Łukaszu, po św. Katarzynie.

Bobrowniki, pow. Lipno, jarm. 5, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po św. Wojciechu, po Wniebowzięciu NMP., po św. Franciszku Seraf., po św. Andrzeju.

Bodzanów, pow. Płock, jarm. 6, w czwartki po Zwróceniu św. Pawła, w środy po Niedzieli Środopust., po św. Stanisławie, po św. Kosmie i Damjanie, po św. Łukaszu Eweng., po św. Klemensie.

Bolimów, pow. Łowicz, jarmark. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Urbanie, po św. Annie, po Nar. NMP., po św. Marcinie.

Brześć Kujawski, pow. Włocławek, jarmarków 6, we wtorki: po Nowym Roku, po św. Walentym, przed św. Stanisławem biskupem, po św. Józefie Kal., po św. Stefanie, po Wszystkich Świętych; z pozostawieniem jednego dnia jarmarcznego w tygodniu zamiast w piątek także we wtorek.

Chodecz, pow. Włocławek, jarm. 6, w poniedziałek po Oczyszczeniu NMP., we wtorek po św. Józefie, w poniedziałki przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Dominiku, po św. Jadwidze i Teresie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Chorzele, pow. Przasnysz, jarmarków 6, w poniedziałki: przed Zapustami, po Niedzieli Kwiet., po Bożem Ciele, po Nar. NMP., po Wsz. Świętych, po Niepokal. Poczęciu NMP.

Chrostkowo, pow. Rypin, jarmarki w poniedziałki: przed bł. Andrzejem Bobolą, przed bł. Bogumiłem, po bł. Bronisławie, po NMP. Loretańskiej. Co trzeci poniedziałek targ.

Ciechanowiec, pow. Wysoko Mazowiecki, jarmarków 6, w poniedz. po: M. B. Gromnicznej, św. Wojciechu, Bożem Ciele, św. Wawrzyńcu, św. Mateuszu, św. Andrzeju.

Ciechanów, miasto pow., jarmarków 6, w środy: po św. Weronice, po Niedz. Środop., po św. Stanisławie, po św. Marji Magdalenie, po Nar. NMP., po św. Marcinie.

Czernichów, pow. Lipno, w pierwszą środę każdego miesiąca targ.

Czersk, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, przed św. Janem Chrz., po św. Jakóbie Apostole, po św. Michale, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apost.

Czerwińsk, pow. Płoński, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Wojciechu, po św. Małgorzacie, po Nar. NMP., przed św. Szymonem i Judą, po św. Marcinie.

Dobre, pow. Mińsk-Mazowiecki, co poniedziałek targ.

Dobrzyń nad Drwęcą, pow. Rypin, jarmarków 12, we wtorki: po Now. Roku, po św. Kazimierzu, po Niedzieli Kwietnej, po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrz., po Nawiedzeniu NMP., po św. Bartłomieju, po św. Mateuszu, po św. Jadwidze, po św Marcinie, po św. Katarzynie i po św. Leokadji

Dobrzyń nad Wisłą, pow. Lipno, jarm. 6, w poniedziałki: po św. Macieju, po Niedz. Środop., po Wniebowst. Pańsk., po św. Marji Magdal., po św. Franc. Seraf., po Niep. Pocz. NMP.

Drobin, pow. Płock, jarmarków 6, w środę po Zwiast. NMP., we wtorek po św. Stanisławie, w środy po św. Antonim Pad., po św. Marji Magd., we wtorki przed św. Szymonem i Judą, po św. Katarzynie

Dzierzgowo, pow. Przasnysz. jarmarki w środę: po bł. Andrzeju Boboli, po Zwiastowaniu NMP., przed bł. Jolantą po św. Bronisławie. Co środę targ.

Falenica, pow. Warszawa, co czwartek targ.

Gombin, pow. Gostynin, jarmarków 6, we wtorki: przed Niedzielą Zapustną, przed Niedz. Palmową, przed Wniebowst. Pańskiem, po B. Ciele, po Narodz. NMP., przed św. Mikołajem. Ustanowione cotygodniowe jarmarki, odbywać się będą w czwartki zamiast w piątki.

Glinojeck, pow. Ciechanów, jarmarki w środę: po Dobrosławie, po św. Anastazym, przed bł. Szymonem z Lipnicy i po św. Jadwidze. — Co środę targ.

Gołymin, pow. Ciechanów. Jarmarki w poniedziałki: po Zwiast. NMP., po św. Władysławie, po św. Bartłomieju, po św. Salomei. Co trzeci poniedziałek targ.

Gostynin, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Weronice, po św. Gertrudzie, po św. Stanisławie, po św. Jakóbie, po św. Andrzeju, przed św. Tomaszem Apostołem.

Góra Kalwarja, pow. Grójec, jarmarki 4 w środy: po 3 Królach, po Wielkiejnocy, po Zielonych Świątkach, po Bożem Ciele.

Grodzisk, pow. Błonie, jarmarków 6, w poniedziałek po Niedzieli Zapustnej, we wtorek po św. Wojciechu, w poniedziałki po św. Annie, po św. Marcinie, przed św. Tomaszem Apostołem.

Grójec, miasto pow.: jarmarków 6, po św. Marku, po św. Annie, przed św. Idzim, w czwartki: po św. Walentym, po św. Marku, po św. Annie, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, przed św. Mikołajem.

Iłow, pow. Sochaczew, jarm. 6, w czwartki: po św. Walentym, po 40 męczennikach, po św. Bazylim, przed św. Idzim, po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem.

Jabłonna, pow. Warszawa, odbywają się targi dla sprzedaży produktów spożywczych i wyrobów wiejskich, we wtorki każdego tygodnia, a także 6 jarmarków w ciągu roku., w czwartki, a mianowicie: 1. po Oczyszczeniu NMP., 2. po św. Wojciechu, 3. po św. Antonim, 4. po św. Jakóbie, 5 po św. Michale, 6. po św. Łukaszu.

Jadów, pow. Radzymin, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, w poniedziałek po św. Helenie, w środę po św. Stanisławie, w poniedziałki po św. Józefie Kal., po Nar. NMP., po św. Bor.

Janów, pow. Przasnysz, jarmarków 6, w poniedziałek po św. Kazimierzu, w środę po św. Stanisławie, w poniedziałek przed św. Janem Chrz., po św. Bartłomieju, po Podwyż. Krzyża św., po św. Andrzeju.

Jeziorna Królew., pow. Warszawa, co poniedziałek targ.

Kałuszyn, pow. Mińsk Mazow., jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Macieju, po Niedzieli Kwiet., po św. Bartłomieju, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Karczew, pow. Warszawa, jarmarków 6, w poniedziałki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszyst. Świętych, po św. Łucji.

Kiernozia, pow. Łowicz, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu NMP., po Zwiastow. NMP., po św. Małgorzacie, po Podwyższeniu Krzyża św., po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kokol, pow Lipno, jarmarków 6, po św. Wojciechu, w poniedz. po św. Trójcy, po św. Rochu, po św. Mateuszu, po Wszystkich Świętych, przed św. Tomaszem Apostołem

Kołbiel, jarmarków 6, w środy: przed św. Karolem Wielkim, po św. Winc.

Ferarjuszu, po św. Trójcy, po św. Michale, po św. Marcinie, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Kowal, pow. Włocławek, jarmarków 6, w środy: po św. Wojciechu, przed św. Janem Chrz., po św. Jakóbie Ap., po Nar. NMP., po św. Urszuli, przed św. Mikołajem.

Krasnosielec, pow. Mińsk-Mazowiecki, jarmarki: we wtorki: przed św. Agnieszką, św. Józefem, po św. Stanisławie, św. Piotrze i Pawle, przed św. Mateuszem, po Wszystkich Świętych. Co wtorek i sobotę targ.

Krośniewice, pow. Kutno, jarmarków 6, w poniedziałek po Oczyszcz NMP., we wtorki po św. Józefie, po św. Antonim, po św. Michale, po św. Marcinie, po 3-ciej niedzieli Adwentu. Co czwartek targ.

Kutno, miasto pow., jarmarków 6, w czwartki: przed św. Walentym, po Niedz. Środopost., przed św. Filipem i Jakóbem, na Zielone Świątki, 10 dni od wtorku, w czwartki po św. Franciszku Seraf., i po św. Elżbiecie.

Kuczborg, jarmarków 6, we wtorki: po św. Dyonizym, po św. Klotyldzie, po św. Elżbiecie, po św. Tekli, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Wiktorją.

Latowicz, pow. Mińsk Mazowiecki, jarmarków 12: na św. Dorotę, na Wniebowstąpienie Pańskie, na św. Wawrzyńca, na św. Franciszka, na św. Katarzynę męcz., na św. Małgorz., na Wielki Czwartek, na św. Rocha, na św. Sebastjana i Fabjana, na św. Jakóba, na Zielone Świątki i na 3 Króli, oprócz tego odbywa się jeszcze 14 targów stosownie do przywilejów miasta.

Leoncin, pow. Sochaczew, jarmarki w poniedziałki: po św. Andrzeju Boboli, po św. Zofji, po M. B. Zielnej, po Ofiarowaniu NMP. Co drugi poniedziałek targ.

Lipno, miasto pow., jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietnej, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po NMP. Szkaplerznej, po św. Michale, po św. Szymonie i Judzie.

Lubicz, pow. Lipno, jarmarki: w środę przed bł. Andrzejem Bobolą, po św. Janie Nep., po bł. Szymonie z Lipnicy, po św. Jadwidze. Co środę i sobotę targ.

Lubień, pow. Włocławek, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po Niedz. Przewod., w poniedziałki po św. Trójcy, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Święt., po św. Łucji.

Lubraniec, pow. Włocławek, jarmarków 6, w poniedziałki po św. Błażeju i po Niedz. Kw., we wtorek po św. Julji, w poniedziałki po św. Aleksym, po św. Piotrze i Emiljanie, po św. Leonardzie.

Łowicz, miasto pow. jarmarków 6, w poniedz. po Niedz. Starozapust., we wtorek po Niedz. Kwiet., na św. Jana Chrzcic. 3-dniowy, w poniedziałki po Wniebowzięciu NMP., na św. Mateusza 8-dniowy, w poniedziałek po św. Andrzeju.

Łyszkowice, pow. Łowicz, jarmarki w poniedziałki przed bł. Andrzejem Bobolą, po św. Bonifacym, po M. B. Zielnej, po św. Jadwidze. Co poniedziałek targ.

Maków, miasto pow., jarmarki w środy: po św. Macieju, św. Marku, przed św. Janem Chrz., po św. Bartłomieju, św. Łukaszu, przed św. Tomaszem. Co środę targ.

Mińsk Mazowiecki, miasto powiat., jarmarki 2, w poniedziałki po Niedzieli Białej i przed Zielonemi Świątkami.

Mława, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki po św. Macieju, przed św. Filipem i Jakóbem, po św. Trójcy, po św. Piotrze i Pawle, po św. Michale, przed św. Mikołajem.

Mogielnica, pow. Grójec, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątkach, po Wniebowzięciu NMP., po św. Franciszku Seraf., po św. Elżbiecie.

Mrozy, pow. Mińsk-Mazow., co wtorek targ.

Mszczonów, pow. Błonie, jarmarków 6, w poniedziałki: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Marku, przed św. Janem Chrzc., po św. Bartłomieju, po św. Michale, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Nadarzyn, pow. Błonie, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedz. Środopost., po św. Annie, po Podwyższeniu Krzyża św., po św. Leonardzie, po św. Łucji.

Nasielsk, powiat Pułtusk, jarmarków 6, we wtorki po Niedz. Środopost., po św. Wojciechu, po św. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po Niepokal. Poczęciu NMP.

Nieszawa, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Fabjanie i Sebastjanie, po św. Józefie, przed św. Janem, po św. Bartłomieju, po św. Michale, po św. Marcinie.

Nowe Miasto, pow. Płońsk, jarmarków 6, w poniedziałek po Niedz. Wstęp., w czwartek przed Niedz. Kwietnią, w środę przed Wniebowstąpieniem Pańskiem, w czwartek po św. Rochu, w poniedziałek po Nar. NMP., w czwartek po św. Jadwidze.

Nowe miasto nad Pilicą, pow. Rawa Mazowiecka, jarmarki w czwartki po M. B. Gromnicznej, po św. Kazimierzu, po św. Małgorzacie, przed św. Wawrzyńcem, po św. Tekli, przed św. Marcinem. Co czwartki targ.

Nowy-Dwór, jarmarków 6, w środy: po Nawróceniu św. Pawła, po św. Józefie, po św. Serwacym, po św. Henryku, po św. Nikodemie, po św. Marcinie.

Okuniew, pow. Warszawa, podczas lata, od 1 kwietnia do 1 października, targi w czwartki każdego tygodnia; w pozostałych zaś miesiącach roku, w czwartki co 2-gi tydzień, po 1 i 15 każdego miesiąca, a oprócz tego jarmarków 6, w poniedziałek po Niedz. Przewodn., we wtorki przed N. Rokiem, przed świętem Bożego Ciała, przed św. Rochem, przed św. Michałem, po św. Mikołaju.

Osięciny, pow. Nieszawa, jarmarków 6, w środę po 3 Królach, w pierwsze wtorki kwietnia i czerwca, w pierwszy poniedziałek lipca, w trzeci poniedziałek września i października.

Osmolin, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po św. Kazimierzu, po św. Jakóbie Apost., po św. Stanisławie, po św. Kandydzie czyli po dniu 3 paźdz., po św. Marcinie.

Otwock, pow. Warszawa, co czwartek targ.

Ożarów, pow. Warszawa, co środę targ.

Piaseczno, pow. Warszawa, jarmarków 6, w poniedziałki: po Niedz. Starozap. po Niedz. Kwiet., po św. Jakóbie, po św. Michale, po Wszystkich Świętych, po św. Łucji.

Piotrków, pow. Nieszawa, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, w pierwszą niedz. postu, w piątek przed

Niedz. Kwiet., w poniedziałki po Wniebowstąp. Pańsk., po św. Jakóbie, po Wszystk. Świętych.

Płock, miasto pow., jarmarki 2, we wtorki: przed św. Janem Chrzcic. i po św. Michale. Co wtorek i piątek targ.

Płońsk, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątkach, po św. Piotrze i Pawle, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Popowo Kościelne, pow. Pułtusk, 1-szy czwartek każdego miesiąca targ.

Pruszków, pow. Warszawa, co czwartek targ.

Przasnysz, miasto pow. jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Kwiet., po Wniebowst. Pańskiem, po św. Jakóbie, po Narodz. NMP., po św. Katarzynie.

Przedecz, pow. Włocławek, jarmarków 6, we wtorki: po św. Walentym, po Niedz. Kwiet., po św. Antonim, przed św. Wawrzyńcem, po św. Łukaszu, przed św. Mikołajem.

Pułtusk, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po św. Józefie, po Zielonych Świątkach, po Narodzeniu NMP., po św. Jadwidze, po św. Elżbiecie.

Puszcz Marjański, pow. Skierniewice, 1 i 3 poniedziałek targ.

Raciąż, pow. Sierpc, jarmarków 6, we wtorki: po św. Agnieszce, po Niedz. Kwiet., po Zielonych Świątkach, po Wniebowzięciu NMP., po św. Michale, po św. Andrzeju.

Radzanów, pow. Mława, jarmarków 6, we wtorki: po Zwiast. NMP., po św. Wojciechu, po Wniebowst. Pańskiem, po św. Antonim, po św. Jakóbie, po ścięciu św. Jana.

Radziejów, pow. Nieszawa, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwiet., po św. Trójcy, po Wniebowzięciu NMP., po św. Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Radzymin, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Dorocie, po św. Joachimie, po św. Juwencjuszu, po Wniebowzięciu NMP., po św. Remigjuszu, po Niepokalanem Pocz. NMP.

Rawa Mazowiecka, miasto pow., jarmarki: we wtorek przed św. Maciejem, po św. Stanisławie, przed bł. Czesławem Odrowążem, po M. B. Siewnej, po św. Barbarze, co wtorek targ.

Raciążek, pow. Maków, jarmarki w poniedziałki: po św. Trójcy, po NMP. Szkapl., po Nar. NMP., po Wszyst. Świętych.

Rypin, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki: po św. Macieju, po św. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po św. Ignacym, po św. Michale, po Wszystkich Świętych.

Serock, pow. Pułtusk, jarmarki 4, w 1 wtorek po św. Mateuszu, w środy: po 3 Królach, po św. Kazimierzu, po św. Piotrze i Pawle.

Sierpc, miasto pow., jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po św. Grzegorzu, po św. Marku, po św. Wicie, po Wszystkich Świętych, po św. Łucji.

Skempo, pow. Lipno, jarmarków 6, w czwartek po św. Macieju, w środę po św. Stanisławie, w czwartek po św. Małgorzacie, po Narodz. NMP., po św. Franciszku, po św. Marcinie.

Siennica, jarmarków 6, w poniedziałek po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., we wtorek po św. Stanisławie, w poniedziałki po Narodzeniu NMP., po św. Jadwidze, po Wszyst. Święt.

Skierniewice, miasto pow., jarmarków 6, w czwartki po 3 Królach, i po Niedz. Środop., w środę przed św. Filipem i Jakóbem, w czwartek po św. Jakóbie Apostole, po św. Franciszku Seraf., po św. Elżbiecie.

Skrwilno, pow. Rypin, jarmarki w czwartki: po 3 Królach, po bł. Wincentym Kadłubku, po M. B. Śnieżnej, przed św. Stanisławem Kostką. Co czwartek targ.

Służew, pow. Nieszawa, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu NMP., po św. Józefie, po Zielonych Świątkach, po św. Annie, przed św. Szymonem i Judą, po św. Łucji.

Dzisna, miasto pow. Co wtorek i piątek targ. Jarmarki: piątki przed Bożem Narodzeniem, Wielkiejnocy wg. nowego i starego stylu.

Głębokie, pow. Dzisna. Co poniedziałek, czwartek i piątek targ. Jarmarki we czwartki przed św. Bożego Narodzenia, t. zw. „Kraśnik".

Gródek, pow. mołodecki. Co wtorek targ. Jarmarki w 1-szy wtorek po niedzieli Przewodniej wg. starego stylu.

Hoduciszki, pow. Święciany. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Holszany, pow. Oszmiana. Jarmarki 23 marca, ostatni poniedziałek po Wielkiejnocy, 23 kwietnia, 13 i 24 czerwca, 16 sierpnia, 8 września i 9 grudnia. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Hołubicze, pow. dziśnieński. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Hruzdowo, pow. postawski. Targi we środy każdego tygodnia.

Ignalino, pow. Święciany. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Ilja, pow. Wilejka. Co środę targ. — Jarmarki: 19 stycznia i 2 sierpnia.

Jaszuny, pow. wileńsko-trocki: Targi 20-go każdego miesiąca.

Jody, pow. brasławski. Co wtorek targ.

Kiemieliszki, pow. Święciany. Targi we środy każdego tygodnia.

Kobylniki, pow. postawski. Jarmarki: 4 stycznia, 5 lutego, 4 marca, 24 marca, 11 czerwca, 22 lipca, 16 sierpnia, 29 września i 10-go listopada. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Komaje, pow. Święciany. Targi we środy każdego tygodnia. Jarmarki: 3 lutego, 20 marca, 24 kwietnia, 30 czerwca, 2 października, 2 listopada, oraz w trzeci dzień Zielonych Świąt.

Koziany, pow. brasławski. Targi we środy każdego tygodnia.

Krzywicze, pow. Wilejka. Co środę targi.

Kurzeniec, pow. Wilejka. Jarmarki: Drugi wtorek po Wielkiejnocy, pierwszy wtorek po Bożem Narodzeniu, ostatni wtorek przed Wielkim Postem, oraz 6 sierpnia, 8 września i 9 grudnia.

Landwarów, pow. wileńsko-trocki. Każdego tygodnia co poniedziałek targ.

Lebiedziewo, pow. mołodecki. Jarmarki zaś w pierwszy poniedziałek po Nowym Roku, oraz w dniach 29 lutego, 15 maja, 29 lipca, 7 paźdz. i 8 grudnia. Co poniedziałek targ.

Łużki, pow. dziśnieński. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Łyntupy, pow. Święciany. Jarmarki 1 maja, w trzeci dzień po Wielkiejnocy i w dzień Zielonych Świąt. — Targi we czwartki każdego tygodn.

Mejszagoła, pow. wileńsko-trocki. Każdego tygodnia co poniedziałek targ.

Miadzioł, pow. postawski. Jarmarki: 19 stycznia, 15 lutego, 15 maja, 6 lipca, 14 sierpnia, 14 i 29 paźdz., 11 listopada, 21 grudnia. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Miory, pow. brasławski. Targi w poniedziałek każdego tygodnia i we czwartek każdego tygodnia. Jarmarki: w najbliższą środę, czwartek i piątek po 6 stycz. (Trzech Króli), 27. czerwca (św. Jana) i 1 listopada (Wszystkich Świętych).

Mielegiany, pow. Święciany. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Michaliszki, pow. wileńsko-trocki. — Jarmark 29 września, targi 14 i 28 każdego miesiąca.

Niemenczyn, pow. wileńsko-trocki. — Targi we czwartek każdego tygodn.

Nowa Wilejka, pow. wileńsko-trocki. Targi we wtorek i piątek każdego tygodnia.

Nowo-Święciany, pow. Święciany. Jarmarki 2 lut., 19 marca, 29 czerwca, 13 października. Targi we wtorki i piątki każdego tygodnia.

Nowe Troki, miasto pow. Targi we czwartek każdego tygodnia i w pierwszy poniedziałek każdego mies. Jarmarki 6 stycznia, 19 marca, 13 czerwca, 28. października.

Nowy Pohost, pow. brasławski. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Olkieniki, pow. wileńsko-trocki. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Olkowicze, pow. Wilejka. Targi w poniedziałki.

Opsa, pow. brasławski. Targi w poniedziałki. Jarmarki 24 i 25 czerwca i w poniedziałki i wtorki ostatniego tygodnia Adwentu.

Orany, pow. wileńsko-trocki. Targi we wtorki każdego tygodnia.

Ostrowiec, pow. wileńsko-trocki. Targi w poniedziałek każdego tygodnia.

Oszmiana, miasto pow. Jarmarki: 23 kwietnia i każdego następnego dnia po następujących świętach: Wniebowstąpienie, Wniebowzięcie Najśw. Marji Panny, Bożego Ciała, oraz 15 sierpnia, 29 i 30 września. Targi we czwartki każdego tygodnia.

Plissa, pow. dziśnieński. Targi we środy każdego tygodnia.

Podbrodzie, powiat wil.-trocki. Targi we środy każdego tygodnia.

Podbrodzie, pow. Święcany. Targi w poniedziałki każdego tygodnia. — Jarmarki: w pierwszy czwartek każdego miesiąca, w poniedziałek po niedzieli palmowej, we wtorki po niedzieli różańcowej.

Postawy, miasto pow. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Prozoroki, pow. dziesieński. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Rudziszki, pow. wileńsko-trocki. Targi we środy każdego tygodnia.

Słobódka, pow. brasławski. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.

Smorgonie, pow. Oszmiana. Jarmarki: 26 lutego, 28 maja, 29 czerwca, 6 sierpnia, 10 września. 1 października, w każdą środę przed Bożem Narodzeniem, oraz 24 grudnia.

Sobota, pow. Łowicz, jarmarków 6, we wtorek po 3 Królach, w W. Czwartek, w czwartek po Ziel. Świątkach, po św. Wicie, po św. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych.

Sochaczew, miasto pow., jarmarków 6, we wtorki po św. Prysce czyli po dniu 18 stycznia, po Niedz. Kwiet., po św. Wojciechu, po Zielonych Św., po św. Marji Magdalenie, po św. Urszuli.

Sochocin, pow. Płońsk, jarmarków 6, w środy po św. Błażeju, po św. Stanisławie, przed św. Janem Chrzcic., w czwartki po św. Dominiku, po Podw. Krzyża św., po św. Klemensie.

Stanisławów, pow. Mińsk Mazowiecki, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Środop., po św. Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, po św. Marcinie, po św. Łucji.

Strzegowo, pow. Mława, jarmarki w poniedziałki: po św. Marji Kleofasowej, po Bł. Bogumile, po św. Zuzannie, przed św. Józefem. Co poniedziałek targ.

Szreńsk, pow. Mława, jarmarków 6, w czwartki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., w środy: przed św. Janem Chrzcic., po św. Jakóbie, przed św. Idzim, po św. Jadwidze.

Tarczyn, pow. Grójec, jarmarków 6, w środy: po św. Kazimierzu, po Niedz. Przewod., po św. Bogumile, po św. Mateuszu, przed św. Szymonem i Judą, przed św. Tomaszem Apostołem.

Tłuszcz, pow. Radzymin, jarmarki we wtorki po św. Andrzeju Boboli, po św. Anastazym, po bł. Jolancie, przed św. Bronisławą, po św. Jadwidze, przed św. Tomaszem. Co wtorek targ.

Warka, pow. Grójec, jarmarków 6, w środy: po Oczyszczeniu NMP., po Niedz. Środop., po św. Stanisławie, po św. Tekli, po św. Leonardzie, po Niepokalanem Poczęciu NMP.

Warszawa, jarmarki 2, w maju w 2-gi poniedziałek po św. Filipie i Jakóbie, w listopadzie w poniedziałek po Wszyst. Świętych. Każdy trwa trzy tygodnie: pierwszy tydzień wstępny, drugi właściwy targowy, a trzeci tydzień wypłat się zowie. — Prócz tego jarmark na wełnę od dn. 15 czerwca, trwający przez dni 8. Kontrakty na św. Jana Chrzcic. — Jarmark chmielny od 25 września 10 dni trwający.

Wiskitki, pow. Błonie, jarmarków 6, we wtorki: po św. Józefie, po św. Stanisławie, po Bożem Ciele, po Wniebow. NMP., po św. Koźmie i Damjanie, po Wszystkich Świętych.

Włocławek, miasto pow., jarmarków 6, w czwartki po 3 Królach i po św. Janie Boż., we wtorek po św. Stanisławie, w czwartki po św. Dominice, przed Nar. NMP., po św. Leonardzie.

Wołmin, pow. Radzymin, jarmarki w czwartek przed św. Janem Złotoustym, po św. Klemensie, po św. Paschalinie, po św. Szymonie z Lipnicy, po św. Eustachym, po św. Gertrudzie. Co czwartek targ.

Wyszków, pow. Pułtusk, jarmarków 6, we wtorki: po św. Apolonji, po św. Grzegorzu, po św. Antonim, po Przemienieniu Pańskiem, po św. Justynie, po św. Łucji,

Wyszogród, pow. Płock, jarmarków 6, we wtorki: po św. Józefie, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po Bożem Ciele, po św. Jakóbie, po św. Michale, po św. Łucji.

Zakroczym, pow. Warszawa, jarmarków 6, we wtorki: po św. Pawle pustelniku, po św. Katarzynie Sen., po św. Marku i Marcelim, po św. Kunegundzie, po Narodzeniu NMP., po św. Marcinie.

Zawidz, pow. Sierpc, jarmarki: w 1 poniedziałek każdego miesiąca.

Zduny, pow. Łowicz, jarmarki w piątek: po św. Wincentym Kadłubku, przed św. Stanisławem, po św. Elżbiecie. Co 1 piątek targ.

Zieluń, pow. Mława, jarmarki we wtorek: przed bł. Andrzejem Bobolą, po św. Zofji, przed św. Ładysławem, przed św. Salomeą. Co wtorek targ.

Żuromin, pow. Sierpc, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Piotrze i Pawle, po Nar. NMP., po Wszystkich Świętych.

Żychylin, pow. Kutno, jarmarków 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po św. Grzegorzu, we wtorek po św.

Wojciechu w poniedziałki po św Piotrze i Pawle, po św. Mateuszu, przed św Szymonem i Judą.
Żyrardów, pow. Błonie. jarmarki w pierwsze środy: w lutym, kwietniu. czerwcu, sierpniu, październiku grudniu. Co środę i sobotę targ

Woj. Wileńskie.

Brasław. miasto pow. Jarmarki: w najbliższą środę po 2-gim lutym, 23 kwietnia i 2 października. Targi w środy i piątki każdego tygodnia.
Budsław, pow. Wilejka Co poniedziałek targ.
Daugieliszki, pow. Święciany. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.
Dołhinów, pow. Wilejka. Co czwartek targ.
Druja, pow. brasławski. Co wtorek i piątek targ.
Drujsk, pow. Brasław. Jarmarki: 7 stycznia, 9 maja i 12 sierpnia. Co wtorek targ.
Dryświaty, pow. brasławski: Targi we czwartki każdego tygodnia. Jarmarki w 1-szy czwartek po 1 (Nowym Roku), 2 św. Kazimierzu. 1 maja, 11 i 12 lipca, w 1-szy czwartek po 1 październiku oraz ostatni czwartek listopada.
Dukszty, pow. Święciany. Targi we środy każdego tygodnia.
Dunilowicze, pow. postawski. Targ we wtorki każdego tygodnia.
Dziewieniszki, pow. Oszmiana. Jarmarki: 23 kwietnia, 9 września i 1-go października. Targi we czwartki każdego tygodnia.
Świr, pow. Święciany. Jarmarki: 20 kwietnia, 2 i 30 czerwca, 12 paźdz., 2 listop. i 7 grudnia. Targi we czwartki każdego tygodnia.
Święciany, miasto pow. Jarmarki: od 1-go do 5-go stycznia i od 1-go do 7-go września. Targi we wtorki i piątki każdego tygodnia.
Szarkowszczyzna, pow. dzisieński. — Targi we środy każdego tygodnia
Szemietowszczyzna, pow. Święciany. — Targi we środy każdego tygodnia.
Szumsk, pow. wileńsko trocki. Targi w każdą środę.
Taboryszki, pow. wileńsko trocki. Targi 25-go każdego miesiąca.
Turgiele, pow. wileńsko-trocki. Jarmarki 8 maja, targi 10-go każdego miesiąca.
Turmint, pow. brasławski. Targi we wtorki każdego tygodnia.
Widze, pow. Brasław. Jarm.: w pierwszy wtorek po 6 stycznia (Trzech króli), dniu Bożego Ciała, po 16 lipcu (N. P. Marji Szkaplernej) po dniu Matki Boskiej Różańcowej, po Przewodniej Niedzieli i we środę w połowie Wielkiego Postu (Środopust). Targi we wtorki każdego tygodnia
Wielkie Soleczniki, pow. wileńsko trocki. Targi 1-go każdego miesiąca
Wilejka. miasto pow. — Targi we czwartki każdego tygodnia.
Wilno, miasto pow. Jarmarki: 1. Plac Łukiski 4 marca, na św. Kazimierza 2. ul. Ponarska 54, 4 marca przez dni kilka, 3 przy kościele św. Piotra 29 czerwca, 4. przy kościele św. Jerzego 23 kwietnia, 5. przy kościele św Jana 24 czerwca. Targi we wtorki i piątki.
Wojstom. pow. Wilejka. Targi w poniedziałki każdego tygodnia.
Wolkolata, pow. postawski. Targi we środę każdego tygodnia.
Worniany. pow. wileńsko-trocki. Targi we czwartki każdego tygodnia.
Żuprany. pow. Oszmiana. — Jarmarki: 30 czerwca, 25 lipca, 2 listopada.

Woj. Wołyńskie.

Aleksandrja, pow. rówieński. Targ 1-go i 15-go każdego miesiąca.
Beresteczko, pow. horochowski. Co czwartek targ.
Berezno, pow. kostopolski. — Jarmarki: 19 stycznia, 22 czerwca, 12 lipca i 22 września. Targi w każdą środę.
Bereżce, pow. Krzemieniec. Targ w każdy poniedziałek.
Białozórka, gm. Białozórka, pow. Krzemieniec. Co poniedziałek targ.
Boremel. gm. Boremel, pow. Dubno. 5 i 20 każdego miesiąca targ.
Bucyń. pow. Kowel. Targi 13 i 28 każdego miesiąca.
Czartorysk. pow. łucki Targi 1 i 5 poniedz. każdego miesiąca.
Derażne, pow. kostopolski. Targi w każdy czwartek.
Dubno, miasto pow. Co poniedz targ.
Hołoby. pow. Kowel. Targi w każdy wtorek.
Horochów, miasto pow. Co czwartek targ.
Hoszcza, gm. Hoszcza, pow. Równe Targ w każdą środę.
Jeziorany, gm. Warkowicze, pow. Dubno. Targi drugi i czwarty wtorek każdego miesiąca.
Katerburg, pow. krzemieniecki. Targ w każdy czwartek.
Kiwerce, pow. łucki. Targi każdy wtorek.
Klewań, pow. rówieński. Co czwartek targ.
Kniahinin, pow. dubieński. Jarmarki 12 i 24 każdego miesiąca.
Kołodno, pow. krzemieniecki. Targ w każdy wtorek.
Kołki, pow. łucki Targ każdy wtorek
Korzec. pow. Równe. Jarmarki w dniu popielca, 9 marca, 9 maja, 24 czerw. 20 lipca, 15 sierpnia, 6 paźdz., i 15 każdego miesiąca targ.
Kostopol. miasto pow. Targi w każdy wtorek
Kowel, miasto pow. Co czwartek targ (w razie święta dnia następnego.)
Kozin, pow. dubieński. Targi w każdą środę.
Krymno, pow. Kowel. Targ co drugi wtorek.
Krzemieniec, miasto pow. Targ w każdy wtorek.
Kupiczów, pow. kowelski. Targi w każdą środę.
Lubomi, miasto pow. Co poniedziałek targ.
Ludwipol, pow. kostopolski. 7 i 21 każdego miesiąca targ.
Lanowce, pow. Krzemieniec. Targ w każdą środę.
Lokacze. pow. horochowski. Targi w każdą środę.
Łuck, miasto pow. Co czwartek targ (w razie święta dnia następnego.)
Maciejów, pow. Kowel. Co środę targ.
Maniewicze, pow. Kowel. Targ co drugi wtorek miesiąca.
Miedwieże, pow. łucki. Targi 2 i 4 poniedziałek każdego miesiąca.
Międzyrzec, pow. Równe. 10 i 25 każdego miesiąca targ. Jarmarki 10 marca, 29 maja, 11 lipca, 27 września i 22 grudnia.
Mielnica, pow. kowelski. Targi w każdą środę.
Młynów, pow. dubieński. Jarmarki 14 i 28 każdego miesiąca.
Murawica, pow. dubieński. Jarmarki 7 i 21 każdego miesiąca.
Mielce, pow. kowelski. Targi każdego 5 dnia miesiąca, 22 czerwca, 25 lipca, 19 sierpnia i 19 grudnia.
Niesuchoiże, pow. kowelski. Targi w każdy poniedziałek.
Nieświcz, pow. łucki. Targ w każdy poniedziałek.
Mizocz, pow. zdołbunowski. Targi 1 i 15 każdego miesiąca, oraz 2 lut., 11 marca, 23 kwietnia, 6 sierpnia, 11 września, 28 października, 25 listopada i 9 grudnia według starego stylu.
Ołyka, przedm. Zaworocie, pow łucki. Targ w każdą środę.
Ostróg, pow. zdołbunowski. — Co czwartek targ.
Ostrożec, pow. dubieński. Targi we wtorek każdego tygodnia.
Ożdziutycze, pow. horochowski. Targi w każdy piątek.
Poczajów, pow. krzemieniecki. Targ w każdy czwartek.
Poryck, pow. Włodzimierz. Co wtorek targ.
Powursk, pow. kowelski. Targi 13 i 27 każdego miesiąca.
Radziwiłłów, pow. dubieński. Targi małe w każdy wtorek.
Ratno, pow kowelski. Jarmarki 6 i 21 każdego miesiąca.
Rożyszcze, pow. łucki. Targ w każdy poniedziałek.
Równe, miasto pow. Targi w każdy poniedziałek.
Sienkiewiczówka, pow. łucki. Targ w każdą środę
Stepań, pow. kostopolski. Targi w każdą środę.
Szumsk, pow. krzemieniecki. Targ w każdy poniedziałek.
Szack, pow. lubomelski. Targ co drugą środę.
Torczyn, pow. Łuck. Co wtorek targ.
Tuczyn, pow. Równe. Jarmarki 5 i 20 każdego miesiąca.
Turzysk, pow. kowelski. Targi w każdy poniedziałek.
Uściług, pow. Włodzimierz. Co środę targ. Jarmarki 11 i 12 marca, oraz 14 i 15 października każdego roku.
Warkowicze, pow. Dubno. Targi w czwartek każdego tygodnia.
Wiśniowiec, pow. krzemieniecki. Targ w każdy poniedziałek.
Włodzimierz, miasto pow Targi w każdy poniedziałek i czwartek.
Wyszogródek, pow krzemieniecki. — Targ w każdy czwartek.
Zdołbunów, miasto pow. Co środa targ.
Zofjówka, pow. łucki. Targ w każdy wtorek.

W razie świąt przypadających w te dni — targi przenoszą się na dzień następny.

Jaka będzie pogoda?

Jaka będzie w lecie pogoda?

Pogody i słońca możemy się spodziewać:

Gdy słońce zachodzi wieczorem jasno i czysto.

Gdy gwiazdy mało migotają i mają w około siebie okrąg biały lub czerwonawy.

Gdy przy pogodnym zachodzie łyska się, a nie słychać grzmotów.

Gdy rosnący lub malejący księżyc świeci się jasno, pięknie, srebrzyście.

Gdy na pełni widać wyraźnie ciemne plamy; gdy wieczorem nietoperze wiele latają.

Gdy komary zbijają się wieczorem w kupy, wznoszą się razem ku górze i razem opadają.

Gdy pająki (krzyżaki) siedzą przed południem w środku swej sieci, i wstrząsają nią nogami.

Gdy po deszczu zachodzi słońce ogniście i purpurowo.

Gdy stawy, bagna i łąki rano silnie waporują; dymią.

Gdy z rana obfita jest rosa na łąkach i polach.

Gdy dym z komina prosto wznosi się i nie rozdziela.

Gdy powietrze na szczytach gór wysokich jest jasne i spokojne.

Gdy chmurki płyną prędko po niebie w kierunku panującego wiatru na ziemi.

Gdy w czasie spokojnego deszczu nagle wiatr powstaje.

Gdy w czasie dnia powstaje na niebie białe delikatne chmurki, niby wełniste zagony.

Gdy lężące mgły wypija bardzo prędko słońce.

Gdy podczas deszczu poczyna się wyjaśniać od strony północnej.

Gdy światło płonie spokojnie, nie pryskając ani trzeszcząc.

Gdy glisty i dżdżownice wyrzucają małe kupki ziemi obok siebie.

Deszcz poznajemy po następnych znakach:

Gdy słońce podczas wschodu i zachodu wygląda blado, mdło, jakby jakaś zimna kula, a promienie jego nie mają siły.

Gdy gwiazdy świecą bez blasku, matowo, mało rzucają promieni, i wyglądają zamglone.

Gdy księżyc wygląd ma ciemny, szary, lub otoczony jest ołowianym kręgiem.

Gdy bydło w południe szuka i łapie powietrze, kopytami i rogami grzebie ziemię, lub językiem liże swe łapy.

Gdy jaskółki nisko ziemi latają, lub blisko murów.

Gdy psy nie chcą żryć, lub przewracają się po ziemi i jezdzą trawę.

Gdy w upały muchy i komary są naprzykrzone, dokuczają zanadto ludziom i zwierzętom.

Gdy w dniu gorącym solniczka jest wilgotną a sól zbija się, lub jest mokra.

Gdy słychać głos dzwonów dalej, niż zazwyczaj.

Gdy od strony południowej ku wschodowi powstają korzeniaste chmury.

Gdy dłuższy czas wieją wiatry południowe.

Gdy glisty nie chowają się do ziemi, lecz wypełzają na wierzch i wylegują się.

Jaka będzie w zimie pogoda?

Zimna i mrozy będą:

Gdy słońce ma około siebie pierścień. lub nawet kilka obręgów.

Gdy gwiazdy świecą bardzo jasno, a przytem migotają się.

Gdy panują wiatry północne i północno-wschodnie.

Gdy śnieg pada małymi płatkami, jest okrągły lub do gradu podobny.

Gdy wody silnie parują.

Gdy ptaki wodne uciekają z małych stawów a szukają wielkich wód.

Odwilż nastąpi:

Gdy w południe wiatr sprowadza szron.

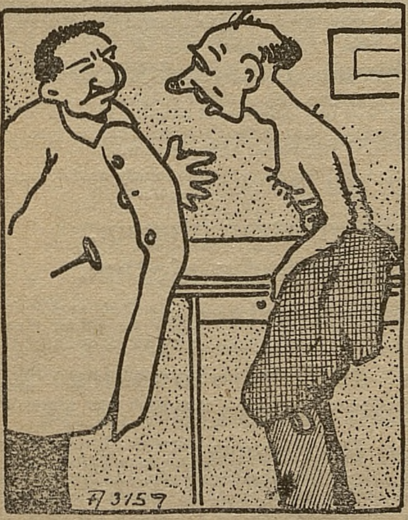
Gdy śnieg pada wielkimi szerokimi i ciężkimi płatkami.

Gdy śnieg pod stopami skrzypieć przestaje.

Gdy podczas pogody między południem a wieczorem nad płynącemi wodami ciągnie się wydłużona mgła i trwa 2—3 dni.

Gdy sople zwieszające z dachów wilgotnieją.

On wie lepiej.

Stary Pipszyński przychodzi do miasta do doktora, bo kłuje go bardzo w prawym boku. Lekarz bada pacjenta i mówi:

„Nie wolno wam pić, ani palić i musicie unikać wzruszeń. Wtedy dożyjecie napewno do 75 lat!“

„Ee, gdzietam, to nie może być!“ powiada Pipszyński.

„Nie wierzycie?! Powtarzam wam jeszcze raz: Możecie dożyć do 75 lat!“

To nie może być!“ upiera się Pipszyński. „Przed trzema **miesiącami skończyłem 82 lata!“**

Zła wymówka.

U Szupczyńskiego są w domu trzy baby. Pierwsza, to jego żona, druga córka, a trzecia teściowa. Trudno jednak powiedzieć, która najbardziej daje się we znaki terminatorowi.

Pewnego dnia pani majstrowa wpada do warsztatu jak bomba. „Wyobraź sobie!“ krzyczy do męża, pokazując na terminatora. „Ten łobuz powiedział, że ze mną są w domu trzy czarownice!“

„To nieprawda!“ krzyczy chłopiec z płaczem, bo dopadł go już majster. **„Ja powiedziałem tylko, że bez majstrowej są dwie!“**

Naturalne wino.

Do oberży w X. przychodzi obcy gość i zamawia wino. Po chwili odzywa się do gospodarza: „To z pewnością naturalne wino?“

„Jak pan to poznał?“ pyta gospodarz mile połechtany.

„No, bo takiego wściekłego kwasu nie możnaby sfabrykować sztucznie!“

On nie może dłużej już czekać.

Pan Anastazy Piesek ma siostrzeńca, który studjuje w Warszawie. Wieczny to student z niego, gdyż zamiast do książki, zagląda on częściej do kieliszka.

Pan Anastazy zapowiedział swój przyjazd i siostrzeniec czeka go już na dworcu.

— Wujaszku, witam cie serdecznie, proszę cię pożycz mi sto złotych.

— To nieładnie mój siostrzeńczem — powiada wujaszek — ledwom przyjechał a już mnie naciągasz na pożyczkę.

— Ależ, wuju drogi, zapominasz, że pociąg miał półgodzinne opóźnienie.

Jaką będziemy mieli pogodę?

Wiatry i burze przepowiedzieć można po następnych znakach:

Gdy słońce różową mgłą jest okolone, a promienie jego mają także odcień czerwonawy.

Gdy wieczorem po zachodzie słońca przeciągają obłoki wydłużone, czerwonawe.

Gdy gwiazdy świecą raz jasno, raz ciemno, pomimo, że nie zasłaniają je chmury.

Gdy bydło jest smutne i ryczy wracając wieczór do domu, a jałówki podskakują.

Gdy żabki zielone na liściach skrzeczą rano silniej, niż zazwyczaj.

Gdy woda w garnku nie kipiąc jeszcze już podnosi się i przelewa przez brzegi.

Gdy słońce zachodzące otacza pierścień ołowiany lub żółtawy.

Gdy obok słońca okaże się z boku różowe drugie słońce.

Gdy nie można dokładnie widzieć rożków rosnącego lub malejącego księżyca.

Gdy rano lub wieczór łyska się, a nie grzmi.

Gdy psy za dużo przewracają się po ziemi.

Gdy wróble i inne małe ptactwo zanadto niespokojnie biega i trzepocze się.

Gdy ptactwo wodne szuka suchego schronienia.

Po jakich znakach poznajemy łyskawice i grzmoty.

Gdy słońce rano lub wieczór prześwieca przez grubą i wielką chmurę.

Gdy na wiosnę są dnie gorące i pokazuje się tęcza od zachodu.

Chmury brunatne, ciemnoczerwone lub krwawoczerwone w czasie gorących dni wywołują więcej piorunów i łyskawic, niż grzmotów.

Czarne i grube chmury robią więcej grzmotów, niż łyskawic niebezpiecznych.

Chmury wielkie zielonawociemne mają w sobie więcej deszczu, niż piorunów, i sprowadzają często oberwanie chmur.

Szarych chmur nie należy się obawiać nawet podczas burzy.

Gdy piorun uderza przy oświetleniu białem, jasnem, nie należy go się obawiać; natomiast niebezpiecznymi są pioruny przy oświetleniu czerwonem, żółtem lub fioletowem; one wzniecają pożary zazwyczaj i niszczą każdy przedmiot.

Chmury ciemne, szarożółte zwiastują zawsze niebezpieczeństwo gradu.

Trzęsienia ziemi, gdy nawiedzają jaką okolicę, poznać je można po takich znakach:

Gdy po zachodzie słońca pokazuje się na niebie podługowata chmura przez kilka dni z rzędu.

Gdy woda studzienna i rzeczna w dnie pogodne bez powodu mętnieje, dziwny ma smak i zapach nieprzyjemny.

Gdy ptaki i zwierzęta czworonożne nagle opuszczają swoje legowiska i przenoszą się w inną stronę.

Gdy w dzień pogodny przy świetle słońca nagle ptaki przestają śpiewać, a bydło żałośnie ryczeć zaczyna.

Czy rok będzie pomyślny, czy niedobry.

Spodziewać się należy roku urodzajnego:

Gdy podczas zasiewów jest sucho, a gdy kwitną drzewa ciepło.

Gdy zima jest nieco wilgotną, marzec suchy, kwiecień, maj wilgotny, a lato suche.

Gdy w lecie często wieją wiaty ze zachodu.

Wiatr zachodni użyźnia ziemię, wypędza bujną roślinność, i jest korzystnym dla ludzi i zwierząt.

Obawiaj się nieurodzajnego roku:

Gdy na wiosnę i z początkiem lata noce są zanadto zimne i szron się pojawia.

Gdy w kwietniu i maju zanadto sucho, i mgły panują.

Gdy w czasie zasiewu i dojrzewania panują upały i posucha.

Gdy w lecie wieją przeważnie wiatry północne i północnowschodnie.

Gdy wiosna i lato są wilgotne, a nie zimne — zjawia się zaś obficie robactwo rozmaite.

Gdy z wiosną zboża wyrastają bujnie i prędko, wówczas nie wiele spodziewaj się ziarna.

Enrilo z mlekiem

Kawa „**Enrilo**" gotowana na mleku smakuje bez cukru doskonale.

Każdy zachwycony jest dobrym smakiem tej kawy. Prosimy wypróbować wedle sposobu gotowania umieszczonego na stronie odwrotnej.

bez cukru

Emle Il. M 150 D 526. IX 32.

Ogólny stan pogody w roku 1934.

Panującą planetą w tym roku jest Wenus.

Rok 1934 przynosi przeciętnie lepszą pogodę, niż lata ubiegłe i pozwala spodziewać się dobrych żniw.

Zima, zaczynająca się 22 grudnia o godz. 19 min. 50, będzie mroźna i dość obfita w śnieg.

Wiosna zaczyna się 21 marca o godz. 8 min. 28 i przynosi obfite opady.

Lato zaczyna się 22 czerwca o godz. 3 min. 48. Przynosi gorące dni i burze, zwłaszcza od połowy lipca do połowy sierpnia.

Jesień zaczyna się 23 września o godz. 18 min. 46 i odznacza się wyjątkowo pomyślną pogodą dla zbiorów. Dopiero pod koniec jesieni przychodzą dni chłodne i dżdżyste.

Druga **zima,** rozpoczynająca się 22 grudnia o godz. 13 min. 50, będzie z początku łagodna, lecz zmienna.

Przepowiednie pogody.

Księżyc odmienia się w roku 1934 w następujących dniach i godzinach i wobec tego, stosownie do dawnych doświadczeń, należy spodziewać się następującej pogody:

Data	Czas g.	Czas m.	Prawdopodobny stan pogody
8 stycznia	22	35	Pogodnie, trochę mroźno.
15 "	14	37	Łagodna pogoda.
22 "	12	50	Śnieg i deszcz.
30 "	17	31	Pogoda.
7 lutego	10	21	Zimno i bardzo wietrzno.
14 "	1	43	Bardzo mroźno, za wyjątkiem przy wietrze południowym lub południowo-zach.
21 "	7	4	Burzliwie.
1 marca	11	25	Zimno i bardzo wietrzno.
8 "	19	5	Mroźno przy wietrze północnym lub półn. - wschodnim; deszcz albo śnieg w razie wiatru południowego lub południowo-zachodniego.
15 "	13	8	Śnieg i deszcz.
23 "	2	44	Śnieg i burze.
31 "	2	14	Śnieg i burze.
7 kwietnia	1	48	Pogoda.
14 "	0	47	Pogoda.
21 "	22	20	Pogoda.
29 "	13	45	Obfite opady.
6 maja	7	41	Wiatr i deszcz.
13 "	13	30	Obfite opady.
21 "	16	19	Pogoda.
28 "	22	41	Pogoda.
4 czerwca	13	52	Zmiennie.
12 "	3	11	Chłodniej, ze skłonością do deszczu.
20 "	7	36	Wietrzno, pochmurno.
27 "	6	7	Wietrzno, pochmurno.
3 lipca	21	27	Pogoda przy wietrze półn.; deszcz przy połudn. lub połudn.-zachodnim.
11 "	18	5	Jak wyżej.

Data	Czas g.	Czas m.	Prawdopodobny stan pogody
19 lipca	19	52	Pogoda przy wietrze półn., deszcz przy połudn. lub połudn.-zach.
26 "	13	8	Zmiennie.
2 sierpnia	7	26	Wietrzno, pochmurno.
10 "	9	45	Zmiennie.
18 "	5	32	Pogoda.
24 "	20	36	Pogoda przy wietrze półn., deszcz przy połudn. lub połudn.-zachodnim.
31 "	20	39	Jak wyżej.
9 września	1	20	Pogoda.
16 "	13	25	Dżdżysto.
23 "	5	18	Zmiennie.
30 "	13	29	Pochmurno.
8 październ.	16	4	Pogoda.
15 "	20	29	Pogoda przy wietrze półn.; deszcz przy połudn. lub połudn.-zachodnim.
22 "	16	1	Pogoda.
30 "	9	21	Zmiennie.
7 listopada	5	43	Deszcz.
14 "	3	39	Zimno, często dżdżysto.
21 "	5	26	Deszcz.
29 "	6	59	Wietrzno i ponuro.
6 grudnia	18	24	Mróz przy wietrze północn. lub półn. - wsch., deszcz albo śnieg przy południowym lub południowo-zachodnim.
13 "	11	51	Zimno i bardzo wietrzno.
20 "	21	53	Mróz przy wietrze północnym lub północno-wschodnim; deszcz lub śnieg przy południowym lub południowo-zachodnim.
29 "	3	8	Śnieg i burze.

Tablica porównawcza monet wszystkich krajów.

Kraj	Nazwa monet	Zł	gr	$	ct	Kč	h	M	Pf
Arabia	1 mekkath = 80 kabir	8	19	—	91	30	88	3	91
Argentyńska republika	1 peso fuerto = 100 centavos	3	71	—	41	14	10	1	77
Australja	1 funt szterl. = 20 szyling. = 12 penc.	43	67	4	87	164	65	20	10
Austrja	1 szilling = 100 groszy	1	24	—	13	4	79	—	59
Belgia	1 belga = 100 centimom	1	24	—	13	4	70	—	58
Bolivia	1 boliviano (peso nacional) = 100 centavos	3	18	—	35	12	—	1	47
Brazylia	1 milreïs = 1000 reïsom	1	07	—	12	4	05	—	50
Bułgarja	1 lew = 100 stotinkom	—	06	—	007	—	24	—	03
Ceylon	Jak Wielka Brytania. Także 1 rupie	3	18	—	35	12	—	1	48
Chile	1 peso = 100 centavos	1	09	—	12	4	10	—	50
Chiny	1 tael = 1000 cash	5	85	—	65	22	—	3	10
Cochinchina	1 piaster = 8 fanons = 18 cash	4	51	—	50	17	02	2	15
Czecho-słow.	1 korona = 100 halerzy	0	26	—	03	1	—	—	16
Dania	1 korona = 100 oerom	2	40	—	26	9	04	1	11
Dominikan. republ.	1 dolar = 100 centom	8	94	1	—	33	75	4	14
Ecuador	1 sucre = 100 centavos	1	79	—	20	6	75	—	79
Egipt	1 piaster = 40 para = 12 gedid	—	45	—	05	1	69	—	21
Finlandja	1 marka = 100 peniom	—	22	—	02	—	84	—	10
Francja	1 frank = 100 centimom	—	35	—	04	1	33	—	16
Grecja	1 drachma = 100 leptom	—	12	—	01	—	46	—	05
Hiszpania	1 peseta = 100 centimom	1	50	—	16	5	65	—	70
Indje wschod. (ang.)	1 rupie = 16 annasom = 12 piesom	3	25	—	36	12	25	1	50
Japonia: miejscowa	1 złoty yen = 100 sen po 10 rin	4	45	—	49	16	77	2	09
Japonia: z Europą	1 yen (srebrny) = 100 sen = amerykańsk. dolarowi kupieckiemu	3	59	—	40	13	52	1	92
Kanada	1 dolar = 100 centom	8	94	1	—	33	75	4	14
Kolumbia	1 peso = 100 centavos	8	78	—	98	33	13	4	02
Kuba i Portoriko	1 piaster = 100 centavos	8	94	1	—	33	75	4	14
Liberia	1 dolar = 100 centom	8	94	1	—	33	75	4	14
Luksemburg	1 marka = 100 centimes	—	24	—	02	—	94	—	12
Marokko	1 frank = 10 unciom	—	35	—	04	1	33	—	16
Mexiko	1 peso = 100 centavos	4	33	—	48	16	32	2	—
Niderlandja	1 gulden = 100 centom	3	60	—	40	13	58	1	68
Niemcy	1 marka = 100 fenigom	2	14	—	23	8	07	1	—
Norwegja	1 korona = 100 oerom	2	38	—	26	8	99	1	11
Paraguay	1 peso = 100 centavos	—	12	—	02	—	66	—	08
Persja	1 toman = 10 kranom = 100 dinarom	8	86	—	99	33	40	4	22
Peru	1 sol = 100 centavos	3	40	—	38	12	80	1	60
Polska	1 złoty = 100 groszy	1	—	—	11	3	78	—	47
Poł. Sławonja	1 dinar = 100 parom	—	15	—	01	—	59	—	07
Portugalja	1 escudo = 100 centavos	—	40	—	04	1	53	—	18
Rosja	1 czerwonec — 10 rubel = 100 kop.	46	42	5	19	175	—	14	—
Rumunja	1 leu = 100 bani	—	05	—	006	—	20	—	02
Szwajcarja	1 frank = 100 centimom	1	72	—	19	6	50	—	81
Szwecja	1 korona = 100 oerom	2	40	—	26	9	05	1	12
Tunis	1 frank = 100 centimom	—	35	—	04	1	33	—	16
Turcja	1 turecki funt = 100 piaster	4	50	—	50	17	—	2	11
Tripolis	1 lire = 100 centesimi	—	47	—	05	1	78	—	22
Uruguay	1 peso nationale = 100 centesimom	8	96	1	—	33	80	4	24
Venezuela	1 bolivar = 100 centimom	1	72	—	19	6	50	—	79
Węgry	1 pengö = 100 filler	1	56	—	17	5	90	—	73
Wielka Brytania	1 funt szterl. = 20 szyling. = 12 cenc.	43	67	4	87	164	65	20	10
Włochy	1 lira = 100 centimom	—	47	—	05	1	78	—	22
Zjedn. Stany Ameryki	1 dolar = 100 centom	8	94	1	—	33	75	4	14